

Sparebanken Telemark

Tilbud i forbindelse med salg av Eksisterende Egenkapitalbevis med et bruttoproveny på inntil NOK 350 millioner og utstedelse av Nye Egenkapitalbevis med et bruttoproveny på inntil NOK 100 millioner

Indikativt prisintervall: NOK 106,00 til NOK 120,00 per Egenkapitalbevis

Notering av Bankens egenkapitalbevis på Oslo Børs

Dette prospektet ("Prospektet") er utarbeidet av Sparebanken Telemark ("Banken" og sammen med datterselskapene, "Konsernet"), og er kun ment til bruk i forbindelse med Bankens børsintroduksjon bestående av tilbud om salg og utstedelse ("Tilbudet") og notering ("Noteringen") av Bankens egenkapitalbevis ("Egenkapitalbevisene") på Oslo Børs.

Tilbudet består av et salg av eksisterende Egenkapitalbevis i Banken med et totalt brutto salgsproveny på inntil NOK 350 000 000, hvert med en pålydende verdi på NOK 100, (de "Eksisterende Egenkapitalbevisene") tilbudt av Sparebankstiftelsen Telemark - Holla og Lunde og Sparebankstiftelsen Telemark - Grenland (samlet "Stiftelsene") og en utstedelse av nye Egenkapitalbevis (de "Nye Egenkapitalbevisene" og sammen med de Eksisterende Egenkapitalbevisene, de "Tilbudte Egenkapitalbevisene") med bruttoproveny på inntil NOK 100 000 000 ("Emisjonen"), i forbindelse med (i) et institusjonelt tilbud der Tilbudte Egenkapitalbevis tilbys (a) til institusjonelle og profesjonelle investorer i Norge, (b) til investorer utenfor Norge og USA, i henhold til gjeldende unntak fra lokale prospektkrav og registreringsunntak, og (c) i USA til Qualified Institutional Buyers ("QIBs") i henhold til Rule 144A ("Rule 144A") i den amerikanske verdipapirloven av 1933 med endringer ("U.S. Securities Act") i en transaksjon som er unntatt fra eller ikke omfattet av registreringskravene i U.S. Securities Act, i hvert tilfelle med en nedre grense per bestilling på mer enn NOK 2 500 000 (det "Institusjonelle Tilbudet"), (ii) et offentlig tilbud til allmennheten i Norge med en nedre grense per bestilling på NOK 10 500 og en øvre grense per bestilling på NOK 2 500 000 (det "Offentlige Tilbudet") og (iii) et ansattetilbud til kvalifiserte ansatte i Konsernet per 28. september 2018 ("Kvalifiserte Ansatte"), med bl.a. en rabattert tilbudspris og en nedre grense per bestilling på NOK 7 875 og en øvre grense per bestilling på NOK 195 000 per Kvalifisert Ansatt hensyntatt rabatt i ansattetilbudet ("Ansattetilbudet").

Banken har engasjert Arctic Securities AS og SpareBank 1 Markets AS som tilretteleggere og joint bookrunners i Tilbudet (samlet "Tilretteleggerne"). Banken, Stiftelsene og Tilretteleggerne kan i felleskap velge å overtidele ("Overtidelingsopsjonen") et antall tilleggs egenkapitalbevis tilsvarende opp til 15 % av antallet Eksisterende Egenkapitalbevis ("Tilleggs egenkapitalbevisene"), og, med mindre sammenhengens tilsier noe annet, er Tilleggs egenkapitalbevisene inkludert i de Tilbudte Egenkapitalbevis som definert over). Stiftelsene har i den forbindelse gitt SpareBank 1 Markets AS ("Stabiliseringsagenten"), på vegne av Tilretteleggerne, en opsjon på å låne et antall Egenkapitalbevis lik antallet Tilleggs egenkapitalbevis for å legge til rette for slik overtildeling ("Låneopsjonen"). Stiftelsene har gitt Stabiliseringsagenten en opsjon på å kjøpe et antall Egenkapitalbevis som tilsvarer antall Tilleggs egenkapitalbevis til en pris per Egenkapitalbevis lik endelig tilbudspris ("Greenshoe-opsjonen").

Prisen som de Tilbudte Egenkapitalbevisene forventes å bli solgt til i det Institusjonelle Tilbudet og det Offentlige Tilbudet ("Tilbudsprisen"), er indikativt satt til mellom NOK 106,00 og NOK 120,00 per Tilbudte Egenkapitalbevis (det "Indikative Prisintervallet"). Tilbudsprisen kan fastsettes innenfor, under eller over det Indikative Prisintervallet, men ikke lavere enn NOK 100 per Tilbudte Egenkapitalbevis. Tilbudsprisen vil bli bestemt gjennom en bookbuildingprosess og vil bli fastsatt av Banken og Stiftelsene etter råd fra Tilretteleggerne. Kvalifiserte Ansatte i Ansattetilbudet vil for bestillinger for inntil NOK 75 000 (avrundet ned til pris for et antall hele Egenkapitalbevis) motta en rabatt på 25% av Tilbudsprisen for hvert Egenkapitalbevis tildelt innenfor dette beløpet (slik at maksimal allokering innenfor dette intervallet tilsvarer egenkapitalbevis til en verdi av NOK 100 000 i det Offentlige Tilbudet). I tillegg vil hver Kvalifiserte Ansatt på bestillingen over NOK 75 000 og inntil NOK 195 000 (avrundet ned til nærmeste hele egenkapitalbevis) motta en rabatt på 20 % av Tilbudsprisen for hvert Egenkapitalbevis tildelt innenfor slikt intervall (slik at maksimal allokering innenfor dette intervallet tilsvarer ytterligere egenkapitalbevis til en verdi av NOK 150 000 i det Offentlige Tilbudet). Tilbudsprisen og antallet Tilbudte Egenkapitalbevis som blir solgt i Tilbudet, er ventet å bli kunngjort gjennom en børsmelding senest 1. oktober 2018 kl. 09.00 (norsk tid). Tilbudsperioden for det Institusjonelle Tilbudet ("Bookbuildingperioden") vil begynne kl. 09.00 (norsk tid) 17. september 2018 og slutte kl. 14.00 (norsk tid) 28. september 2018. Bestillingsperioden for det Offentlige Tilbudet og Ansattetilbudet (samlet "Bestillingsperioden") vil begynne kl. 09.00 (norsk tid) 17. september 2018 og slutte kl. 12.00 (norsk tid) 28. september 2018. Bookbuildingperioden og/eller Bestillingsperioden kan, etter Bankens og Stiftelsenes eget skjønn og av hvilken som helst grunn forkortes eller forlenges ut over de fastsatte tidspunktene, men de skal ikke under noen omstendighet forkortes slik at de løper ut før kl. 12.00 (norsk tid) 26. september 2018 eller fortsetter å løpe lenger enn til kl. 12.00 (norsk tid) 12. oktober 2018.

Alle Egenkapitalbevisene er registrert i Verdipapirsentralen ("VPS") og er registrert i elektronisk form. Alle Egenkapitalbevis har like rettigheter og alle vil ha en stemme på egenkapitalbevisene valgsmøte.

Investering i Tilbudte Egenkapitalbevis innebærer risiko. Potensielle investorer bør lese hele Prospektet og særlig kapittel 2 "Risikofaktorer" som begynner på side 12 før det investeres i Egenkapitalbevisene.

The equity capital Certificates (the "Equity Certificates") have not been and will not be registered under the U.S. Securities Act, and may not be offered or sold except (i) within the United States to "qualified institutional buyers" (QIBs) in reliance on Rule 144A or another applicable exemption from, or in a transaction not subject to, the registration requirements of the U.S. Securities Act or (ii) outside the United States to certain persons in "offshore transactions" in compliance with Regulation S ("Regulation S") under the U.S. Securities Act, and in accordance with any applicable securities laws of any state or territory of the United States or any other jurisdiction. Accordingly, the Equity Certificates shall not be offered or sold within the United States, except in reliance on an exemption from the registration requirements of the U.S. Securities Act. Transfer of Equity Certificates will be restricted and each purchaser of the offered Equity Certificates in the United States will be required to make certain acknowledgements, representations and agreements, as described under Section 16 "Selling and transfer restrictions".

Egenkapitalbevisene har ikke vært offentlig omsatt før Tilbudet. Banken søkte om opptak til handel av Egenkapitalbevisene på Oslo 29. august 2018. Det er forventet at styret i Oslo Børs vil behandle noteringssøknaden 26. september 2018. Gjennomføring av Emisjonen er bl.a. betinget av at styret i Oslo Børs godkjenner noteringssøknaden, og at Banken oppfylle alle opptaksvilkårene fastsatt av Oslo Børs. Gjennomføring av Tilbudet krever bl.a. godkjenning fra Finanstilsynet.

Frist for betaling for de Tilbudte Egenkapitalbevisene forventes å bli rundt 3. oktober 2018. Forutsatt rettidig betaling ventes levering av de Tilbudte Egenkapitalbevisene å finne sted rundt 3. oktober 2018 gjennom fasilitetene til VPS. Handel i Egenkapitalbevisene på Oslo Børs ventes å begynne rundt 3. oktober 2018 under tickerkode "SBTE".

Joint Lead Managers og Joint Bookrunners

VIKTIG INFORMASJON

Dette Prospektet er utarbeidet utelukkende i forbindelse med Tilbudet av Tilbudte Egenkapitalbevis og Noteringen av Egenkapitalbevisene på Oslo Børs. Se kapittel 18.1 "Definisjoner" for definisjoner av begreper benyttet i Prospektet.

Dette Prospektet er utarbeidet i samsvar med Verdipapirhandelloven og Verdipapirforskriften, som implementerer EU-direktiv EF/2003/71 (Prospektdirektivet), samt EU-forordning nr. 809/2004 (Prospektforordningen). Prospektet er kontrollert og godkjent av Finanstilsynet 14. september 2018 i samsvar med Verdipapirhandelloven § 7-7 og § 7-8 (EØS-prospekt) og er gyldig i 12 måneder fra Finanstilsynets godkjenning. Finanstilsynet har ikke kontrollert og godkjent riktigheten eller fullstendigheten av opplysninger som gis i Prospektet. Finanstilsynets kontroll og godkjenning knytter seg utelukkende til at utsteder har inntatt beskrivelser i henhold til en definert liste med innholds krav.

Det er ikke gjort tiltak for å godkjenne eller registrere Prospektet utenfor Norge. Distribusjon av dette Prospektet samt tilbud og salg av Tilbudte Egenkapitalbevis kan være underlagt restriksjoner i enkelte jurisdiksjoner. Dette Prospektet utgjør ikke et tilbud, eller en invitasjon til å erverve, noen av de Tilbudte Egenkapitalbevisene i en jurisdiksjon hvor et slikt tilbud eller salg vil være ulovlig. Verken dette Prospektet, annonser eller annet tilbudsmateriale utarbeidet i forbindelse med Tilbudet skal distribueres i andre jurisdiksjoner med unntak av der det gjøres i henhold til gjeldene regler. Personer i besittelse av dette Prospektet må undersøke og følge slike restriksjoner. Egenkapitalbevisene kan i tillegg være underlagt restriksjoner om overføring og videresalg og må ikke overføres eller videreselges med unntak av når det blir gjort i henhold til gjeldene verdipapirlovgivning og reguleringer. Investorer må derfor være klar over at de kan måtte bære den finansielle risikoen for deres investering for en ubestemt tidsperiode. Dersom slike salgs- og overføringsrestriksjoner ikke overholdes, kan dette utgjøre et brudd på gjeldene verdipapirlovgivning. For ytterligere informasjon om salg og overføringsbegrensninger se kapittel 16 "Selling and transfer restrictions".

Henveldeiser vedrørende Prospektet skal rettes til Tilretteleggerne eller Banken. Ingen andre personer er autorisert til å gi informasjon om, eller avgi garantier på vegne av Banken eller Stiftelsene i tilknytning til Tilbudet, Noteringen eller Prospektet.

Det kan ha forekommet endringer i forhold som påvirker Konsernet eller Egenkapitalbevisene etter datoen for Prospektet. Distribusjon av Prospektet skal ikke under noen omstendighet anses for å gi uttrykk for at informasjonen i Prospektet er korrekt på et tidspunkt etter datoen for Prospektet, eller at det ikke senere har skjedd endringer i Konsernets forhold. Banken har ikke til hensikt, og forplikter seg ikke til å oppdatere eller korrigere informasjon i Prospektet, utover det som kreves etter lov. I henhold til Verdipapirhandelloven § 7-15 vil enhver ny omstendighet, vesentlig feil eller unøyaktighet som kan få betydning for vurderingen av de Tilbudte Egenkapitalbevisene, og som fremkommer mellom tidspunktet for godkjenningen av Prospektet og noteringen av Egenkapitalbevisene på Oslo Børs, fremgå av et tillegg til Prospektet.

En investering i Banken er forbundet med risiko. Potensielle investorer oppfordres til å gjennomgå og vurdere risikofaktorene inntatt i kapittel 2 "Risikofaktorer", i tillegg til øvrig informasjon i Prospektet, før det foretas en investeringsbeslutning. En investering i Banken egner seg bare for investorer som forstår risikoen forbundet med denne type investering, og som tåler et tap av hele eller deler av investeringen. Informasjonen inntatt i dette Prospektet skal ikke anses som juridisk, forretningsmessig eller skattemessig råd. Hver potensielle investor bør rådføre seg med egen juridisk rådgiver, forretningsrådgiver eller skatterådgiver for juridisk, forretningsmessig eller skattemessig råd.

I tilknytning til Tilbudet kan Stabiliseringsagenten, eller dennes representanter, på vegne av Tilretteleggerne, gjennomføre transaksjoner som stabiliserer, opprettholder eller på annen måte påvirker kursen på Egenkapitalbevisene i en periode på opptil 30 dager fra dato for Noteringen. Stabiliseringsagenten kan blant annet gjennomføre transaksjoner med tanke på å opprettholde markedskursen på Egenkapitalbevisene på et høyere nivå enn det som ellers ville vært tilfellet. Stabiliseringsagenten og dennes representanter er ikke forpliktet til å gjennomføre noen av disse aktivitetene, og det er derfor ingen garanti for at slike aktiviteter vil bli gjennomført; og hvis gjennomført, kan Stabiliseringsagenten og dennes representanter avslutte slike aktiviteter på ethvert tidspunkt og slike aktiviteter må under enhver omstendighet avsluttes ved utløpet av 30-dagers perioden nevnt ovenfor. Med unntak av det som kreves etter lov eller andre reguleringer, så har ikke Stabiliseringsagenten til hensikt av å informere om stabiliseringsaktiviteter relatert til Tilbudet.

Prospektet er underlagt norsk rett, og eventuelle tvister som oppstår i tilknytning til Prospektet vil være underlagt norske domstoler med Nedre Telemark tingrett som vernetting.

Informasjon om behandling av personopplysninger

Databehandlerne som er ansvarlige for behandling av personopplysninger er Arctic Securities AS og SpareBank 1 Markets AS. Behandlingen av personopplysninger er nødvendig for å kunne oppfylle en avtale som tegnerne er part i og for å oppfylle lovpålagte krav. Verdipapirhandelloven og Hvitvaskingslovgivningen krever at Tilretteleggerne behandler og lagrer informasjon om kunder og handler, samt kontrollerer og dokumenterer sine aktiviteter. Tegnerens personopplysninger behandles konfidensielt, men personopplysningene kan deles mellom Tilretteleggerne, med selskaper innenfor Tilretteleggerens konsern og/eller offentlige myndigheter dersom det er nødvendig på grunn av formålet med innhentingen av personopplysningene. Personopplysningene blir behandlet så lenge det er nødvendig for formålet, og vil senere bli slettet med mindre det er en lovbestemt plikt til å lagre opplysningene. Den registrerte har flere rettigheter. Dette inkluderer bl.a. retten til å få tilgang til sine personopplysninger og rett til å be om at feil informasjon blir korrigert. I enkelte tilfeller har den registrerte rett til å pålegge restriksjoner på behandlingen eller kreve at informasjonen slettes. Den registrerte kan klage til en tilsynsmyndighet dersom vedkommende er av den oppfatning av behandlingen av personopplysningene er i strid med loven.

Informasjon til distributører

Utelukkende for å oppfylle kravet til en produktgodkjennelsesprosess i henhold til (a) Forskrift 4. desember 2017 nr. 1913 om verdipapirforetak, regulerte markeder, datarapporteringstjenester og handel i varederivater og utslippskvoter ("**MiFID II**"), og b) Artikkel 9 og 10 i i forskrift 20. desember 2017 nr. 2300 om utfyllende regler til MiFID II- og MiFIR-forskriftene del 34 (sammen, "**Produktgodkjennelsesprosessen**"), og for å frasi seg ethvert ansvar som enhver "produsent" (med hensyn til Produktgodkjennelsesprosessen) kan være underlagt i forbindelse med denne, har Egenkapitalbevisene vært gjenstand for en Produktgodkjennelsesprosess, som har konkludert med at Egenkapitalbevisene (i) er forenlig med en målgruppe bestående av ikke-profesjonelle kunder, investorer som oppfyller kriteriene for profesjonelle kunder og kvalifiserte motparter, hver som definert i MiFID II-forskriften (det "**Positive Målmarkedet**"), og (ii) kan distribueres gjennom alle distribusjonskanaler som er tillatt av MiFID II ("**Distribusjonskanalene**"). Distributører bør merke seg at prisen på Egenkapitalbevisene kan falle og investorer kan tape hele eller deler av

sin investering, Egenkapitalbevisene gir ingen garantert avkastning og ingen kapitalbeskyttelse, samt at en investering i Egenkapitalbevisene kun er forenlig med investorer som ikke trenger garantert avkastning eller kapitalbeskyttelse, som (enten alene eller sammen med en rådgiver) er i stand til å vurdere fordelene og risikoen ved en slik investering og som har tilstrekkelige ressurser for å kunne bære eventuelle tap som kan oppstå i forbindelse med en slik investering. En investering i Egenkapitalbevisene er ikke forenlig med investorer som ønsker full kapitalbeskyttelse, full tilbakebetaling av beløpet som er investert, investorer som ikke vil ta noen risiko eller investorer som krever fullstendig garantert inntekt og/eller fullstendig forutsigbar avkastningsprofil ("det **"Negative Målmarkedet"**", sammen med det Positive Målmarkedet, **"Målmarkedsvurderingen"**).

Målmarkedsvurderingen påvirker ikke kontraktsmessige, juridiske eller regulatoriske salgsbegrensninger i relasjon til Tilbudet.

Målmarkedsvurderingen utgjør ikke: (a) en vurdering av egnethet eller hensiktsmessighet i henhold til MiFID II-forskriften; eller (b) en anbefaling til investorer eller investorgrupper til å investere i, eller kjøpe, eller foreta andre handlinger i relasjon til Egenkapitalbevisene.

Hver distributør er ansvarlig for å gjennomføre sin egen Målmarkedsvurdering med hensyn til Egenkapitalbevisene og finne passende distribusjonskanaler.

Alle kapitlene bør leses i sammenheng med informasjonen kapittel 4.

Important information to investors outside of Norway

The distribution of this prospectus (the **"Prospectus"**) into jurisdictions other than Norway may be restricted by law. Persons into whose possession this Prospectus comes should inform themselves about and observe any such restrictions. Any failure to comply with these restrictions may constitute a violation of the securities laws of any such jurisdiction.

This Prospectus is not for distribution, directly or indirectly, in or into the United States (including its territories and possessions, any State of the United States and the District of Columbia), Canada, Australia, Japan, South Africa or Hong Kong or any other jurisdiction where such distribution is unlawful. This Prospectus does not constitute or form a part of any offer or solicitation to purchase or subscribe for securities in the United States or in any other jurisdiction where such offer or solicitation would be unlawful.

The contemplated offer of equity certificates in Sparebanken Telemark and the application of Equity Certificates are subject to specific legal or regulatory restrictions in certain jurisdictions. Sparebanken Telemark assumes no responsibility in the event there is a violation by any person of such restrictions.

The Equity Certificates have not been, and will not be, registered under the U.S. Securities Act of 1933, as amended, or with any securities regulatory authority of any state or other jurisdiction in the United States, and may not be offered or sold within the United States except to QIBs in reliance on an exemption from the registration requirements of the U.S. Securities Act, or outside the United States in compliance with Regulation S.

Any offer and sale in the United States will be made to QIBs as defined in Rule 144A under the U.S. Securities Act in a private placement as contemplated under Section 4(a) (2) under the U.S. Securities Act or pursuant to another applicable exemption from, or in a transaction not subject to, the registration requirements of the U.S. Securities Act. All offers and sales outside the United States will be made in reliance on Regulation S under the U.S. Securities Act. There will be no public offer of securities in the United States.

This Prospectus is subject to Norwegian law, and any dispute arising in respect of this Prospectus is subject to the exclusive jurisdiction of the Norwegian courts with Nedre Telemark District Court as legal venue.

Innholdsfortegnelse

1	SAMMENDRAG	4
2	RISIKOFAKTORER	12
3	ANSVARSERKLÆRING	20
4	GENERELL INFORMASJON	21
5	TILBUDET.....	24
6	INFORMASJON OM SPAREBANKEN TELEMAR.....	41
7	STIFTELSENE.....	62
8	MARKEDSOVERSIKT	65
9	FINANSIELL INFORMASJON	76
9.3	Regnskapsprinsipper	77
9.4	Historisk finansiell informasjon	78
10	NÆRMERE BESKRIVELSE AV REGNSKAPSTALLENE	83
11	ORGANISASJON, STYRE OG LEDELSE	93
12	EIERANDELSKAPITAL OG EGENKAPITALBEVISEIERNE.....	104
13	RAMMEBETINGELSER FOR SPAREBANKER	109
14	VERDIPAPIRHANDEL I NORGE	119
15	SKATT.....	122
16	SELLING AND TRANSFER RESTRICTIONS	125
17	DOKUMENTER TIL GJENNOMSYN OG KRYSSREFERANSELISTE	131
18	DEFINISJONER, LOVER OG FORSKRIFTER.....	133

Vedlegg A: Vedtekter

Vedlegg B: Bestillingsblankett for det Offentlige Tilbudet

1 SAMMENDRAG

Sammendrag består av innholdskrav kjent som "Elementer". Disse Elementene er nummerert i deler A– E (A.1 – E.7).

Dette sammendraget inneholder alle Elementene som kreves inntatt i et sammendrag for denne type verdipapirer og utsteder. Fordi noen Elementer ikke kreves adressert, kan det være hull i nummereringssekvensen av Elementene.

Selv om et Element kreves inntatt i sammendraget på grunn av type verdipapirer og utsteder, er det mulig at ingen relevant informasjon kan gis angående Elementet. I dette tilfellet er det inntatt en kort beskrivelse av Elementet i sammendraget sammen med benevnelsen "N/A".

Del A – Introduksjon og advarsler		
Element	Innholdskrav	Kommentar
A.1	Advarsel	Sammendraget må leses som en innledning til resten av Prospektet, og er underordnet den mer utfyllende informasjonen som finnes andre steder i Prospektet samt i vedleggene til Prospektet. Enhver beslutning om å investere i Sparebanken Telemark treffes på bakgrunn av Prospektet som helhet. Det er ikke knyttet noe sivilrettslig ansvar til styret i Sparebanken Telemark i forbindelse med dette sammendraget, med mindre sammendraget er villedende, unøyaktig eller inkonsekvent når det leses sammen med de øvrige delene av Prospektet. Dersom et krav vedrørende opplysningene i Prospektet bringes inn for en domstol, kan den saksøkende investor, i henhold til nasjonal lovgivning, være forpliktet til å betale omkostningene i forbindelse med oversettelse av Prospektet, inntil rettergangen blir igangsatt. De personer som har skrevet sammendraget eller eventuelle oversettelser av sammendraget, har et sivilrettslig ansvar, men kun begrenset til de tilfellene hvor sammendraget er villedende, unøyaktig eller ufullstendig når det leses i sammenheng med andre deler av Prospektet.
A.2	Forhold knyttet til bruk av Prospektet av andre enn utsteder eller de som er ansvarlig for Prospektet i forbindelse med et etterfølgende salg eller en endelig plassering av en finansiell mellommann	Ikke aktuelt da slik bruk ikke er planlagt.

Del B – Utsteder		
Element	Omtale av krav	Kommentarer
B.1	Navn på utsteder	Utstедers foretaksnavn er Sparebanken Telemark.
B.2	Jurisdiksjon, selskapsform og lovgivning	Banken er registrert i Foretaksregisteret med organisasjonsnummer 937 891 334. Sparebanken Telemark er en sparebank etablert i henhold til og underlagt bestemmelsene i Finansforetaksloven med tilhørende forskrifter. Banken opererer i Norge og reguleres av norsk rett.
B.3	Nøkkelfaktorer ved dagens virksomhet/ aktiviteter/tjenester/ produkter i hovedmarkedet	Sparebanken Telemark med datterselskaper tilbyr et bredt spekter av finansielle produkter og tjenester. Konsernet tilbyr tradisjonelle banktjenester som innskudd og utlån for personmarked og bedriftsmarked. I tillegg tilbyr Konsernet en rekke produkter fra produktselskapene i SpareBank 1 Gruppen AS og andre selskaper i SpareBank 1-alliansen. Hovedmarkedet for Konsernet er Telemark.
B.4a	Senere tids utvikling	Utover den nye Boliglånsforskriften, revidert betalingstjenestedirektiv (EU-direktiv 2015/2366) ("PSD II) som forventes implementert i Norge sent i 2018 er ikke Banken kjent med at det har vært noen viktige utviklingstrekk i perioden etter 31. desember 2017 og frem til Prospektdatoen.
B.5	Beskrivelse av Sparebanken Telemark konsernet	Konsernet Sparebanken Telemark består av morbanken, Sparebanken Telemark, og de to heleide datterselskapene Tufte Eiendom AS og Sparebankgården AS, samt selskapet Eiendomsmegler 1 Telemark AS (51 %) hvor Banken er majoritetseier.
B.6	Eierskap og store aksjonærer	Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland eier per Prospektdatoen 3 647 791 Egenkapitalbevis som tilsvarer 50 % av Eierandelskapitalen i Banken og Sparebankstiftelsen Telemark –Holla og Lunde eier 3 647 791 Egenkapitalbevis som tilsvarer 50 % av Eierandelskapitalen i Banken.
B.7	Utvalgte historiske finansielle nøkkeltall Vesentlige endringer etter avgitt finansiell informasjon	Sammendraget av finansiell informasjon som presenteres nedenfor er hentet fra Bankens reviderte konsoliderte årsregnskap per og for årene som endte 31. desember 2016 og 2017 som har blitt utarbeidet i henhold til IFRS som vedtatt av EU, årsregnskapet for morbanken per og for årene som endte 31. desember 2015 som har blitt utarbeidet i henhold til NGAAP og de ureviderte konsoliderte delårsregnskap per og for seks månedersperiodene som endte 30. juni 2018 og 30. juni 2017 som er utarbeidet i henhold til IAS 34. Kvartalsregnskapet per 30. juni 2018 har vært gjenstand for forenklet revisorkontroll.

Resultatregnskap

	Q2 2018 IFRS (konsern)	Q2 2017 IFRS (konsern)	30.06.18 IFRS (konsern)	30.06.17 IFRS (konsern)	2017 IFRS (konsern)	2016 IFRS (konsern)	2016 NGAAP (morbank)	2015 NGAAP (morbank)
MNOK								
Resultat	Urevidert	Urevidert	Urevidert	Urevidert				
Netto renteinntekter	96	93	188	180	374	349	349	324
Netto provisjons- og andre inntekter	57	49	111	91	194	197	163	146
Netto resultat fra finansielle investeringer	34	13	48	25	53	66	52	16
Sum netto inntekter	187	154	348	296	621	612	565	485
Sum kostnader	77	70	145	137	282	314	283	245
Resultat før tap og skatt	109	84	203	159	339	299	282	239
Resultat før skatt	103	82	197	159	343	300	283	229
Resultat før øvrige resultatposter	85	62	161	122	268	238	220	166
Totalresultat	86	65	167	125	252	234		

Balanse

	30.06.2018 IFRS	30.06.2017 IFRS	31.12.2017 IFRS	31.12.2016 IFRS	31.12.2016 NGAAP (morbank)	31.12.2015 NGAAP (morbank)
MNOK						
Balanse	Urevidert	Urevidert				
Sum eiendeler	24 322	22 616	23 054	21 694	21 533	20 075
Sum gjeld	21 308	19 949	20 161	19 115	19 146	17 868
Sum egenkapital	3 014	2 667	2 893	2 578	2 387	2 207
Sum egenkapital og gjeld	24 322	22 616	23 054	21 694	21 533	20 075

Kontantstrømoppstilling

	30.06.2018 IFRS (konsern)	30.06.2017 IFRS (konsern)	2017 IFRS (konsern)	2016 IFRS (konsern)	2016 NGAAP (morbank)	2015 NGAAP (morbank)
MNOK						
Kontantstrøm	Urevidert	Urevidert				
Netto kontantstrøm fra virksomheten	-67	-291	-87	-581	-556	-105
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-21	12	-67	-65	-92	-128
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	81	270	250	591	593	216
Sum endring likvider i året	-7	-9	96	-55	-55	-17
Netto endring likvider i året	-7	-9	96	-55	-55	-17

B.8	Utvalgte proforma finansielle nøkkelinformasjon	Ikke aktuelt da dette ikke er inntatt i Prospektet.
B.9	Resultatprognoser eller estimater	Ikke aktuelt da dette ikke er inntatt i Prospektet.
B.10	Merknader i revisors beretning	Ikke aktuelt. Det er ingen forbehold i revisjonsberetningene.

B.11	Arbeidskapital	Banken vurderer arbeidskapitalen som tilstrekkelig til å dekke Konsernets nåværende behov.
Del C – Verdipapirene		
Element	Omtale av krav	Kommentar
C.1	Beskrivelse av type og klasse verdipapir som tilbys og/eller noteres, samt ISIN	Banken har utstedt en klasse egenkapitalbevis. Banken er registrert i VPS under ISIN NO 001066478.
C.2	Valuta benyttet i tilbudet	NOK
C.3	Antall Egenkapitalbevis utstedt og pålydende verdi	Per datoen for dette Prospektet har banken en eierandelskapital på NOK 729 558 200 fordelt på 7 295 582 Egenkapitalbevis, hver pålydende NOK 100. Alle Egenkapitalbevisene er gyldig utstedt og fullt innbetalt.
C.4	En beskrivelse av de tilbudte verdipapirs rettigheter	Alle Egenkapitalbevisene har like rettigheter i Banken. De Eksisterende Egenkapitalbevisene som tilbys har like rettigheter som de øvrige Egenkapitalbevisene utstedt av Banken. De Nye Egenkapitalbevisene vil ha like rettigheter som de øvrige Egenkapitalbevisene utstedt av Banken når Emisjonen er registrert i Foretaksregisteret.
C.5	Verdipapirenes omsettelighet	Utover eierbegrensninger og godkjennelseskrav ved erverv over visse terskler, hvilket gjelder alle sparebanker, er Bankens Egenkapitalbevis fritt omsettelige. Tilbudte Egenkapitalbevis som allokeres til Kvalifiserte Ansatte til en rabatterte Tilbudspris er gjenstand for et toårig omsetningsforbud fra levering av slike Tilbudte Egenkapitalbevis til den relevante kvalifiserte Ansattes VPS-konto.
C.6	Notering av verdipapirene	Banken søkte om notering av Egenkapitalbevisene på Oslo Børs den 29. august 2018. Det forventes at styret i Oslo Børs vil behandle noteringssøknaden den 26. september 2018. Forutsatt at styret i Oslo Børs godkjenner Noteringen og at Banken oppfyller vilkårene for Notering fastsatt av Oslo Børs, forventer Banken at handel i Egenkapitalbevisene på Oslo Børs vil starte på eller rundt den 3. oktober 2018. Banken har ikke søkt om notering av Egenkapitalbevisene på noen annen børs eller annet regulert marked.
C.7	En beskrivelse av utsteders utbyttestrategi	Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder kapitaldekningskrav, samt Konsernets mål og strategiske planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er bankens mål at om lag halvparten av årets resultat etter skatt tilhørende egenkapitabevisene deles ut som utbytte.

Seksjon D – Risikofaktorer		
Element	Omtale av krav	Kommentar
D.1	Hovedrisikofaktorer knyttet til utsteder eller den bransje utsteder operer i	En investering i Sparebanken Telemarks Egenkapitalbevis er forbundet med følgende hovedrisikofaktorer: – Risiko for endringer i rammebetingelser som innebærer kostnader og begrensninger for Bankens virksomhet. Dette inkluderer blant annet endringer i kapital- og soliditetskrav. – Risiko for at Bankens motparter ikke oppfyller sine forpliktelser, herunder tap på Bankens utlån og tap som følge av reduksjon av verdien av eller likviditeten i Bankens sikkerhetsobjekter. – Risiko for at Banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av dyrere finansiering. – Risiko for tap knyttet til poster på og utenfor balansen som følge av endringer i markedspriser, herunder for Bankens beholdning av verdipapirer. – Risiko for tap som skyldes utilstrekkelige eller svikt i Bankens interne prosesser og systemer, menneskelige feil, samt eksterne hendelser. – Risiko for marginpress på Bankens rentenetto. – Risiko for økt konkurranse. – Risiko knyttet til tap av nøkkelpersonell eller manglende evne til å beholde eller tiltrekke seg kompetanse som er nødvendig for virksomheten. – Risiko for at Banken blir påført tap fra eierposter i strategisk eide selskaper. – Risiko for uventede svingninger i inntekter og kostnader i ulike forretnings- eller produktsegmenter. – Systemrisiko som følge av avhengigheter mellom finansforetak. – Risiko i forbindelse med mulige fremtidige strategiske transaksjoner. – Risiko for at Banken pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter
D.3	Risikofaktorer knyttet til egenkapitalbevisene	En investering i Sparebanken Telemarks Egenkapitalbevis er blant annet forbundet med følgende risikofaktorer: – Generell negativ utvikling i verdipapirmarkedet og volatilitet, samt risiko for lav likviditet i verdipapirmarkedet. – Utbyttepolitikk da denne vil avhenge av Bankens fremtidige inntjening, kapitalbehov samt kapital- og kjernekapitaldekning. – Begrenset anledning for utenlandske Egenkapitalbevisseeiere til å delta i fremtidige emisjoner. – Adgangen til å saksøke Banken kan være begrenset etter norsk lov.

Del E – Tilbudet		
Element	Innholdskrav	Kommentar
E.1	Netto proveny og kostnader ved Emisjonen	Nettoprovenyet fra salget av de Eksisterende Egenkapitalbevisene vil tilfalle Stiftelsene. Nettoprovenyet fra salget av Nye Egenkapitalbevis tilfaller Banken og avhenger av antallet Nye Egenkapitalbevis som utstedes i forbindelse med Tilbudet. Ved maksimal utstedelse av Nye Egenkapitalbevis i emisjonen vil nettoprovenyet til Banken være omlag NOK 84 millioner. Stiftelsene vil betale meglerprovisjon for salg av Eksisterende Egenkapitalbevis. Alle andre kostnader som direkte kan tilskrives Noteringen og Tilbudet, vil bli betalt av Banken. Banken anslår at utgifter i forbindelse med Tilbudet og Noteringen, som skal betales av Banken, forventes å utgjøre ca. NOK 16 millioner. Utgifter som skriver seg fra Tilbudet vil ikke bli belastet investoren.
E.2a	Bakgrunn for emisjonen og planlagt benyttelse av emisjonsproveny	Bakgrunnen for børsnoteringen av Sparebanken Telemarks Egenkapitalbevis er blant annet at å sikre Banken adgang til egenkapitalmarkedet og dermed gi større fleksibilitet når det gjelder kapitalisering. Videre ønsker Banken mulighet til å delta aktivt i de fremtidige strukturelle endringene i banksektoren. I tillegg vil en børsnotering gi Bankens kunder, ansatte og investorer en mulighet til å bli medeiere i Banken. Bakgrunnen for noteringen kan oppsummeres følgende: – Bedre posisjonert for strukturendringer i banksektoren. – Sikre god eierstruktur og eierskap i Banken fra investorer, kunder og lokalsamfunn. – Økt oppmerksomhet rundt Bankens drift og utvikling. – Underbygge Bankens tilgang på kapital for lønnsom vekst, samt kapitalfleksibilitet for balansestyring. – Styrke likviditet og finansiell løfteevne hos Bankens to sparebankstiftelser. Den største delen av provenyet fra Tilbudet vil tilfalle Stiftelsene. Provenyet fra salg av Nye Egenkapitalbevis vil tilfalle Banken og er ikke tiltenkt noe særskilt formål, men vil benyttes til å finansiere lønnsom vekst.
E.3	Vilkårene for Emisjonen	Tilbudet består av utstedelse av Nye Egenkapitalbevis med bruttoproveny på inntil NOK 100 millioner, og salg av Eksisterende Egenkapitalbevis med et bruttoproveny på inntil NOK 350 millioner fra Stiftelsene og Banken. Banken og Stiftelsene har, i samråd med Tilretteleggerne, fastsatt et Indikativt Prisintervall for Tilbudet fra NOK 106,00 til NOK 120,00 per Tilbudte Egenkapitalbevis. Banken, Stiftelsene og Tilretteleggerne kan i tillegg velge å benytte Overtildelingsopsjonen for å overtildele et antall Tilbudte Egenkapitalbevis som tilsvarer opp til 15 % av antall Egenkapitalbevis allokert i Tilbudet for øvrig. Stiftelsene har gitt Stabiliseringsagenten en Greenshoe-opsjon på å kjøpe antall Egenkapitalbevis tilsvarende antallet Tilleggsegenkapitalbevis, for å dekke en eventuell overtildeling. Banken

	og Stiftelsene i fellesskap forbeholder seg retten til på ethvert tidspunkt å trekke tilbake, utsette eller avlyse Tilbudet etter eget skjønn (og av hvilken som helst grunn). Tilbudet vil omfatte: • Et Institusjonelt Tilbud med en nedre grense per bestilling på mer enn NOK 2 500 000, hvor Tilbudte Egenkapitalbevis vil bli tilbudt (i) til institusjonelle og profesjonelle investorer i Norge, (ii) til investorer utenfor Norge og USA, i henhold til gjeldende unntak fra lokale prospektrkrav og andre registreringsunntak, og (iii) i USA til Qualified Institutional Buyers i henhold til Rule 144A i U.S. Securities Act eller i henhold til andre unntak fra registreringsplikten i U.S. Securities. • Et Offentlig Tilbud, hvor Tilbudte Egenkapitalbevis vil bli tilbudt til allmennheten i Norge med en nedre grense per bestilling på NOK 10 500 og en øvre grense per bestilling på NOK 2 500 000 for hver investor. Banken vil etter best evne søke å tildele alle bestillere Egenkapitalbevis for minimum NOK 10 500. Flere bestillinger per investor er tillatt. Investorer som ønsker å legge inn en bestilling som overstiger NOK 2 500 000 må gjøre dette i det Institusjonelle Tilbudet. • Ansattetilbudet, der Tilbudte Egenkapitalbevis blir tilbudt til Kvalifiserte Ansatte (som definert i dette Prospektet), med en nedre grense per bestilling på NOK 7 875 og en øvre grense per bestilling på NOK 195 000 per Kvalifisert Ansatt og hensyntatt ansatterabatten. Ansattetilbudet vil gjennomføres ved at Banken erverver Eksisterende Egenkapitalbevis fra Stiftelsene som deretter videreselges til de ansatte. Flere bestillinger er tillatt i Ansattetilbudet. Kvalifiserte Ansatte i Ansattetilbudet vil for bestillinger med tegningsbeløp for inntil NOK 75 000 (avrundet ned til nærmeste hele Egenkapitalbevis) motta en rabatt på 25 % av Tilbudsprisen per Egenkapitalbevis tildelt innenfor dette beløpet. Dette betyr at en maksimal tegning innenfor denne rammen vil tilsvare et antall Egenkapitalbevis til en verdi av NOK 100 000 i det Offentlige Tilbudet. I tillegg vil hver Kvalifiserte Ansatt på bestillinger med tegningsbeløp i intervallet NOK 75 000 til NOK 195 000 (avrundet ned til nærmeste hele egenkapitalbevis) motta en rabatt på 20 % av Tilbudsprisen per Egenkapitalbevis tildelt innenfor slikt intervall. Dette betyr at en maksimal tegning innenfor begge rammene vil tilsvare et antall Egenkapitalbevis til en verdi av NOK 250 000 i det Offentlige Tilbudet. I Ansattetilbudet tar Banken sikte på å gi alle Kvalifiserte Ansatte full tildeling, det vil si en tildeling av Egenkapitalbevis for et beløp på inntil NOK 195 000 (etter rabatt), forutsatt at de legger inn en bestilling som ligger innenfor den nedre og den øvre grensen for slike bestillere, oppad begrenset til totalt 375 000 Egenkapitalbevis for hele Ansattetilbudet. Deler av bestillinger i Ansattetilbudet vil kunne finansieres ved lån fra Banken, som skal tilbakebetales via trekk i den aktuelle ansattes lønn. Bookbuildingperioden for det Institusjonelle Tilbudet forventes å finne sted fra kl. 09.00 (norsk tid) 17. september 2018 til kl. 14.00 (norsk tid) 28. september 2018, med forbehold om at Banken og Stiftelsene i fellesskap kan beslutte å forlenge eller forkorte Bookbuildingperioden etter eget skjønn. Det Offentlige Tilbudet og Ansattetilbudet vil vare fra
--	---

		kl. 09.00 (norsk tid) 17. september 2018 til kl. 12.00 (norsk tid) 28. september 2018, med forbehold om at Banken og Stiftelsene i felleskap kan beslutte å forlenge eller forkorte Bookbuildingperioden etter eget skjønn. Tilretteleggerne forventer å gi beskjed om tildeling av Egenkapitalbevisene i Tilbudet rundt den 1. oktober 2018, gjennom utstedelse av sluttseddel til bestillerne via epost, via et tildelingsbrev, eller på annen måte. Forutsatt rettidig betaling forventer Banken at de Tilbudte Egenkapitalbevisene i Tilbudet vil bli levert til investorenes VPS-kontoer rundt 3. oktober 2018. Utstedelse og levering av Nye Egenkapitalbevis, Ansattetilbudet og grunnfondskonverteringen er betinget av godkjenninger fra Finanstilsynet. All handel i Tilbuds-Egenkapitalbevis før oppgjør og levering gjøres på de involverte parterers risiko.
E.4	Beskrivelse av vesentlige interesser i tilbudet, herunder interessekonflikter	Tilretteleggerne har tidligere ytt, og vil i fremtiden kunne yte, investeringstjenester og andre tjenester til Banken som ledd i ordinær virksomhet, og vil i den forbindelse kunne motta vederlag. Tilretteleggerne og deres datterselskaper, ansatte og tillitsvalgte vil i egenskap av å være investorer kunne eie og omsette Egenkapitalbevis i Banken. Tilretteleggerens honorarer, som er basert på en prosentsats av bruttoprovenyet i Tilbudet er delvis avhengig av at Tilbudet fullføres og Tilretteleggerne har dermed en interesse i gjennomføring av Tilbudet. Stiftelsene vil motta provenyet fra salget av Tilbudte Egenkapitalbevis og Stiftelsene har dermed en interesse i Tilbudet.
E.5	Navn på selger av verdipapirer. Beskrivelse av eventuelle lock-up avtaler (salgsforbud) i forbindelse med Emisjonen	Sparebankstiftelsen Telemark – Holla og Lunde vil selge et antall Egenkapitalbevis som tilsvarer et bruttoproveny for inntil NOK 50 000 000, og ytterligere Egenkapitalbevis med et bruttoproveny for inntil ca. 9 650 000 ved en eventuell overtildeling. Sparebankstiftelsen Telemark - Grenland vil selge et antall Egenkapitalbevis som tilsvarer et bruttoproveny for inntil NOK 300 000 000, og ytterligere Egenkapitalbevis med et bruttoproveny for inntil ca. 57 900 000 ved en eventuell overtildeling. Stiftelsene har, på visse vilkår, påtatt seg et handelsforbud for sin egenkapitalbevis i en periode på 12 måneder fra Noteringen. Banken har påtatt seg et handelsforbud i en periode på 6 måneder fra Noteringen. Nye Egenkapitalbevis som tildeles til Kvalifiserte Ansatte til en rabattert Tilbudspris er gjenstand for omsetningsforbud i to år fra levering av slike Nye Egenkapitalbevis til den aktuelle ansattes VPS-konto.
E.6	Utvanningseffekten av Emisjonen	Emisjonen vil medføre en utvanning på mellom 7.7 % og 8,6 % for nåværende Egenkapitalbevisiere avhengig av Emisjonens størrelse.
E.7	Kostnader for investor	Ikke aktuelt. Utgifter i forbindelse med tilbudet vil ikke kreves fra investorene.

2 RISIKOFAKTORER

En investering i Egenkapitalbevisene er beheftet med risiko. Nedenfor er beskrevet risikoforhold som anses vesentlig og særlig relevante for å vurdere risikoen knyttet til en investering i Egenkapitalbevisene. Eventuelle investeringer i Egenkapitalbevis i Sparebanken Telemark bør grundig vurderes mot risikofaktorene presentert i dette kapittelet, sammen med øvrig informasjon presentert i Prospektet. Dersom én eller flere av risikofaktorene faktisk inntreffer, vil Bankens virksomhet, finansielle stilling, driftsresultat og/eller egenkapitalbeviskurs kunne bli vesentlig negativt påvirket.

Banken har egne risiko- og kapitalstyringssystemer for å sikre forsvarlig drift og finansiell stabilitet, og samtidig støtte opp om Bankens strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikofaktorene inntatt nedenfor er de kjente og relevante risikofaktorer Bankene mener er av betydning for Bankene. Rekkefølgen risikofaktorene presenteres i er ikke ment å reflektere forventet sannsynlighet for at disse vil inntreffe.

2.1 Verdidapirmarkedet og den økonomiske utvikling samt rammebetingelser

2.1.1 Utviklingen i global, regional og nasjonal økonomi

Den internasjonale finanskrisen i 2008 har vist at de globale kapital- og pengemarkedene kan være volatile. Denne effekten kan relatere seg til blant annet redusert likviditet og økt kredittrisikopremie for banksektoren internasjonalt. I tillegg har det i perioder de senere årene forekommet vesentlig reduksjon i tilgjengeligheten av finansiering i kapital- og pengemarkedene.

Eventuell vedvarende volatilitet, nye markedsforstyrrelser eller andre hendelser i den globale økonomien kan ha vesentlig negativ effekt på Bankens evne til å få tilgang til kapital og/eller virksomheten for øvrig, resultater av virksomheten og/eller Bankens økonomiske stilling. Politisk uro og signaler om proteksjonisme kan bremse utviklingen i internasjonal handel og økonomisk vekst framover.

Bankens inntjening og resultater kan bli negativt påvirket av en forverring i økonomiske forhold der virksomheten drives. Bankene har sin virksomhet hovedsakelig i kommunene Porsgrunn, Skien, Bamble, Nome, Bø og Notodden og vil således kunne bli påvirket av utviklingen i Telemark. En forverring av makroøkonomiske forhold i Norge kan ha vesentlig negativ effekt på Bankens resultater og økonomiske stilling, spesielt dersom etterspørselen etter varer og tjenester faller, arbeidsløsheten øker, oljeprisen faller eller verdier på eiendommer faller. I tillegg til å redusere etterspørselen etter Bankens produkter og tjenester, kan kvaliteten på Bankens utlånsportefølje påvirkes negativt, og Bankene vil kunne oppleve kreditttap.

2.1.2 Rammebetingelser, kapitalkrav og myndigheters handlinger

Norske myndigheter kan til enhver tid innenfor rammene av EØS-avtalen innføre regelverk eller gjennomføre finans- eller pengepolitiske tiltak, herunder endringer i skatte-, avgifts- og valutalovgivningen, som vil kunne påvirke Bankene og resten av finansindustriens inntekter og kostnader. Eksempelvis vil innføring av økte eller nye skattesatser for finansnæringen, herunder finansskatt, kunne bidra til å svekke Bankens virksomhet, resultat, likviditet, finansielle stilling og/eller framtidsutsikter. Myndighetene kan også innføre andre tiltak som kan påvirke Bankens virksomhet, eksempelvis gjennom skjerpede soliditetskrav, krav til nye rutiner eller prosesser som fordrer investeringer av eller medfører kostnader for Bankene eller andre spesifikke krav. Gjennom sin kontroll med tilsyns- og styringsinstitusjonene i penge- og kredittmarkedet, vil myndighetene også kunne foreta disponeringer som påvirker Bankens virksomhet direkte.

Finansreguleringen innen EØS-området har de senere år blitt betydelig utvidet. Tilsynet med finansnæringen er også vesentlig styrket. EU-myndighetenes mål er at når de såkalte Basel III-regler og -prinsipper er vedtatt, og nasjonal implementering er gjennomført, vil sannsynligheten for og omfanget av kriser i finanssektoren bli redusert. Innføring av krav skjer gradvis frem mot 2019. I EØS-området er Basel III-reglene gjennomført i det såkalte kredittinstitusjonsdirektivet og –forordningen (CRD IV/CRR). Regler tilsvarende CRD IV/CRR er i det vesentlige gjennomført i Norge. Ytterligere informasjon vedrørende Basel-komiteéns standard finnes på Baselkomiteén og Finanstilsynets hjemmesider www.bis.org og www.finanstilsynet.no. Det vises også til punkt 13.2 for nærmere redegjørelse.

Kapitalkravsregelverket innebærer blant annet minimums- og bufferkrav til ansvarlig kapital i foretakene. (pilar 1) og krav om at foretakene gjennomfører risiko- og kapitalvurderinger (ICAAP) og at tilsynsmyndighetene vurderer foretakenes samlede risikonivå og tilhørende kapitalbehov (SREP) (pilar 2). Finanstilsynet kan under pilar 2 pålegge foretakene individuelle kapitalkrav for risikoer som ikke, eller bare delvis, dekkes av pilar 1.

Foretakene og Finanstilsynet vurderer regelmessig størrelsen på kapitalbehovet. Pilar 2-kravet som gjelder for Banken vil derfor kunne endres over tid.

Dersom et finansforetak ikke oppfyller kapitalbufferkrav under pilar 1 underlegges foretaket automatiske handlingsbegrensninger, blant annet begrensninger på utbetaling av utbytte. En nærmere redegjørelse er gitt i punkt 13.2.5. Dersom et foretak ikke oppfyller det samlede kapitalkrav etter pilar 1 og pilar 2, kan Finanstilsynet treffe vedtak som pålegger tilsvarende restriksjoner som de automatiske restriksjonene. Se nærmere om Bankens kapitaldekning i punkt 10.2. Selv om Banken i dag oppfyller kapitalkravene er det ingen garanti for at Banken vil oppfylle kravene eller klare å oppfylle kravene i fremtiden. Det er heller ingen garanti for at ikke Finanstilsynet eller andre vil pålegge Banken restriksjoner og begrensninger. Dersom slike forhold skulle oppstå, vil det kunne ha store negative konsekvenser for Banken og dets virksomhet, eiere og kontraktsparter.

Bufferkravene består av blant annet av motsyklisk kapitalbuffer. Per andre kvartal 2018 er kravet til motsyklisk kapitalbuffer 2 %. Nye rammebetingelser vil kunne medføre ytterligere press på Bankens rentemargin, kostnader og egenkapitalbevisavkastning. Dette er en generell utfordring for hele finansnæringen, og det forventes at deler av merkostnaden må tas igjen gjennom økte priser.

Banken kan bli negativt påvirket av det reviderte betalingstjenestedirektivet, direktiv 2002/65/EF, (PSD2) som forventes å gi økt konkurranse mellom bankene og andre betalingstjenesteytere. Forslag til gjennomføring av direktivet i norsk rett har vært på høring, men er p.t fortsatt under behandling. PSD2 vil gi tredjeparter tilgang til kontoinformasjon og adgang til formidling av betalingsordre direkte til kundens bankkonti uten bruk av bankkort/kredittkort. Andre betalingstjenesteytere vil dermed kunne tilby betalingsløsninger i konkurranse med bankene.

Regnskapstandarden "IFRS 9, Financial Instruments" erstattet tidligere "IAS 39, Financial Instruments: Recognition and Measurement" med virkning for perioder som begynte på eller etter 1. januar 2018 for noterte selskaper. Standarden introduserer nye prinsipper for klassifisering og måling, sikringsbokføring og nedskrivning og innebærer betydelige endringer sammenliknet med dagens regnskapsregelverk. IFRS 9-metodikken forventes å innebære større volatilitet i nedskrivninger og det forventes også at nedskrivninger vil skje tidligere enn etter dagens regelverk som kan påvirke en banks oppfyllelse av myndighetspålagte soliditetskrav. Endringene vil være særlig merkbare ved starten på en nedgangsperiode.

Det internasjonale og europeiske rammeverket for regulering av banker er i utvikling. Det er blant annet foreslått endringer i Basel III og CRD IV/CRR, jf. punkt 13.2.4. Nytt regelverk som følge av revisjonene forventes å bli gjennomført i Norge, og vil få betydning for Bankens virksomhet. Det er antatt at enkelte av endringene vil medføre strengere kapitalkrav for bankene.

2.2 Forretningsmessig risiko

2.2.1 Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som faren for tap som følger av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor Banken. Kredittrisiko oppstår i tre av Bankens forretningsområder; (i) utlån, kreditter og garantier til personkunder, (ii) utlån, kreditter og garantier til bedrifter, og (iii) utlån til og investering i banker, obligasjoner og ansvarlige lån.

Bankens tilgang til korrekt og fullstendig finansiell informasjon og generell kredittinformasjon om låntakere er avgjørende for Bankens vurdering av den kredittrisiko som er knyttet til den enkelte låntaker. Bankens utlånsportefølje består i hovedsak av lån til private og små og mellomstore foretak lokalisert i Telemark særlig innenfor bransjene eiendomsdrift, borettslag med flere. Banken kjenner markedet godt og innhenter nødvendig dokumentasjon som et ledd i kredittbehandlingen.

I tillegg til den spesifikke risiko som ligger i Bankens utlånsportefølje, vil Bankens fremtidige tapsutvikling som nevnt over også påvirkes av andre faktorer som for eksempel den generelle økonomiske utviklingen, fremtidig rentenivå og Bankens løpende håndtering av kredittrisikoen.

2.2.2 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at Banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må

realiseres, eller i form av dyrere finansiering. Nivået på Bankens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig finansiering til enhver tid.

Banken er avhengig av tilgang til ekstern kapital på tilfredsstillende vilkår for å kunne innfri sine forpliktelser etter hvert som de forfaller. Denne likviditetsrisikoen er latent innenfor bankvirksomhet, og kan særskilt gjøre seg gjeldende på grunn av stor avhengighet til en bestemt finansieringskilde, endringer i kredittrater eller mer generelle endringer i markedet, for eksempel naturkatastrofer eller spesifikke forhold knyttet til Banken.

Banken er videre avhengig av tilstrekkelig finansiering for å kunne drive sin utlånsvirksomhet. Bankens utlånsvirksomhet er i det vesentlige dekket gjennom kundeinnskudd. Slike innskudd er imidlertid utsatt for variasjoner som skyldes hendelser utenfor Bankens kontroll, som for eksempel bortfall i kunders tiltro til markedet og økt konkurranse, som kan føre til at Banken i en periode får en vesentlig reduksjon i sine kundeinnskudd. I tillegg kan enhver usikkerhet knyttet til Bankens finansielle stilling føre til vesentlig uttak av kundeinnskudd som kan resultere i et finansieringsunderskudd hos Banken. Det er også for tiden sterk konkurranse om innskuddsmidler i markedet, herunder som følge av at nye aktører i forbrukslånsegmentet tilbyr vesentlig høyere renter enn tradisjonelle banker.

Bankens tilgang til innskudd kan også bli påvirket av EUs innskuddsgarantidirektiv. Direktivet er et fullharmoniseringsdirektiv, som kan medføre en reduksjon av størrelsen på den norske innskuddsgarantien fra NOK 2 millioner til direktivets nivå på EUR 100.000, men med overgangsregler. Endringslov som gjennomfører innskuddsgarantidirektivet trer i kraft 1. januar 2019. Endringsloven viderefører nåværende størrelse på innskuddsgarantien. En lavere grense kan føre til tilpasninger av innskudd til innskuddsdekningens størrelse, og vil kunne medføre at store innskudd fordeles på flere banker.

Bankens lånekunder ønsker som regel langsiktig finansiering, mens Bankens innskuddskunder i praksis, på meget kort varsel, kan disponere sine innskudd. Det oppstår derfor en likviditetsrisiko idet løpetiden på kundeinnskudd og innlån fra kapitalmarkedet er ulik løpetiden på Bankens utlån. Tidsgapet som oppstår medfører risiko for tap dersom Banken ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler uten vesentlige ekstrakostnader.

En viktig kilde for langsiktig finansiering for Banken er overføring av lån til SpareBank 1 Boligkreditt AS som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett med sikkerhet i lånene. Ved et eventuelt fall i eiendomsprisene kan det bli nødvendig for Banken, som følge av krav til overpantsettelse (krav til verdien på boligene mv. som overføres), å erstatte lån som er blitt overført med andre lån med bedre sikkerhet, eller overføre andre verdier. Dette vil svekke Bankens kapitaldekning som følge av at Banken tar tilbake lån med høy belåningsgrad og fører tilbake lån med lavere belåningsgrad og kan redusere Bankens likviditet.

En annen kilde til langsiktig finansiering er utstedelse av usikrede obligasjoner i markedet. Gjennomføring av Krisehåndteringsdirektivet, direktiv 2014/59/EU (BRRD), jf. endringslov som trer i kraft 1. januar 2019, kan ha negative konsekvenser for Bankens adgang til og vilkår for finansiering i form av usikret gjeld. Sentralt er at det ikke er skattebetalere, men bankenes investorer som skal bære eventuelle tap ved avvikling. BRRD åpner derfor for såkalt "bail-in" av bankenes gjeld, hvilket innebærer at usikrede kreditorer kan bli utsatt for nedskrivning av gjeld og konvertering av gjeld til egenkapital. Det er derfor forventet at gjennomføringen av BRRD kan øke kostnadene ved usikret gjeld, særlig sammenliknet med sikret gjeld som er unntatt fra bestemmelsene om bail-in. Det er også vedtatt opprettelse av et nytt krisetiltaksfond i tillegg til innskuddsgarantifondet noe som kan innebære økte innbetalinger til fondene for Banken.

Selv om Banken har en konservativ holdning til likviditetsrisiko, og Banken til enhver tid søker å diversifisere sine kilder til finansiering for å bli mest mulig uavhengig av hendelser i det enkelte marked, medfører den typen virksomhet Banken driver en iboende likviditetsrisiko som vil kunne ha en vesentlig negativ innvirkning på Bankens resultat, likviditet og finansiell stilling.

2.2.3 Markedsrisiko

Markedsrisiko er en samlebetegnelse som omfatter risikoen for tap knyttet til poster på og utenfor balansen som følge av endringer i markedspriser. Verdipapirrisiko, valutarisiko, renterisiko, risiko forbundet med egenbeholdning og/eller bruk av egenkapital i syndikater er inkludert i denne risikoklassen.

En nedgradering i kredittvurdering av Bankens kunder eller verdipapir som Banken eier vil kunne ha en negativ innvirkning på Bankens inntekter og risikovektede balanse, som kan føre til økte kapitalkrav.

Banken er eksponert for risiko knyttet til rentemarginer mellom utlån og lånekostnader. Endringer i renteforskjellene kan direkte påvirke Banken i den grad de påvirker avkastningen på rentebærende eiendeler, og renter betalt på rentebærende gjeld, og spesielt om endringene er uforholdsmessige eller uventede, eller på annen måte påvirker forholdet på Bankens utlån og innlån. Bankens viktigste finansieringskostnad er rente betalt på innskudd og finansiering fra pengemarkedet, mens de viktigste renteinntektene kommer fra utlån til kunder og rentebærende verdipapirer. Når tidspunktet for justeringer av renter ikke er sammenfallende, for eksempel når en økning av rentene i fundingmarkedet ikke er mulig å overføre til utlån, kan dette påvirke inntektene negativt.

Banken har investeringer i verdipapirer hvor verdi er avhengig av volatilitet og generell utvikling av flere variabler, for eksempel renter, valutakurser, kredittspreader og aksjekurser. En negativ utvikling i verdi på disse verdipapirene vil ha en negativ påvirkning på Bankens finansielle stilling og/eller driftsresultat.

2.2.4 Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som skyldes utilstrekkelig eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker, samt eksterne hendelser. Dette kan eksempelvis være svikt i rutiner, svikt i datasystem, kompetansesvikt, feil hos Bankens underleverandører, tillitsbrudd hos ansatte og kunder, ran, underslag m.m.

Banken er avhengig av et betydelig antall operasjoner hver dag i en rekke ulike markeder og geografiske områder. Bankens virksomhet avhenger av evnen til å håndtere disse operasjonene effektivt på tvers av ulike enheter, og rapportere disse operasjonene nøyaktig. Banken er eksponert for operasjonell risiko som for eksempel svikt eller mangler i interne prosesser og systemer (inkludert, men ikke begrenset til, finansiell rapportering og risikostyringssystemer), IT-infrastruktur, utstyr/maskiner, dokumentasjon av transaksjoner eller avtaler med tredjeparter, manglende sikring av eiendeler, ansattes feil, brudd på fullmakter, og manglende oppfyllelse av regulatoriske krav (inkludert, men ikke begrenset til, virksomhetsreglene for bank, databeskyttelse og anti-hvitvaskingslover). Banken er også utsatt for operasjonell risiko på grunn av klager fra kunder og svikt i eksterne systemer. Dessuten kan Banken bli negativt påvirket av uredelige handlinger eller brudd på interne instruksjoner begått av egne ansatte. Banken kan ikke forutsi hvorvidt slike tilfeller av interne misligheter vil oppstå, eller hvis de skulle oppstå, i hvilken grad disse handlinger vil få negativ innvirkning. Risikoeksponeringen vurderes som størst innenfor finansiering i både personmarkeds- og bedriftsmarkedsavdelingen. Det er på disse områdene Banken er mest eksponert, dermed vil hendelser innenfor disse virksomhetsområdene kunne få størst konsekvenser.

Metoder for risikostyring av operasjonell risiko bygger på estimer, forutsetninger og tilgjengelig informasjon som kan være feil eller utdatert. Dersom risikostyring er utilstrekkelig kan dette ha en vesentlig negativ effekt på Banken. Dersom operasjonell risiko som nevnt ovenfor skulle materialisere seg, kan dette føre til både omdømmemessig og økonomisk skade og kan ha en vesentlig negativ effekt på Bankens virksomhet, økonomiske stilling, likviditet og/eller driftsresultat.

Bankens operasjoner er avhengig av Bankens evne til daglig å behandle og overvåke et stort antall transaksjoner, hvorav mange er svært komplekse. Bankens IT-systemer og andre systemer for å håndtere økonomi, regnskap, databehandling og transaksjonsvolum kan ha en negativ effekt på Bankens evne til å behandle transaksjoner eller yte tjenester. Andre faktorer som kan forårsake at Bankens IT-systemer stopper eller ikke fungerer ordentlig, omfatter en forverring i kvaliteten på IT-utvikling, support og drift av systemene. I tillegg kan særlig høy utskiftning av ansatte påvirke Bankens evne til å håndtere veksten og den økende kompleksiteten i Bankens operasjoner. Til tross for Bankens betydelige utgifter til eksisterende IT-systemer, er det ikke noen sikkerhet for at disse utgiftene er tilstrekkelige eller at IT-systemer vil fungere tilfredsstillende. Enhver forstyrrelse av IT-systemer eller andre systemer som brukes av Banken, herunder systemer som eies av kontraktsparter, kan ha vesentlig effekt på Bankens virksomhet, finansielle stilling og driftsresultater.

Til tross for beredskapsplaner og fasiliteter Banken har på plass, kan virksomheten være negativt påvirket av en forstyrrelse i den infrastrukturen som støtter Bankens systemer. Dette kan omfatte forstyrrelser som involverer strømforsyning, tele- og datakommunikasjon eller andre tjenester som brukes av Banken eller Bankens underleverandører, eller en krisehendelse som involverer alle steder der Banken har en betydelig operasjonell virksomhet.

Banken har utkontraktert oppgaver til eksterne tjenesteleverandører, herunder knyttet til bankens IT-drift. Utkontraktering kan bidra til å redusere operasjonell risiko ved at tjenester blir levert fra spesialiserte leverandører som kan opparbeide seg enn høyere grad av ekspertise på visse områder enn det som er mulig for

en enkeltstående bank. Samtidig innebærer utkontraktering at løpende kontroll med tjenesten kan bli vanskeliggjort og vanskeliggjøre muligheten for å avhjelpe en situasjon hvor det oppstår mangler. Banken har gjennom deltakelse i Sparebank 1 Alliansen basert seg på de avtaler om utkontraktering av IT tjenester som alliansen har inngått.

Banken oppdaterer løpende sine interne retningslinjer for å hindre potensielle interessekonflikter i tråd med at virksomheten og kundebasen utvides. Å identifisere og håndtere interessekonflikter er komplekst, blant annet på grunn av at interne brudd på retningslinjer kan være vanskelig å oppdage. Bankens omdømme kan bli skadet, og kundenes vilje til å inngå transaksjoner med Banken kan bli berørt, dersom Banken ikke klarer, eller synes å ikke klare, å identifisere og håndtere interessekonflikter.

2.2.5 Risiko for søksmål

Banken kan også bli gjenstand for søksmål og økonomisk tap for forhold som det enten ikke er forsikret mot eller som den ikke fullt ut er dekket for gjennom forsikringer.

Banken opererer i et juridisk og regulatorisk miljø som utsetter den for potensielle rettssaker og regulatorisk risiko. Som et resultat kan Banken bli involvert i ulike tvister, søksmål og andre prosesser i Norge og andre jurisdiksjoner som potensielt kan utsette Banken for tap. Slike krav, tvister og søksmål er gjenstand for flere usikkerheter, og deres resultater er ofte vanskelig å spå, spesielt i de tidlige stadier av en sak

2.2.6 Risiko knyttet til at Banken vil bli utsatt for eller brukes til hvitvasking

Risikoen for at banker vil bli utsatt for, eller brukes til, hvitvasking har økt. Risikoen for hvitvasking er høyere i fremvoksende markeder enn i Norge og andre utviklede markeder. Risikoen for hendelser i forhold til hvitvasking finnes alltid for finansforetak. Eventuelle brudd på antihvitvaskingsregler, eller forsøk på brudd, kan ha alvorlige juridiske og omdømmemessige konsekvenser for Banken, og kan resultere i negativ innvirkning på Bankens virksomhet.

2.2.7 Risiko for hacking av Bankens systemer

Bankens operasjoner er avhengig av sikker bearbeiding, lagring og overføring av konfidensiell og annen informasjon i sine datasystemer og nettverk. De datasystemer, programvarer og nettverk som brukes av Banken kan være sårbare for uautorisert tilgang, datavirus eller annen ondsinnet kode og andre ytre angrep eller interne brudd som kan være en trussel mot datasikkerheten. Hvis en eller flere slike hendelser oppstår, kan noen av dem potensielt true konfidensielle og andre opplysninger om Banken, kunder eller motparter. Banken kan bli nødt til å bruke ekstra ressurser for å gjøre tiltak for å beskytte Banken eller for å undersøke og avhjelpe sårbarheter eller andre eksponeringer.

Den stadig økende digitaliseringen i banknæringen gjør at bankene blir stadig mer utsatt for digitale angrep (Cyber Crime). Angrepene kan være av forskjellig art og alvorlighet. Sparebanken Telemark er en av 14 selvstendige banker i SpareBank 1-alliansen som bl.a. samarbeider om felles og IT-plattform. Banken har gjennom dette samarbeidet intensivert arbeidet med å styrke informasjons- og IT-sikkerheten de siste årene. Flere digitale angrep har blitt stoppet, og tapene har vært svært begrenset. Risikoen for nye angrep er hele tiden tilstede, og angrepene blir stadig mer avanserte og sofistikerte. Et vel utbygd rammeverk understøttet av god sikkerhetskultur i organisasjonen gir grunnlag for en rask håndtering av det skriftende trusselbildet. Dersom Banken blir utsatt for digitale angrep kan dette ha en negativ effekt på Bankens virksomhet, strategi, finansielle stilling og/eller resultater.

2.2.8 Risiko knyttet til å beholde og rekruttere personell med riktig kompetanse

Bankens virksomhet er avhengig av den kollektive innsatsen av sine ansatte på alle nivåer. Konkurransen om de beste medarbeiderne fra finanssektoren og fra bedrifter utenfor finansnæringen, er hard. Dersom Banken ikke er i stand til å beholde og tiltrekke seg tilstrekkelig personell med riktig kompetanse, kan dette ha en negativ effekt på virksomheten. Videre kan tap av nøkkelpersonell og ledelse ha en negativ effekt på Bankens virksomhet, strategi, finansielle stilling og/eller driftsresultater.

2.2.9 Eierrisiko

Eierrisiko er risikoen for at Banken blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og/eller må tilføre ny egenkapital til slike selskap. Slike tap vil kunne ha en negativ innvirkning på Bankens finansielle

stilling og fremtidige resultat og utviklingsmuligheter. Bankens datterselskaper og andre strategiske eierposter er beskrevet henholdsvis i punkt 6.4.2 og punkt 6.4.3.

2.2.10 Uventede inntekts- og kostnadssvingninger

Banken er utsatt for uventede svingninger i inntekter og kostnader som kan inntreffe i ulike forretnings- eller produktsegmenter. Ettersom det vesentligste av Bankens inntekter kommer fra kjernevirksomheten og omfatter rentenetto og provisjonsinntekter fra andre banktjenester som betalingsformidling, formidling av andre finans- og forsikringsprodukter og lignende, er Bankens kostnader tilpasset disse kjerneaktivitetene. Det er likevel en risiko for at uforutsette konjunktursvingninger eller endret kundeatferd kan forekomme. Dette kan medføre at Bankens kostnader vesentlig overskrider Bankens inntekter, som igjen vil kunne ha en vesentlig innvirkning på Bankens driftsresultat, likviditet og finansielle situasjon.

2.2.11 Verdifall i de sikkerhetsobjekter Banken har etablert sikkerhet i

En betydelig andel av Bankens utlån er sikret ved pant i eiendom, driftstilbehør, varelager og tilsvarende eiendeler. Dersom, og i den utstrekning, verdien av disse sikkerhetsobjektene faller eller muligheten til å realisere slike objekter blir forringet, vil dette øke risikoen for at Banken vil lide tap dersom låntaker misligholder sitt engasjement med Banken, som igjen vil kunne ha en vesentlig negativ innvirkning på Bankens virksomhet, resultat, likviditet, finansielle stilling og/eller driftsresultat.

2.2.12 Omdømmerisiko

Banken er avhengig av å opprettholde et godt omdømme og tillit i markedet for å tiltrekke seg nye, og beholde eksisterende, kunder. Banken er også avhengig av et godt omdømme hos motparter, egenkapitalbevismarkedet og hos myndighetene. Dersom Banken ikke klarer å opprettholde det nødvendige omdømmet og den nødvendige tillit i markedet, vil det kunne ha en vesentlig negativ innvirkning på Bankens virksomhet, resultat, likviditet og finansielle stilling.

2.2.13 Marginpress

Rentemarginen for norske banker har vært nokså stabil de siste årene. Tiltakende press på utlånsmarginer har blitt kompensert av fallende markedsfinansieringskostnad og reduserte innskuddsrenter. I 2018 har man også sett et fortsatt press på utlånsmarginene, særlig innenfor personmarkedet med pant i bolig og enkeltsegmenter innenfor næringsutlån, som vil kunne legge press på rentemarginen framover.

Dersom volumveksten ikke holdes oppe, kan redusert rentemargin bidra til å svekke Bankens virksomhet, resultat, likviditet, finansielle stilling og/eller framtidsutsikter.

2.2.14 Konkurransesituasjon

Bankens fremtidige økonomiske resultater vil kunne påvirkes av konkurransemessige forhold. Spesielt vil dette være tilfellet dersom eksisterende eller nye aktører intensiverer sin tilstedeværelse på Bankens geografiske kjerneområder. Det forventes at den fremtidige utviklingen i banksektoren fortsatt vil preges av sterk konkurranse om kunder og prosjekter. Det er også en risiko for ytterligere konsolidering i markedene hvor Banken driver virksomhet, som kan føre til økt konkurranse. Økt konkurranse kan gi reduserte marginer, som igjen vil kunne ha en negativ virkning på Bankens virksomhet, resultat, likviditet, finansielle stilling og/eller framtidsutsikter.

Banken er utsatt for betydelig konkurranse innenfor alle sine forretningsområder. Konkurranse kan øke i Bankens markeder som følge av reguleringer, teknologi eller andre faktorer. Økt konkurranse kan føre til at Banken mister markedsandeler eller får redusert lønnsomhet på sine produkter og tjenester, og ellers ha en negativ effekt på virksomheten sin økonomiske stilling og resultater.

2.2.15 Strategisk risiko

Strategisk risiko er risiko for tap som følge av feilslåtte strategiske satsninger. Banken opererer innenfor en rekke forretningsområder og i flere geografisk områder i hovedsak begrenset til Telemark fylke. Som en del av Bankens fremtidige strategi kan Banken velge å gjennomføre strategiske transaksjoner (inkludert, men ikke begrenset til, oppkjøp, salg og inngåelse av joint venture-samarbeid) for enten å styrke driften eller trekke seg ut av et virksomhetssegment eller geografisk område. Det er ingen garanti for at Banken vil være i stand til å fullføre

integreringen av eventuelle oppkjøpte enheter, fullføre salg, inngå joint ventures som planlagt eller å identifisere alle potensielle forpliktelser før transaksjonene er avsluttet. Enhver slik hendelse kan ha en vesentlig negativ effekt på Bankens virksomhet, finansielle situasjon, likviditet og/eller driftsresultat.

2.2.16 Risiko knyttet til samarbeidsarrangementer

Banken har eksisterende, og kan i fremtiden inngå nye, samarbeidsarrangementer med andre virksomheter som ledd i markedsføringen av Bankens tjenester. Det kan ikke garanteres at slike samarbeider i fremtiden vil bli, eller fortsette å være, positive for Bankens utvikling. Bortfall eller redusert nytte av samarbeidsarrangementer i fremtiden vil kunne få en negativ innvirkning på Bankens vekst og/eller resultat.

I tillegg kan det nevnes at Bankens merkevare er knyttet til SpareBank 1-alliansen, slik at negativ omtale rundt SpareBank 1 også kan ha negativ effekt for Banken.

2.2.17 Systemrisiko

Stor grad av avhengighet mellom de ulike institusjonene i finansnæringen medfører at Banken er spesielt utsatt for forverringer i kommersiell og finansiell soliditet, eller oppfattet soliditet, hos andre finansforetak. Mislighold hos ett finansforetak kan medføre likviditetsproblemer, tap eller mislighold hos andre finansforetak. Dette som følge av kredittytting, handel, clearing eller andre relasjoner mellom finansforetakene. Selv en oppfatning av, eller spørsmål om, mangel på kredittverdighet hos en motpart kan føre til likviditetsproblemer for Banken. Dette omtales som "systemrisiko". Systemrisiko kan få en vesentlig negativ effekt på de finansielle mellomleddene, for eksempel clearing agencies, clearing houses, banker, verdipapirforetak, og ytelser hos dem som Banken samarbeider med og er avhengig av i den daglige virksomhet. Systemrisikoen kan ha vesentlige negative effekter på Bankens evne til å skaffe ny kapital til sin virksomhet, på dens finansielle posisjon, på driftsresultat, på likviditet og/eller framtidsutsikter.

Banken har også systemrisiko gjennom deltakelsen i Sparebank 1 Alliansen. Dersom det oppstår en kritisk situasjon i et SpareBank1-foretak kan dette få kapitalmessige og omdømmemessige konsekvenser for de andre bankene.

2.2.18 Compliance-risiko (etterlevelse)

Compliance-risiko er risikoen for at Banken pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter.

Et omfattende og komplekst regelverk for å drive bankvirksomhet stiller store krav til styring og kontroll av Banken. Nye regulatoriske krav til hvordan Banken opererer, eller endringer i slike, kan innebære betydelige kostnader for Banken for å sikre å etterlevelse. I lys av senere tids utvikling forventer Banken å møte sterkere regulering av sin virksomhet også i tiden fremover. Manglende etterlevelse av lover og forskrifter vil kunne ha en vesentlig negativ innvirkning på Bankens virksomhet, resultat, likviditet og finansielle stilling.

Endringer i standarder for utarbeidelsen av regnskap eller endringer i Finanstilsynets tolkninger av slike standarder, kan medføre ulik oppfatningen mellom Banken og myndigheter med hensyn til anvendelse av slike standarder. Slike endringer kan påvirke Bankens rapporterte finansielle stilling og/eller resultater.

2.2.19 Annen risiko

Endringer i rammebetingelser kan innebære negativ påvirkning på Bankens rentemargin, kostnader og egenkapitalbevisavkastning. Områder hvor endringer eller utviklingen i regulering og/eller tilsyn kan ha en negativ innvirkning omfatter, men er ikke begrenset til, (i) endringer i penge-, rente- og øvrig politikk, (ii) endringer i konkurranse- og prissettingsregelverk, (iii) differensiering blant finansinstitusjoner med hensyn til utvidelsen av garantier til bankinnskudd fra kunder og vilkårene knyttet til slike garantier, (iv) økt/endret finansiell rapporteringen, (v) endringer i regelverket for Bankens nåværende struktur, (vi) økte/endrede krav til virksomhetsutøvelsen. Banken forventer å møte sterkere regulering av sin virksomhet.

Ugunstig politisk, militær eller diplomatisk utvikling, sosial ustabilitet eller juridisk usikkerhet, som igjen kan påvirke Bankens mulighet til å utføre virksomheten eller endre etterspørselen etter Bankens produkter og tjenester, herunder ved ekspropriasjon, nasjonalisering og inndragning av eiendeler og gjennom restriksjoner på visse typer transaksjoner vil kunne ha en vesentlig negativ innvirkning på Bankens virksomhet, resultat, likviditet og finansielle stilling.

2.3 Annen risiko relatert til Egenkapitalbevisene

2.3.1 Utvikling i verdipapirmarkedet og volatilitet

I tillegg til forhold relatert til utvikling i Banken, vil kursen på Egenkapitalbevisene påvirkes av den generelle utviklingen i verdipapirmarkedene. Dette innebærer at kursen på Egenkapitalbevisene vil kunne gå opp eller ned uavhengig av Bankens underliggende utvikling.

Prissetting av Egenkapitalbevisene vil også kunne påvirkes av likviditetsmessig forhold. Det er risiko for at likviditeten i Egenkapitalbevis på Oslo Børs er lav. Dersom handelen i Egenkapitalbevis blir preget av relativt liten omsetning, vil dette kunne føre til at eventuelle store handler innenfor en kort tidshorisont kan føre til sterke positive eller negative kursutslag.

2.3.2 Utbyttepolitikk og utbytteutvanning

Tidspunkt for og størrelsen på fremtidige utbetalinger av utbytte fra Egenkapitalbevisene vil avhenge av Bankens fremtidige inntjening, Bankens kapitalbehov samt kapital- og kjernekapitaldekning, slik disse er definert i lov og forskrifter. Endringer i Bankens utbyttepolitikk kan ha negativ effekt for Egenkapitalbevisenes direkteavkastning, kursutvikling og attraktivitet i verdipapirmarkedet. For Bankens utbyttepolitikk vises det til punkt 12.10.

2.3.3 Bankens årsoverskudd blir fordelt mellom eierandelskapitalen og grunnfondskapitalen i samsvar med eierbrøken. Dersom overskuddet som tildeles grunnfondskapitalen ikke deles ut som gaver på samme nivå som utbyttet til eierandelskapitalen, vil dette legges til grunnfondskapitalen og således medføre at grunnfondskapitalens relative andel av neste års utbytte blir større og Egenkapitalbevisene risikerer å bli utvannet. Begrenset anledning for utenlandske Egenkapitalbevisiere til å delta i fremtidige emisjoner

I henhold til Finansforetaksloven har eksisterende Egenkapitalbevisiere fortrinnsrett til å tegne nye Egenkapitalbevis med mindre disse rettighetene er satt til side i henhold til vedtak i Representantskapet. Egenkapitalbevisiere i andre jurisdiksjoner kan være forhindret fra å motta, handle og utøve slik fortrinnsrett til tegning av nye Egenkapitalbevis i henhold til gjeldende lokal lovgivning. Dersom slike Egenkapitalbevisiere ikke kan motta, handle eller utøve slike fortrinnsretter tildelt for deres Egenkapitalbevis i en fortrinnsrettsemissjon i Banken, risikerer disse å miste den økonomiske fordelene slike rettigheter representerer og deres forholdsmessige eierandel i Banken kan bli utvannet.

2.3.4 Adgangen til å saksøke Banken kan være begrenset etter norsk lov

Banken er en norsk sparebank stiftet i henhold til norsk lov. Egenkapitalbevisierens rettigheter følger således av norsk lov og Bankens vedtekter. Disse reguleringene kan avvike fra rettigheter Egenkapitalbevisiere eller aksjeeiere har etter lovgivning i andre jurisdiksjoner. Det gjøres særskilt oppmerksom på at norsk lov begrenser hvilke omstendigheter som gir Egenkapitalbevisiere adgang til å anlegge avledede søksmål mot en sparebank. Etter norsk lov vil et søksmål vedrørende urettmessige handlinger foretatt mot en sparebank, anlagt av den relevante sparebank, ha prioritet foran søksmål anlagt av en egenkapitalbevisier i vedrørende samme handling.

Videre er en egenkapitalbevistegners eller egenkapitalbevisiers anledning til å fremme krav mot en sparebank i forbindelse med en kapitalforhøyelse, etter registrering av denne kapitalforhøyelsen i Foretaksregisteret, begrenset etter norsk lov.

3 **ANSVARSERKLÆRING**

Styret i Sparebanken Telemark bekrefter at opplysningene i Prospektet, så langt styret kjenner til, er i samsvar med de faktiske forhold og at det ikke forekommer utelatelser fra Prospektet som er av en slik art at de kan endre Prospektets betydningsinnhold og at styret har gjort alle rimelige tiltak for å sikre dette.

14. september 2018

Styret i Sparebanken Telemark

Per Richard Johansen

(styreleder)

Per Wold

(nestleder)

Ingeborg Fogt Bergby

(styremedlem)

Jan Erling Nilsen

(styremedlem)

Anja Kristin Salte Hjelseth
(styremedlem)

Anne Berg Behring

(styremedlem)

May Britt Botolfsen Boye
(styremedlem)

Jan Berge

(styremedlem)

4 GENERELL INFORMASJON

4.1 Tredjepartsinformasjon

Det er enkelte steder i Prospektet gjengitt informasjon som stammer fra tredjepart. I slike tilfeller er kilden alltid oppgitt. Slik informasjon er korrekt gjengitt, og så langt Banken kjenner til og kan kontrollere ut fra offentliggjorte opplysninger fra tredjepart, er ingen fakta utelatt som kan medføre at de gjengitte opplysningene er unøyaktige eller villedende.

Banken har gitt informasjonen i dette Prospektet for å gi informasjon om Konsernet og informere Egenkapitalbevisere og potensielle tegnere av de Tilbudte Egenkapitalbevis om Tilbudet. Hvis ikke annet er angitt, er Banken kilde til informasjonen som er inntatt i Prospektet. Tilretteleggeren gir ingen garanti for at slik informasjon er nøyaktig eller fullstendig, og ingenting i Prospektet er, eller skal anses som, et løfte eller en garanti fra Tilretteleggeren. Enhver gjengivelse eller distribusjon av Prospektet, fullstendig eller delvis, og enhver formidling av informasjon i Prospektet eller bruk av slik informasjon for andre formål enn å vurdere en investering i de Tilbudte Egenkapitalbevisene, er forbudt. Tilretteleggeren fraskriver seg ethvert ansvar i tilknytning til Prospektet.

4.2 Fremtidsrettede uttalelser

Dette Prospektet inneholder fremtidsrettede uttalelser, herunder estimer og forventninger om Konsernets fremtidige finansielle og operasjonelle stilling, forretningsstrategi, planer og mål ("**Fremtidsrettede uttalelser**"). Alle Fremtidsrettede uttalelser som er inntatt i dette Prospektet er basert på informasjon tilgjengelig for Banken, og gir uttrykk for Bankens synspunkter og vurderinger, på datoen for dette Prospektet. Banken fraskriver seg enhver forpliktelse til å oppdatere eller endre Fremtidsrettede uttalelser i Prospektet for å reflektere noen endring i Bankens forventninger eller hendelser, betingelser eller forhold som slike uttalelser er basert på, med mindre en slik oppdatering eller endring er påkrevet i henhold til lov.

Banken kan ikke gi noen forsikring om at Fremtidsrettede uttalelser er korrekte, og investorer advares om at enhver Fremtidsrettet uttalelse ikke er garantier om fremtidig prestasjon. Fremtidsrettede uttalelser er gjenstand for kjente og ukjente risikoer, usikkerheter og andre faktorer, som kan medføre at de faktiske resultater, prestasjoner eller mål for Konsernet, eller virksomhetsområdet som Konsernet opererer i, vil avvike vesentlig fra ethvert fremtidig resultat, prestasjon eller mål som er angitt direkte eller indirekte i slike uttalelser. Fremtidsrettede uttalelser er basert på flere antakelser om Konsernets nåværende og fremtidige forretningsstrategi, virksomheten Konsernet driver eller markedet Banken utfører sin virksomhet i. Faktorer som kan medføre at Konsernets faktiske resultat, prestasjoner eller mål vesentlig avviker fra de som er inntatt i Fremtidsrettede uttalelser inkluderer, men er ikke begrenset til, de risikofaktorer som er beskrevet i kapittel 2 ("Risikofaktorer") og annen informasjon i blant annet kapittel 6 ("Informasjon om sparebanken Telemark"), kapittel 10 ("Nærmere beskrivelse av regnskapstillene"), kapittel 8 ("Markedsversikt") kapittel 12 ("Eierandelskapital og Egenkapitalbevisere") og kapittel 13 ("Rammebetingelser for sparebanker").

4.3 Alternative resultatmål

I Prospektet benyttes hovedsakelig finansielle størrelser hentet fra årsregnskap og kvartalsrapporter. I tillegg benyttes enkelte alternative resultatmål som ikke hentes direkte ut fra regnskapet, disse er forklart nærmere i tabellen under.

Alternativt resultatmål	Årsak til bruk av alternativt resultatmål	Definisjon	Beregningsforklaring
Egenkapitalavkastning	Nøkkeltallet angir avkastningen på Konsernets egenkapital. Nøkkeltallet reflekterer Konsernets evne til å omsette kapitalen til lønnsom virksomhet.	Egenkapitalavkastningen beregnes ved å dividere periodens resultat/resultat for regnskapsåret med gjennomsnittlige egenkapital siste året. Ved opplysninger om egenkapitalavkastning for mer enn en periode blir periodens resultat annualisert.	$\frac{\text{Periodens resultat før øvrige resultatposter}}{\left(\frac{\text{Sum egenkapital i perioden} + \text{sum egenkapital per 1.1}}{2} \right)}$
Egenkapitalavkastning (totalresultat)	Nøkkeltallet angir avkastningen på Konsernets egenkapital. Nøkkeltallet reflekterer Konsernets evne til å omsette kapitalen til lønnsom virksomhet.	Egenkapitalavkastningen (totalresultat) beregnes ved å dividere totalresultatet med gjennomsnittlige egenkapital siste året. Ved opplysninger om egenkapitalavkastning for mer enn en periode blir totalresultatet annualisert.	$\frac{\text{Periodens totalresultat}}{\left(\frac{\text{Sum egenkapital i perioden} + \text{sum egenkapital per 1.1}}{2} \right)}$

Rentenetto	Rentenetto er et normalt nøkkeltall innenfor bank/finans og reflekterer Bankens netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlige forvaltningskapital	Rentenetto er differansen mellom brutto renteinntekter og rentekostnader – netto renteinntekter i resultatsammendraget. Netto renteinntekter er i delårsrapportene annualisert.	$\frac{\text{Netto renteinntekter i perioden}}{(\frac{\text{Forvaltningskapital i perioden} + \text{forvaltningskapital per 1.1}}{2})}$
Kostnadsprosent	Kostnadsprosent er et normalt nøkkeltall innenfor bank/finans. Nøkkeltallet reflekterer hvor effektivt Banken/Konsernet drives.	Kostnadsprosenten reflekterer Bankens/Konsernets evne til å omsette sine driftskostnader til inntektservelse. Kostnadsprosenten beregnes ved å dividere sum driftskostnader på sum inntekter.	$\frac{\text{Sum kostnader i perioden}}{\text{Sum netto inntekter i perioden}} \times 100\%$
Brutto utlån inkl. overføring til kredittforetak	Banken benytter SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS som finansieringskilde for utlånsvirksomheten. Nøkkeltallet reflekterer Bankens totale utlånsvolum inkludert volum overføring.	Summen av brutto utlån til og fordringer på kunder og utlån som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS.	Brutto utlån til og fordringer på kunder + utlån overført til kredittforetak ¹
Utlån overført til kredittforetak	Banken benytter SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS som finansieringskilde for utlånsvirksomheten. Volum overført til disse kredittforetakene er fra Bankens kunder og er tilført fra aktivitet og vekst i banken.	Sum overføring til kredittforetak på balansedagen.	Lån overført til Sparebank 1 Boligkreditt + utlån overført til SpareBank 1 Næringskreditt
Innskuddsdekning	Innskuddsdekning er et normalt nøkkeltall innenfor bank/finans. Nøkkeltallet viser andelen av Bankens utlånsvirksomheten som finansieres av innskudd fra kunder	Innskuddsdekningen reflekterer Bankens evne til å finansiere utlån til kunder gjennom innskudd fra kunder. Innskuddsdekningen beregnes ved å dividere sum innskudd fra kunder på brutto utlån ekskl overføring til kredittforetak.	$\frac{\text{Innskudd fra kunder}}{\text{Brutto utlån ekskl overføring til kredittforetak}}$
Utlånsvekst siste 12 mnd. inkludert overføring til kredittforetak	Utlånsvekst siste 12 måneder er et normalt nøkkeltall innenfor bank/finans. Nøkkeltallet reflekterer aktiviteten og veksten i Bankens utlånsvirksomhet. Banken benytter SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS som finansieringskilde for utlånsvirksomheten. Volum overført til disse kredittforetakene er fra Bankens kunder og er tilført fra aktivitet og vekst i Banken. Utlånsvekst inkl. overføring til kredittforetak er derfor et nøkkeltall som bedre reflekterer aktiviteten og veksten i bankens utlånsvirksomhet.	Utlånsvekst inkl kredittforetak reflekterer utlånsveksten beregnet ut fra tilsvarende periode i fjor til i år som inkluderer både utlån i egen balanse og utlån finansiert gjennom kredittforetakene.	$\frac{(\text{Brutto utlån inkl overføring til kredittforetak i perioden} - \text{brutto utlån inkl overføring til kredittforetak tilsvarende periode i fjor})}{\text{Brutto utlån inkl overføring til kredittforetak tilsvarende periode i fjor}}$
Innskuddsvekst siste 12 måneder	Innskuddsvekst siste 12 måneder er et normalt nøkkeltall innenfor bank/finans. Nøkkeltallet reflekterer aktiviteten og veksten i Bankens innskuddsvirksomhet.	Innskuddsvekst siste 12 måneder reflekterer innskuddsveksten i balansen fra tilsvarende periode i fjor til i år.	$\frac{\text{Økning i innskudd i perioden}}{\text{Innskudd fra kunder tilsvarende periode i fjor}}$
Forvaltningskapital	Nøkkeltallet reflekterer Bankens totale eiendeler.	Summen eiendeler i balansen.	Sum eiendeler
Forvaltningskapital inkl. overføring til kredittforetak	Banken benytter SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS som finansieringskilde for utlånsvirksomheten. Volum overført til disse kredittforetakene er fra Bankens kunder og er tilført fra aktivitet og vekst i Banken. Nøkkeltallet reflekterer Bankens totale eiendeler inkludert overført til kredittforetakene.	Summen eiendeler i balansen og volum utlån som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS.	Sum eiendeler + portefølje overført til kredittforetak ¹
Vekst siste 12 mnd. i forvaltningskapital inkl overføring kredittforetak	Banken benytter SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS som finansieringskilde for utlånsvirksomheten. Volum overført til disse	Eiendeler inkl. kredittforetak reflekterer veksten fra tilsvarende periode i fjor til i år, både i egen balanse og utlån	

	kredittforetakene er fra Bankens kunder og er tilført fra aktivitet og vekst i Banken. Nøkkeltallet reflekterer veksten i Bankens totale eiendeler inkludert overført til kredittforetakene.	finansiert gjennom kredittforetakene	(Forvaltningskapital inkl overføring til kredittforetak i perioden – forvaltningskapital inkl overføring til kredittforetak tilsvarende periode i fjor) Forvaltningskapital inkl kredittforetak tilsvarende periode i fjor
Innskuddsdekning inkl overføring til kredittforetak	Innskuddsdekning etter overføringer til kredittforetak er et nøkkeltall som viser andelen av bankens utlån inkludert overføring til kredittforetak som finansieres av innskudd fra kunder.	Innskudd fra kunder i balansen over brutto utlån inkl overføring til kredittforetak.	$\frac{\text{Innskudd fra kunder}}{\text{Brutto utlån inkl overføring til kredittforetak}}$
Utlån inkl overføring til kredittforetak, andel bedriftsmarkedet	Andel bedriftsmarkedet av utlån inkludert overføring til kredittforetak (SpareBank 1 Næringskreditt AS) reflekterer en andel av brutto utlån inkludert overføring til kredittforetak (SpareBank 1 Næringskreditt AS) som er utlånt til Bankens bedriftskunder.	Summen av utlån til bedriftsmarkedet inkludert overføring til SpareBank 1 Næringskreditt som deles på brutto utlån inkludert kredittforetak og vises i prosent.	$\frac{\text{Sum utlån bedriftsmarked} + \text{lån overført til SpareBank 1 Næringskreditt}}{\text{Brutto utlån inkl overføring til kredittforetak}} \times 100\%$
Utlån overført til kredittforetak i prosent av brutto utlån	Utlån overført til kredittforetak i prosent av brutto utlån reflekterer en andel utlåns volum som er overført til kredittforetak av brutto utlån inkludert overføring til kredittforetak.	Volum utlån overført til kredittforetak (summen av utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt) som deles på brutto utlån inkludert overføring til kredittforetak og vises i prosent.	$\frac{\text{Utlån overført til kredittforetak}}{\text{Brutto utlån inkl overføring til kredittforetak}} \times 100\%$
Brutto utlån ekskl. overføring til kredittforetak	Banken benytter SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS som finansieringskilde for utlånsvirksomheten. Nøkkeltallet reflekterer Bankens totale utlånsvolum ekskludert volum overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og Næringskreditt AS.	Differansen mellom brutto utlån inkludert overføring til kredittforetak og volum utlån overført til kredittforetak.	Brutto utlån inkl overføring til kredittforetak – utlån overført til kredittforetak
Egenkapital ekskl. hybridkapital	Nøkkeltallet reflekterer en del av Bankens kapital som tilhører eierne ekskludert hybridkapital (fondsobligasjoner).	Differansen mellom Bankens egenkapital (opptjent og innskutt egenkapital) og Bankens hybridkapital (fondsobligasjoner).	Sum egenkapital – hybridkapital (fondsobligasjoner)

5 TILBUDET

5.1 Innledning

Dette kapitlet angir vilkårene og betingelsene som gjelder for alle bestillinger av Tilbudte Egenkapitalbevis i Tilbudet. Investeringer i Tilbudte Egenkapitalbevis innebærer risiko. Alle investorer må basere sin investeringsbeslutning på sin egen analyse av Banken og vilkårene for Tilbudet, herunder faktiske omstendigheter og tilhørende risikoer. Verken Banken, Stiftelsene eller Tilretteleggerne eller noen av disse partenes representanter eller rådgivere gir noen inneståelse til noen av tilbudsmottakerne eller kjøperne av de Tilbudte Egenkapitalbevisene om hvorvidt en investering av den aktuelle tilbudsmottakeren eller kjøperen i Tilbudsegenkapitalbevisene er lovlig eller hensiktsmessig etter lovene tilbudsmottakeren eller kjøperen er underlagt. Hver investor må rådføre seg med sin egen rådgiver om juridiske, skattemessige, forretningsmessige, økonomiske og andre aspekter ved kjøp av de Tilbudte Egenkapitalbevisene. Potensielle investorer bør lese dette kapitlet i sammenheng med andre deler av Prospektet, særlig kapittel 2 "Risikofaktorer".

5.2 Bakgrunnen for Noteringen

Bakgrunnen for børsnoteringen av Sparebanken Telemarks Egenkapitalbevis er blant annet at å sikre Banken adgang til egenkapitalmarkedet og dermed gi større fleksibilitet når det gjelder kapitalisering. Videre ønsker Banken mulighet til å delta aktivt i de fremtidige strukturelle endringene i banksektoren. I tillegg vil en børsnotering gi Bankens kunder, ansatte og investorer en mulighet til å bli medeiere i Banken.

Bakgrunnen for noteringen kan oppsummeres som følger:

- Bedre posisjonert for strukturendringer i banksektoren.
- Sikre god eierstruktur og eierskap i Banken fra investorer, kunder og lokalsamfunn
- Økt oppmerksomhet rundt Bankens drift og utvikling.
- Underbygge Bankens tilgang på kapital for lønnsom vekst, samt kapitalfleksibilitet for balansestyring.
- Styrke likviditet og finansiell løfteevne hos Bankens to sparebankstiftelser.

Den største delen av provenyet fra Tilbudet vil tilfalle Stiftelsene. Provenyet fra salg av Nye Egenkapitalbevis vil tilfalle Banken og er ikke tiltenkt noe særskilt formål, men vil benyttes til å finansiere lønnsom vekst.

5.3 Oversikt over Tilbudet

Tilbudet består av utstedelse av Nye Egenkapitalbevis med bruttoproveny på inntil NOK 100 millioner, og salg av Eksisterende Egenkapitalbevis med et bruttoproveny på inntil NOK 350 millioner.

Banken, Stiftelsene og Tilretteleggerne kan i tillegg velge å benytte Overtildelingsopsjonen for å overtildele et antall Tilbudte Egenkapitalbevis som tilsvarer opp til 15 % av antall Egenkapitalbevis allokert i Tilbudet for øvrig. Stiftelsene har gitt Stabiliseringsagenten en Greenshoe-opsjon på å kjøpe antall Egenkapitalbevis tilsvarende antallet Tilleggsegenkapitalbevis, for å dekke en eventuell overtildeling. De Tilbudte Egenkapitalbevisene skal i forbindelse med dette Prospektet, med mindre annet fremgår av sammenhengen, også omfatte eventuelle Tilleggsegenkapitalbevis (se punkt 5.24 "Overtildelingsopsjon og stabiliseringsaktiviteter").

Tilbudet vil omfatte:

- Et Institusjonelt Tilbud med en nedre grense per bestilling på mer enn NOK 2 500 000, hvor Tilbudte Egenkapitalbevis vil bli tilbudt (i) til institusjonelle og profesjonelle investorer i Norge, (ii) til investorer utenfor Norge og USA, i henhold til gjeldende unntak fra lokale prospektkrav og andre registreringsunntak, og (iii) i USA til Qualified Institutional Buyers i henhold til Rule 144A i U.S. Securities Act eller i henhold til andre unntak fra registreringsplikten i U.S. Securities.
- Et Offentlig Tilbud, hvor Tilbudte Egenkapitalbevis vil bli tilbudt til allmennheten i Norge med en nedre grense per bestilling på NOK 10 500 og en øvre grense per bestilling på NOK 2 500 000 for hver investor. Banken vil tilstrebe å sikre at hver bestiller tildeles Tilbudte Egenkapitalbevis for minimum NOK 100 000, forutsatt at dette er bestilt. Flere bestillinger per investor er tillatt. Investorer som ønsker å legge inn en bestilling som overstiger NOK 2 500 000 må gjøre dette i det Institusjonelle Tilbudet.

- Ansattetilbudet, der Tilbudte Egenkapitalbevis blir tilbudt til Kvalifiserte Ansatte (som definert i dette Prospektet), med en nedre grense per bestilling på NOK 7 875 og en øvre grense per bestilling på NOK 195 000 per Kvalifisert Ansatt hensyntatt ansatterabatten. Ansattetilbudet vil gjennomføres ved at Banken erverver Eksisterende Egenkapitalbevis fra Stiftelsene som deretter videreselges til de ansatte. Flere bestillinger er tillatt i Ansattetilbudet. Kvalifiserte Ansatte i Ansattetilbudet vil for bestillinger med tegningsbeløp for inntil NOK 75 000 (avrundet ned til nærmeste hele Egenkapitalbevis) motta en rabatt på 25 % av Tilbudsprisen per Egenkapitalbevis tildelt innenfor dette beløpet. Dette betyr at en maksimal tegning innenfor denne rammen vil tilsvare et antall Egenkapitalbevis til en verdi av NOK 100 000 i det Offentlige Tilbudet. I tillegg vil hver Kvalifiserte Ansatt på bestillinger med tegningsbeløp i intervallet NOK 75 000 til NOK 195 000 (avrundet ned til nærmeste hele egenkapitalbevis) motta en rabatt på 20 % av Tilbudsprisen per Egenkapitalbevis tildelt innenfor slikt intervall. Dette betyr at en maksimal tegning innenfor begge rammene vil tilsvare et antall Egenkapitalbevis til en verdi av NOK 250 000 i det Offentlige Tilbudet. I Ansattetilbudet tar Banken sikte på å gi alle Kvalifiserte Ansatte full tildeling, det vil si en tildeling av Egenkapitalbevis for et beløp på inntil NOK 195 000 (etter rabatt), forutsatt at de legger inn en bestilling som ligger innenfor den nedre og den øvre grensen for slike bestillere, oppad begrenset til totalt 375 000 Egenkapitalbevis for hele Ansattetilbudet. Deler av bestillinger i Ansattetilbudet vil kunne finansieres ved lån fra Banken, som skal tilbakebetales via trekk i den aktuelle ansattes lønn. En kort beskrivelse av skatteeffekter i Norge av en slik rabatt finnes i kapittel 15 "Skattemessige forhold".

Alle tilbud og alt salg utenfor USA skal skje i samsvar med Regulation S etter U.S. Securities Act.

Banken og Stiftelsene har, i samråd med Tilretteleggerne, fastsatt et Indikativt Prisintervall for Tilbudet fra NOK 106,00 til NOK 120,00 per Tilbudte Egenkapitalbevis. Bookbuildingprosessen, som vil danne grunnlaget for den endelige fastsettelsen av Tilbudsprisen og antall Tilbudte Egenkapitalbevis, vil kun bli gjennomført i forbindelse med det Institusjonelle Tilbudet. Den endelige Tilbudsprisen vil ikke settes lavere enn NOK 100 per Tilbudte Egenkapitalbevis. I Bookbuildingprosessen melder investorene sin interesse og bestiller Tilbudte Egenkapitalbevis, enten ved et fast beløp eller ved et antall Tilbudte Egenkapitalbevis, gjennom Tilretteleggerne. Det Indikative Prisintervallet kan bli endret i løpet av Bookbuildingperioden. En eventuell endring i det Indikative Prisintervallet vil bli offentliggjort gjennom en pressemelding lagt ut gjennom Oslo Børs' informasjonssystem før handelsstart på den siste dagen av den på det tidspunktet gjeldende Bookbuildingperioden.

Den endelige allokeringen mellom det Institusjonelle Tilbudet, det Offentlige Tilbudet og Ansattetilbudet vil bli bestemt av Banken og Stiftelsene i samråd med Tilretteleggerne etter utløpet av Bookbuildingperioden og Bestillingsperioden. Når Banken og Stiftelsene skal bestemme den endelige fordelingen mellom transjene, vil de ta hensyn til etterspørselen ved forskjellige prisnivåer og prinsippene skissert i punkt 5.8.

Bookbuildingperioden for det Institusjonelle Tilbudet forventes å finne sted fra kl. 09.00 (norsk tid) 17. september 2018 til kl. 14.00 (norsk tid) 28. september 2018, med forbehold om at Banken og Stiftelsene i felleskap kan beslutte å forlenge eller forkorte Bookbuildingperioden etter eget skjønn. Det Offentlige Tilbudet og Ansattetilbudet vil vare fra kl. 09.00 (norsk tid) 17. september 2018 til kl. 12.00 (norsk tid) 28. september 2018, med forbehold om at Banken og Stiftelsene i felleskap kan beslutte å forlenge eller forkorte Bookbuildingperioden etter eget skjønn.

De endelige vilkårene for Tilbudet, herunder Tilbudsprisen og antall Tilbudte Egenkapitalbevis som skal selges og utstedes i Tilbudet, forventes å bli offentliggjort 1. oktober 2018. Forutsatt rettidig betaling forventer Banken at de Tilbudte Egenkapitalbevisene i Tilbudet vil bli levert til investorenes VPS-kontoer rundt 3. oktober 2018. Handel i Egenkapitalbevisene på Oslo Børs forventes å starte rundt 3. oktober 2018. All handel med de Tilbudte Egenkapitalbevisene før endelig oppgjør og levering gjøres på de aktuelle investorenes egen risiko.

Banken og Stiftelsene i felleskap forbeholder seg retten til på ethvert tidspunkt å trekke tilbake, utsette eller avlyse Tilbudet etter eget skjønn (og av hvilken som helst grunn).

Tabellen nedenfor angir indikative datoer i forbindelse med Tilbudet:

Hendelse	Dato ¹
Start av Bookbuilding- og Bestillingsperiode (kl. 09.00 norsk tid) ¹	17. september 2018

Styremøte i Oslo Børs hvor Bankens noteringssøknad behandles	26. september 2018
Avslutning av Bookbuildingperiode (kl. 14.00 norsk tid) og Bestillingsperiode (kl. 12.00 norsk tid)	28. september 2018
Allokering av Tilbudte Egenkapitalbevis	30. september 2018
Utsendelse av tildelingsbrev	1. oktober 2018
Forventet registrering av Emisjonen i Foretaksregisteret	2. oktober 2018
Betalingsfrist for de Tilbudte Egenkapitalbevis i det Offentlige Tilbudet og Ansattetilbudet	3. oktober 2018
Betalingsfrist for de Tilbudte Egenkapitalbevisene i det Institusjonelle Tilbudet	3. oktober 2018
Første dag for handel i Egenkapitalbevisene på Oslo Børs	3. oktober 2018
Forutsatt rettidig betaling: levering av de Tilbudte Egenkapitalbevisene i Tilbudet	3. oktober 2018

*Med forbehold om forkortelse eller forlengelse. Hvis Bookbuildingperioden og/eller Bestillingsperioden blir forkortet eller forlenget, endres alle andre datoer i denne tabellen tilsvarende.

Mer informasjon om vilkårene for Tilbudet finnes i punkt 5.5 til 5.7.

5.4 Vedtak om utstedelse av Nye Egenkapitalbevis i Emisjonen

Representantskapet vedtok på ekstraordinær generalforsamling 23. august 2018 å gi Bankens styre fullmakt til å øke Bankens eierandelskapital med inntil NOK 100 000 000 i forbindelse med Tilbudet og Noteringen. Fullmakten lyder som følger:

"Representantskapet gir styret fullmakt til å forhøye eierandelskapitalen i Sparebanken Telemark i henhold til finansforetaksloven § 10-10 (2) jf. allmennaksjeloven § 10-14 (2) på følgende vilkår:

- a) Eierandelskapitalen kan forhøyes med inntil NOK 100 000 000 ved utstedelse av inntil 1 000 000 nye egenkapitalbevis.*
- b) Fullmakten gjelder fra representantskapets beslutning om å tildele fullmakten og frem til ordinært representantskapsmøte i 2019, senest 30. juni 2019.*
- c) Egenkapitalbeviserens fortrinnsrett kan fravikes.*
- d) Fullmakten omfatter kun forhøyelse av bankens utstedte eierandelskapital mot innskudd i penger og skal bare kunne benyttes i forbindelse med en eventuell børsnotering av banken.*
- e) Fullmakten omfatter ikke beslutning om fusjon.*
- f) Styret fastsetter de øvrige vilkår for kapitalforhøyelsen, herunder tegningskurs og tildelingskriterier.*
- g) Utstedelse av egenkapitalbevis i henhold til fullmakten er betinget av godkjenning fra Finanstilsynet og at fullmakten er registrert i Foretaksregisteret.*
- h) Styret gis fullmakt til å endre vedtektene § 2-2 til å reflektere ny utstedt eierandelskapital og nytt antall egenkapitalbevis etter kapitalforhøyelsen."*

Fullmakten gir styret anledning til å gjennomføre den planlagte Emisjonen. Styret skal, ved Bookbuildingperiodens utløp, bestemme antall Nye Egenkapitalbevis som skal utstedes, endelig Tilbudspris og øvrige vilkår i forbindelse med Tilbudet i samsvar med fullmakten gitt ovenfor. De eksisterende egenkapitalbevisene fortrinnsrett vil bli satt til side til fordel for bestillerne i Tilbudet.

5.5 Det Institusjonelle Tilbudet

5.5.1 Oversikt

Det Institusjonelle Tilbudet er strukturert som et tilbud av Tilbudte Egenkapitalbevis (i) til institusjonelle og profesjonelle investorer i Norge, (ii) til investorer utenfor Norge og USA, i henhold til gjeldende unntak fra lokale prospektkrav og andre registreringsunntak, og (iii) i USA til Qualified Institutional Buyers i henhold til Rule 144A i U.S. Securities Act eller i henhold til andre unntak fra registreringsforplikter eller krav til andre handlinger under U.S. Securities Act, med en nedre grense per bestilling på mer enn NOK 2 500 000. Bestillinger fra investorer utenfor Norge vil kun bli akseptert dersom Tilretteleggerne er sikre på at bestillingen ikke er i strid med gjeldende rett i andre jurisdiksjoner.

Det Institusjonelle Tilbudet har en nedre grense per bestilling på mer enn NOK 2 500 000. Investorer som planlegger å legge inn en bestilling på NOK 2 500 000 eller mindre, må gjøre det i det Offentlige Tilbudet eller, dersom relevant, i Ansattetilbudet. Investorer som bestiller Tilbudte Egenkapitalbevis i det Offentlige Tilbudet, kan ikke bestille Tilbudte Egenkapitalbevis i det Institusjonelle Tilbudet. Dersom en investor, eller sammen med personlige nærstående av ham/henne, bestiller Tilbudte Egenkapitalbevis i både det Institusjonelle Tilbudet og det Offentlige Tilbudet, kan Tilretteleggerne uten ytterligere varsel se bort fra disse investorenes bestillinger i det Offentlige Tilbudet. Dersom en Tilrettelegger av en eller annen grunn unnlater å se bort fra bestillinger innlevert i det Offentlige Tilbudet på ovennevnte grunnlag, gir ikke dette investoren eller hans/hennes nærstående noen rett til å kreve en reduksjon i antallet Tilbudte Egenkapitalbevis som tildeles vedkommende.

5.5.2 Tilbudspris

Det ikke-bindende Indikative Prisintervallet fra NOK 106,00 til NOK 120,00 per Tilbudte Egenkapitalbevis har blitt fastsatt av Banken og Stiftelsene i samråd med Tilretteleggerne. Banken og Stiftelsene i fellesskap forbeholder seg retten til å vedta å endre det Indikative Prisintervallet. En eventuell endring i det Indikative Prisintervallet vil bli offentliggjort med en pressemelding gjennom Oslo Børs' informasjonssystem før handelsstart på den siste dagen av den på det tidspunktet gjeldende Bookbuildingperioden.

Den endelige Tilbudsprisen vil bli bestemt i fellesskap av Banken og Stiftelsene, etter råd fra Tilretteleggerne. Tilbudsprisen kan fastsettes innenfor, under eller over det Indikative Prisintervallet, men ikke under noen omstendighet vil Tilbudsprisen bli satt lavere enn NOK 100 per Tilbudte Egenkapitalbevis. Den endelige Tilbudsprisen og antallet Tilbudte Egenkapitalbevis som skal selges, vil bli bestemt av Stiftelsene i samråd med Tilretteleggerne på grunnlag av mottatte bestillinger i det Institusjonelle Tilbudet i Bookbuildingperioden, og antallet bestillinger mottatt i det Offentlige Tilbudet og Ansattetilbudet.

Den endelige Tilbudsprisen er ventet å bli offentliggjort gjennom Oslo Børs' informasjonssystem under Bankens ticker "SBTE" 1. oktober 2018.

5.5.3 Bookbuildingperiode

Bookbuildingperioden for det Institusjonelle Tilbudet er forventet å finne sted fra kl. 09.00 (norsk tid) 17. september 2018 til kl. 14.00 (norsk tid) 28. september 2018. Banken og Stiftelsene forbeholder seg retten til i fellesskap å når som helst forlenge Bookbuildingperioden. En eventuell forlengelse av Bookbuildingperioden vil bli kunngjort gjennom Oslo Børs' informasjonssystem senest kl. 09.00 (norsk tid) på den siste dagen i den gjeldende Bookbuildingperioden. Bookbuildingperioden kan forlenges én eller flere ganger, men ikke under noen omstendighet ut over kl. 14.00 (norsk tid) 12. oktober 2018. Ved en forlengelse kan allokeringsdato, første handelsdag betalingsdato og dato for levering av de Tilbudte Egenkapitalbevisene bli forskjøvet tilsvarende ved melding gjennom Oslo Børs' informasjonssystem. Banken og Stiftelsene forbeholder seg også retten til i fellesskap å vedta å avslutte Bookbuildingperioden tidligere, men under ingen omstendighet tidligere enn kl. 14.00 (norsk tid) 26. september 2018. En beslutning om å avslutte Bookbuildingperioden før tiden vil bli kunngjort gjennom Oslo Børs' informasjonssystem senest kl. 09.00 (norsk tid) 26. september 2018. Ved en tidligere avslutning kan allokeringsdato, første handelsdag, betalingsdato og dato for levering av de Tilbudte Egenkapitalbevisene bli fremskyndet tilsvarende ved melding gjennom Oslo Børs' informasjonssystem.

5.5.4 Bestilling av Tilbudte Egenkapitalbevis

Bestillinger av Tilbudte Egenkapitalbevis i det Institusjonelle Tilbudet må fremsettes i løpet av Bookbuildingperioden ved å informere Tilretteleggerne angitt nedenfor om hvor mange Tilbudte Egenkapitalbevis investoren ønsker å bestille eller totalt beløp investoren ønsker å bestille for, samt prisen per Tilbudte Egenkapitalbevis investoren ønsker å betale for slike Tilbudte Egenkapitalbevis. Alle bestillinger i det Institusjonelle Tilbudet vil bli behandlet på samme måte, uavhengig av hvilken Tilrettelegger investoren velger å legge inn bestillingen hos.

Arctic Securities AS
Postboks 1833 Vika
0123 Oslo
Norge
Tlf.: + 47 21 01 30 40
e-post: subscription@arctic.com
www.arctic.com

SpareBank 1 Markets AS
Postboks 1398 Vika
N-0114 Oslo
Norge
Tlf.: +47 24 14 74 00
e-post: subscription@sb1markets.no
www.sb1markets.no

Muntlige bestillinger gitt i det Institusjonelle Tilbudet er bindende for investoren og underlagt de samme vilkårene som en skriftlig bestilling. Tilretteleggerne kan imidlertid til enhver tid og etter eget skjønn kreve at bestilleren bekrefter en muntlig inngitt bestilling skriftlig. Ved å bestille Tilbudte Egenkapitalbevis gir bestilleren hver av Tilretteleggerne (eller noen en av disse har utpekt) fullmakt til og instruks om i fellesskap eller hver for seg å bestille og/eller tegne de Tilbudte Egenkapitalbevisene på vegne av bestilleren og foreta seg alt som kreves for at de Tilbudte Egenkapitalbevisene som blir tildelt bestilleren blir levert til bestilleren.

Bestillinger fremsatt i det Institusjonelle Tilbudet kan trekkes tilbake eller endres av investoren når som helst frem til utløpet av Bookbuildingperioden. Ved Bookbuildingperiodens utløp blir alle bestillinger som ikke er trukket tilbake eller endret, ugjenkallelige og bindende for investoren, uavhengig av om den endelige Tilbudsprisen blir satt innenfor, over eller under det Indikative Prisintervallet.

For å kunne bestille Tilbudte Egenkapitalbevis må investoren ha, eller skaffe seg, en VPS-konto.

5.5.5 Tildeling, betaling og levering av Eksisterende Egenkapitalbevis

Tilretteleggerne forventer å informere bestillerne om tildeling av Tilbudte Egenkapitalbevis i det Institusjonelle Tilbudet rundt 1. oktober 2018, ved utstedelse av tildelingsbrev til bestillerne via e-post eller på annen måte.

Bestillere kan kontakte Tilretteleggerne for å få informasjon om antall Tilbudte Egenkapitalbevis som er tildelt dem i Tilbudet.

Betaling av Tilbudte Egenkapitalbevis i det Institusjonelle Tilbudet vil finne sted mot levering av Tilbudte Egenkapitalbevis til VPS-kontoen angitt av investoren.

Innbetalingsdato i det Institusjonelle Tilbudet forventes å bli 3. oktober 2018. Betaling i det Institusjonelle Tilbudet skal foretas til konto som blir oppgitt i tildelingsbrev som blir distribuert av Tilretteleggerne. Hvis midlene ikke blir mottatt av Tilretteleggerne på betalingsdatoen, vil bestillerens betalingsforpliktelse for de Tilbudte Egenkapitalbevisene bli ansett for å være misligholdt. Forsinket betaling belastes med gjeldende forsinkelsesrente i henhold til lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. (forsinkelsesrenteloven), som på dato for Prospektet er 8,50 % p.a.

Dersom bestilleren ikke overholder betalingsforpliktelsen, vil ikke de Tilbudte Egenkapitalbevisene bli levert til bestilleren, og Banken, Stiftelsene og Tilretteleggerne forbeholder seg retten til, for bestillerens regning og risiko (imidlertid slik at investoren ikke har rett til et eventuelt overskudd), til å kansellere bestillingen og reallokere eller på annen måte avhende de Tilbudte Egenkapitalbevisene på en slik måte som hver av Banken, Stiftelsene og Tilretteleggerne måtte bestemme seg for i henhold til norsk lov. Den opprinnelige bestilleren forblir ansvarlig for betaling av de Tilbudte Egenkapitalbevisene allokert til bestilleren sammen med renter, gebyrer og andre kostnader Banken, Stiftelsene eller Tilretteleggerne har pådratt seg som følge av en slik avhendelse, og hver av Banken, Stiftelsene og Tilretteleggerne kan inndrive betaling for ethvert slikt utestående beløp.

5.6 Det Offentlige Tilbudet

5.6.1 Oversikt

I det Offentlige Tilbudet tilbys Tilbudte Egenkapitalbevis til allmennheten i Norge. For det Offentlige Tilbudet gjelder det en nedre grense per bestilling på NOK 10 500 og en øvre grense per bestilling på NOK 2 500 000 for hver investor.

Bestillere som legger inn en bestilling i det Offentlige Tilbudet, kan ikke bestille Tilbudte Egenkapitalbevis i det Institusjonelle Tilbudet. Dersom en investor eller personlige nærstående av vedkommende bestiller Tilbudte Egenkapitalbevis i både det Institusjonelle Tilbudet og det Offentlige Tilbudet, kan Tilretteleggerne uten ytterligere varsel se bort fra disse investorenes bestillinger i det Offentlige Tilbudet. Investoren eller dennes nærstående vil ikke få noen rett til å kreve en reduksjon i antallet Tilbudte Egenkapitalbevis som tildeles vedkommende dersom en Tilrettelegger likevel godtar bestillinger innlevert i det Offentlige Tilbudet fra ovennevnte investorer.

5.6.2 Tilbudspris

Tilbudsprisen på de Tilbudte Egenkapitalbevisene som tilbys i det Offentlige Tilbudet, vil være den samme som i det Institusjonelle Tilbudet.

Bestillere i det Offentlige Tilbudet kan, men er ikke pålagt å, angi på Bestillingsblanketten for det Offentlige Tilbudet at de ikke ønsker å bli tildelt Tilbudte Egenkapitalbevisene hvis Tilbudsprisen blir satt over det Indikative Prisintervallet. Bestillere som gjør det, vil ikke bli tildelt Tilbudte Egenkapitalbevis hvis Tilbudsprisen blir satt høyere enn det Indikative Prisintervallet. Hvis bestilleren ikke uttrykkelig angir et slikt forbehold på Bestillingsblanketten for det Offentlige Tilbudet, er bestillingen bindende uavhengig av om Tilbudsprisen blir satt under, innenfor eller over det Indikative Prisintervallet.

5.6.3 Bestillingsperiode

Bestillingsperioden for det Offentlige Tilbudet er forventet å finne sted fra kl. 09.00 (norsk tid) 17. september 2018 til kl. 12.00 (norsk tid) 28. september 2018. Tilretteleggerne kan velge å se bort ifra bestillinger mottatt etter utløpet av Bestillingsperioden. Banken og Stiftelsene forbeholder seg retten til i fellesskap til når som helst å forlenge Bestillingsperioden. En eventuell forlengelse av Bestillingsperioden skal bli kunngjort gjennom Oslo Børs' informasjonssystem senest kl. 09.00 (norsk tid) på Bestillingsperiodens gjeldende utløpsdato. Bestillingsperioden kan forlenges én eller flere ganger, men ikke under noen omstendighet ut over kl. 12.00 (norsk tid) 12. oktober 2018. Ved en slik forlengelse kan allokeringsdato, første handelsdag, betalingsdato og dato for levering av de Tilbudte Egenkapitalbevisene bli forskjøvet tilsvarende ved melding gjennom Oslo Børs' informasjonssystem. Banken og Stiftelsene forbeholder seg også retten til i fellesskap å vedta å avslutte Bestillingsperioden tidligere, men under ingen omstendighet tidligere enn 12.00 (norsk tid) 26. september 2018. En beslutning om å avslutte Bestillingsperioden før tiden vil bli kunngjort gjennom Oslo Børs' informasjonssystem senest kl. 09.00 (norsk tid) 26. september 2018. Ved en fremskyndet avslutning kan tildelingsdato, første handelsdag, allokeringsdato og dato for levering av de Tilbudte Egenkapitalbevisene bli fremskyndet tilsvarende ved melding gjennom Oslo Børs' informasjonssystem.

5.6.4 Bestillingsprosedyrer og bestillingssteder

Alle bestillinger av Tilbudte Egenkapitalbevis i det Offentlige Tilbudet må fremsettes i løpet av Bestillingsperioden på Bestillingsblanketten for det Offentlige Tilbudet, inntatt som vedlegg B til Prospektet. Bestillingsblanketten for det Offentlige Tilbudet og Prospektet er i tillegg tilgjengelig hos Banken eller bestillingskontorene, som er angitt nedenfor. Investorer som er norske statsborgere og som ønsker å bestille Tilbudte Egenkapitalbevis i det Offentlige tilbudet, kan også bestille gjennom VPS' online tegningssystem eller ved å følge bestillingsprosedurene på nettstedene www.arctic.com eller www.sb1markets.no, der investorene blir omdirigert til VPS' elektroniske bestillingssystem. Investorer som bestiller via VPS sitt elektroniske bestillingssystem må bekrefte at de er norske statsborgere ved å angi sitt personnummer.

For å kunne bestille Tilbudte Egenkapitalbevis må investoren ha, eller skaffe seg, en VPS-konto.

Korrekt utfylte Bestillingsblankett for det Offentlige Tilbudet må være mottatt av Tilretteleggerne ved et av bestillingskontorene senest kl. 12.00 (norsk tid) 28. september 2018, med forbehold om forlengelse eller forkortelse av Bestillingsperioden. Eventuelle bestillinger via VPS online bestillingssystem må være gjennomført

innen den samme fristen. Bestilleren bærer risikoen for eventuelle forsinkelser i postgang, dataproblemer eller andre forsinkelser i kommunikasjonen som medfører at bestillingsblanketten ikke blir mottatt av Tilretteleggerne innen utløpet av Bestillingsperioden.

Flere bestillinger er tillatt. En eller flere bestillinger fra samme investor i det Offentlige Tilbudet som til sammen overstiger NOK 2 500 000 vil bli nedjustert slik at total bestillingssum for slik investor blir NOK 2 500 000. Dersom Tilretteleggerne mottar en eller flere identiske bestillinger fra samme investor, vil bestillingene bli behandlet som én bestilling med mindre det uttrykkelig fremgår på en av bestillingsblankettene at bestillingene skal bli behandlet som flere bestillinger. Dersom det foreligger flere elektroniske bestillinger fra samme investor eller dersom det foreligger både en elektronisk bestilling og en fysisk bestilling fra samme investor, vil bestillingene bli behandlet som flere bestillinger.

Korrekt utfylt og signert Bestillingsblankett for det Offentlige Tilbudet må sendes per post eller e-post, eller leveres til en av Tilretteleggerne på adressene angitt nedenfor. En bestilling av Tilbudte Egenkapitalbevis i det Offentlige Tilbudet er ugjenkallelig og kan ikke trekkes tilbake, annulleres eller endres etter at bestillingen er mottatt av et av bestillingskontorene. Ved å bestille Tilbudte Egenkapitalbevis gir bestilleren hver av Tilretteleggerne (eller noen en av disse har utpekt) fullmakt til og instruks om å i fellesskap eller hver for seg bestille og/eller tegne de Tilbudte Egenkapitalbevisene på vegne av bestilleren og foreta seg alt som kreves for at de Tilbudte Egenkapitalbevisene som blir tildelt bestilleren blir levert til bestilleren.

Banken og Tilretteleggerne kan etter eget skjønn og uten at bestilleren varsles om det, avvise for sent mottatte eller uriktig utfylte Bestillingsblanketter for det Offentlige Tilbudet eller bestillinger som måtte være ulovlige. Alle spørsmål om hvorvidt en bestilling av Tilbudte Egenkapitalbevis i det Offentlige Tilbudet er innsendt i tide, er gyldig, og kan tas i betraktning, avgjøres av Banken og/eller Tilretteleggerne etter deres eget skjønn, som vil være endelig og bindende.

Banken, eller Tilretteleggerne etter fullmakt fra Banken, kan etter eget skjønn akseptere for sent mottatte Bestillingsblanketter eller se bort fra eventuelle mangler eller avvik i Bestillingsblankettene for det Offentlige Tilbudet (og dermed akseptere uriktig utfylte Bestillingsblanketter for det Offentlige Tilbudet), tillate at slike mangler eller avvik blir rettet innen en frist som Banken eller Tilretteleggerne fastsetter, eller avvise mangelfullt utfylte eller for sent mottatte bestillinger på Tilbudte Egenkapitalbevis i det Offentlige Tilbudet. Det kan ikke forventes at Bestillingsblanketter for det Offentlige Tilbudet blir ansett for å være mottatt og akseptert hvis ikke alle avvik blir korrigert eller frafalt innen den fristen Banken eller Tilretteleggerne fastsetter. Verken Banken, Stiftelsene eller Tilretteleggerne er på noen måte forpliktet til å varsle om eventuelle mangler eller avvik i forbindelse med innsending av Bestillingsblanketter for det Offentlige Tilbudet, og de påtar seg ikke noe ansvar for tap som måtte oppstå fordi de ikke har gitt slikt varsel. Alle bestillinger i det Offentlige Tilbudet vil bli behandlet likt, uavhengig av hvilken Tilrettelegger investoren velger å legge inn bestillingen hos.

Bestillingskontorene for fysiske bestillinger i det Offentlige Tilbudet er:

Arctic Securities AS	SpareBank 1 Markets AS
Postboks 1833 Vika	Postboks 1398 Vika
0123 Oslo	N-0114 Oslo
Norge	Norge
Tlf.: + 47 21 01 30 40	Tlf.: +47 24 14 74 00
e-post: subscription@arctic.com	e-post: subscription@sb1markets.no
www.arctic.com	www.sb1markets.no

5.6.5 Tildeling, betaling og levering av Tilbudte Egenkapitalbevis i det Offentlige Tilbudet

I det Offentlige Tilbudet vil bestillerne bli tildelt et antall Tilbudte Egenkapitalbevis, rundet ned til nærmeste hele Tilbudte Egenkapitalbevis, som ut fra Tilbudsprisen gir en verdi på minst NOK 10 500 og en maksimum allokering av Tilbudte Egenkapitalbevis som ut ifra Tilbudsprisen gir en verdi på NOK 2 500 000. Banken vil tilstrebe å sikre at hver bestiller tildeles Tilbudte Egenkapitalbevis for minimum NOK 100 000, forutsatt at dette er bestilt.

Alle bestillere som blir allokert Tilbudte Egenkapitalbevis i det Offentlige Tilbudet vil motta et tildelingsbrev som bekrefter antallet tildelte Tilbudte Egenkapitalbevis og det beløpet som skal betales. Tildelingsbrevene forventes å bli sendt bestillerne rundt 1. oktober 2018. Merk at betalingsdatoen for tegnede egenkapitalbevis forventes å

være før tildelingsbrevet mottas av tegnerne per fysisk post, men det er mulig å undersøke tildeling elektronisk i VPS som angitt under.

Alle bestillere i det Offentlige Tilbudet gir Tilretteleggerne, ved utfyllelse av Bestillingsblanketten for det Offentlige Tilbudet, en engangsfullmakt til å belaste en angitt bankkonto i en norsk bank med beløpet som skal betales for de Tilbudte Egenkapitalbevisene vedkommende er tildelt i det Offentlige Tilbudet.

Det forventes at beløpet vil bli trukket rundt 3. oktober 2018 ("**Betalingsdatoen**"), og det må være dekning på den angitte bankkontoen fra og med 2. oktober 2018. Tilretteleggerne har kun fullmakt til å trekke beløpet én gang, men forbeholder seg retten til å gjøre opptil tre debiteringsforsøk, og fullmakten vil være gyldig i opptil sju virkedager etter Betalingsdatoen for det Offentlige Tilbudet. Dersom det ikke er tilstrekkelige midler på den angitte bankkontoen, og det ikke er mulig å belaste den angitte bankkontoen med beløpet bestilleren er forpliktet til å betale eller dersom betaling ikke mottas av en av Tilretteleggerne i henhold til andre instruks, vil bestillerens betalingsforpliktelse til å betale for de Tilbudte Egenkapitalbevisene bli ansett for å være misligholdt.

Bestillere som ikke har norsk bankkonto, må sørge for at betaling for de Tilbudte Egenkapitalbevisene de har blitt tildelt i det Offentlige Tilbudet skjer senest kl. 12.00 (norsk tid) 3. oktober 2018 og bes kontakte en av Tilretteleggerne for nærmere betalingsinstruks.

Forsinket betaling belastes med gjeldende forsinkelsesrente i henhold til lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. (forsinkelsesrenteloven), som på datoen for Prospektet er 8,50 % p.a.

Dersom bestilleren ikke overholder betalingsforpliktelsen, vil ikke de Tilbudte Egenkapitalbevisene bli levert til bestilleren, og Banken, Stiftelsene og Tilretteleggerne forbeholder seg retten til, på bestillerens regning og risiko (imidlertid slik at investoren ikke har rett til et eventuelt overskudd), til å kansellere bestillingen og reallokere eller på annen måte avhende de Tilbudte Egenkapitalbevisene på en slik måte som hver av Banken, Stiftelsene og Tilretteleggerne måtte bestemme seg for i henhold til norsk lov. Den opprinnelige bestilleren forblir ansvarlig for betaling av de Tilbudte Egenkapitalbevisene allokert til slik bestiller sammen med renter, gebyrer og andre kostnader Banken, Stiftelsene eller Tilretteleggerne har pådratt seg som følge av en slik avhendelse, og hver av Banken, Stiftelsene og Tilretteleggerne kan inndrive betaling for ethvert slikt utestående beløp

Bestillere som har tilgang til investortjenester gjennom sin VPS-kontofører, vil kunne undersøke hvor mange Tilbudte Egenkapitalbevis de er tildelt, fra rundt kl. 14.00 norsk tid 2. oktober 2018. Bestillere som ikke har tilgang til investortjenester gjennom sin VPS-kontofører, kan kontakte Tilretteleggerne fra kl. 14.00 norsk tid 2. oktober 2018 for å få informasjon om antall Tilbudte som er tildelt dem i Tilbudet.

Det forventes at de Tilbudte Egenkapitalbevisene vil bli levert i VPS til bestillere i det Offentlige Tilbudet rundt 3. oktober 2018, og senest 19. oktober 2018, forutsatt at bestilleren har betalt for de Tilbudte Egenkapitalbevisene vedkommende er tildelt, innen fristen.

5.7 Ansattetilbudet

5.7.1 Kvalifiserte Ansatte

Hvis annet ikke følger av gjeldende lovgivning, er alle fast ansatte i Banken og i datterselskaper av Banken der Banken eier mer enn 90 % av aksjene, per 28. september 2018, Kvalifiserte Ansatte for å delta i Ansattetilbudet.

5.7.2 Oversikt

I Ansattetilbudet tilbys Eksisterende Egenkapitalbevis til Kvalifiserte Ansatte ved at Banken kjøper Eksisterende Egenkapitalbevis fra Stiftelsene, som deretter selges til de Kvalifiserte ansatte. For Ansattetilbudet er det en nedre grense per bestilling på NOK 7 875 og en øvre grense per bestilling på NOK 195 000 hensyntatt ansatterabatten. Dette betyr at en maksimal tegning innenfor begge rammene vil tilsvare et antall Egenkapitalbevis til en verdi av NOK 250 000 i det Offentlige Tilbudet. Kvalifiserte Ansatte vil for bestillinger for inntil NOK 75 000 (avrundet ned til nærmeste hele Egenkapitalbevis) motta en rabatt på 25 % av Tilbudsprisen for hvert Egenkapitalbevis tildelt innenfor dette beløpet. I tillegg vil hver Kvalifiserte Ansatt på bestillinger i intervallet NOK 75 000 til NOK 195 000 (avrundet ned til nærmeste hele egenkapitalbevis) motta en rabatt på 20 % av Tilbudsprisen for hvert Egenkapitalbevis tildelt innenfor slikt intervall.

Banken skal bidra til å finansiere kjøp av Egenkapitalbevisene tildelt Kvalifiserte Ansatte gjennom å yte ansattelån. Slike ansattelån skal tilbakebetales gjennom trekk i lønn fra den Kvalifiserte Ansatte. Den enkelte

Kvalifiserte Ansatte kan få ansattelån for en verdi av inntil det laveste av (i) 20 % av netto utbetalt årslønn etter forskuddstrekk for den relevante Kvalifiserte Ansatte og (ii) NOK 75 000. Banken vil ikke bidra med finansiering av tildelte Egenkapitalbevis utover dette. Gjennomføringen av betaling av tildelte Egenkapitalbevis er nærmere beskrevet i Bestillingsblanketten for Ansattetilbudet. Se nærmere informasjon om ansattelån i avsnitt 5.7.6.

Egenkapitalbevisene som tildeles en Kvalifisert Ansatt i Ansattetilbudet til 25 % eller 20 % rabatt, vil være underlagt en lock-up der de relevante Egenkapitalbevisene ikke kan omsettes, selges, pantsettes eller avhendes på annen måte i en periode på to år fra levering til den relevante Kvalifiserte Ansattes VPS-konto.

Alle tegnere i Ansattetilbudet må ha VPS-konto i Banken.

5.7.3 Tilbudspris

Tilbudsprisen for de Eksisterende Egenkapitalbevisene i Ansattetilbudet er lavere enn i det Institusjonelle Tilbudet og det Offentlige Tilbudet. For tildelinger inntil NOK 75 000 (avrundet ned til nærmeste hele Egenkapitalbevis) vil tilbudsprisen per Egenkapitalbevis være rabattert med 25 % sammenlignet med Tilbudsprisen for øvrig (slik at tildelingen vil tilsvare Egenkapitalbevis til en verdi av NOK 100 000 i det Offentlige Tilbudet). I tillegg vil tilbudsprisen per Egenkapitalbevis for Kvalifiserte Ansatte på bestillinger over NOK 75 000 og inntil NOK 195 000 (avrundet ned til nærmeste hele egenkapitalbevis) være rabattert med 20 % sammenlignet med tilbudsprisen for øvrig (slik at en maksimal tildeling innenfor begge intervallene vil tilsvare Egenkapitalbevis til en verdi av NOK 250 000 i det Offentlige Tilbudet).

Bestillere i Ansattetilbudet kan, men er ikke pålagt, å angi på Bestillingsblanketten for Ansattetilbudet at de ikke ønsker å bli tildelt eksisterende Egenkapitalbevisene hvis Tilbudsprisen (ikke hensyntatt rabatt) blir satt over det Indikative Prisintervallet. Bestillere som gjør det, vil ikke bli tildelt Eksisterende Egenkapitalbevis hvis Tilbudsprisen (ikke hensyntatt rabatt) blir satt høyere enn det Indikative Prisintervallet. Hvis bestilleren ikke uttrykkelig angir et slikt forbehold på Bestillingsblanketten for Ansattetilbudet, er bestillingen bindende uavhengig av om Tilbudsprisen blir satt under, innenfor eller over det Indikative Prisintervallet.

5.7.4 Bestillingsperiode

Bestillingsperioden for Ansattetilbudet er forventet å finne sted fra kl. 09.00 (norsk tid) 17. september 2018 til kl. 12.00 (norsk tid) 28. september 2018. Tilretteleggerne kan velge å se bort ifra bestillinger mottatt etter utløpet av Bestillingsperioden. Banken og Stiftelsene forbeholder seg retten til, i felleskap, når som helst å forlenge Bestillingsperioden. En eventuell forlengelse av Bestillingsperioden skal bli kunngjort gjennom Oslo Børs' informasjonssystem senest kl. 09.00 norsk tid på Bestillingsperiodens gjeldende utløpsdato. Bestillingsperioden kan forlenges én eller flere ganger, men ikke under noen omstendighet ut over kl. 12.00 (norsk tid) 12. oktober 2018. Ved en slik forlengelse kan allokeringssdato, første handelsdag, betalingsdato og dato for levering av de Eksisterende Egenkapitalbevisene bli forskjøvet tilsvarende ved melding gjennom Oslo Børs' informasjonssystem. Banken og Stiftelsene forbeholder seg også retten til i fellesskap å vedta å avslutte Bestillingsperioden tidligere, men under ingen omstendighet tidligere enn 12.00 (norsk tid) 26. september 2018. En beslutning om å avslutte Bestillingsperioden før tiden vil bli kunngjort gjennom Oslo Børs' informasjonssystem senest kl. 09.00 (norsk tid) 26. september 2018. Ved en fremskyndet avslutning kan tildelingsdato, første handelsdag, allokeringssdato og dato for levering av de Eksisterende Egenkapitalbevisene bli fremskyndet tilsvarende ved melding gjennom Oslo Børs' informasjonssystem.

5.7.5 Bestillingsprosedyrer og bestillingssteder

Alle bestillinger av Eksisterende Egenkapitalbevis i Ansattetilbudet må leveres i løpet av Bestillingsperioden på Bestillingsblanketten for Ansattetilbudet. Bestillingsblankett for Ansattetilbudet og dette Prospektet er tilgjengelig hos Banken eller SpareBank 1 Markets AS ("**Tegningskontoret for Ansattetilbudet**") som angitt nedenfor. For å kunne bestille Eksisterende Egenkapitalbevis i Ansattetilbudet må bestilleren ha, eller skaffe seg, en VPS-konto i Banken.

Korrekt utfylte Bestillingsblanketter for Ansattetilbudet må være mottatt av Tegningskontoret for Ansattetilbudet senest kl. 12.00 (norsk tid) 28. september 2018, med forbehold om forkortelse eller forlengelse av Bestillingsperioden. Bestilleren bærer risikoen for eventuelle forsinkelser i postgang, dataproblemer eller andre forsinkelser i kommunikasjonen som medfører at Bestillingsblanketten for Ansattetilbudet ikke kommer frem til Tegningskontoret for Ansattetilbudet innen utløpet av Bestillingsperioden.

Korrekt utfylte og signerte Bestillingsblanketter for Ansattetilbudet må sendes per e-post til Tegningskontoret for Ansattetilbudet på e-postadressen som er angitt nedenfor. En bestilling av Eksisterende Egenkapitalbevis i Ansattetilbudet er ugjenkallelig og kan ikke trekkes tilbake, annulleres eller endres etter at bestillingen er mottatt av Tegningskontoret for Ansattetilbudet. Ved å bestille Eksisterende Egenkapitalbevis gir bestilleren Tegningskontoret for Ansattetilbudet (eller noen en av disse har utpekt) fullmakt til og instruks om å overføre Eksisterende Egenkapitalbevisene tildelt bestilleren og foreta seg alt som kreves for at de Eksisterende Egenkapitalbevisene blir levert til bestilleren.

Flere bestillinger er tillatt. En eller flere bestillinger fra samme investor i det Ansattetilbudet som til sammen overstiger NOK 195 000 vil bli nedjustert slik at total bestillingssum for slik investor blir NOK 195 000. Dersom Tilretteleggerne mottar én eller flere identiske bestillinger fra samme investor, vil bestillingene bli behandlet som en bestilling med mindre det uttrykkelig fremgår på en av bestillingsblankettene at bestillingene skal bli behandlet som flere bestillinger. For å kunne bestille Eksisterende Egenkapitalbevis må de Kvalifiserte Ansatte ha VPS konto i Banken.

Banken og Tegningskontoret for Ansattetilbudet kan, etter eget skjønn, og uten at bestilleren varsles om det, avvise for sent innkommende eller uriktig utfylte, leverte eller utferdigede Bestillingsblanketter for Ansattetilbudet eller andre bestillinger som måtte være ulovlige. Alle spørsmål om hvorvidt en bestilling av Eksisterende Egenkapitalbevis i Ansattetilbudet er fremsatt i tide, er gyldig, har riktig form og kan tas i betraktning, avgjøres av Banken og/eller Tegningskontoret for Ansattetilbudet etter deres eget skjønn som vil være endelig og bindende.

Banken, eller Tegningskontoret for Ansattetilbudet etter fullmakt fra styret, kan etter eget skjønn akseptere for sent mottatte Bestillingsblanketter eller velge å se bort fra eventuelle mangler eller avvik i Bestillingsblankettene for Ansattetilbudet (og dermed akseptere uriktig utfylte Bestillingsblanketter for Ansattetilbudet), tillate at slike mangler eller avvik blir rettet innen en frist Banken eller Tegningskontoret for Ansattetilbudet fastsetter, eller avvise mangelfulle eller for sent mottatte bestillinger av Eksisterende Egenkapitalbevis i Ansattetilbudet. Det kan ikke forventes at Bestillingsblanketter for Ansattetilbudet blir ansett for å være mottatt og akseptert hvis ikke alle avvik blir rettet eller frafalt innen den fristen Banken eller Tegningskontoret for Ansattetilbudet fastsetter. Verken Banken eller Tegningskontoret for Ansattetilbudet er på noen måte forpliktet til å varsle om eventuelle mangler eller avvik i forbindelse med innsending av Bestillingsblanketter for Ansattetilbudet, og de påtar seg ikke noe ansvar for tap som måtte oppstå fordi de ikke har gitt slikt varsel.

Tegningskontoret for ansatte for bestillinger i Ansattetilbudet er:

SpareBank 1 Markets AS
Postboks 1398 Vika
N-0114 Oslo
Norge
Tlf.: +47 24 13 36 04
e-post: settlement@sb1markets.no

5.7.6 Hel eller delvis lånefinansiering for de Kvalifiserte Ansatte

I forbindelse med Tilbudet og for å legge til rette for deltakelse i Ansattetilbudet, vil Banken tilby hver Kvalifiserte Ansatt som oppfyller visse kriterier beskrevet nedenfor, et lån tilsvarende det laveste av (i) 20 % av netto utbetalt årslønn etter forskuddstrekk for den relevante Kvalifiserte Ansatte og (ii) NOK 75 000 ("**Ansattelån**"). Ansattelånet vil være gjenstand for følgende vilkår og betingelser: (i) formålet med Ansattelånet er å betale for hele eller en del av de Tilbudte Egenkapitalbevisene som er tildelt den relevante Kvalifiserte Ansatte i Ansattetilbudet; (ii) Ansattelånet vil bli tilbakebetalt gjennom like avdrag ved trekk i aktuelle Kvalifiserte Ansattes nettolønn; (iii) varigheten på lånet vil være 24 måneder, men slik at dersom den Kvalifiserte Ansatte slutter å være ansatt i Banken, skal Banken ha rett til å trekke det utestående beløpet i sin helhet i vedkommendes oppsigelsesperiode, og (iv) det vil ikke påløpe rente på lånet.

For en beskrivelse av relevant skattelovgivning i Norge som gjelder for arbeidslån, se kapittel 15.5.2 "Skatt på lån til ansatte".

Ved å bestille egenkapitalbevis i Ansattetilbudet vil de Kvalifiserte Ansatte, dersom de krysser av for søknad om lånefinansiering, samtidig søke om å motta lånefinansiering som beskrevet over og å ha godtatt ovennevnte vilkår.

5.7.7 Tildeling, betaling og levering av Eksisterende Egenkapitalbevis i Ansattetilbudet

I Ansattetilbudet vil bestillerne bli tildelt et antall Eksisterende Egenkapitalbevis, rundet ned til nærmeste hele Eksisterende Egenkapitalbevis, som ut fra Tilbudsprisen (ikke hensyntatt rabatt) gir en verdi på minst NOK 10 500 og en maksimum allokering av Eksisterende Egenkapitalbevis som ut ifra Tilbudsprisen (ikke hensyntatt rabatt) gir en verdi på NOK 250 000.

Alle bestillere som blir allokert egenkapitalbevis i Ansattetilbudet vil motta et tildelingsbrev som bekrefter antallet tildelte Eksisterende Egenkapitalbevis og det beløpet som skal betales. Tildelingsbrevene forventes å bli sendt bestillerne rundt 1. oktober 2018. Merk at betalingsdatoen for tegnede egenkapitalbevis forventes å være før tildelingsbrevet mottas av tegnerne per fysisk post, men det er mulig å undersøke tildeling elektronisk i VPS som angitt under.

Alle bestillere i Ansattetilbudet gir gjennom utfyllelse av Bestillingsblanketten for Ansattetilbudet, Tegningskontoret for Ansattetilbudet en engangsfullmakt til å belaste en angitt bankkonto i en norsk bank med beløpet som skal betales for de Eksisterende Egenkapitalbevisene vedkommende er tildelt i Ansattetilbudet.

Det forventes at beløpet (utover den del som finansieres ved lån beskrevet i punkt 5.7.6) vil bli trukket rundt 3. oktober 2018, og det må være dekning på den angitte bankkontoen fra og med 2. oktober 2018. Tegningskontoret for Ansattetilbudet har kun fullmakt til å trekke beløpet én gang, men forbeholder seg retten til å gjøre opptil tre debiteringsforsøk, og fullmakten vil være gyldig i opptil sju virkedager etter Betalingsdatoen. Dersom det ikke er tilstrekkelige midler på den angitte bankkontoen eller det ikke er mulig å belaste den angitte bankkontoen med beløpet bestilleren er forpliktet til å betale, eller hvis betaling ikke mottas av Tegningskontoret for Ansattetilbudet i henhold til andre instruksjoner, vil bestillerens betalingsforpliktelse for de tildelte Eksisterende Egenkapitalbevisene bli ansett for å være misligholdt.

Forsinket betaling belastes med gjeldende forsinkelsesrente i henhold til lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. (forsinkelsesrenteloven), som på datoen for Prospektet er 8,50 % p.a.

Dersom bestilleren ikke overholder betalingsforpliktelsen, vil ikke de Eksisterende Egenkapitalbevisene bli levert til bestilleren, og Banken og Tegningskontoret for Ansattetilbudet forbeholder seg retten til, på bestillerens regning og risiko (imidlertid slik at investoren ikke har rett til et eventuelt overskudd), til å kansellere bestillingen og reallokere eller på annen måte avhende de Eksisterende Egenkapitalbevisene på en slik måte som hver av Banken og Tegningskontoret for Ansattetilbudet måtte bestemme seg for i henhold til norsk lov. Den opprinnelige bestilleren forblir ansvarlig for betaling av de Eksisterende Egenkapitalbevisene allokert til slik bestiller sammen med renter, gebyrer og andre kostnader Banken eller Tegningskontoret for Ansattetilbudet har pådratt seg som følge av en slik avhendelse, og både av Banken og Tegningskontoret for Ansattetilbudet kan inndrive betaling for ethvert slikt utestående beløp.

Bestillere som har tilgang til investortjenester gjennom sin VPS-kontofører, vil kunne undersøke hvor mange Tilbudte Egenkapitalbevis de er tildelt, fra rundt kl. 14.00 (norsk tid) 2. oktober 2018. Bestillere som ikke har tilgang til investortjenester gjennom sin VPS-kontofører, kan kontakte Bestillingskontoret for Ansattetilbudet fra kl. 14.00 (norsk tid) 2. oktober 2018 for å få informasjon om antall Eksisterende Egenkapitalbevis som er tildelt dem i Ansattetilbudet.

Det forventes at de Eksisterende Egenkapitalbevisene vil bli levert i VPS til bestillere i Ansattetilbudet rundt 4. oktober 2018, forutsatt at bestilleren har betalt for de Eksisterende Egenkapitalbevisene vedkommende er tildelt, innen fristen.

5.7.8 Salgsforbud for de Kvalifiserte Ansatte

Egenkapitalbevisene som tildeles en Kvalifisert Ansatt i Ansattetilbudet til 25 % eller 20 % rabatt (dvs. tildelte Nye Egenkapitalbevis med et samlet beløp slike investorer må betale opp til NOK 195 000 per Kvalifisert Ansatt), vil være underlagt en bindingstid der de relevante Egenkapitalbevisene ikke kan omsettes, selges, pantsettes eller avhendes på annen måte i en periode på to år fra levering til den relevante Kvalifiserte Ansattes VPS-konto.

Ved å bestille og bli allokert Eksisterende Egenkapitalbevis i Ansattetilbudet aksepterer og anerkjenner de Kvalifiserte Ansatte at Tegningskontoret for Ansattetilbudet eller Banken registrerer en omsetningsbegrensning for de Eksisterende Egenkapitalbevisene som er bestilt og allokert til en rabattert Tilbudspris på den respektive Kvalifiserte Ansattes VPS-konto for å sikre omsetningsbegrensningen som er nevnt ovenfor.

5.8 Tildelingsmekanisme

Tilbudet består av et Institusjonelt Tilbud, et Offentlig Tilbud og et Ansattetilbud. Opp til 375 000 Egenkapitalbevis er forbeholdt Ansattetilbudet, for de resterende Tilbudte Egenkapitalbevisene er det forventet at fordelingen mellom det Institusjonelle Tilbudet og det Offentlige Tilbudet vil være henholdsvis omtrent 70 % og 30 %. Den endelige fordelingen mellom transjene blir imidlertid bestemt basert på bestillingsnivået i de respektive transjene sett i forhold til det totale bestillingsnivået i Tilbudet, og på grunnlag av de tildelingsprinsippene som er angitt nedenfor. Banken og Stiftelsene, etter råd fra Tilretteleggerne, forbeholder seg retten til å avvike fra den foreløpig antatte fordelingen på transjene uten ytterligere varsel og etter eget skjønn.

I det Institusjonelle Tilbudet bestemmer Banken, etter råd fra Tilretteleggerne, tildelingen av de Tilbudte Egenkapitalbevisene. Et viktig aspekt ved tildelingsprinsippene er ønsket om å skape en hensiktsmessig langsiktig eierstruktur for Banken. Tildelingsprinsippene vil omfatte faktorer som bestilt beløp, deltakelse i pre-marketing og road-show, bestillingstidspunkt, hvilken pris investor er villig til å gi, bestillingenes relative størrelse, oppfattet investorkvalitet og investeringshorisont, sektorkunnskap, geografisk opprinnelse og målet om å etablere en sterk og differensiert eierstruktur. Banken, etter råd fra Tilretteleggerne, forbeholder seg videre retten til etter eget skjønn å ta hensyn til bestillernes kredittverdighet. Banken, etter råd fra Tilretteleggerne, kan også fastsette en øvre grense for tildeling, og redusere eller stryke enhver bestilling.

I det Offentlige Tilbudet vil tildelingen bli gjort forholdsmessig ved hjelp av VPS' automatiske standard tildelingsprosedyre og/eller andre tildelingsmekanismer, men det vil ikke bli foretatt tildelinger der antallet Tilbudte Egenkapitalbevis gir en samlet pris på mindre enn NOK 10 500. Uten hensyn til det foregående vil Banken tilstrebe å sikre at hver bestiller tildeles Tilbudte Egenkapitalbevis for minimum NOK 100 000, forutsatt at dette er bestilt. Banken, etter råd fra Tilretteleggerne, forbeholder seg retten til i fellesskap å redusere eller stryke enhver bestilling i det Offentlige Tilbudet. Banken, etter råd fra Tilretteleggerne, forbeholder seg også retten til å begrense samlet antall bestillere som blir tildelt Tilbudte Egenkapitalbevis dersom de anser det som nødvendig for å holde antall egenkapitalbevisiere i Banken på et hensiktsmessig nivå, og slik begrensning ikke medfører at vilkår for noteringen vedrørende antall egenkapitalbevisiere ikke blir oppfylt. Dersom Banken bestemmer seg for å begrense antallet bestillere som skal tildeles Tilbudte Egenkapitalbevis i det Offentlige Tilbudet, skal det bestemmes ved loddtrekning eller liknende mekanismer hvem de Tilbudte Egenkapitalbevisene skal tildeles til.

I Ansattetilbudet tar Banken sikte på å gi alle Kvalifiserte Ansatte full tildeling, forutsatt at de legger inn en bestilling som ligger innenfor den nedre og den øvre grensen for slike bestillere, oppad begrenset til totalt 375 000 egenkapitalbevis for hele Ansattetilbudet. Alle Kvalifiserte Ansatte vil bli behandlet på samme måte, og det vil ikke være forskjellsbehandling for ledelsen eller ledende ansatte.

Ingen Tilbudte Egenkapitalbevis er forbeholdt noe bestemt nasjonalt marked.

Bestillinger vil ikke bli behandlet forskjellig ut fra hvilken Tilrettelegger de sendes inn til.

5.9 Publisering av informasjon om Tilbudet

I tillegg til pressemeldinger på Bankens nettsted vil Banken bruke Oslo Børs' elektroniske informasjonssystem når den skal publisere informasjon om Tilbudet, herunder informasjon om endringer i det Indikative Prisintervallet, endringer i tidsskjemaet for Tilbudet og om fastsettelsen av Tilbudsprisen.

Generell informasjon om resultatet av Tilbudet, herunder den endelige fastsettelsen av Tilbudsprisen, antallet Tilbudte Egenkapitalbevis og totalbeløpet for Tilbudet, forventes å bli publisert rundt 1. oktober 2018 ved børsmelding som offentliggjøres gjennom Oslo Børs' elektroniske informasjonssystem.

5.10 Betalingsgaranti

Banken har inngått avtale om betalingsgaranti med Tilretteleggerne. I henhold til avtalen om betalingsgaranti, skal Tilretteleggerne, som betalingsgarantister, på de vilkår som følger av betalingsgarantien, innbetale emisjonsbeløpet innen 1. oktober 2018 for å sikre rettidig registrering av Emisjonen i Foretaksregisteret. Betalingsgarantien er begrenset oppad til et samlet beløp på NOK 100 millioner. Bestillere vil forbli fullt ut ansvarlige for å betale det beløpet som skal betales for de Nye Egenkapitalbevisene som er tildelt dem, uavhengig

av om Tilretteleggerne har foretatt betaling under betalingsgarantien. Egenkapitalbevis tildelt bestillere vil bli overført til en VPS-konto tilhørende Tilretteleggerne og vil bli overført til bestilleren når betaling for de aktuelle Egenkapitalbevisene mottas.

Tilretteleggerne forbeholder seg imidlertid retten til å selge eller overta de tildelte Nye Egenkapitalbevisene uten videre underretning til bestilleren fra og med den fjerde dagen etter forfallsdagen i henhold til Finansforetaksloven § 10-10 jf. allmennaksjeloven § 10-12(4) dersom betaling ikke er mottatt den tredje dagen etter forfallsdagen. Dersom de Nye Egenkapitalbevisene selges på vegne av bestilleren, vil bestilleren være ansvarlig for ethvert tap, samt kostnader, gebyrer og utgifter, pådratt av Tilretteleggerne som betalingsgarantister eller Banken som følge av eller i tilknytning til slik overdragelse. Banken og Tilretteleggerne kan inndrive betaling for ethvert utestående beløp innenfor rammene av gjeldende norsk rett.

5.11 Vilkår for gjennomføring av Tilbudet

Den 29. august 2018 søkte Banken om notering av Bankens Egenkapitalbevis på Oslo Børs. Gjennomføringen av Tilbudet er betinget av at styret i Oslo Børs innvilger søknaden om notering av Bankens Egenkapitalbevis på et møte som forventes å bli avholdt 26. september 2018, og at vilkårene for opptak til notering som Oslo Børs har fastsatt blir oppfylt. Det er forventet at Oslo Børs fastsetter følgende vilkår:

- at Banken har i overkant av 200 egenkapitalbevisiere, og at hver egenkapitalbevisier eier Egenkapitalbevis med en verdi på mer enn NOK 10 000, og
- at det er en fri flyt i Egenkapitalbevisene på minst 25 %

Banken forventer at disse vilkårene blir oppfylt gjennom Tilbudet.

Emisjonen, konverteringen av grunnfond (som beskrevet i punkt 12.1.1) og Ansattetilbudet er videre betinget av godkjenninger fra Finanstilsynet.

Dersom det blir klart at ovennevnte betingelser ikke vil bli oppfylt, vil Tilbudet og Noteringen på de vilkår som er angitt i Prospektet bli kansellert. Dersom Tilbudet kanselleres, vil det vil ses bort fra enhver bestilling eller tildeling av Tilbudte Egenkapitalbevis, og enhver betaling for slike Tilbudte Egenkapitalbevis vil bli tilbakebetalt til bestilleren uten renter eller annen kompensasjon. Det kan ikke avgis noen garanti for at Banken kommer til å oppfylle disse vilkårene.

Gjennomføringen av Tilbudet på de vilkår som er angitt i dette Prospektet, er ellers betinget av at Banken og Stiftelsene, etter råd fra Tilretteleggerne, har godkjent Tilbudsprisen og tildelingen av de Tilbudte Egenkapitalbevisene til kvalifiserte investorer etter Bookbuildingprosessen.

Det er ingen garanti for at disse vilkårene blir oppfylt. Dersom ikke ovennevnte vilkår blir oppfylt, kan Tilbudet bli trukket uten noen kompensasjon til bestillerne.

5.12 Rettigheter tilknyttet de Nye Egenkapitalbevisene

Det forventes at Emisjonen blir registrert i Foretaksregisteret omkring 2. oktober 2018, forutsatt at Finanstilsynet har godkjent utstedelsen av de Nye Egenkapitalbevisene.

De Nye Egenkapitalbevisene vil være ordinære Egenkapitalbevis i Banken, hvert pålydende NOK 100, og vil utstedes elektronisk i VPS i henhold til Finansforetaksloven. De Eksisterende Egenkapitalbevis er utstedt i henhold til Finansforetaksloven.

De Nye Egenkapitalbevisene vil være likestilt med Eksisterende Egenkapitalbevis i Banken og gi fulle eierrettigheter fra tidspunktet for registrering av Emisjonen i Foretaksregisteret, herunder rett til utbytte som måtte bli besluttet utdelt etter registreringen. En beskrivelse av rettighetene knyttet til Egenkapitalbevisene finnes i punkt 13.1 og kapittel 12.

5.13 Opptak til handel, handelsmarked, ticker-symbol og VPS-registrering

Forutsatt at vilkårene for gjennomføring av Tilbudet blir oppfylt (beskrevet i 5.11), og at Tilbudet ikke blir trukket tilbake, forventes det at handelen for Bankens Egenkapitalbevis på Oslo Børs vil starte rundt 3. oktober 2018. Det forventes at Egenkapitalbevisene vil bli omsatt under symbolet "SBTE". All handel med Tilbudte Egenkapitalbevis før oppgjør og levering gjøres på de aktuelle bestillernes egen risiko.

Egenkapitalbevisene i Banken er ikke tatt opp til, eller søkt opptatt til, notering på noe annet regulert marked enn Oslo Børs.

Banken, Stiftelsene eller Tilretteleggerne kan ikke garantere at et likvid handelsmarked for Egenkapitalbevisene kan opprettes eller opprettholdes. Prisene Egenkapitalbevisene blir omsatt for etter Tilbudet vil kunne bli lavere enn Tilbudsprisen. Det er ikke sikkert at det blir noe samsvar mellom Tilbudsprisen og markedsprisen på Egenkapitalbevisene etter Tilbudet.

De Tilbudte Egenkapitalbevisene er registrert i elektronisk form i VPS og har ISIN NO NO001066478. De Nye Egenkapitalbevisene utstedt i Emisjonen vil få samme ISIN-nummer som Eksisterende Egenkapitalbevis ved registrering i VPS. Kontofører for Egenkapitalbevisene er DNB med adresse Dronning Eufemias gate 30, N-0191 Oslo.

5.14 Obligatoriske hvitvaskingsprosedyrer

Enhver bestiller som ikke er registrert som eksisterende kunde av en av Tilretteleggerne må bekrefte sin identitet overfor en Tilrettelegger i samsvar med kravene i hvitvaskingsloven av 6. mars 2009 nr. 11 og hvitvaskingsforskriften av 13. mars 2009 nr. 302 (samlet benevnt "**Hvitvaskingslovgivningen**"), med mindre et unntak kommer til anvendelse. Bestillere som i Bestillingsblanketten har angitt en eksisterende norsk bankkonto og en eksisterende VPS-konto, er unntatt fra kravet dersom samlet tegningsbeløp er lavere enn NOK 100 000, med mindre Tilrettelegger krever at identiteten bekreftes. Slik legitimering må være foretatt innen utløpet av Bookbuildingperioden eller Bestillingsperioden. Bestillere som ikke har fullført den påkrevde identitetsbekreftelsen før utløpet av Bookbuildingperioden eller Bestillingsperioden, vil ikke bli tildelt Tilbudte Egenkapitalbevis i Tilbudet.

5.15 VPS-konto

Alle som ønsker å delta i Tilbudet må ha en VPS-konto. For bestillinger i Ansattetilbudet må VPS-kontoen være i Banken. VPS-kontonummeret må oppgis på Bestillingsblanketten eller i VPS' elektroniske tegningssystem. VPS-konto kan opprettes hos autoriserte VPS-kontoførere, som kan være norske banker, autoriserte verdipapirforetak i Norge og norske avdelinger av kredittinstitusjoner etablert innenfor EØS. Ikke-norske investorer kan imidlertid bruke VPS-kontoer registrert i en forvalters navn. Forvalteren må være godkjent av Finansdepartementet. For å få opprettet en VPS-konto må man bekrefte identiteten sin overfor VPS-kontoføreren slik Hvitvaskingslovgivningen krever.

5.16 Selgende egenkapitalbevisiere

Sparebankstiftelsen Telemark – Holla og Lunde, med forretningsadresse, Brugata 4, 3825 Lunde vil selge et antall Egenkapitalbevis som tilsvarer et bruttoproveny for inntil NOK 50 000 000, og ytterligere Egenkapitalbevis med et bruttoproveny for inntil ca. 9 650 000 ved en eventuell overtildeling.

Sparebankstiftelsen Telemark - Grenland, med forretningsadresse, Kverndalsgata 2A, 3717 Skien vil selge et antall Egenkapitalbevis som tilsvarer et bruttoproveny for inntil NOK 300 000 000, og ytterligere Egenkapitalbevis med et bruttoproveny for inntil ca. 57 900 000 ved en eventuell overtildeling.

Det endelige antallet tilbudte Egenkapitalbevis som skal selges i Tilbudet av Stiftelsene vil bli bestemt av Banken og Stiftelsene, etter råd fra Tilretteleggerne, etter utløpet av Bookbuildingperioden.

Under forutsetning av at Tilbudet blir allokert i sin helhet, at endelig Tilbudspris settes til midtpunktet i det Indikative Prisintervallet og at Greenshoe-opsjonen ikke blir brukt, vil Sparebankstiftelsen Telemark – Holla og Lunde og Sparebankstiftelsen Telemark - Grenland beholde en eierandel i Banken på henholdsvis rundt 29,4 % og 34,1 % av de utstedte Egenkapitalbevisene. Under samme forutsetninger som ovenfor vil Telemark – Holla og Lunde og Sparebankstiftelsen Telemark - Grenland, hvis Greenshoe-opsjonen brukes fullt ut, beholde en eierandel i Banken på henholdsvis rundt 28,6 % og 29,4 % av de utstedte Egenkapitalbevisene.

5.17 Lock-up

Banken har forpliktet seg til ikke, verken direkte eller indirekte, uten forutgående skriftlig samtykke fra Tilretteleggerne (i) å utstede, tilby, selge, avtale å utstede, tilby eller selge, pantsette, deponere, overføre, utstede opsjoner eller andre rettigheter til Egenkapitalbevis, på annen måte disponere, direkte eller indirekte, over Egenkapitalbevis (eller instrumenter som kan konverteres til eller byttes mot Egenkapitalbevis eller som gir rettigheter til å tegne eller kjøpe Egenkapitalbevis), eller (ii) foreta annen transaksjon (herunder derivattransaksjon) som kan påvirke markedet for Egenkapitalbevisene på tilsvarende måte som et salg av

Egenkapitalbevis eller som er meldepliktig for Banken i henhold til gjeldende verdipapirlovgivning i Norge, eller (iii) offentlig kunngjøre en intensjon om å foreta noen transaksjoner eller disposisjoner som er omfattet av punkt (i) og (ii) ovenfor, i perioden fra 13. september 2018 og til dagen seks – 6 - måneder etter første noteringsdag for Egenkapitalbevisene på Oslo Børs.

Ovennevnte lock-up-forpliktelse omfatter ikke utstedelse av Egenkapitalbevis i forbindelse med Tilbudet og skal for ordens skyld ikke begrense Bankens muligheter til å utstede fondsobligasjoner eller andre gjeldsinstrumenter.

Videre har hver av Stiftelsene forpliktet seg til ikke, verken direkte eller indirekte, uten forutgående skriftlig samtykke fra Tilretteleggerne (i) å tilby, selge, avtale å tilby eller selge, pantsette, deponere, overføre, utstede opsjoner eller andre rettigheter til Egenkapitalbevis, på annen måte disponere, direkte eller indirekte, over Egenkapitalbevis (eller instrumenter som kan konverteres til eller byttes mot Egenkapitalbevis eller som gir rettigheter til å tegne eller kjøpe Egenkapitalbevis), (ii) å foreta annen transaksjon (herunder derivattransaksjon) som kan påvirke markedet for Egenkapitalbevisene på tilsvarende måte som et salg av Egenkapitalbevis eller som er meldepliktig for den aktuelle Stiftelsen i henhold til gjeldende verdipapirlovgivning i Norge, eller (iii) å offentlig kunngjøre en intensjon om å foreta transaksjoner eller disposisjoner som er omfattet av punkt (i) eller (ii) ovenfor, i perioden fra 13. september 2018 og til dagen tolv – 12 - måneder fra notering av Egenkapitalbevisene på Oslo Børs.

Ovennevnte lock-up forpliktelse omfatter også eventuelle Egenkapitalbevis Stiftelsene direkte eller indirekte måtte erverve i ovennevnte periode. Lock-up forpliktelsen er ikke til hinder for salg eller utlån av Egenkapitalbevis i forbindelse med Tilbudet, overtildeling og Noteringen.

5.18 Rådgivere i Tilbudet

Arctic Securities AS (Haakon VII's gate 5, 0161 Oslo) og SpareBank 1 Markets AS (Olav V's gate 5, 0161 Oslo, Norge) er Tilrettelegger og Joint Bookrunners for Tilbudet. Tilretteleggerne vil fungere som betalingsagenter i Tilbudet og Noteringen i henhold til beskrivelsen i punkt 5.3. Tilretteleggerne får, i henhold til markedspraksis, et honorar som varierer med størrelsen av nedsalget og Emisjonen, samt et fast honorar. Kostnader til Tilretteleggerne er inkludert i beskrivelsen av omkostningene i forbindelse med Emisjonen i 5.19.

Advokatfirmaet Selmer AS (Tjuvholmen allé 1, N-0112 Oslo, Norge) er juridisk rådgiver for Banken.

Advokatfirmaet Thommessen AS (Haakon VII's gate 10, 0161 Oslo) er juridisk rådgiver for Tilretteleggerne.

5.19 Proveny og omkostninger knyttet til Emisjonen

Omkostningene i forbindelse med Noteringen og Tilbudet som skal betales av Banken forventes å utgjøre ca. NOK 16 millioner, som inkluderer Tilretteleggerens variable plasseringsprovisjon på 2,5% av brutto emisjonsbeløp. Kostnadene dekker honorar til Tilretteleggerne og juridisk rådgiver, due diligence rådgivere, utgifter til trykking og utsendelse av Prospektet, prospektavgift til Finanstilsynet, markedsføring av Emisjonen, samt diverse andre kostnader i forbindelse med gjennomføringen av Tilbudet. Stiftelsene skal betale meglerprovisjon for et eventuelt salg av Eksisterende Egenkapitalbevis. Alle andre kostnader som direkte kan tilskrives Noteringen og Tilbudet, vil bli betalt av Banken. Den enkelte bestilleren vil ikke bli belastet med noen omkostninger utover Tilbudsprisen for de tildelte Egenkapitalbevis i Tilbudet.

Nettoprovenyet fra salget av de Eksisterende Egenkapitalbevisene vil tilfalle Stiftelsene. Nettoprovenyet fra salget av Nye Egenkapitalbevis tilfaller Banken og avhenger av antallet Nye Egenkapitalbevis som utstedes i forbindelse med Tilbudet. Basert på det Indikativet Prisintervallet vil maksimal utstedelse av Nye Egenkapitalbevis i emisjonen innebære et nettoproveny på ca. NOK 84 millioner. Banken er velkapitalisert sammenliknet med de myndighetspålagte krav. Provenyet som mottas i Emisjonen har ikke noe spesifikt formål, men vil bli brukt til å finansiere lønnsom vekst.

5.20 Fysiske og juridiske personers interesser i Emisjonen

Tilretteleggerne har tidligere ytt, og vil i fremtiden kunne yte, investeringstjenester og andre tjenester til Banken som ledd i ordinær virksomhet, og vil i den forbindelse kunne motta vederlag. Tilretteleggerne og deres datterselskaper, ansatte og tillitsvalgte vil i egenskap av å være investorer kunne eie og omsette Egenkapitalbevis i Banken. Tilretteleggerens honorarer, som er basert på en prosentsats av bruttoprovenyet i Tilbudet er delvis avhengig av at Tilbudet fullføres og Tilretteleggerne har dermed en interesse i gjennomføring av Tilbudet.

Stiftelsene vil motta provenyet fra salget av Tilbudte Egenkapitalbevis og Stiftelsene har dermed en interesse i Tilbudet. Det vises til punkt 5.16 for en oversikt over antall Tilbudte Egenkapitalbevis som tilbys fra hver av Stiftelsene.

5.21 Deltakelse fra større egenkapitalbevisiere og medlemmer av Bankens styre, ledelse eller tilsynsorganer i Emisjonen

Banken er ikke kjent med at større Egenkapitalbevisiere og medlemmer av Bankens styre, ledelse eller tilsynsorganer vil delta i Tilbudet med bestillinger som tilsvarer mer enn 5 % av Tilbudet.

5.22 Utvanning

Emisjonen vil medføre en utvanning på mellom 7,7 % og 8,6 % for nåværende Egenkapitalbevisiere avhengig av Emisjonens størrelse og endelig tegningskurs.

5.23 Lovvalg og jurisdiksjon

Prospektet, Bestillingsblanketten og vilkårene for Tilbudet er underlagt norsk rett. Eventuelle tvister som oppstår i tilknytning til Prospektet eller Tilbudet skal avgjøres av ordinære norske domstoler med Nedre Telemark tingrett som rett verneeting.

5.24 Overtildelingsopsjon og stabiliseringsaktiviteter

5.24.1 Overtildeling av Tilleggsegenkapitalbevis

Banken og Stiftelsene, i samråd med Tilretteleggerne, kan i felleskap, samtidig med vedtakelse av allokering av Tilbudet, velge å utøve Overtildelingsopsjonen for å overtildele Tilleggsegenkapitalbevis tilsvarende opp til 15 % av det totale antallet Egenkapitalbevis som allokeres for øvrig i forbindelse med Tilbudet. For å få gjennomført levering med hensyn til overtildelinger som er gjort, kan Stabiliseringsagenten, på vegne av Tilretteleggerne, benytte Låneopsjonen for å kreve at Stiftelsene låner disse Tilleggsegenkapitalbevisene til Stabiliseringsagenten. I henhold til Greenshoe-opsjonen har Stiftelsene også tildelt Stabiliseringsagenten en opsjon på å kjøpe et antall Tilleggsegenkapitalbevis tilsvarende antall egenkapitalbevis som er overtildelt til en pris som er lik den endelige Tilbudsprisen i Tilbudet, for å dekke eventuelle overtildelinger gjort i forbindelse med Tilbudet. I den grad Egenkapitalbevis har blitt overtildelt i Tilbudet, har Tilretteleggerne skapt en short-posisjon i Egenkapitalbevisene. Stabiliseringsagenten kan dekke denne short-posisjonen ved å kjøpe Egenkapitalbevis på det åpne markedet gjennom stabilitetsaktiviteter og/eller ved å utøve Greenshoe-opsjonen.

Det vil bli sendt ut en børsmelding rundt 1. oktober 2018, der det vil bli kunngjort om Egenkapitalbevis har blitt overtildelt i forbindelse med Tilbudet. Enhver utøvelse av Greenshoe-opsjonen vil omgående bli kunngjort av Stabiliseringsagenten gjennom Oslo Børs' informasjonssystem.

5.24.2 Prisstabilisering

Stabiliseringsagenten kan ved utøvelse av Overtildelingsopsjonen gjennomføre transaksjoner fra første handelsdag med sikte på å holde markedsprisen på de Tilbudte Egenkapitalbevisene på et høyere nivå enn det som ellers ville ha vært gjeldende, ved å kjøpe Egenkapitalbevis på det åpne markedet til priser tilsvarende eller lavere enn Tilbudsprisen. Stabiliseringsagenten er ikke forpliktet til å gjennomføre stabiliseringsaktiviteter, og det er ingen garanti for at det vil bli gjennomført stabiliseringsaktiviteter. Dersom det blir iverksatt stabiliseringsaktiviteter, kan de avsluttes når som helst, og de skal bringes til opphør senest 30 kalenderdager etter første Noteringsdag. Stabiliseringsaktiviteter kan resultere i markedspriser som er høyere enn prisene som ellers ville ha vært gjeldende.

Eventuelle stabiliseringsaktiviteter skal bli gjennomført i overensstemmelse med verdipapirhandelloven § 3-12 og kommisjonsforordning (EF) 2273/2003 om tilbakekjøpsprogrammer og stabilisering av finansielle instrumenter.

Et eventuelt overskudd fra stabiliseringsaktiviteter gjennomført av Stabiliseringsagenten, på vegne av Tilretteleggerne, tilfaller Stiftelsene.

Innen én uke etter utløpet av den 30 kalenderdager lange prisstabiliseringsperioden skal Stabiliseringsagenten publisere informasjon om hvorvidt det er gjennomført prisstabiliseringsaktiviteter. Dersom det har blitt gjennomført stabiliseringsaktiviteter, skal disse opplysningene tas med i redegjørelsen: (i) det totale antallet kjøpte Egenkapitalbevis, (ii) datoen for stabiliseringsperiodens begynnelse og slutt, (iii) prisintervallet

stabiliseringen ble gjennomført innenfor, samt den høyeste prisen, den laveste prisen og gjennomsnittsprisen som ble betalt i stabiliseringsperioden, og (iv) datoen da det sist fant sted stabilitetsaktiviteter.

6 INFORMASJON OM SPAREBANKEN TELEMARKE

6.1 Informasjon om Sparebanken Telemark

Sparebanken Telemark er en sparebank med hovedkontor i Porsgrunn. Banken har i tillegg 6 øvrige kontorer i Telemark. Banken opererer i Norge og reguleres av norsk rett. Bankens vedtekter kan lastes ned fra internett på www.sb1telemark.no.

Banken har sine røtter tilbake til 1844. Bankens registrerte stiftelsesdato i Foretaksregisteret er 4. november 1848 med organisasjonsnummer 937 891 334. Sparebanken Telemark er etablert i henhold til og underlagt bestemmelsene i Finansforetaksloven med tilhørende forskrifter. Bankens hovedkontor er lokalisert i Storgata 117, 3921 Porsgrunn, tlf. +47 915 02610.

6.2 Historikk

Banken har sine røtter tilbake til 1844 og vil i 2019 ha 175 års jubileum. Bankens registrerte stiftelsesdato i Foretaksregisteret er 4. november 1848.

I 1844 åpnet Sparebanken Grenland under navnet Porsgrund Sparebank. Siden ble det sammenslåing med Brevik Sparebank og Eidanger Sparebank. Fellesnavnet ble Sparebanken for Brevik, Eidanger og Porsgrunn og dette navnet ble beholdt helt frem til 1986.

Gjerpen og Solum Sparebanks historie går tilbake til 1848 da Gjerpen Sparebank ble opprettet. I 1964 slo banken seg sammen med Solum Sparebank. Den nye banken ble markedsført under navnet GS Banken.

Holla og Lunde Sparebank kan dra linjene tilbake til 1862 da Lunde Sparebank ble opprettet. Flåbygd Sparebank gikk i 1929 inn i Lunde Sparebank. Holla Sparebank ble etablert på Ulefoss i 1877. Banken åpnet etterhvert også kontor på Gvarv og i Skien. Fusjonen mellom Lunde Sparebank og Holla Sparebank skjedde i 2004. Begge bankene hadde vært tilsluttet Eika Gruppen, en sammenslutning av nær 80 selvstendige sparebanker i Norge. Holla og Lunde Sparebank videreførte dette samarbeidet fram til fusjonen i 2012.

I 1996 ble SpareBank 1 Alliansen ("**Alliansen**") opprettet som et forpliktende samarbeid mellom selvstendige sparebanker over store deler av Norge. Både Sparebanken Grenland og GS Banken ble med i dette samarbeidet gjennom sitt eierskap i selskapet Samarbeidende Sparebanker. I år 2000 ble Vår Bank og Forsikring overtatt av SpareBank 1. Skienskontoret til Vår Bank og Forsikring ble etter dette en del av GS Banken.

I 2006 endret GS Banken navn til Sparebanken Telemark, i 2008 skjedde sammenslåingen med Sparebanken Grenland og i 2012 med Holla og Lunde Sparebank. Sparebanken Telemark markedsføres under navnet SpareBank 1 Telemark. Banken konverterte 38,8 % av grunnfondet til eierandelskapital 21. november 2012 i forbindelse med fusjonen mellom Sparebanken Telemark og Holla og Lunde Sparebank. Eierandelskapitalen ble fordelt mellom Sparebankstiftelsen Telemark – Holla og Lunde og Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland.

6.3 Visjon, forretningsidé og strategi

Sparebanken Telemarks virksomhet er bygget på målsetning om å være en solid og god lokal aktør som skaper verdier i Telemarksregionen. Med en kombinasjon av lokal tilstedeværelse, solid rådgiverkompetanse og god tilgjengelighet ved gode digitale løsninger er målsetningen å levere gode kundeopplevelser. Bankens styrker er bygget på nærhet til kundene og raske, effektive beslutningsprosesser. God lokalkunnskap og høy faglig kompetanse gjør kundebehandlingen fleksibel og effektiv.

6.3.1 Visjon

Bankens visjon er: Banken for Telemark og telemarkinger.

Med visjonen mener Banken at:

- Banken skal gjøre vårt ytterste for at Bankens kunder når sine mål og drømmer
- Banken skal ha et sterkt samfunnsengasjement for å gjøre Telemark til et enda bedre sted å bo
- Banken skal tiltrekke seg og beholde telemarkinger som har flyttet ut, og gi dem et "hjemsted" når det gjelder finansielle tjenester
- hver enkelt medarbeider hver dag skal bidra til at kunder og kolleger får en bedre hverdag

Bankens verdier er: Nær, dyktig og engasjert.

Med disse verdiene mener Banken:

- Nær Banken skal ha en nærhet til sine kunder og samarbeidspartnere. Dette skal Banken etterleve gjennom personlige relasjoner, tilgjengelighet og god kommunikasjon.
- Dyktig Banken skal ha en kompetanse og tilstrebe en dyktighet som både Banken og Bankens kunder kan være stolte av. Med kompetanse mener Banken produktet av kunnskap, ferdighet og holdning.
- Engasjert Banken skal være initiativrike og entusiastiske. Bankens engasjement overfor kunder og samfunnet skal bidra til et bedre liv i Telemark og for telemarkinger.

6.3.2 Forretningsidé

Styret i Sparebanken Telemark har bevisst satset på å styrke Bankens profil som en selvstendig regional Bank.

Sparebanken Telemark tilbyr kundene et komplett spekter av finansielle tjenester, noe som løses gjennom samarbeidet i SpareBank 1 Alliansen. Banken har ikke egne FOU-aktiviteter da slike aktiviteter skjer i allianse samarbeidet.

6.3.3 Strategi og målsetting

Banken skal være en lønnsom og solid bank som er attraktiv og har tillit hos kundene, samarbeidspartnerne og medarbeiderne. Banken skal være blant de beste bankene i bruk av moderne kundebetjeningsløsninger. Banken skal ha et tilnærmet fullsortiment tilbud av bank- og forsikringsprodukter / tjenester, enten egenproduserte eller gjennom Alliansen. Kundene skal oppleve at Sparebanken Telemark er den beste banken på nærhet i alle kanaler, lokal forankring, forståelse av kundes behov, kompetanse og kommunikasjon.

Styret i Sparebanken Telemark har bevisst satset på å styrke bankens profil som en selvstendig regional bank.

Lønnsomhet

Målsatt krav på egenkapitalavkastningen er 9 %.

Soliditet

Konsernet har som mål å ha en ren kjernekapitaldekning på 16,0 %, kjernekapitaldekning på 17,0 % og kapitaldekning på 19,0 %. Ren kjernekapitaldekning ved utgangen av første halvår 2018 forholdsmessig konsolidert på 16,0 %. Regnskapet har vært gjenstand for forenklet revisorkontroll og resultatet hittil i år er tillagt den ansvarlige kapitalen ved beregning av soliditet ved utgangen av første halvår 2018.

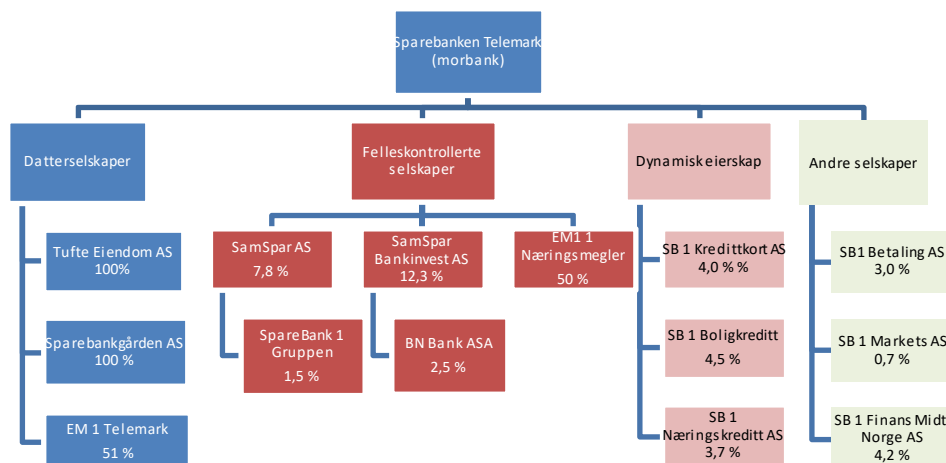
Utbytte

Banken har som mål å ha en utbytteandel til egenkapitalbeviserne på 50 %.

6.4 Organisasjonsstruktur

6.4.1 Innledning

Sparebanken Telemark er et operasjonelt selskap og morselskap i Konsernet. Konsernet består av morbanken og tre norske datterselskaper. Figuren nedenfor viser selskapene som inngår i Konsernet.

Merknad: Dynamiske eierskap innebærer at bankens eierandel varierer med bruken av selskapet.

6.4.2 Datterselskaper

Tufte Eiendom AS (eierandel 100 %) - Tufte Eiendom AS har som formål å drive utvikling, utleie og salg av fast eiendom. Selskapet eier en eiendomsseksjon i et sameiet bygg på Notodden hvor Banken og Eiendomsmegler 1 Telemark AS er leietakere.

Sparebankgården AS (eierandel 100 %) – Sparebankgården AS har som formål å drive utvikling, utleie og salg av fast eiendom. Selskapet har sin virksomhet i Porsgrunn der selskapet eier to eiendommer hvor Banken og Eiendomsmegler 1 Telemark AS er leietakere.

Eiendomsmegler 1 Telemark AS (eierandel 51 %) – Eiendomsmegler 1 Telemark AS har som formål å drive med eiendomsmegling innenfor områdene bolig, fritid, prosjekt og næring. Virksomheten er konsentrert fra kontorene i Skien, Porsgrunn, Notodden, Bø og Ulefoss.

6.4.3 Andre strategiske eierposter– direkte eierskap

I tillegg eier Banken aksjer i tre norske felleskontrollerte selskaper: SamSpar AS (eierandel 7,8 %), SamSpar Bankinvest AS (eierandel 12,3 %) og Eiendomsmegler 1 Næringsmegling AS (eierandel 50 %). Disse er nærmere beskrevet under beskrivelsen av Alliansen under.

6.4.4 Samarbeidende Sparebanker

Sparebanken Telemark har gjennom ulike eierposter i SamSpar systemet indirekte eierskap i de felleskontrollerte virksomhetene i SpareBank 1 alliansen. Banken har følgende eierposter i SamSpar per. utgangen av juni 2018;

- Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar AS) 7,82 %
- Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS (SamSpar Bankinvest AS (BN bank)) 12,32 %
- Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA 13,41 %

6.4.4.1 Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar AS) og Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA (SamSpar Utvikling DA)

Sparebanken Telemarks deltagelse i SpareBank 1 Alliansen ivaretas gjennom eierskapet i Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar AS) og SamSpar Utvikling DA. Bankens eierandel i SamSpar AS per. 30. juni 2018 er 7,82 % og i SamSpar Utvikling DA 13,41 %.

6.4.4.2 Samarbeidene Sparebanker Bankinvest AS (BN bank ASA)

Samarbeidene Sparebanker Bankinvest AS er et norsk aksjeselskap. Selskapets virksomhet er å eie aksjer i BN Bank ASA. Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS (SamSpar Bankinvest AS) eies per 30. juni 2018 av alle de 10 SamSpar-bankene og SB1 SR-Bank ASA. Eierfordelingen i BN Bank ASA er SpareBank 1 SMN (33 %), SpareBank 1 SR Bank (23,5 %), SpareBank 1 Nord-Norge (23,5 %) og SamSpar Bankinvest AS (20 %). Sparebanken Telemarks andel i SamSpar Bankinvest AS er 12,32 %.

6.4.5 SpareBank 1-alliansen og SpareBank 1 Gruppen AS

Banken er en selvstendig sparebank, men inngår i det strategiske samarbeidet "SpareBank 1-alliansen" sammen med en rekke andre sparebanker.

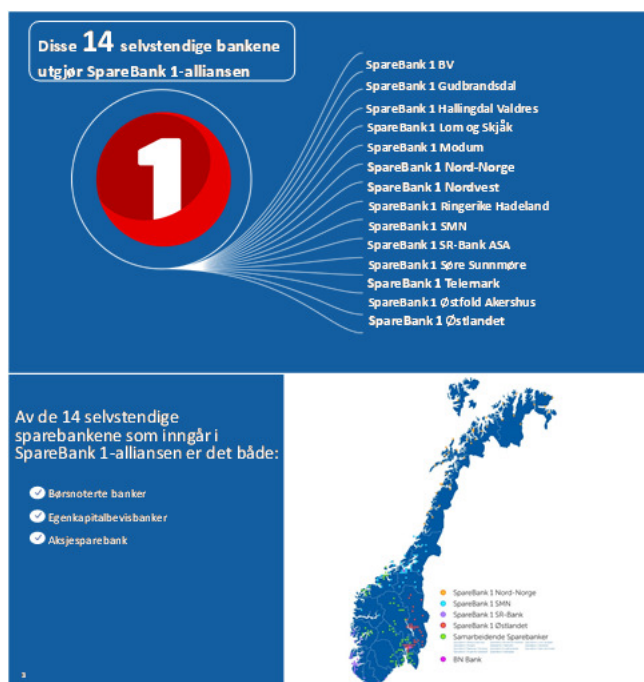
SpareBank 1-alliansen er et banksamarbeid mellom SpareBank 1-bankene. Bankene i Alliansen har forskjellige eierandeler i Alliansens konsernselskaper SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Banksamarbeidet DA.

Sparebanken Telemark er indirekte medeier i SpareBank 1 Gruppen AS gjennom sin eierandel i Samarbeidende Sparebanker AS på 7,82 %. Dette selskapet har en eierandel i SpareBank 1 Gruppen per 30. juni 2018 på 19,5 %. Banken har dermed en indirekte eierandel i datterselskaper i SpareBank 1 Gruppen.

Alliansens overordnede mål er å sikre uavhengigheten og den regionale tilhørigheten til den enkelte bank gjennom konkurranseevne, lønnsomhet og soliditet. Alliansen er en av de største leverandørene av finansielle tjenester i Norge. Alliansen har en estimert markedsandel for brutto utlån i Norge på ca. 18 % per 31.12.2017.¹

Alliansens overordnede visjon er at SpareBank 1-bankene skal bli den anbefalte totalbanken for personkunde- og SMB-markedet i Norge. Videre skal kundene oppfatte SpareBank 1-bankene som de beste bankene når det gjelder lokal tilhørighet og kompetanse. "Nær og dyktig" er kjerneverdiene til alliansen. Alliansen arbeider kontinuerlig for å styrke merkenavnet "SpareBank 1".

SpareBank 1 Alliansen er et bank- og produktsamarbeid der SpareBank 1 bankene i Norge samarbeider gjennom de felleseide selskapene SpareBank 1 Gruppen og SpareBank 1 Banksamarbeidet DA. Bankene i Alliansen har forskjellige eierandeler i Alliansens konsernselskaper SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Banksamarbeidet DA. SpareBank 1 Alliansen er Norges nest største finansgruppering – målt i forvaltningskapital². Alliansen består av 14 selvstendige banker som er fullverdige leverandører av finansielle produkter og tjenester til privatpersoner, bedrifter og organisasjoner.

Totalt har Alliansen ca. 7.000 medarbeidere, hvorav ca. 1.200 er tilknyttet SpareBank 1 Gruppen og SpareBank 1 Banksamarbeidet med datterselskaper. SpareBank 1 Gruppen og SpareBank 1 Banksamarbeidet utgjør Alliansesamarbeidet. Hensikten med Alliansesamarbeidet er å levere attraktive produkter og tjenester med fokus på gode kundeopplevelser for å bidra til SpareBank 1-bankenes konkurransekraft og lønnsomhet, slik at de forblir sterke og selvstendige. Alliansesamarbeidets visjon er: Attraktiv for kundene og bankene.

SpareBank 1 Banksamarbeidet leverer forretningsplattformer og felles forvaltnings- og utviklingstjenester til alliansebankene som kunder, og bidrar til at felles utvikling og felles aktiviteter gir bankene stordrifts- og kompetansefordeler. SpareBank 1 Banksamarbeidet leverer blant annet felles IT/mobilløsninger, merkevare- og markedsføringskonsepter, forretningskonsepter, kompetanse, analyser, prosesser, beste-praksis-løsninger og innkjøp. Selskapet eier og forvalter også alliansens immaterielle rettigheter under det felles merkevarenavnet SpareBank 1.

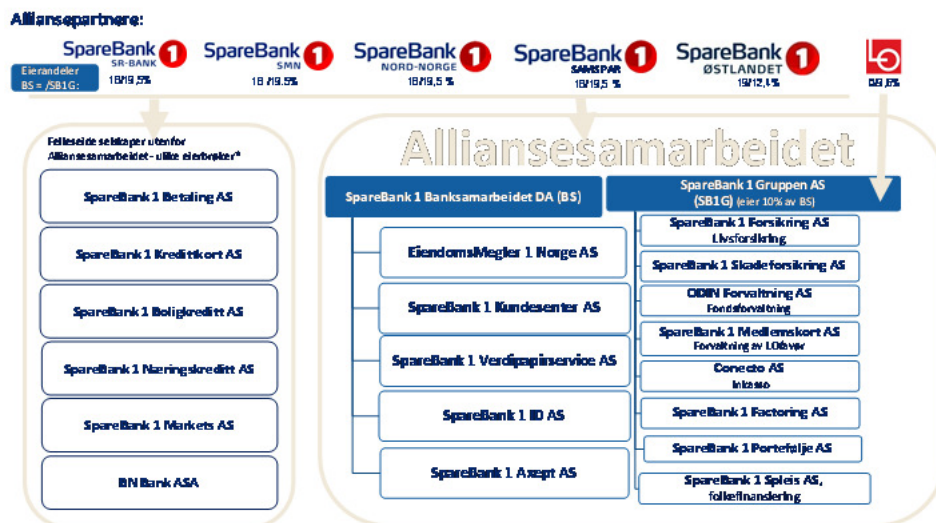
SpareBank 1 Gruppen er morselskap til 8 datterselskaper, som alle utvikler og leverer produkter til alliansebankene, som igjen tilbyr disse produktene til kundene i den enkelte bank. Morselskapet utvikler og leverer også produkter til LOs forbund og forbundsmedlemmer gjennom fordelsprogrammet LOfavør. Høsten 2017 ble selskapene SpareBank 1 Factoring AS og SpareBank 1 Portefølje AS egne selskaper – spunnet ut fra

¹ SpareBank 1 Gruppen Analyse

² SpareBank 1 Gruppen analyse

SpareBank 1 Finans, som fra samme høst ble nedlagt. SpareBank 1 Spleis AS ble stiftet januar 2017 og senere overtatt av SpareBank 1 med hensikt å levere folkefinansieringstjenesten Spleis ut i markedet. Fra 1. januar 2018 drives SpareBank 1 Spleis AS som et selvstendig datterselskap i SpareBank 1 Gruppen AS.

SpareBank 1-bankene har etablert en rekke fellesselskaper som inngår i SpareBank 1 Alliansen

SpareBank 1 Betaling AS (Vipps)

SpareBank 1 Betaling AS er et norsk aksjeselskap. Høsten 2017 ble SpareBank1-alliansen sin mobilbetalingstjeneste mCASH slått sammen med Vipps. Flere norske bankgrupperinger gikk inn på eiersiden i selskapet, og samtlige norske banker har Vipps som sin mobilbetalingstjeneste. Bank ID og BankAxept har blitt fusjonert med Vipps for å ta opp kampen om de framtidige betalingsløsningene. Vipps har mål om å være Nordens ledende finansteknologi miljø og for SpareBank 1 vil eierandel og tett samarbeid med Vipps være viktig for å holde på kunderelasjoner etter innføringen av PSD2. Vipps vil i løpet av 2018 lansere flere tjenester som vil forenkle bankkundernes hverdag og med kontointegrasjon også sørge for å holde kostnadene nede. Bankens eierandel i SpareBank 1 Betaling AS per 30. juni 2018 var 3,0 %. Sammenslåingen mellom Vipps AS, BankAxept AS og BankID Norge AS ble godkjent av Finansdepartementet 14. juni 2018 og ble selskapsrettslig gjennomført 4. juli 2018. Banken eierandel i SpareBank 1 Betaling AS etter fusjonen er 3,5 %.

SpareBank 1 Kredittkort AS

SpareBank 1 Kredittkort AS er et norsk aksjeselskap. SpareBank 1 Kredittkort AS er eid av sparebankene som inngår i SpareBank 1 Alliansen, og har som formål å være felles kredittkortselskap for bankenes kunder. Selskapet var i ordinær drift fra 1. juli 2014. Bankens eierandel i SpareBank 1 Kredittkort AS per 30. juni 2018 var på 4,0 %. Eierskapet i SpareBank 1 Kredittkort AS er såkalt dynamisk eierskap, der eierskapsbrøken varierer med portefølje.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS er et norsk aksjeselskap. SpareBank 1 Boligkreditt er opprettet av bankene i SpareBank 1 Alliansen for å dra nytte av markedet for obligasjoner med fortrinnsrett. Bankene overfører de best sikrede boliglånene til selskapet, noe som gir redusert finansieringskostnad se omtale i note 2 og i note 9 til årsregnskapet for Sparebanken Telemark. Banken har overført lån for til sammen NOK 8 162 millioner til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Bankens eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt AS per 30. juni 2018 var på 4,5 %. Eierskapet i SpareBank 1 Boligkreditt AS er såkalt dynamisk eierskap, der eierskapsbrøken varierer med portefølje.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Næringskreditt AS er et norsk aksjeselskap. SpareBank 1 bankene etablerte i 2010 SpareBank 1 Næringskreditt etter samme modell og med samme administrasjon som SpareBank 1 Boligkreditt. Banken eier 3,7 % av selskapet ved utgangen av første halvår 2018. Banken har overført lån for til sammen NOK 712 millioner til SpareBank 1 Næringskreditt. Eierskapet i SpareBank 1 Næringskreditt AS er såkalt dynamisk eierskap, der eierskapsbrøken varierer med portefølje.

SpareBank 1 Markets AS

SpareBank 1 Markets AS er et norsk aksjeselskap. Bankens eierandel i SpareBank 1 Markets AS per 30. juni 2018 var på 0,7 %. Øvrige eiere i SpareBank 1 Markets AS i tillegg til SamSpar bankene (9,4 %) er SpareBank 1 SMN (66,7 %), SpareBank 1 SNN (12,2 %), Sparebanken Østlandet (5,8 %), SB1 SR Bank ASA (5,6 %) og øvrige eiere (0,3 %). Aksjebordet til SR Bank ble solgt til SB1 Markets i fjerde kvartal 2017. Oppgjøret var aksjer i selskapet.

SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS

SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS er et norsk aksjeselskap. SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS er eid av SpareBank 1 SMN (64,6 %) i tillegg til ni SamSpar banker (27,9 %) og Sparebanken Sogn og Fjordane (7,5 %). Selskapets forretningsområder er hovedsakelig leasing til SMB-markedet og billån til privatkunder. Bankens eierandel i SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS per 30. juni 2018 var på 4,2 %.

6.5 Beskrivelse av Konsernets virksomhet

6.5.1 Innledning

Sparebanken Telemark med datterselskaper tilbyr et bredt spekter av finansielle produkter og tjenester. Om lag 35 % av Konsernets inntekter er knyttet til virksomhet utover tradisjonelle innskudd og utlån.

Konsernet tilbyr tradisjonelle banktjenester for personmarked og bedriftsmarked, herunder produkter fra produktselskapene i Alliansen. Gjennom sitt datterselskap i EiendomsMegler 1 Telemark AS og eierskapet i EiendomsMegler 1 Næringsmegling AS tilbyr Konsernet også eiendomsmegling både innen person- og bedriftsmarkedet.

Konsernet fremstår som en profesjonell rådgiver og totalleverandør av finansielle tjenester med en produktbredde som skal dekke kundenes behov gjennom ulike livsfaser. Implementering av nye tjenestetilbud, slik som utlån gjennom digitale flater, har høyt fokus i organisasjonen. De produktene og tjenestene som implementeres rettes primært mot eksisterende kunder og mot nye kunder i Konsernets satsningsområder. Sparebanken Telemark har som målsetting at Konsernets produkter og tjenester skal være i fremste rekke med hensyn til kvalitet og servicegrad

De enkelte produktene/tjenestene som Konsernet tilbyr, er beskrevet i mer detalj i de følgende avsnitt

6.5.2 Finansiering

Sparebanken Telemark tilbyr finansieringsprodukter til personkunder, bedriftskunder og offentlig sektor. Produktene omfatter både finansiering med og uten sikkerhet. I tillegg kommer også kredittkort gjennom selskapet SpareBank 1 Kredittkort AS. Sammen med banker i SpareBank 1-alliansen har Banken etablert kredittforetakene SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS som skal finansiere boliglån/næringslån med sikkerhet innenfor henholdsvis 75 % og 60 % av eiendommens salgsverdi.

6.5.3 Sparing/plassering

Sparebanken Telemark tilbyr ulike spare- og plasseringsprodukter til person- og bedriftskunder, herunder:

- innskuddsprodukter
- aksje-, rente- og kombinasjonsfond, enkeltaksjer og obligasjoner samt andre plasseringsprodukter
- forsikringssparing.

6.5.4 Forsikring

Sparebanken Telemark tilbyr person- og skadeforsikring til person- og bedriftskunder. De viktigste produktene er kollektiv pensjon, livs- og uføredekninger, samt forsikring av hus/hjem og bil. Produktene produseres av SpareBank 1 Forsikring AS som er et heleid datterselskap i SpareBank 1 Gruppen AS.

6.5.5 Betalingsformidling

Banken tilbyr betalingsprodukter til personkunder, bedriftskunder og offentlig sektor. Konsernet har et bredt spekter med både automatiserte/selvbetjente løsninger og manuelle tjenester. De viktigste produktene er Betalingskort, NettBank, Telebank, SMS/Mobilbank, BedriftsNett og Brev-/Avtalegiro. Leverandør av produktene er Konsernet selv, alene eller gjennom SpareBank 1-samarbeidet, eller andre samarbeidspartnere.

6.5.6 Eiendomsmegling

Banken har datterselskapet EiendomsMegler 1 Telemark AS, som tilbyr tradisjonell eiendomsmegling, både for personkundemarkedet og innenfor omsetning av næringseiendom til en viss grad. Banken eier 51 % av selskapet. Resterende aksjepost (49%) eies av Skien Boligbyggelag.

Per utgangen av juni 2018 hadde selskapet 32 ansatte. I 2017 omsatte selskapet totalt NOK 31,5 millioner eiendommer til en samlet verdi på ca. NOK 3 011 millioner. Resultat etter skatt var i 2017 NOK 2,7 millioner og per utgangen av juni 2018 er resultatet på NOK 1,4 millioner.

Banken eier i tillegg 50 % av EiendomsMegler 1 Næringsmegling AS sammen med SpareBank 1 BV. Dette selskapet tilbyr omsetning av næringseiendom med nedslagsfelt i Telemark, Vestfold og Buskerud. Selskapet har 5 ansatte og omsatte i fjor for NOK 4,5 millioner. Omsetningen per utgangen av juni 2018 er på NOK 8,2 millioner og resultat etter skatt på NOK 2,4 millioner.

6.6 Sparebanken Telemark med datterselskapers markedsposisjon

6.6.1 Kundegrunnlag og markedsposisjon

Om lag 75 % av Banks utlån er utlån til personkundemarkedet, de resterende er utlån til bedriftsmarkedet. Banken har også utlån til borettslag. Justeres utlån til bedriftsmarkedet for dette er andelen om lag 20 %. Videre er om lag 83 % av utlånene til kunder som er lokalisert i Telemark. De andre kundene er spredt utover i Norge, men ved hovedvekt i Oslo med tilhørende regioner. Inntektene er relativt jevnt fordelt etter disse forholdstallene.

6.6.2 Inntekter innen ulike segmenter

Nedenfor er en oversikt over omsetningen innenfor Konsernets viktigste inntektsområder de tre siste regnskapsårene, samt per 30. juni 2018 og 30. juni 2017.

MNOK	30.06.2018		30.06.2017		2017		2016		2016		2015	
Inntekt per segment	IFRS (konsern)	%	IFRS (konsern)	%	IFRS (konsern)	%	IFRS (konsern)	%	NGAAP (morbank)	%	NGAAP (morbank)	%
Personmarked	224	64 %	216	73 %	409	66 %	384	63 %	384	68 %	337	70 %
Bedriftsmarked	111	32 %	102	35 %	198	32 %	180	29 %	181	32 %	147	30 %
Øvrige	13	4 %	-22	-7 %	14	2 %	48	8 %				
Sum	348		296		621		612		565		485	

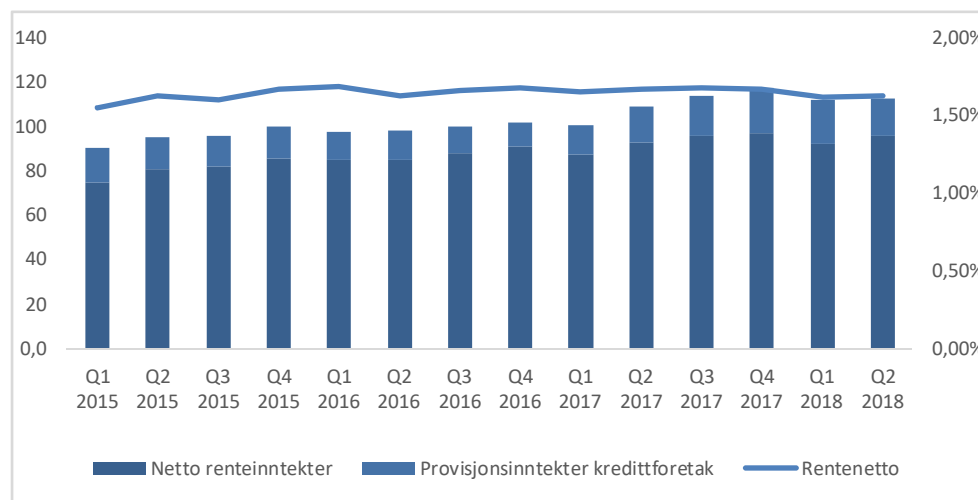
Inntektene er summen av netto renteinntekter, netto provisjons – og andre inntekter og netto avkastning på finansielle investeringer. Årsaken til økning i inntekter fra NGAAP til IFRS i 2016 er at det etter IFRS skal det utarbeides konsernregnskap og provisjonsinntekter fra datterselskaper, særlig EiendomsMegler 1 Telemark AS har blitt konsolidert inn i bankens regnskap.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i Konsernets inntekter for de tre siste regnskapsårene, samt per 30. juni 2018 og 30. juni 2017, fordelt på type inntekt. Se også punkt 6.6.1 og kapittel 8 for en nærmere beskrivelse av forholdene som ligger til grunn for utviklingen i Konsernets inntekter

MNOK	30.06.2018 IFRS (konsern)	30.06.2017 IFRS (konsern)	2017 IFRS (konsern)	2016 IFRS (konsern)	2016 NGAAP (morbank)	2015 NGAAP (morbank)
Inntekter						
Netto renteinntekter	188	180	374	349	349	324
Netto provisjonsinntekter inkl. andre driftsinntekter	111	91	194	197	163	146
Netto resultat fra finansielle investeringer	48	25	53	66	52	16
Sum driftsinntekter	348	296	621	612	565	485

Årsaken til økning i inntekter fra NGAAP til IFRS i 2016 er at det etter IFRS skal det utarbeides konsernregnskap og provisjonsinntekter fra datterselskaper, særlig EiendomsMegler 1 Telemark AS har blitt konsolidert inn i bankens regnskap.

Figuren nedenfor viser utviklingen i netto renteinntekter målt mot rentemarginene per kvartal de siste tre årene (tall i MNOK).

I Sparebanken Telemark har rentenettoen vært relativt stabil de siste to årene. Rentenettoen stiger jevnt gjennom året hvert år og faller igjen i første kvartal i all hovedsak på grunn av effekten av uttaksgebyr på sparekonti som "nullstilles" ved årsskiftet.

Bankens netto renteinntekter inkludert overføring til kredittforetak har økt med om lag 15 % siste to årene. Veksten for året kan forklares med høy utlånsveksten, lavere Nibor samt økte provisjonsmarginer fra kredittforetakene. I 2017 ble det gjennomført en renteøkning gjeldende for p.t. lån og Nibor lån både innen person – og bedriftsmarkedet.

Gjennom de siste årene har konsernet også finansiert seg gjennom SpareBank 1 Boligkreditt AS på totalt NOK 7 862 millioner per utgangen av 2017 og NOK 8 162 millioner per utgangen av første halvår 2018. Dette har også gjort at låneportefølje innen personmarkedet har hatt noe lavere vekst på egen balanse, og dermed redusert de direkte renteinntektene. Imidlertid har denne avkastningen gitt god utvikling i provisjoner fra SpareBank 1 Boligkreditt, som har gitt sterk vekst i andre inntekter. I tabellen over vises også de kvartalsvise provisjoner mottatt fra boligkreditselskapet.

Fra og med 2016 har konsernet finansiert seg gjennom SpareBank 1 Næringskreditt AS. Dette for å få en ytterligere differensiert finansieringskilde. Per utgangen av 2017 var det overført NOK 630 millioner og per første halvår 2018 er det overført NOK 712 millioner. Avkastningen fra SpareBank 1 Næringskreditt har bidratt med i underkant av NOK 1 million i inntekt i 2017 og NOK 0,4 millioner hittil i 2018. I tabellen over vises også de kvartalsvise provisjoner mottatt fra næringskreditselskapet.

I tillegg har Konsernet hatt gode inntektsbidrag fra salg av spare- og forsikringsprodukter, samt kunnet bokføre betydelige utbytter og inntekter fra eierinteresser i selskaper i "SpareBank 1-alliansen".

6.7 Investeringer

6.7.1 Historiske investeringer

Banken har etablert en egen strategi for markedsrisiko, hvor det er fastsatt rammer og måltall som styrer investeringer i ulike finansielle eiendeler. Rammene følges løpende. Det gis kvartalsvis rapportering i

risikorapport til Konsernets Styre. Under følger en oversikt over vesentlige investeringer fra i perioden 2015 og frem til prospektdato.

Tabellene under viser de vesentligste investeringene og avhendelser i felleskontrollerte selskaper og eierinteresser i SB1 Alliansen og andre selskaper fra 2015 frem til tidspunkt for prospektdato. I tillegg var det i 2016 vesentlig investering bankbygg, se under.

2015			
Dato	Selskap	Investert beløp (MNOK)	Eierandel
mai	SB1 Finans Midt Norge AS	24,7 Emisjon	4,21 %
September og desember	SB1 Boligkreditt AS	69,7 Emisjon og omallokering	3,97 %

I mai 2015 kjøpte Banken seg inn i SB1 Finans Midt Norge AS med en rettet emisjon og fikk en eierandel på 4,2 % i selskapet.

Det har vært gjennomført to kapitalutvidelser i SB1 Boligkreditt AS i 2015 samt en omallokering/omfordeling som følge av endring i porteføljen i foretaket - rebalansering av eierskapet knyttet til overført utlånsvolum til SB1 Boligkreditt AS.

2016			
Dato	Selskap	Investert beløp (MNOK)	Eierandel
april	Sparebanken Telemark og ds Sparebankgården	60,3 Påkostning bankbygg Porsgrunn	
juni	Sparebanken Telemark	-4,5 Salg av bankbygg Porsgrunn (salgssum 26 mnok) Salg av aksjer i SamSpar Bankinvest II (Bank 1 Oslo) 13 mnok med oppgjør i EKbevis i	
september	Sparebanken Hedmark	26,8 Sparebanken Hedmark	0,40 %
juni og desember	SB1 Boligkreditt AS	42,0 Emisjon og omallokering	4,22 %

I 2015 og 2016 ble det gjennomført omfattende påkostninger/ombygging av byggene i Storgata 117 og Serine Jeremiassensgate 4 i Porsgrunn. Påkostning for totalt NOK 60,3 millioner hvor NOK 2,8 millioner i Sparebankgården AS og NOK 57,6 millioner i Sparebanken Telemark.

I juni 2016 ble Bankens bygg i Jernbanegata 15 i Porsgrunn solgt til Porsgrunn Utvikling AS for NOK 26 millioner. Bokført verdi for Banken var NOK 4,5 millioner.

I september 2016 ble Bankens aksjer i SamSpar Bankinvest (Bank 1 Oslo Akershus AS) solgt til Sparebanken Hedmark (SB1 Østlandet) med oppgjør i egenkapitalbevis i Sparebanken Hedmark.

Det har vært gjennomført to kapitalutvidelser i SB1 Boligkreditt AS i 2016 samt en omallokering/omfordeling som følge av endring i porteføljen i foretaket - rebalansering av eierskapet knyttet til overført utlånsvolum til SB1 Boligkreditt AS.

2017			
Dato	Selskap	Investert beløp (MNOK)	Eierandel
juni	SamSpar AS	22,5 Emisjon (gjennomstrømmende utbytte)	7,82 %
september og desember	SB1 Boligkreditt AS	42,2 Emisjon og omallokering	4,45 %
desember	SB1 Næringskreditt AS	29,2 Omallokering	3,68 %

I juni 2017 ble det foretatt en emisjon i SamSpar AS for å finansiere gjennomstrømmende utbytte fra SB1 Gruppen AS.

Det har vært gjennomført to kapitalutvidelser i SB1 Boligkreditt AS i 2017 samt en omallokering/omfordeling som følge av endring i porteføljen i foretaket - rebalansering av eierskapet knyttet til overført utlånsvolum til SB1 Boligkreditt AS. I tillegg er det foretatt en omallokering/omfordeling i SB1 Næringskreditt i 2017 som følge av endring volum samt fordeling mellom A og B aksjer i selskapet.

2018			
Dato	Selskap	Investert beløp (MNOK)	Eierandel
februar og mai	SB1 Boligkreditt AS	21,3 Emisjon	4,45 %

Emisjonene i SB1 Boligkreditt AS i 2018 er utvidelse av egenkapitalen i selskapet for å dekke opp økt vekst, samt økning i management buffer i selskapet. I tillegg er det varslet en emisjon i SB1 Boligkreditt AS i september 2018 hvor Bankens andel er ca. NOK 7 millioner.

6.7.2 Pågående investeringer

Banken har ingen vesentlige pågående investeringer.

6.7.3 Planlagte investeringer

Bankens Styre har per Prospektdato ikke vedtatt noen vesentlige planlagte investeringer.

6.8 Innskudd og utlån

6.8.1 Innskudd

Se tabellen nedenfor for en oversikt over Konsernets innskudd fra kunder fordelt på innskytersektorer og næringer.

MNOK	30.06.2018	30.06.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2015
	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	NGAAP	NGAAP
Innskudd fordelt sektor og næring	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(morbank)	(morbank)
Primærnæringer	118	121	122	96	96	99
Bygg og anlegg	276	203	275	212	212	205
Varehandel, hotell og restaurant	431	473	497	469	469	541
Transport og kommunikasjon	176	142	137	126	126	135
Eiendomsdrift	1.052	1.001	1.038	1.029	1.044	725
Eiendomsdrift borettslag	202	191	212	210	210	197
Tjenesteytende næring	1.168	1.019	1.089	998	998	950
Finansiell og offentlig sektor	368	482	469	480	480	523
Øvrige næringer	382	232	247	208	208	184
Lønntakere og lignende	10.901	9.911	9.982	9.368	9.368	9.032
Sum innskudd fordelt på sektor og næring	15.074	13.775	14.068	13.196	13.211	12.591

Konsernets viktigste finansieringskilde er kundeinnskudd. Innskudd fra bedriftsmarkedet utgjorde 28 % og personmarkedet 72 % per 30. juni 2018. Innskuddsdekningen per utgangen av 2017 var 70,5 % og 72,8 % per utgangen av første halvår 2018.

6.8.2 Utlånsportefølje

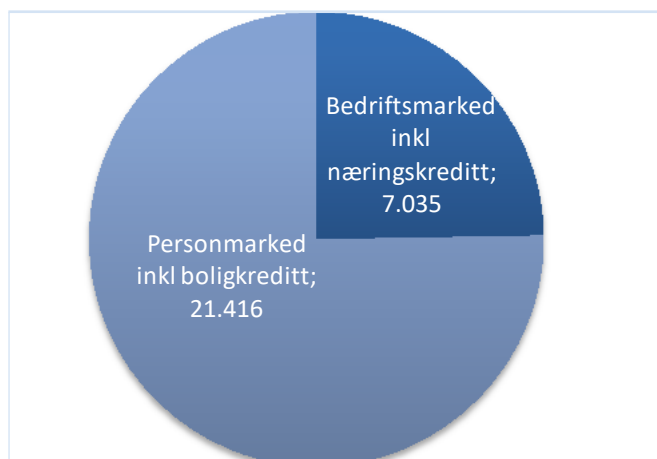
Per 30. juni 2018 var utlånsporteføljen i Konsernet på NOK 20,7 milliarder, hvorav NOK 6,7 milliarder var utlån til bedriftskunder og NOK 14,0 milliarder var utlån til personkunder. Dette er eksklusiv NOK 8,2 milliarder som har blitt overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS per 30. juni 2018 og NOK 0,7 milliarder overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Totalt utgjorde brutto utlån inkludert overført utlån til kredittforetak per 30. juni 2018 NOK 29,6 milliarder.

Tilsvarende tall per 31. desember 2017 var utlånsporteføljen i Konsernet på NOK 20,0 milliarder, hvorav NOK 6,4 milliarder var utlån til bedriftskunder og NOK 13,6 milliarder var utlån til personkunder. Dette er eksklusiv NOK 7,9 milliarder som har blitt overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS per 31. desember 2017 og NOK 0,6 milliarder overført til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Totalt utgjorde brutto utlån inkludert overført utlån til kredittforetak per 31. desember 2017 NOK 28,5 milliarder.

Tilsvarende var totale utlån i Konsernet for 2016 NOK 19,0 milliarder, hvorav NOK 6,3 milliarder var utlån til bedriftskunder og NOK 12,7 milliarder var utlån til personkunder. I tillegg hadde Konsernet ved utgangen av 2016 overført NOK 7,4, milliarder til SpareBank 1 Boligkreditt AS og NOK 0,2 milliarder til SpareBank 1 Næringskreditt.

Figuren nedenfor illustrerer volumfordeling på lån mellom bedriftsmarked og personmarked per 30. juni 2018.

VOLUMFORDELING (INKL. KREDITTFORETAK) (MNOK) PER 30.06.2018

UTVIKLING I BRUTTO UTLÅN (EKS. KREDITTFORETAK) FORDELT PÅ PRODUKTER

Tabellen nedenfor viser en oversikt over Konsernets utvikling i ordinære brutto utlån fordelt på produkter.

MNOK	30.06.2018	30.06.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2015
	IFRS (konsern)	IFRS (konsern)	IFRS (konsern)	IFRS (konsern)	NGAAP (morbank)	NGAAP (morbank)
Utlån fordelt PM og BM						
Kasse/bruks og driftskreditter	1.669	1.867	1.926	2.037	2.078	1.885
Byggelån	665	567	493	509	509	388
Nedbetalingslån	18.375	17.339	17.541	16.498	16.482	15.525
Brutto utlån på balansen	20.708	19.772	19.960	19.044	19.069	17.799

Brutto utlån mot personmarked eks. Boligkreditt fordeler seg på 79,9 (79,3) % nedbetalingslån, 11,0 (12,1) % flexilån, 8,4 (7,8) % fastrentelån, 0,6 (0,7) % byggelån og 0,1 (0,2) % kassekreditt/kredittkort/overtrekk per 30. juni 2018 (tall i parantes er 31. desember 2017).

Brutto utlån mot bedriftsmarkedet eks. Næringskreditt fordeler seg på 85,0 (87,5) % nedbetalingslån, 8,6 (6,3) % byggelån, 3,7 (3,4) % kreditter, 2,1 (2,1) % fastrentelån og 0,7 (0,8) % andre typer lån og kreditter per 30. juni 2018 (tall i parantes er 31. desember 2017).

UTVIKLING I BRUTTO UTLÅN (EKS. KREDITTFORETAK) FORDELT PÅ MARKED

Tabellen nedenfor viser en oversikt over Konsernets utvikling i ordinære brutto utlån fordelt på markeder.

MNOK	30.06.2018	30.06.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2015
	IFRS (konsern)	IFRS (konsern)	IFRS (konsern)	IFRS (konsern)	NGAAP (morbank)	NGAAP (morbank)
Utlån fordelt PM og BM						
Personmarkedet	13.984	13.248	13.554	12.660	12.648	11.866
Bedriftsmarkedet	6.712	6.513	6.393	6.373	6.409	5.921
Offentlig	0	0	0	0	0	8
Finansiell	12	11	12	11	11	3
Brutto utlån på balansen	20.708	19.772	19.960	19.044	19.069	17.799
Nedskrivninger	111	125	121	142	142	169
Netto utlån	20.597	19.648	19.839	18.902	18.927	17.630

Utlån til personkunder utgjorde majoriteten av Konsernets brutto utlån med NOK 14,0 (13,6) milliarder per 30. juni 2018 (tall i parantes er 31. desember 2017). NOK 8,2 (7,9) milliarder er per 30. juni 2018, overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette er lån knyttet til personmarkedet.

Utlån til bedriftsmarkedet utgjorde NOK 6,7 (6,4) milliarder per 30. juni 2018 (tall i parentes er 31. desember 2017). NOK 0,7 (0,6) milliarder per 30. juni 2018 er overført til SpareBank 1 Næringskreditt. Dette er lån knyttet til bedriftsmarkedet.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over Konsernets utvikling i brutto ordinære utlån fordelt på kundegrupper og sektorer.

BRUTTO UTLÅN FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MNOK	30.06.2018	30.06.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2015
	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	NGAAP	NGAAP
Brutto utlån	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(morbank)	(morbank)
Primærnæringer	226	213	214	185	185	137
Bygg og anlegg	250	209	234	193	192	198
Varehandel, hotell og restaurant	341	326	334	334	334	326
Transport og kommunikasjon	224	212	215	212	212	217
Eiendomsdrift	3.366	3.225	3.279	2.963	3.001	2.625
Eiendomsdrift borettslag	1.385	1.384	1.265	1.434	1.434	1.491
Tjenesteytende næring	477	430	454	574	574	526
Finansiell og offentlig sektor	106	119	103	75	75	81
Øvrige næringer	351	407	307	413	413	333
Sum næring	6.725	6.525	6.405	6.384	6.421	5.932
Personmarked	13.984	13.248	13.554	12.660	12.648	11.866
Sum brutto utlån	20.708	19.772	19.960	19.044	19.069	17.799
Overført til boligkreditt	8.162	7.464	7.862	7.361	7.361	6.771
Overført til næringskreditt	712	283	630	208	208	0
Brutto utlån inkl kredittforetak	29.582	27.520	28.451	26.613	26.638	24.569

Eiendomsdrift utgjorde 50,0 (51,2) % av utlånsvolumet ekskl. næringskreditt innen bedriftssegmentet per 30. juni 2018 (tall i parentes er 31. desember 2017), mens eiendomsdrift borettslag utgjorde 20,6 (19,8) % av utlånsvolumet ekskl. næringskreditt.

BRUTTO UTLÅN FORDELT PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER

Konsernets utlånsportefølje er i all hovedsak konsentrert om Konsernets primærrområde som er kommunene i Telemark. Tabellen nedenfor viser eksponeringen fordelt på geografiske områder.

MNOK	30.06.2018	30.06.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2015
	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	NGAAP	NGAAP
Brutto utlån	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(morbank)	(morbank)
Grenland *1	13.514	12.805	12.977	12.518	12.543	11.825
Midt og Øst Telemark *2	3.183	3.160	3.162	2.973	2.973	2.826
Øvrige Telemark	485	432	451	399	399	346
Utenfor Telemark	3.527	3.375	3.370	3.154	3.154	2.802
Sum brutto utlån	20.708	19.772	19.960	19.044	19.069	17.799

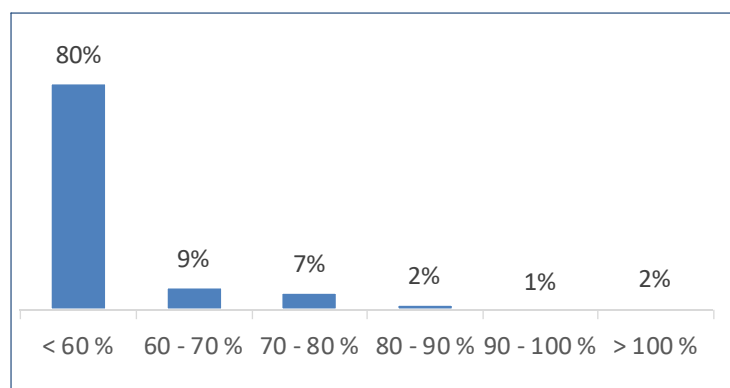
1) Grenland består av kommunene Skien, Porsgrunn, Bamble og Siljan

2) Midt og Øst Telemark består av kommunene hvor Banken er representert. Disse utgjør; Bø, Notodden, Sauherad og Nome kommune

Per 30. juni 2018 er 83,0 % av eksponeringen knyttet til Telemark. Den resterende porteføljen er knyttet til øvrige fylker. Dette skyldes i all hovedsak at Konsernet følger kunder som flytter ut av Telemark og som ønsker å beholde Konsernet som hovedbankforbindelse. Inkludert Bolig- og Næringskreditt var 82,8 % i Telemark og 17,2 % i resten av landet, per 30. juni 2018. Dette er relativt likt med utgangen av året.

Figuren nedenfor illustrerer andel eksponering mot personmarked fordelt på LTV 30. juni 2018. Grafen viser at over 80 % av eksponering mot personmarked var på LTV mellom 0-60 %.

LTV PÅ BALANSEN PERSONMARKED PER 30. JUNI 2018

6.9 Kredittprosessen

6.9.1 Innledning

Den mest sentrale prosessen i Banken er knyttet til kredittgivning. Beskrivelsen nedenfor redegjør for Bankens prosedyrer knyttet til kredittgivning, risikoanalyser og porteføljeovervåkning, mislighold og tap.

Banken har en moderat risikoprofil innen kredittområdet. Ingen enkelthendelser skal kunne skade Bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Bankens kreditt risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for risikojustert kapital for å kunne dekke uventede tap på kredittområdet. Forventet tap og risikojustert kapital beregnes for alle hovedgrupper av risiko og for alle forretningsområder i Konsernet. Bankens overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikorapporter til administrasjonen og styret.

Bankens sterke fokus på risikostyring er reflektert gjennom kontinuerlig opplæring av ansatte i forhold til kredittvurdering og risikostyring.

6.9.2 Tapsavsetninger - mislighold og tap

Banken har en moderat risikoprofil for kreditt risiko, og har historisk hatt lave tap på utlån og garantier. Banken har i sin kredittvurdering tatt hensyn til aktuelle risikofaktorer. Konsernet hadde i 2017 en inntektsføring på tapskostnaden på NOK 4,7 millioner. Avsetning for tap på utlån var ved utgangen av 2017 NOK 121 millioner eller 0,6 % prosent av brutto utlån herav individuelle tapnedskrivninger på NOK 42 millioner og gruppevisse tapnedskrivninger på NOK 79 millioner. Implementeringen av IFRS 9 fra og med 1.januar 2018 har kun gitt en liten effekt på NOK 1,3 millioner i økte tapsavsetning på utlån og garantier.

Utlånsporteføljen (konsern) viser følgende kredittkvalitet klassifisert og målt etter IFRS 9 per utgangen av første halvår 2018.

Brutto utlån	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse 01.01.18	18.714	1.094	151	19.960
Overført til trinn 1	272	-250	-22	0
Overført til trinn 2	-337	339	-2	0
Overført til trinn 3	-10	-10	21	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	4.422	86	2	4.510
Økning i saldo eksisterende lån	392	23	2	417
Reduksjon i saldo eksisterende lån	-1.052	-39	-6	-1.097
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-2.792	-281	-8	-3.081
Balanse 30.06.18	19.609	962	138	20.708

Trinn 3 (risikoklasse J og K) etter IFRS 9 er på NOK 138 millioner som utgjorde 0,7 % av brutto utlån per utgangen av første halvår 2018

Problemlån (misligholdte og tapsutsatte engasjement) var ved utgangen av 2017 på NOK 125 millioner, herav misligholdte engasjement på NOK 71 millioner. Brutto misligholdte engasjement utgjorde 0,4 % av brutto utlån.

Regnskapsmessig behandling av mislighold og verdifall på engasjement

For nærmere omtale av regnskapsprinsipper vises det til avsnitt 9.2. Banken har etablerte prosesser for å sikre løpende oppfølging av misligholdte engasjement, samtidig som enhetene og har ansvar for å sikre at nedskrivninger blir foretatt. Tabellen nedenfor inneholder en oversikt over Bankens tapsutsatte og misligholdte engasjementer. for de siste tre regnskapsårene. Fra 2018 er IFRS 9 implementert tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap (ECL). Avsetning per utgangen av første halvår beløper seg til NOK 128 millioner kroner som tilsvarer en avsetningsgrad på 0,6 %.

Balanseført tapsavsetning	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse 01.01.18	34	33	57	125
Avsetning til tap overført til trinn 1	9	-6	-3	0
Avsetning til tap overført til trinn 2	-1	2	-	0
Avsetning til tap overført til trinn 3	-	-1	1	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	7	2	0	10
Økning i måling av tap	2	13	8	23
Reduksjon i måling av tap	-13	-4	-4	-20
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-3	-5	-2	-10
Endring som skyldes konstaterte nedskrivninger (konstaterte tap)			0	0
Balanse 30.06.18	36	35	56	128
<i>herav bedriftsmarkedet</i>	28	17	41	86
<i>herav personmarkedet</i>	8	18	16	42

TAPSUTSATTE OG MISLIGHOLDTE ENGASJEMENTER

MNOK	31.12.2017 IFRS (konsern)	31.12.2016 IFRS (konsern)	31.12.2016 NGAAP (morbanken)	31.12.2015 NGAAP (morbanken)
Brutto misligholte engasjementer	72	111	111	115
Individuelle nedskrivninger	-8	-19	-19	-37
Netto misligholte engasjementer	64	91	91	78
Brutto tapsutsatte engasjementer	54	91	91	178
Individuelle nedskrivninger	-33	-43	-43	-82
Netto tapsutsatte engasjementer	20	48	48	97

Tabellen nedenfor viser Bankens utvikling i nedskrivninger på utlån og garantier etter IAS 39.

MNOK	31.12.2017 IFRS (konsern)	31.12.2016 IFRS (konsern)	31.12.2016 NGAAP (morbanken)	31.12.2015 NGAAP (morbanken)
Gruppevis - og individuelle nedskrivninger				
Individuelle nedskrivninger				
Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier pr. 1.1	62	119	119	128
+ Økning i individuelle nedskrivninger på tidligere tapsførte	0	15	15	18
+ Nye individuelle nedskrivninger	12	12	12	13
- Konstaterte tap i perioden med tidligere individuelle nedskrivninger	-14	-28	-28	-15
- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger	-19	-55	-55	-25
Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier pr. 31.12	42	62	62	119
Gruppenedskrivninger				
Nedskrivninger på grupper av utlån og garantier pr. 1.1	80	50	50	46
Endring i gruppenedskrivninger	-1	30	30	4
Gruppenedskrivninger på utlån og garantier pr. 31.12	79	80	80	50
Sum gruppevis - og individuelle nedskrivninger	121	142	142	169

6.10 Konsernets finansiering

6.10.1 Kapital og gjeld

Egenkapitalen i Sparebanken Telemark består blant annet av Sparebankens fond og eierandelskapital. Konsernets rene kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og kapitaldekning var henholdsvis 18,0 %, 18,5 % og 19,6 % og per 31. desember 2017.

Fra 2018 foretar Banken forholdsmessig konsolidering for eierandeler i foretak i samarbeidende grupper ref. Finansforetaksloven § 17-13. Banken foretar forholdsmessig konsolidering for eierandeler i SB1 Boligkreditt AS, SB1 Næringskreditt AS, SB1 Kredittkort AS, SB1 Finans Midt Norge AS og SamSpar Bankinvest AS (BN Bank). Ved utgangen av første halvår 2018 hadde Banken en forholdsmessig konsolidert ren kjernekapitaldekning³ på 16,0 %, kjernekapitaldekning på 17,0 % og kapitaldekning på 19,1 %. Uvektet kjernekapitaldekning (LR) utgjorde 8,0 %. Tilsvarende tall for morbanken var henholdsvis 17,6 %, 18,3 % og 20,2 % prosent. Uvektet kjernekapitaldekning (LR) utgjorde 9,8 % prosent. Regnskapet har vært gjenstand for forenklet revisorkontroll per første halvår slik at resultat hittil i år er tillagt den ansvarlige kapitalen i henhold til forskrift om beregning av ansvarlig kapital §14. Se avsnitt 6.16 for nærmere omtale av kapitalkravene

6.10.2 Finansiering av kreditter

Innskuddsdekningen (definert som innskudd fra kunder i forhold til brutto utlån, dvs. eks. lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS) i Konsernet har vært økende hittil i 2018. Konsernet har i tillegg aktivt benyttet kapitalmarkedet og SpareBank 1 Boligkreditt AS for å dekke kapitalbehovet som utlånsveksten medførte.

Innskudd fra kunder utgjorde 70,5 % av brutto utlån ved utgangen av 2017 (inkludert lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS utgjorde innskuddsdekningen 49,4 %). Per 30. juni 2018 var innskuddsdekningen 72,8 % ekskl. lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i brutto utlån og innskuddsdekning de siste tre regnskapsårene, samt per 30. juni 2017 og 30. juni 2018.

MNOK	30.06.2018	30.06.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2015
	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	NGAAP	NGAAP
Innskuddsdekning	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(morbank)	(morbank)
Brutto utlån	20.708	19.772	19.960	19.044	19.069	17.799
Innskudd fra kunder	15.074	13.775	14.068	13.196	13.211	12.591
Innskuddsdekning	72,8 %	69,7 %	70,5 %	69,3 %	69,3 %	70,7 %
Brutto utlån inkl kredittforetak	29.582	27.520	28.451	26.613	26.638	24.569
Innskuddsdekning inkl kredittforetak	51,0 %	50,1 %	49,4 %	49,6 %	49,6 %	51,2 %

6.10.3 Gjenværende kontraktsmessig løpetid på forpliktelser/likviditetsrisiko

Styret i Sparebanken Telemark har vedtatt en likviditetsstrategi og fastsatt rammer som hensyntar behovet for langsiktighet og balanse i likviditetsanskaffelsen. Det er blant annet et mål at Konsernet skal kunne drive sin virksomhet i et 12 måneders tidsperspektiv i en normalsituasjon uten å måtte ta opp nye lån. Konsernet foretar kvartalsvis stresstesting for å vurdere om likviditetsrisikoen ligger innenfor de styrevedtatte rammene. Gjennom SpareBank 1-samarbeidet er det utarbeidet en beredskapsplan på fundingområdet som kan bidra til å løse spesielle fundingutfordringer i den enkelte bank. Det er også utarbeidet en strategi for å håndtere en uventet likviditetskrise i Konsernet. Rammer og måltall følges opp månedlig og kvartalsvis med rapport til Konsernets Styre.

³ Forholdsmessig konsolidert

Tabellen nedenfor inneholder en oversikt over Konsernets finansiering.

MNOK	30.06.2018	30.06.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2015
	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	NGAAP	NGAAP
Finansiering	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(morbank)	(morbank)
Gjeld						
Innskudd fra kredittinstitusjoner	150	150	150	150	150	150
Innskudd fra kunder	15.074	13.775	14.068	13.196	13.211	12.591
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5.631	5.731	5.552	5.416	5.412	4.946
Finansielle derivater	4	15	13	15	0	0
Annen gjeld og forpliktelser	199	126	178	188	223	180
Ansvarlig lånekapital	250	150	200	150	150	0
Sum gjeld	21.308	19.949	20.161	19.115	19.146	17.868

I tillegg kommer NOK 100 millioner i fondsobligasjoner klassifisert som egenkapital per utgangen av første halvår 2018 og per 31. desember 2017. Fondsobligasjonen ble tatt opp i august 2017.

For informasjon vedrørende betingelser knyttet til utestående fondsobligasjonslån og ansvarlig lånekapital vises det til note 36 i årsregnskapet for 2017 og styrets årsberetning for 2017 punkt langsiktig finansiering.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over Konsernets finansiering gjennom utstedelse av verdipapirer ekskl. fondsobligasjon.

MNOK	30.06.2018	30.06.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2015
	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	NGAAP	NGAAP
Finansiering	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(morbank)	(morbank)
Lån fra kredittinstitusjoner						
- pålydende verdi	150	150	150	150	150	150
- bokført verdi	150	150	150	150	150	150
Sertifikatlån						
- pålydende verdi				200	200	200
- bokført verdi				200	200	200
Obligasjonslån						
- pålydende verdi	5.612	5.715	5.535	5.212	5.212	4.741
- bokført verdi	5.631	5.731	5.552	5.216	5.212	4.746
Ansvarlig obligasjonslån						
- pålydende verdi	250	150	200	150	150	0
- bokført verdi	250	150	200	150	150	0
Sum finansielle innlån, pålydende verdi	6.012	6.015	5.885	5.712	5.712	5.091
Sum finansielle innlån, bokført verdi	6.032	6.031	5.902	5.716	5.712	5.096

Tabellen nedenfor illustrerer gjenværende kontraktsmessig løpetid på Konsernets forpliktelser per 31. desember 2017 og per 30. juni 2018.

31.12.2017						
MNOK	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Gjeld						
Innskudd fra kredittinstitusjoner					150	150
Innskudd fra kunder	12.572	1.496				14.068
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			585	4.867	100	5.552
Finansielle derivater				13		13
Betalbar skatt			79			79
Netto pensjonforpliktelse					31	31
Ansvarlig lånekapital				201		201
Annen gjeld og forpliktelser	8	57			3	68
Egenkapital				100		100
Sum egenkapital(hybridkapital) og gjeld	12.580	1.554	664	5.331	134	20.261

30.06.2018

MNOK	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Totalt
Gjeld						
Innskudd fra kredittinstitusjoner					150	150
Innskudd fra kunder	13.483	1.591				15.074
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		126	826	4.429	250	5.631
Finansielle derivater				4		4
Betalbar skatt			41			41
Netto pensjonforpliktelse					31	31
Ansvarlig lånekapital					250	250
Annen gjeld og forpliktelser	8	111			9	128
Egenkapital (hybridkapital)					100	100
Sum egenkapital(hybridkapital) og gjeld	13.491	1.828	867	4.933	290	21.408

Tabellen nedenfor illustrerer obligasjonsgjeldsporteføljens forfallsstruktur per årsslutt de siste tre årene.

LÅN FRA KREDITTINSTITUSJONER OG OBLIGASJONGJELD INKL ANSVARLIG LÅN FORDELT PÅ FORFALLSTIDSPUNKT

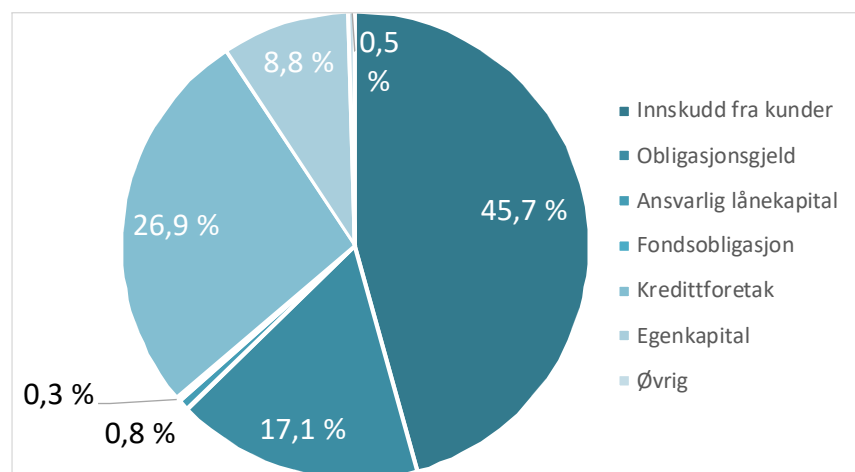
MNOK	30.06.2018	30.06.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2015
	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	NGAAP	NGAAP
Finansielle innlån fordelt på forfallstidspunkt inkl ansvarlig lån	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(morbanken)	(morbanken)
2016						741
2017		440		837	837	1.100
2018	126	1.000	585	1.100	1.100	1.100
2019	826	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
2020	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	900
2021	1.650	1.525	1.650	1.525	1.525	0
2022	1.700	950	1.550	150	150	150
2023 og senere	710	100	100	100	100	100
Sum finansielle innlån, pålydende verdi	6.012	6.015	5.885	5.712	5.712	5.091

Forfall på ansvarlig lån er lagt på det året det er førtidig innløsningsrett med henholdsvis NOK 150 millioner i 2021 (opptak 2016), NOK 50 millioner i 2022 (opptak 2017) og NOK 50 millioner i 2023 (opptak 2018). I tillegg har Bankens utstedt en fondsobligasjon på NOK 100 millioner klassifisert som egenkapital og med innløsningsrett første gang i august 2022.

Ledelsen i Bankens anser Konsernet for å ha en tilfredsstillende forfallsprofil.

6.10.4 Oversikt over finansiering fra kapitalmarkedet

Figuren nedenfor gir en oversikt over ulike fundingkilder, herunder obligasjonsgjeld per utgangen av første halvår 2018.

6.11 Vesentlige kontrakter

Bankens IT-systemer er en viktig del av den daglige driften. Bankens har gjennom SpareBank 1 Samarbeidet DA, inngått en rammeavtale med Evry AS om levering av IT-løsninger. Avtalen varer til 31. desember 2022.

SpareBank 1 Samarbeidet DA har mulighet til å forlenge avtalen for tre nye toårsperioder og en periode på ett år. Resultatet er at Bankens kan forlenge avtalen slik at den varer til 31. desember 2029, under gitte betingelser. I henhold til avtalen skal Evry AS blant annet tilby IT-løsninger for betalingssystemer og kjernebanksystemer. I tillegg skal Evry AS bidra til Bankens utvikling av digitale banktjenester på ulike plattformer. Selv om Bankens

ikke er avhengig av avtalen med Evry som sådan, ville et bytte av leverandør av IT-systemer vært både kostbart og krevd vesentlige driftsressurser.

Utover kontraktene som nevnt over, har Konsernet per Prospektdato ingen kontrakter av vesentlig betydning for Konsernets drift, og Konsernet har heller ikke hatt slike avtaler de siste to år.

6.12 Forskning og utvikling, patenter og lisenser

Utviklingsprosjekter drives gjennom SpareBank 1-alliansen, som viderefakturerer en andel av dette til Banken via Samarbeidende Sparebanker AS. Banken driver ellers ikke egne aktiviteter som kan karakteriseres som forskning og utvikling, og det er i perioden 2015 til 2017 ikke aktivert kostnader vedrørende forskning og utvikling. Konsernet har ingen patenter, og har heller ingen lisenser av vesentlig betydning for Konsernets virksomhet.

Banken innehar konsesjon som sparebank, og er avhengig av slik konsesjon for å kunne yte bankvirksomhet. For nærmere beskrivelse av rammeverket for sparebanker, se kapittel 13.

6.13 Varige driftsmidler

Per 30. juni 2018 hadde Konsernet varige driftsmidler til en total bokført verdi av NOK 164 millioner. Tabellen nedenfor gir en oversikt over eiendom, anlegg og utstyr eid av Konsernet per 31. desember de tre siste år, samt per 30. juni 2018, fordelt som følger:

MNOK				
Varige driftsmidler	Egne eide bygg	Maskiner, inventar og transportmidler	Anlegg under utførelse	Totalt
Balanseført verdi per 31.12.2015 NGAAP (morbank)	82	9	35	126
Balanseført verdi per 31.12.2016 NGAAP (morbank)	110	7	9	126
Balanseført verdi per 31.12.2016 IFRS (konsern)	160	8	9	177
Balanseført verdi per 31.12.2017 (IFRS (konsern)	153	15	0	168
Balanseført verdi per 30.06.2018 IFRS (konsern)	152	11		163

Det er ingen tinglyste heftelser på Konsernets eide eiendommer eller løsøre.

Konsernet eier fire kontorbygg som i hovedsak benyttes til bankvirksomheten samt Bankens datterselskaper. Samlet areal på kontorlokaler som eies av Konsernet er per Prospektdato på ca. 10.700m². Konsernets eiendommer er lokalisert i Skien, Porsgrunn, Ulefoss og på Notodden.

Konsernet leier kontorlokaler på de øvrige tre lokalitetene der Konsernet er representert.

6.14 Miljø

Konsernet anvender ikke innsatsfaktorer eller produksjonsmetoder som har miljøkonsekvenser av betydning. Miljøbevissthet skal prege Konsernets virksomhet og det arbeides kontinuerlig for miljøvennlig drift for å redusere belastningen på det ytre miljø. Banken tilbyr stadig flere elektroniske tjenester, noe som stimulerer til en mer miljøvennlig adferd blant kundene. I den daglige kommunikasjonen med kunder benyttes i størst mulig grad e-post, SMS, chat og nettmøter. Som en naturlig konsekvens av økt bruk av digitale kanaler er papirforbruket betydelig redusert.

En stor del av Bankens møtevirksomhet foregår sentralt i Oslo eller ved ett av bankens sju kontorer, noe som betyr at det kan bli en del reising. Det oppfordres generelt til samkjøring der det er mulig, i tillegg til offentlig kommunikasjon. Banken har fire biler til disposisjon for de ansatte, to av disse er el-biler. Bruk av videokonferanse er en vanlig kommunikasjonskanal i banken. Internt i Sparebanken Telemark benyttes Skype-møter som en miljøvennlig og effektiv metode. Sparebanken Telemark er opptatt av å øke bevisstheten rundt dette temaet og hva hver enkelt medarbeider kan bidra med. Dette er i første rekke knyttet til arbeidsmåter som sikrer at Banken holder miljømessig orden i eget hus. Bankens miljøambisjon er å være på nivå med de forventninger som stilles til bransjen, blant annet gjennom Sparebankforeningens klimaanbefaling.

6.15 Risiko og kapitalstyring i Sparebanken Telemark med datterselskaper

6.15.1 Innledning

Overordnet strategi for Sparebanken Telemark angir at Konsernet skal ha et moderat risikonivå på kredittområde, og lav på alle andre risikoområder.

Med et moderat risikonivå menes at en enkelt hendelse ikke skal kunne true Konsernets finansielle stabilitet. Konsernet har i overordnet strategidokument definert målsettinger knyttet til nøkkeltall, måltall og rammer for Konsernet som definerer risikoprofilen. Risikoprofilen følges opp gjennom månedlig og kvartalsvis rapportering av måloppnåelse til ledergruppen og styret.

6.15.2 Kredittrisiko

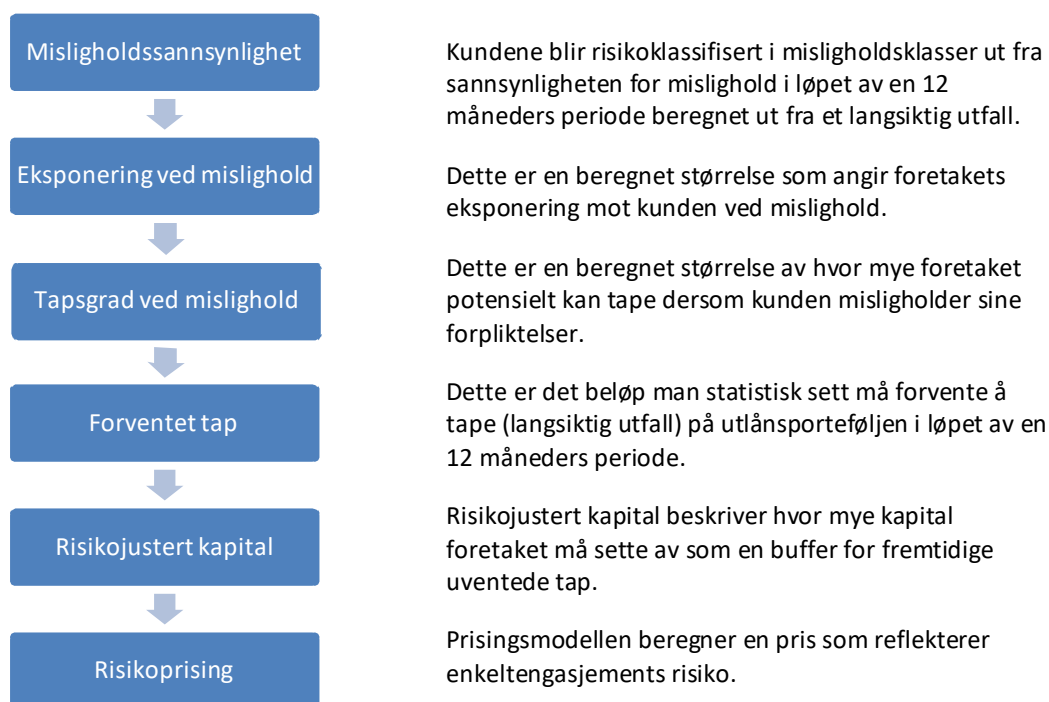
6.15.2.1 Innledning

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Den største finansielle risikoeksponeringen til Sparebanken Telemark er kredittrisiko i utlånsporteføljen.

Sparebanken Telemark bruker statistiske modeller utviklet i SpareBank 1 Alliansen som grunnlag for beregning av risiko og kategorisering av kredittporteføljen. Med bakgrunn i modellene kategoriseres kundene i følgende undergrupper; svært lav, lav, middels, høy og svært høy risiko, samt misligholdte engasjementer. Banken etterstreber å priske kredittrisiko og har etablert prismatriser basert på risikoklassifiseringssystemet. Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også Banken kredittrisiko. Styret gjennomgår jevnlig Bankens finansstrategi hvor det fastsettes rammer for maksimal portefølje av rentebærende verdipapirer, samt maksimalrammer for eksponering per bransje og per utsteder.

6.15.2.2 Risikoklassifiseringssystemet

Risikoklassifiseringssystemet baserer seg på hovedkomponentene som vist i figuren nedenfor:

6.15.2.3 Styring og kontroll

Kredittrisikoen styres gjennom Bankens overordnede strategi, kredittpolicy, bevilgningsreglement og kredittbehandlingsrutiner.

Styret gjennomgår årlig Bankens styringsdokumenter og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres Bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål og rammer for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til administrerende banksjef innenfor visse rammer. Administrerende banksjef kan videre delegerer fullmakter. De delegerte fullmaktene er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko.

Bankens risikoeksponering følges opp ved hjelp av Bankens porteføljestyringssystem. Den risikomessige utviklingen i porteføljen følges opp månedlig, med særlig vekt på utviklingen i risikoklassifisering (migrering), beregning av forventet tap, økonomisk kapital og risikojustert avkastning.

6.15.2.4 Kredittrisikomodeller

Banken benytter SpareBank 1-alliansens fellesmodeller for beregning av kredittrisiko på porteføljenivå og i innvilgelsesprosessen. Modellene er basert på statistiske beregninger, og valideres kvantitativt fortløpende av Kompetansesenter for kredittmodeller i SpareBank 1-alliansen. Kompetansesenteret står for videreutvikling av modellene.

6.15.3 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at Banken ikke er i stand til å overholde sine betalingsforpliktelser. Banken utarbeider årlig en likviditetsstrategi som blant annet tar for seg Bankens likviditetsrisiko.

Bankens likviditetsrisiko avdekkes gjennom Bankens likviditetsreserve/buffer. Hovedmålet for Banken er å opprettholde Bankens overlevelsessevne i en normalsituasjon, uten ekstern finansiering i 12 måneder. I tillegg skal Banken overleve minimum 90 dager i en "stor stress"-situasjon der man ikke har tilgang på funding fra kapitalmarkedet. Ved utgangen av 2017 hadde Banken tilstrekkelig med likviditet og reserve til å fortsette sin aktivitet i over 12 måneder uten tilførsel av ekstern likviditet. Sensitivitetsanalyser i forhold til Bankens likviditetsrisiko rapporteres periodisk til Bankens styre og ledelse. I tillegg er det etablert en beredskapsplan for håndtering av likviditetskriser.

Innskudd fra kunder er Bankens viktigste finansieringskilde. Sparebanken Telemark hadde en innskuddsdekning på om lag 70 % ved utgangen av året. Banken har en ramme som sier at innskuddsdekningen skal være minimum 65 %, og med et mål på 75 %.

Likviditeten i Sparebanken Telemark har vært tilfredsstillende i 2017 og 2018, og ved utgangen av året hadde Banken en likviditetsbuffer (LCR) på 296 % som er godt over minimumskravet som per 31. desember er på 100 %. Gjennomsnittlig LCR har vært 169 % i 2017. Ved utgangen av første halvår hadde Banken en likviditetsbuffer (LCR) på 291 % og gjennomsnittlig LCR har vært 250 % hittil i 2018.

Gjennomsnittlig løpetid på langsiktig obligasjonsfinansiering var ved utgangen av 2017 på 2,9 år og 3,0 år per utgangen av første halvår 2018. Banken har også gjennom 2017 og 2018 søkt å redusere likviditetsrisikoen ved å legge til rette for bruk av alternative finansieringskilder. Overføring av lån til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS er fortsatt det viktigste tiltaket. Sparebanken Telemark hadde per utgangen av første halvår overført lån til en verdi av NOK 8 874 millioner til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS, hvorav overføringen til SpareBank 1 Boligkreditt AS er på NOK 8 162 millioner og overføringen til SpareBank 1 Næringskreditt AS er på NOK 712 millioner.

6.15.4 Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler på verdipapirer som renter, kredittverdighet, valuta og verdipapirkurser. Styring av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer. Administrasjonen rapporterer periodisk til styret Bankens posisjoner i forhold til rammene.

Ved en endring i markedsrenten kan Sparebanken Telemark parallelt gjennomføre renteendringer for alle finansielle balanseposter unntatt de som har rentebindingstid. Basert på risikobildet per utgangen av første halvår 2018 ville den økonomiske konsekvens av renteøkning på 2 prosentenheter utgjøre en rentekostnad på om lag NOK 4,5 millioner på årsbasis for hele bankens balanse inkl. administrativ renterisiko.

6.16 Kapitaldekning

Krav til kapitaldekning er at ren kjernekapital, kjernekapital og ansvarlig kapital minst skal utgjøre henholdsvis 4,5, 6,0 og 8,0 % av et risikovektet beregningsgrunnlag. I tillegg skal finansforetak ha en bevaringsbuffer på 2,5 %, en systemrisikobuffer på 3 % og en motsyklisk buffer på mellom 0 og 2,5 %. Per. utgangen av 2017 utgjorde motsyklisk kapitalbuffer 2,0 %. Bufferkravene skal oppfylles med ren kjernekapital.

Finanstilsynet har fastsatt et pilar 2-krav for Banken på 2,2 %. Pilar 2-tillegget skal dekkes med ren kjernekapital gjeldende fra utgangen av 2017. I tillegg har Banken en management buffer på 0,8 %. Finanstilsynet fattet

vedtak om pilar 2-krav for Banken i november 2017, det er forventet at Finanstilsynet vil fastsette et pilar 2-krav for Banken hvert tredje år.

Samlet regulatorisk kapitalkrav inkl. management buffer per utgangen av 2017 er således ren kjernekapitaldekning på 15,0 %, kjernekapitaldekning på 16,5 % og kapitaldekning på 18,5 %.

Per utgangen av 2017 hadde Banken ren kjernekapitaldekning på 18,0 %, kjernekapitaldekning på 18,5 % og kapitaldekning på 19,6 %.

Fra 2018 foretar Banken forholdsmessig konsolidering for eierandeler i SB1 Boligkreditt AS, SB1 Næringskreditt AS, SB1 Kredittkort AS, SB1 Finans Midt Norge AS og SamSpar Bankinvest AS (BN Bank). Ved utgangen av første halvår 2018 hadde Banken en ren kjernekapitaldekning⁴ på 16,0 %, kjernekapitaldekning på 17,0 % og kapitaldekning på 19,1 %. Tilsvarende tall for morbanken var henholdsvis 17,6 %, 18,3 % og 20,2 %. Uvektet kjernekapitaldekning (LR) utgjorde 9,8 %. Regnskapet har vært gjenstand for forenklet revisorkontroll per første halvår slik at resultat hittil i år er tillagt den ansvarlige kapitalen i henhold til forskrift om beregning av ansvarlig kapital §14.

6.17 Tvister mv.

Konsernet har ikke vært part i, og er ikke kjent med at det er anlagt eller varslet, forvaltningssaker, rettstvister eller voldgiftssaker de siste 12 måneder (herunder saker som er anlagt eller varslet og som Banken har kjennskap til) som kan få eller som i den senere tid har hatt vesentlig innvirkning på Bankens og/eller Konsernets økonomiske stilling eller lønnsomhet.

6.18 Immaterielle rettigheter

Banken har i henhold til en avtale med SpareBank 1 Gruppen AS om merkevarebruk en ikke-eksklusiv rett til å bruke navnet "SpareBank" og "1" alene eller i sammensetninger i sitt firma og ved omtale av sin virksomhet.

⁴ Forholdsmessig konsolidert

7 STIFTELSENE

7.1 Innledning

Forstanderskapene i Sparebanken Telemark og Holla og Lunde Sparebank ga 1. desember 2011 sin tilslutning til at de to bankene skulle fusjoneres. Konesjon til sammenslutning ble gitt fra Finansdepartementet 14. juni 2012. Fusjonen ble gjennomført 23. november 2012 med juridisk og regnskapsmessig virkning fra samme tidspunkt. Sparebanken Telemark var overtakende bank. Bakgrunnen for sammenslåingen var i første rekke å sikre og styrke konkurransekraften gjennom å bli en større og mer effektiv bank. Fusjonen medførte at Telemark for første gang hadde fått en regional sparebank som kunne ta opp konkurransen med andre store spare- og forretningsbanker. Dette var viktig for å kunne bevare finansieringen av bedrifter og næringer i Telemark.

Det ble i forbindelse med fusjonen etablert to sparebankstiftelser som igjen eier egenkapitalbevis i Sparebanken Telemark. Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland og Sparebankstiftelsen Telemark- Holla og Lunde ble begge etablert med en kapital på NOK 325 millioner. En viktig konsekvens av etablering av de to sparebankstiftelsene var at kapitalen som var bygd opp i hver av bankene over flere år forble i lokalmiljøet der den var skapt. Stiftelsenes mål er å ivareta og utvikle allmennhetens interesser i lokalsamfunnet i Nome og i Grenland.

7.2 Sparebankstiftelsen Telemark – Holla og Lunde

7.2.1 Innledning

SpareBankstiftelsen Telemark – Holla og Lunde ble etablert 23. november 2012 som følge av sammenslutningen mellom Sparebank Telemark og Holla og Lunde Sparebank. Stiftelsen har kontor i Lunde i Telemark.

7.2.2 Bakgrunn, visjon og verdier

Stiftelsen skal bidra til en positiv utvikling av Nome samfunnet. Stiftelsens formål er å forvalte egenkapitalbevis den ble tilført ved opprettelsen, samt å utøve et langsiktig og stabilt eierskap i Sparebank1 Telemark. Stiftelsen skal for øvrig plassere midlene på en hensiktsmessig og betryggende måte ut fra hensynet til sikkerhet, risikospredning, likviditet og avkastning. Stiftelsens formål skal videre være å gi bidrag til allmenntilfelle formål. Ved sine disposisjoner skal stiftelsen fortrinnsvis ta hensyn til det distriktet som i hovedsak har bygget opp kapitalen i tidligere Holla og Lunde Sparebank, Nome Kommune. Ved sin virksomhet skal stiftelsen gjennom sitt eierskap i Sparebank1 Telemark og videreføring av sparebanktradisjoner sikre et godt regionalt forankret sparebanktilbud i Nome Kommune. For øvrig kan stiftelsen utøve annen virksomhet som er forenlig med nevnte forhold og de rammer som til enhver tid følger av regelverket for sparebankstiftelser.

7.2.3 Prinsipper for eierskap

Stiftelsen skal være en langsiktig og stabil eier i Sparebank1 Telemark ved å fremme klare forventninger til økonomisk forsvarlig drift og utbytte. Stiftelsen skal arbeide for at Sparebank1 Telemark etablerer en forutsigbar og langsiktig utbyttepolitikk gjennom å utvikle et godt samarbeid som kan bidra til verdøkning hos begge parter. Stiftelsen skal videre utøve styringsrett gjennom representasjon i styrende organer. Styrets leder og daglig leder skal avholde periodiske møter med ledelsen i Sparebanken Telemark

7.2.4 Eiendeler og kapitalforvaltning

Stiftelsens midler skal plasseres i bankinnskudd, egenkapitalbevis i sparebanker og aktiva med lav risiko. Stiftelsen skal føre en langsiktig og forsiktig plasseringsstrategi med krav til betryggende plasseringer med hensyn til sikkerhet, risikospredning, likviditet og avkastning. Stiftelsen skal ikke investere i aktiva som medfører en risiko for uetiske handlinger, krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon og miljøødeleggelser. Stiftelsen kan diversifisere ved eventuelle plasseringer i egenkapitalbevis i andre sparebanker. Dette kan gjøres i godt drevne sparebanker geografisk plassert andre steder enn Sparebanken Telemark og der disse også har andre hovednæringsgrupper i sin kundeportefølje enn det som er tilfelle for Sparebanken Telemark. Vedtektenes ordlyd om "aktiva med lav risiko" tolker styret i stiftelsen slik at den ikke kan foreta plasseringer av midler i aksjer. Alternative plasseringer vil da være rentebærendepapirer, obligasjoner og fondsobligasjoner. Overskytende kapital skal være plassert som bankinnskudd til høyest mulig rente. Det bør til enhver tid være likvider (kontanter og eventuelt rentepapirer) tilsvarende 3 års utdeling av gaver i selskapet.

7.2.5 Forvaltning og ledelse

Stiftelsen har et styre på fem medlemmer. Minst to av medlemmene skal være bosatt i Nome kommune. Medlemmer og varamedlemmer av styret må ikke inneha styreverv eller ansettelse i selskap som konkurrerer med Sparebanken Telemark eller et annet selskap i samme konsern som Sparebanken Telemark.

Stiftelsen har ansatt en daglig leder. Daglig ledelse skjer fra kontoret i Lunde. Daglig leder må ikke inneha styreverv eller ansettelse i selskap som konkurrerer med Sparebanken Telemark eller et annet selskap i samme konsern som Sparebanken Telemark.

7.2.6 Lovgivning, registrering og tilsyn

Stiftelsen er underlagt tilsyn av Finanstilsynet. Stiftelsens vedtekter er godkjent av Finanstilsynet den 21. november 2012.

7.2.7 Oppløsning

Stiftelsen har et evighetsperspektiv for sin virksomhet. Dette innebærer at stiftelsen skal arbeide for minst å bevare egenkapitalens realverdi over et langt tidsperspektiv

7.3 Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland

7.3.1 Innledning

SpareBankstiftelsen Telemark – Grenland ble etablert 23. november 2012 som følge av sammenslutningen mellom Sparebank Telemark og Holla og Lunde Sparebank.

7.3.2 Bakgrunn, visjon og verdier

Stiftelsens formål er å forvalte egenkapitalbevis den ble tilført ved opprettelsen, samt å utøve et langsiktig og stabilt eierskap i Sparebanken Telemark. Stiftelsen kan for øvrig plassere midlene på en hensiktsmessig og betryggende måte ut fra hensynet til sikkerhet, risikospredning, likviditet og avkastning.

Stiftelsens formål skal videre være å gi bidrag til allmenntilgang formål. Ved sine disposisjoner skal stiftelsen fortrinnsvis ta hensyn til det distriktet som har bygget opp kapitalen til Sparebanken Telemark, fortrinnsvis Porsgrunn og Skien kommune.

Ved sin virksomhet skal stiftelsen gjennom sitt eierskap i Sparebanken Telemark og videreføring av sparebanktradisjoner sikre et godt regionalt forankret sparebanktilbud i Grenlandsregionen. For øvrig kan stiftelsen utøve annen virksomhet som er forenelig med nevnte forhold og de rammene som til enhver tid følger av regelverket for sparebankstiftelser.

Visjonen til stiftelsen er "*Inspirere og stimulere til en positiv utvikling i vårt område*".

Stiftelsens verdier er "*Vi skal være kreative, synlige og skapende, og motivere til virksomhet som skaper tilhørighet og stolthet i nærmiljøet*".

7.3.3 Prinsipper for eierskap

Stiftelsen skal være en langsiktig, betydelig og stabil eier i Sparebanken Telemark. Stiftelsen skal utøve styringsrett gjennom representasjon i styrende organer i Banken.

7.3.4 Eiendeler og kapitalforvaltning

Stiftelsens midler skal plasseres i bankinnskudd, egenkapitalbevis i sparebanker og aktiva med lav risiko. Stiftelsen skal føre en langsiktig og forsiktig plasseringsstrategi med krav til betryggende plasseringer med hensyn til sikkerhet, risikospredning, likviditet og avkastning. Stiftelsen skal ikke investere i aktiva som medfører en risiko for uetiske handlinger, krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon og miljøødeleggelser. Stiftelsen kan diversifisere ved eventuelle plasseringer i egenkapitalbevis i andre sparebanker. Dette kan gjøres i godt drevne sparebanker geografisk plassert andre steder enn Sparebanken Telemark og der disse også har andre hovednæringsgrupper i sin kundeportefølje enn det som er tilfelle for Sparebanken Telemark.

7.3.5 Forvaltning og ledelse

Sparebankstiftelsens arbeid skal utøves slik at omverdenen til enhver tid har tillit. Søkere, myndigheter, forretningsforbindelser og allmennheten skal til enhver tid ha tillit til stiftelsens profesjonalitet og integritet. Stiftelsen har derfor utarbeidet etiske regler som i hovedsak går ut på følgende:

- Stiftelsens gavepolitikk, gavetildelinger og øvrige drift er åpen for innsyn.
- Stiftelsen har klare krav til habilitet i saksbehandlingen for styre og ledelse som er nedfelt i egne retningslinjer.
- Styret og ledelsen skal ikke ta imot fordeler fra søkere og forretningsforbindelser som kan føre til tvil om uavhengighet.

Stiftelsen har et styre på fem medlemmer. Medlemmer og varamedlemmer av styret må ikke inneha styreverv eller ansettelse i selskap som konkurrerer med Sparebanken Telemark eller et annet selskap i samme konsern som Sparebanken Telemark.

Stiftelsen har ansatt en daglig leder. Daglig ledelse skjer fra kontoret i Skien. Daglig leder må ikke inneha styreverv eller ansettelse i selskap som konkurrerer med Sparebanken Telemark eller et annet selskap i samme konsern som Sparebanken Telemark.

7.3.6 Lovgivning, registrering og tilsyn

Stiftelsen er underlagt tilsyn av Finanstilsynet. Stiftelsens vedtekter er godkjent av Finanstilsynet den 21. november 2012.

7.3.7 Oppløsning

Stiftelsen har et evighetsperspektiv for sin virksomhet. Dette innebærer at stiftelsen skal arbeide for minst å bevare egenkapitalens realverdi over et langt tidsperspektiv

8 MARKEDSOVERSIKT

8.1 Kort om Norge

Norge har en befolkning på ca. 5,3 millioner, spredt på 18 fylker og 426 kommuner. Hovedstaden i Norge er Oslo. Oslo har status både som kommune og fylke. Oslo er Norges største by når det gjelder befolkning med ca. 667 000 innbyggere (i kommunen). Bergen og Trondheim er den nest største og tredje største byen med henholdsvis ca. 279 000 og 190 000 innbyggere. Telemark fylke har om lag 173 000 innbyggere fordelt på 18 kommuner, hvor Skien er den mest befolkede kommunen med ca. 54 000 innbyggere.⁵

Per 1. januar 2018 var det ca. 2,4 millioner privathusholdninger i Norge, og om lag 2,2 personer per husholdning. I Telemark fylke er det ca. 80 000 privathusholdninger, med om lag 2,1 personer per privathusholdning.⁶

27 % av husholdningene i Norge hadde barn per 1. januar 2016, redusert fra 32 % for 25 år siden⁷. Nordmenn har tradisjon for å eie egen bolig. I 2017 bodde 76,9 % av husholdningene og 82,3 % av befolkningen i en eid bolig⁸.

BNP per innbygger i Norge er om lag 625 000 kroner, og har vokst jevnt hvert år de siste tiårene, unntatt i 2009. Gjennomsnittslønnen er høyere for menn enn for kvinner, og kvinner tjener i gjennomsnitt 86 % av det menn tjener. Den gjennomsnittlige månedslønnen var NOK 44 310 i 2017 (NOK 47 140 for menn og NOK 40 860 for kvinner). Den gjennomsnittlige månedslønnen i Telemark var NOK 41 330 (NOK 43 530 for menn og NOK 38 920 for kvinner)⁹. Gjennomsnittlig rente- og amortiseringskostnad for huseiere var NOK 74 000 årlig i 2015, mens gjennomsnittlig totalkostnad for de som leide bolig, var NOK 70 000¹⁰.

I 2017 hadde ca. 29,6 % av menn og 37,4 % av kvinner som er 16 år eller eldre, høyere utdanning. Andelen kvinner med høyere utdanning har økt. I år 2000 hadde om lag 22 % av både menn og kvinner høyere utdanning. Før tusenårsskiftet var andelen menn høyere enn andelen kvinner. I Telemark i 2017 hadde ca. 22,5 % av menn og 30,7 % av kvinner som er over 16 år og eldre, høyere utdanning.¹¹

8.2 Oversikt over Norges økonomi

8.2.1 Innledning

Den norske økonomien karakteriseres som liten og åpen, og utenrikshandelen har stor økonomisk betydning. Norge har en relativt høy levestandard, med relativt lave inntektsforskjeller. Den økonomiske sosialpolitikken som har gjort det mulig, kalles ofte "den nordiske modellen". Norge har en stor offentlig sektor, sjenerøse sosiale velferdstjenester og høye skattenivåer.

Følgende attributter kan brukes til å beskrive norsk økonomi:

- Stabilt makroøkonomisk miljø
- Stabile offentlige finanser og omfattende velferdssystemer
- Sterk innebygd kulturell tilbøyelighet til å betale tilbake gjeld
- Tilgang til pålitelig personlig informasjon og data
- Effektivt juridisk rammeverk for inkasso

Norge har et effektivt rammeverk for inkasso, noe som kan bidra til å forenkle innkreivingsprosessen og styrke gjenvinningsgraden når gjelden er forfalt og betalbar. Det viktigste rettslige innkreivings tiltaket er utleggstrekk i lønn, som forvaltes av statlige organer.

⁵ Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB), Tabell 05212

⁶ Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB), Tabell 10986

⁷ Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB), <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/familie/aar/2016-10-28>

⁸ Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB), <https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/statistikker/boforhold/aar>

⁹ Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB), www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/lonnansatt/aar/2017-02-01,
<https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/faktaside/norsk-okonomi>

¹⁰ Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB), <https://www.ssb.no/bo>

¹¹ Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB), www.ssb.no/utdanning/statistikker/utniv

Beslagleggelse av eiendom er også et tilgjengelig middel i Norge. Foreldelsesfristen for inkasso er ti år og den kan fornyes gjennom at kunden erkjenner gjelden (vanligvis ved å foreta en betaling), at kreditor gjør krav eller ellers varsler skyldneren skriftlig eller ved å ta rettslige skritt.

8.2.2 Økonomiske indikatorer i Norge

Tabellen under viser utviklingen av ulike økonomiske indikatorer i perioden 2006 til 2017, samt forventet utvikling frem til 2021.

Økonomiske indikatorer		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018E	2019E	2020E	2021E
Husholdningenes forbruk	Endring (%)	5,0	5,3	1,7	0,0	3,8	2,3	3,5	2,8	2,1	2,6	1,5	2,3	2,5	2,7	2,5	2,8
Eksport	Endring (%)	-0,8	1,4	0,1	-4,1	0,6	-0,8	1,6	-1,7	3,1	4,7	-1,8	0,8	2,0	2,0	4,5	3,7
Import	Endring (%)	9,1	10,0	3,2	-10,3	8,4	3,9	3,0	5,0	2,4	1,6	2,3	2,2	2,2	2,8	2,5	2,2
BNP i Norge	Endring (%)	2,4	3,0	0,5	-1,7	0,7	1,0	2,7	1,0	2,0	2,0	1,1	1,8	2,0	1,9	2,7	2,4
BNP i Fastlands-Norge	Endring (%)	5,0	5,7	1,8	-1,7	1,9	1,9	3,7	2,3	2,2	1,4	1,0	1,8	2,4	2,3	2,3	2,1
Arbeidsledighet	Nivå (%)	3,4	2,5	2,6	3,2	3,6	3,3	3,2	3,5	3,5	4,4	4,7	4,2	3,9	3,7	3,7	3,7
Husholdningenes reelle inntekter	Endring (%)	-6,6	6,0	3,4	3,2	2,3	4,1	4,4	3,8	2,9	5,5	-1,5	2,4	2,7	2,5	2,6	2,6
KPI	Endring (%)	2,3	0,8	3,8	2,1	2,5	1,2	0,8	2,1	2,0	2,1	3,6	1,8	2,0	1,6	1,8	2,0
KPI-JAE	Endring (%)	0,8	1,4	2,6	2,6	1,4	0,9	1,2	1,6	2,4	2,7	3,0	1,4	1,7	1,7	1,7	1,8
Boligpriser	Endring (%)	13,7	12,5	-1,0	1,9	8,2	8,0	6,8	4,1	2,7	6,0	7,0	5,0	-2,8	1,1	1,5	2,3
Pengemarkedsrente	Nivå (%)	3,1	5,0	6,2	2,5	2,5	2,9	2,2	1,8	1,7	1,3	1,1	0,9	1,0	1,4	1,9	2,3
EUR/NOK	Nivå	8,1	8,0	8,2	8,7	8,0	7,8	7,5	7,8	8,3	9,0	9,3	9,3	9,6	9,3	9,1	9,0

*Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB), "Økonomisk Utsyn over året 2017"

8.2.3 Økonomisk utvikling

Den viktigste sektoren i norsk økonomi er olje og gass. Metall, skipsfart, lakseoppdrett, fiske og turisme er også viktig. Tidlig i 2014 falt oljeprisen betydelig etter å ha vært priset på mellom ca. 100–120 dollar per fat siden 2011. Etter 2014 og frem til midten av 2017 lå prisen mellom ca. USD 30–65 per fat, før den steg fra ca. USD 45 i juli 2017 til ca. USD 75 i juli 2018. Prisnedgangen førte til utfordringer for olje- og gassindustrien i Norge. Massive nedbemanninger og lave investeringer har vært de mest dramatiske effektene. Imidlertid kan man observere at petroleumsinvesteringene er forventet å stige i 2018 og 2019. Prisnedgangen førte også til en svekket norsk krone.

Oljenedgangen og presset på norsk økonomi ble også gjenspeilet i lavere BNP-vekst. Konjunkturedgangen varet i ca. to år. BNP-veksten i 2017 var på 1,8 % totalt, og 1,8 % for Fastlands-Norge, og forventes å være på hhv. 2,0 % og 2,4 % i 2018.

Pengepolitikken i Norge har bidratt til å lette det økonomiske presset gjennom kutt i styringsrenten, som nå ligger på et rekordlavt nivå på 0,5 % (aug 2018). Styringsrenten er forventet å settes opp mot slutten av 2018. Dette har også bidratt til den svake norske kronen.

Etter tre år med en årlig økning i konsumprisindeksen på rundt 2 % mellom 2013–2015, og 3,6 % i 2016, vokste indeksen med 1,8 % i 2017.

Kort om næringslivet i Telemark

Telemark og Grenland er en av landets viktigste industriområder hvor havneinfrastrukturen er en av de viktigste forutsetningene, med Grenland Havn som en av Norges største havneområder. Herøya Industripark er en av Norges ledende industriparker med ca. NOK 20 milliarder investert siden 2002 og en samlet omsetning på ca. NOK 13 milliarder i 2016. I Telemark finnes det tre sterke industrinettverk: Telemark Offshore med ca. 70 virksomheter, Teknologinettverk Telemark med ca. 20 virksomheter og IndustriCluster Telemark. IndustriCluster Telemark er et samarbeid mellom ledelse, ansatte, fagforeninger etc. med flere av de ledende

prosessindustribedriftene som deltakere. Dette inkluderer INEOS, Eramet, Yara, Norcem, RHI, Inovyn og Herøya Industripark.

Det oppleves god vekst i bygg og anlegg og turisme, spesielt med Rjukan sin innlemmelse på UNESCOs verdensarvliste. Det er også etablert såkornfond i Agder/Telemark med NOK 300 millioner i kapital som skal forvaltes av Maturo Kapital og Skagerak Venture Capital.

I 2017 var det registrert ca. 70 000 lønnstakere i Telemark. Næringsstrukturen i Telemark er ikke veldig forskjellig fra den som observeres i Norge som helhet, om man ser på andel sysselsatte i hver bransje. Den største forskjellen er andel ansatte i industri og i helse og sosialtjenester i Telemark, sammenlignet med Norge som helhet.¹² Tabellen nedenfor viser næringsstrukturen i Telemark og Norge i 2017.

Bransje, 2017	Telemark		Norge	
	Antall	%	Antall	%
Jordbruk, skogbruk, fiske	528	1 %	25.904	1 %
Bergverksdrift og utvinning	150	0 %	53.027	2 %
Industri	7.384	11 %	203.274	8 %
Elektrisitet, vann og renovasjon	1.497	2 %	30.443	1 %
Bygge- og anleggsvirksomhet	6.326	9 %	203.676	8 %
Varehandel, reparasjon av motorvogner	10.068	14 %	343.857	14 %
Transport og lagring	2.932	4 %	126.588	5 %
Overnattings- og serveringsvirksomhet	2.279	3 %	91.908	4 %
Informasjon og kommunikasjon	949	1 %	87.048	3 %
Finansiering og forsikring	691	1 %	45.049	2 %
Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	3.064	4 %	150.548	6 %
Forretningsmessig tjenesteyting	3.199	5 %	125.867	5 %
Off.adm., forsvar, sosialforsikring	4.368	6 %	167.478	7 %
Undervisning	6.447	9 %	213.476	9 %
Helse- og sosialtjenester	18.112	26 %	532.928	21 %
Personlig tjenesteyting	2.273	3 %	89.829	4 %
Uoppgitt	9	0 %	656	0 %
Sum lønnstakere	70.276	100 %	2.491.556	100 %

*Kilde: SSB, Tabell 11396, Lønnstakere per næring

8.2.4 Statens pensjonsfond

Verdien av statens pensjonsfond utland (Oljefondet) er ca. NOK 8 500 milliarder (aug 2018). Fondet har investert i mer enn 9 000 selskaper i 72 land. I 2001 introduserte den norske regjeringen "handlingsregelen", som sier at regjeringen kan bruke maksimalt 4 % av fondets verdi hvert år. I februar 2017 foreslo regjeringen for Stortinget at satsen skal endres fra 4 % til 3 %. Handlingsregelen har gjort Norge mindre avhengig av bruk av oljepenger i normale økonomiske tider, slik at regjeringen kan møte en økonomisk nedgang med en mer effektiv ekspansiv finans- og pengepolitikk i nedgangstider som finanskrisen i 2008 og oljeprisfallet i 2014.

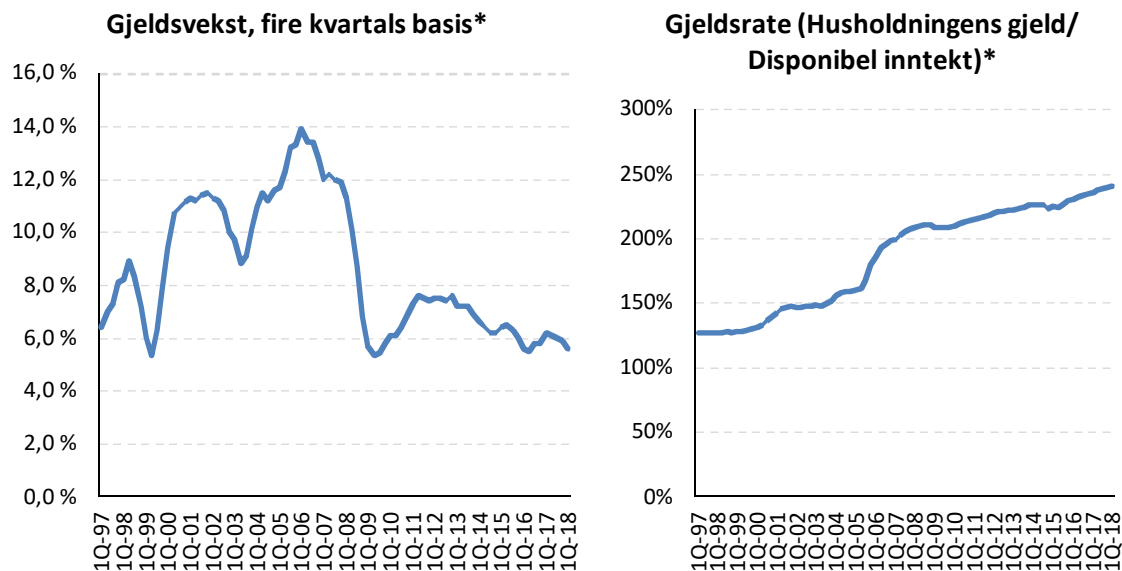
8.2.5 Husholdninger

I 2015 vokste husholdningsforbruket med 2,1 %, mens økningen i 2016 og 2017 var på hhv. 1,5 % og 2,3 %. Det anslås å vokse med henholdsvis 2,5 % og 2,7 % i 2018 og 2019. Det noe beherskede forbruket kan være en effekt av stagnasjon i den disponible realinntekten. I 2015 steg den disponible realinntekten med 5,2 % (inkludert aksjeutbytte), mens den har stagnerte i løpet av 2016. I 2017 steg den disponible realinntekten med 2,4 %. På

¹² SSB, Tabell 11396, Lønnstakere per næring

den annen side er boliggetterspørselen svært høy. Dette kan sannsynligvis forklares ved at boliglånsrentene har gått ned i en lengre periode. Boligprisveksten var avtakende i 2017 og er forventet å være negativ i 2018. Rentenivået er nå estimert å øke i årene som kommer.

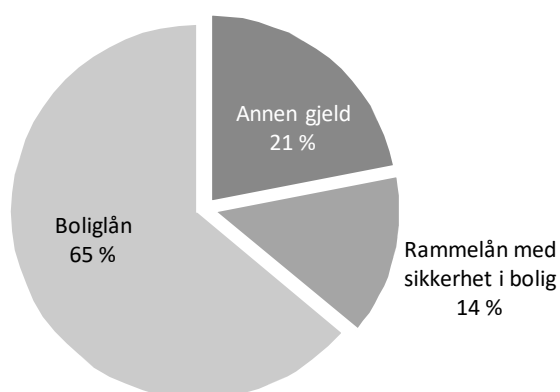
Gjelden fortsetter å vokse mer enn den disponible inntekten, og gjeldsgraden nådde ca. 239,8% i 1. kvartal i 2018. Grafen nedenfor viser gjeldsveksten i Norge og gjeldsraten i Norge i perioden fra 1997 til 1Q 2018.

*Kilde: Statistisk sentralbyrå, SSB.no, tabell 09477. *Sesongjustert

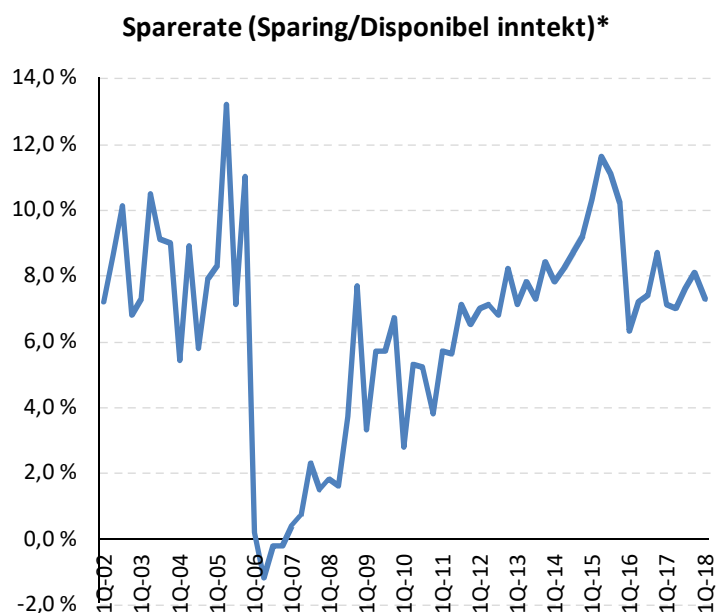
Boliglån utgjør ca. 65 % av husholdningens gjelden, mens annen gjeld og fleksilån med sikkerhet i bolig utgjør henholdsvis 21 % og 14 %. Omtrent 79 % av husholdningens gjelden har sikkerhet i bolig. Diagrammet nedenfor viser sammensetningen av husholdningens gjeld ved årsslutt 2017.

Sammensetning av husholdningens gjeld, årsslutt 2017

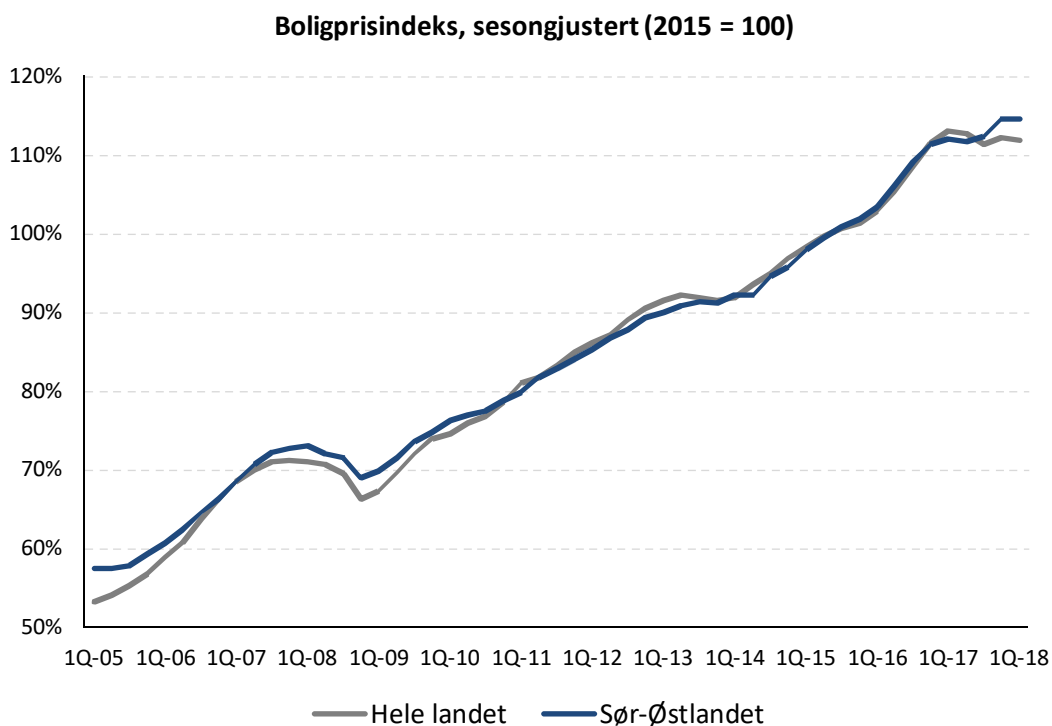
*Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB), "Økonomisk Utsyn" 9/2018, tabell 6.13

Grafen nedenfor viser spareringen (sparing/disponibel inntekt) i Norge i perioden fra 2002 til 1Q 2018.

*Kilde: Statistisk sentralbyrå SSB.no, tabell 11020. *Sesongjustert

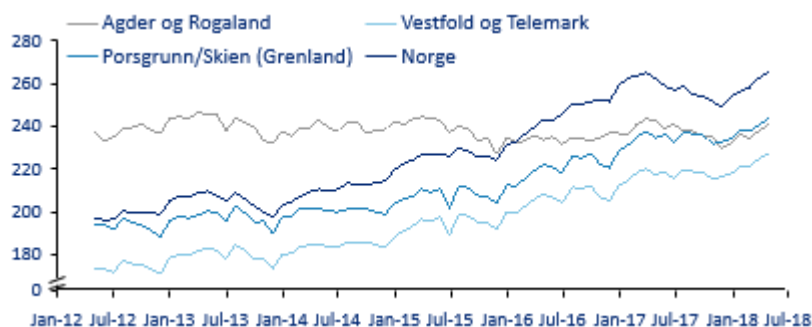
Sparingen har økt i en lang periode siden 2006, men ble har variert mellom 6 % og 8,5 % siden 2016. Det høye nivået i 2015 kan til en viss grad forklares med høye aksjeutbytter. Husholdningene følte større usikkerhet med tanke på fremtiden etter finanskrisen i 2008, noe som delvis kan forklare den økte sparingen de siste årene. Grafen nedenfor viser boligprisindeksen fra 2005 til 2018 for hele Norge sammenlignet med Sør-Østlandet.

*Kilde: Statistisk sentralbyrå SSB.no, tabell 07221. Sør-Østlandet: Vestfold, Østfold, Telemark

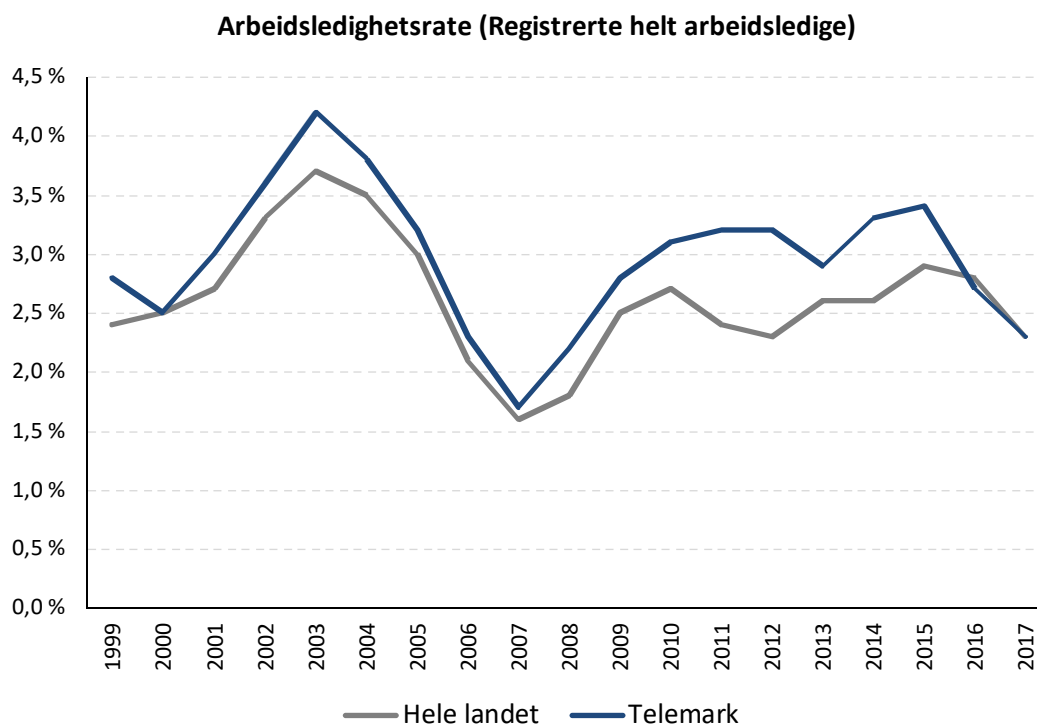
Boligprisindeksen på brukte boliger illustrerer en økning på ca. 110 % i Norge siden 2005. Boligprisene på Sør-Østlandet har økt med 100 % i samme periode. Boligprisveksten roet seg noe ned i 2017, blant annet som følge av regjeringens tiltak for å bremse veksten som ble observert i 2016.

Grafen nedenfor viser utviklingen i boligpriser for Agder og Rogaland, Vestfold og Telemark, Porsgrunn/Skien og Norge som helhet.

8.2.6 Arbeidsledighet

Norge er preget av lav arbeidsledighet¹³. Arbeidsledigheten har ligget mellom 1,5 og 3,0 % i perioden fra 2005 til 2017. Siden 1999 har arbeidsledigheten Telemark ligget noe høyere enn Norge som helhet. Etter bunnen på arbeidsledigheten før finanskrisen i 2008 steg arbeidsledigheten til mellom 3 % og 4% fra 2009 til 2015, før den har falt betraktelig. I 2017 var arbeidsledigheten 2,3 % både i Telemark og landet som helhet. Grafen nedenfor viser arbeidsledighetsraten i hele landet sammenlignet med Telemark i perioden fra 1999 til 2017.

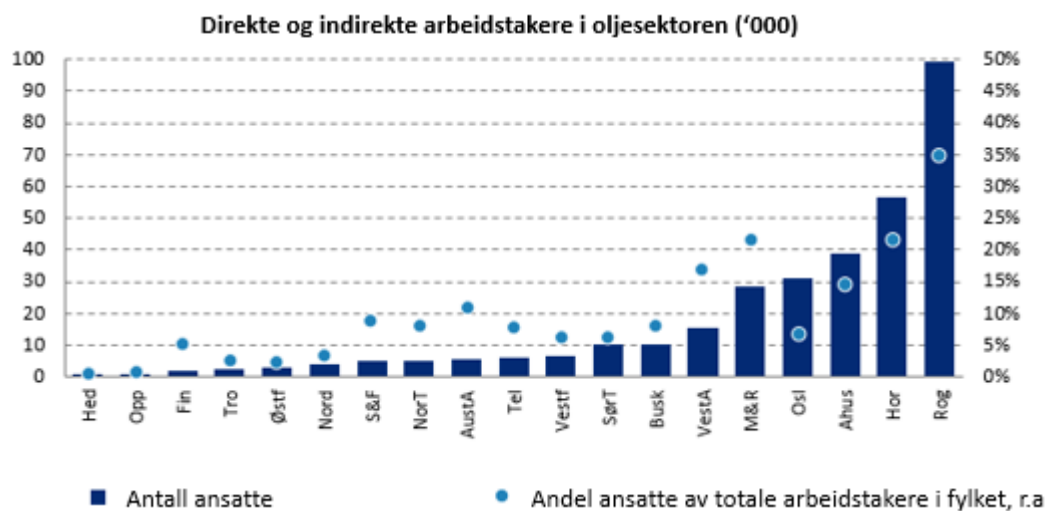
*Kilde: Statistisk sentralbyrå SSB.no, tabell 10540: Registrerte arbeidsledige, opprinnelige tall fra NAV-undersøkelse (Arbeids- og velferdsetaten). November måned hvert år.

Grafen nedenfor viser endring i sysselsettingsraten mellom 2015 og 2017 i Norge, Buskerud, Vestfold, Telemark og Grenland.

¹³Merk at det publiseres to ulike tall for arbeidsledigheten i Norge, ett fra SSB (Statistisk sentralbyrå) og ett fra NAV (Arbeids- og velferdsetaten). <http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/arsaker-til-ulike-tall-pa-arbeidsledighet> har mer informasjon

Grafen nedenfor illustrerer antall arbeidstakere og andel ansatte av totale arbeidstakere i 2015 per fylke, som var direkte eller indirekte ansatt i oljesektoren. Tall for Telemark viser at fylket i mindre grad var eksponert mot oljesektoren, og ble dermed ikke i like stor grad som andre fylker ble rammet av oljedturen i og etter 2014.

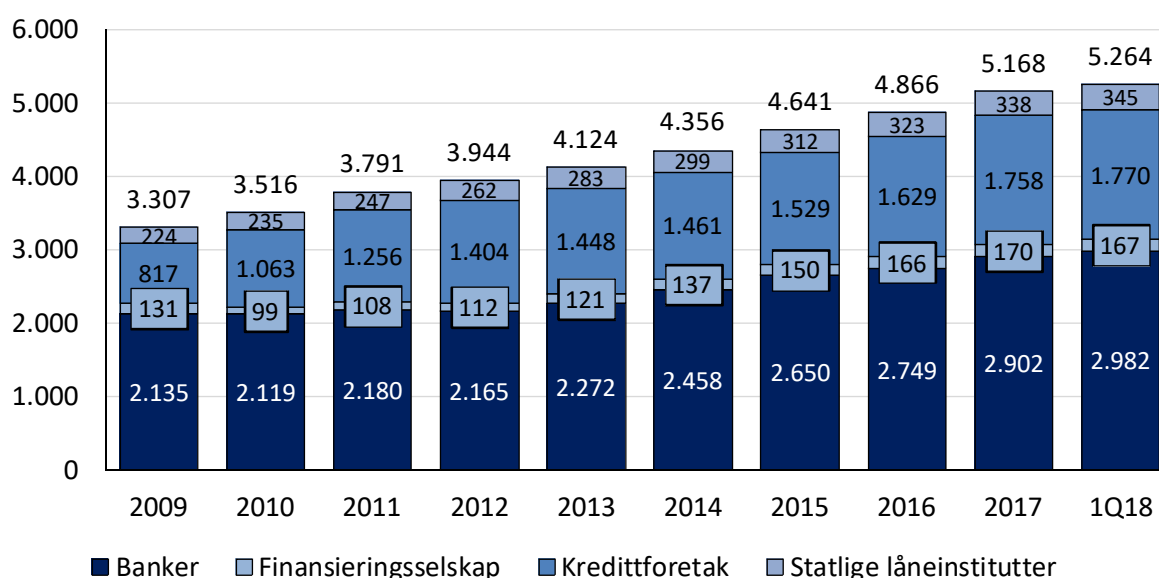

*Kilde: SSB og IRIS (<http://www.iris.no/forskning/samfunn/n-ringsliv-og-arbeidsmarked/industribyggerne-2015->)

8.2.7 Finansinstitusjonenes lån til og fordringer på kunder

Gjelden til person- og bedriftskunder i Norge fordeles på banker, finansieringsselskap, kredittforetak og statlige utlånsinstitusjoner. Bankene låner ut om lag NOK 3 000 milliarder, mens kredittforetakene låner ut om lag NOK 1 800 milliarder per 1Q18, noe som utgjør henholdsvis ca. 57 % og 34 %. Finansieringsselskap og statlige låneinstitusjoner står for henholdsvis om lag 170 milliarder og 350 milliarder kroner. Utlånsveksten fra utgangen av 2016 til årsskiftet 2017 var på 6,2%, mens den lå på 4,9 % året før. For banker alene var veksten i utlån fra 2016 til 2017 på 154 milliarder kroner, som tilsvarer 5,6 %. Året før var veksten på 98 milliarder kroner, som tilsvarer 3,7 %. Grafen nedenfor viser lån og fordringer på kunder fordelt på banker, finansieringsselskap, kredittforetak og statlige låneinstitusjoner Norge i perioden 20019 til 1Q2018.

Balanse, finansforetak - lån til og fordringer på kunder (NOKmrd)

*Kilde: Statistisk sentralbyrå SSB.no, tabell 07880

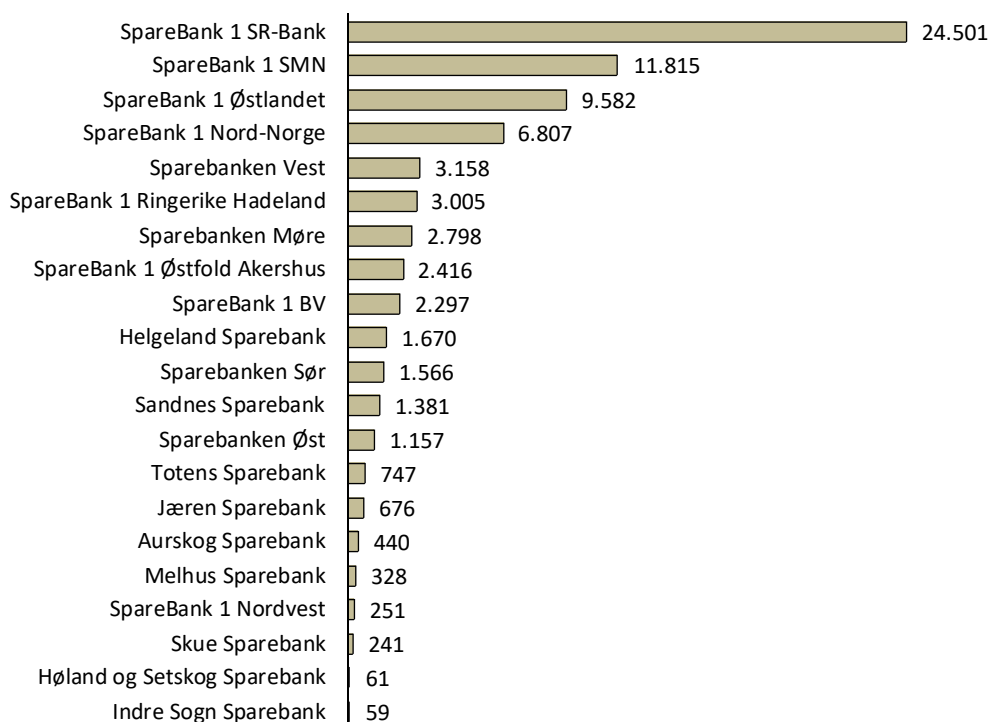
8.3 Konkurransmiljø og struktur i den norske finanssektoren

8.3.1 Sparebanker

Sparebankene i Norge har tradisjonelt vært organisert som selveiende stiftelser, hvor egenkapitalen i all hovedsak har bestått av tidligere års tilbakeholdte overskudd. Sparebankloven ble imidlertid endret i 1987 slik at sparebankene kan hente egenkapital i markedet ved å utstede egenkapitalbevis. Egenkapitalbevis ble tidligere kalt grunnfondsbevis, men navnet ble endret i 2009. Samtidig ble navnet grunnfondskapital endret til eierandelskapital. Dette var en del av den omfattende revisjonen av lover knyttet til kapitalendringer og strukturelle endringer i sparebankene, og endringer i sparebankstiftelsene. Den egenkapital som sparebankene på denne måte henter inn, teller som kjernekapital i forhold til bestemmelsene om kapitaldekning. De første grunnfondsbevisene ble introdusert i aksjemarkedet høsten 1989. Per dato for prospektet er 21 sparebanker notert på Oslo Børs, inkludert SpareBank 1 SR-Bank, som opprinnelig var notert med egenkapitalbevis, men som så er omdannet til aksjer. Den samlede markedsverdien for eierandelskapitalen på Oslo Børs var på rundt kr 75 milliarder per 06.09. 2018.

Grafen nedenfor viser markedsverdien for noterte sparebanker på Oslo Børs.

**Markedsverdi (MNOK), noterte sparebanker på Oslo Børs per
6. September 2018**

8.3.2 Kort om finanssektoren

De norske bankene ble mye mindre påvirket av den internasjonale bankkrisen i 2008 enn andre europeiske banker. Selv om lønnsomheten var lavere i 2008, opplevde den norske banksektoren positiv avkastning på egenkapitalen som helhet.

Flere år med nye regler for kapitaldekning har ført til at den norske banksektoren har samlet mer egenkapital. Dette bidro til at bankene økte utlånsmarginene i 2013 og 2014. I løpet av 2015 ble utlånsmarginene redusert og har stabilisert seg noe i løpet av 2016 etter hvert som bankene har fått økt tillit til at de skal klare å innfri kapitaldekningsreglene.

De siste årene har finanssektoren opplevd konsolidering (fusjoner og oppkjøp og danning av allianser). Den strukturelle endringen har også blitt observert i det nordiske finansmarkedet. Regulatoriske endringer, ny teknologi, demografi og endret kundeatferd har vært drivkrefter bak den nylige endringen.

I det siste har det også dukket opp "nisjebanker" i den norske og nordiske finanssektoren. Banker som yA Bank, Bank2, Pareto Bank, Gjensidige Bank, Bank Norwegian, KLP Banken, OBOS Banken, Komplet Bank og Monobank har blitt etablert i løpet av det siste tiåret. Disse bankene fokuserer på nisjer som forbrukerfinansiering og prosjektfinansiering osv.

8.3.3 Utviklingen i den norske finanssektoren

Antallet banker i Norge er redusert betydelig fra 1960 til i dag. I 1960 var det 665 banker i Norge, og nesten 600 av disse var sparebanker. På slutten av 2017 var antallet sparebanker 100, en nedgang på 83 % siden 1960. Reduksjonen skyldes hovedsakelig fusjoner og oppkjøp av sparebanker for å skape større og kraftigere enheter. Tabellen nedenfor viser utviklingen i antall sparebanker i Norge fra 1960 frem til 2017.

Banktyper (#)	1960	1970	1980	1990	2000	2005	2007	2009	2011	2013	2014	2015	2016	2017
---------------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Sparebanker	597	493	322	142	130	126	123	119	112	108	107	105	105	100
Forretningsbanker	68	40	23	22	22	21	21	IA	IA	IA	IA	IA	IA	IA

*Kilde: <https://www.finansnorge.no/statistikk/bank/>

Selv om Norge har en konsentrert banksektor, er det en stor mengde banker per BNP og per innbygger. Dette kan skyldes Norges geografi med spredt bosetting og spredte bedrifter, og har lagt grunnlaget for en rekke mindre og lokale sparebanker. På den annen side har Norge og Norden et relativt lavt antall filialer sammenliknet med mange andre land. Noe av dette kan forklares med den høye penetrasjonen av smarttelefoner og internett. Av de 20 største bankene i Norge har enkelte av aktørene ikke filialer i det hele tatt, men er til stede gjennom andre distribusjonskanaler (dvs. internett, mobilapper).

Antallet filialer har blitt redusert i de fleste fylkene. Ved utgangen av 2017 hadde sparebanker og forretningsbanker henholdsvis 648 og 295 filialer. Antallet filialer av sparebanker økte med 4 fra 2016 til 2017. Siden 1980 er det samlede antallet filialer redusert med 50 % fra 1 887 til 943. Tabellen nedenfor viser utviklingen av antall filialer i sparebanker og forretningsbanker i perioden fra 1980 til 2017.

Filialer (#)	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2007	2009	2011	2013	2014	2015	2016	2017
Sparebanker	1 298	1 395	1 236	1 090	999	948	781	753	735	697	686	676	644	648
Forretningsbanker	589	667	649	462	458	286	479	431	423	364	356	315	309	295
Sum	1 887	2 062	1 885	1 552	1 457	1 234	1 260	1 184	1 158	1 061	1 042	991	953	943

*Kilde: <https://www.finansnorge.no/statistikk/bank/>

Andelen utenlandske aktører i det norske finansmarkedet har økt betydelig de siste årene. Dette forklares delvis av Nordeas oppkjøp av Christiania Bank og Kreditkasse, Danske Banks oppkjøp av Fokus Bank, Handelsbankens oppkjøp av Bergensbanken og SEBs oppkjøp av Privatbanken. Den islandske banken Glitnir kjøpte Kredittbanken og BN Bank, men ble senere erklært konkurs, og SpareBank 1-alliansen overtok virksomheten i Norge, herunder BN Bank.

De siste årene har det vært betydelige strukturelle endringer blant sparebankene gjennom samarbeidsavtaler som Eika-gruppen, sparebanker som har forretningssamarbeid med DNB, samt allianser som SpareBank 1-alliansen og Eika-alliansen. Til tross for dette er sparebanksektoren preget av mange små og middels store banker med sterke lokale røtter. De større regionale bankene har også beholdt et sterkt fokus på å bevare de lokale og regionale røttene og tilhørigheten.

Sparebankene har en sterk posisjon i Norge sammenliknet med andre land. Markedsandelene er spesielt høye i personmarkedet og i markeder hvor det er mange små og mellomstore bedrifter.

Sparebankene har tradisjonelt hatt en bredere geografiske utbredelse enn tradisjonelle forretningsbanker. De største forretningsbankene har et nasjonalt fokus med vekt på de større byene.

8.3.4 De største aktørene i den norske banksektoren

Tabellen nedenfor illustrerer brutto utlån i Norge innenfor tradisjonelle banktjenester for de ti største finansinstitusjonene i Norge per 31. desember 2017.

Konserntall per 31.12.2017		NOKm
1	DNB Bank ASA	1,237,973
2	Nordea Bank Norge	538,124
3	Danske Bank Norge	282,029
4	Handelsbanken	237,800
5	SpareBank 1 SR-Bank ASA	185,967
6	Sparebanken Vest	148,321
7	SpareBank 1 SMN	144,403
8	SpareBank 1 Østlandet	122,058
9	SpareBank 1 Nord-Norge	101,025

10 Sparebanken Sør	98,086
Andre	1,183,844

*Kilde: FNO, <http://fno.no/Hoved/Statistikk/Bank/>, årsrapporter, merk: Tall for SpareBank 1-banker inkluderer lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt

DNB er i særstilling den største banken etter fusjonen mellom Den Norske Bank (DNB) og Gjensidige NOR i 2003. Etter fusjonen har DNB hatt en markedsandel på ca. 20–40 % både for innskudd og utlån til person- og bedriftsmarkedet.

9 FINANSIELL INFORMASJON

9.1 Innledning

Dette kapitlet gir en oversikt over Bankens finansielle stilling, resultatet av virksomheten og kontantstrømmer for regnskapsårene som ble avsluttet 31. desember 2017, 2016 og 2015, samt kvartalene avsluttet 30. juni 2018 og 2017. Banken har avlagt årsregnskapet etter Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) fra og med årsregnskapet for 2017. Regnskapstallene for 2016 er omarbeidet fra NGAAP til IFRS. For regnskapsåret som ble avsluttet 31. desember 2016 er regnskaps tallene i Prospektet presentert både i NGAAP og IFRS for å vise effekten av overgangen fra NGAAP til IFRS.

For å få en mest mulig fullstendig oversikt over Bankens finansielle stilling, resultatet av virksomheten og kontantstrømmer bør informasjonen i dette kapitlet leses i sammenheng med Bankens regnskap. Årsregnskapene for årene som ble avsluttet 31. desember 2017, 2016 og 2015 er revidert av Bankens revisor, Ernst & Young AS. Kvartalsregnskapene per 30. juni 2018 og 2017 er ureviderte. Kvartalsregnskapet per 30. juni 2018 har vært gjenstand for forenklet revisorkontroll. Historisk finansiell informasjon i form av reviderte årsregnskap og ureviderte kvartalsrapporter kan lastes ned fra Bankens internettside, www.sb1telemark.no. Se også vedlegg B og Vedlegg C til Prospektet.

9.2 Effekt av overgang fra NGAAP morbank til IFRS konsern.

For å illustrere effektene av overgangen fra NGAAP morbank til IFRS konsern er det i den historiske informasjonen i avsnitt 9.4 vist resultatregnskap, balanse, kontantstrøm og nøkkeltall for 2016, både for NGAAP morbank og for IFRS konsern. De viktigste endringene er forklart under de enkelte oppstillingene.

Resultatregnskap (MNOK)

Resultat før skatt morbank 2016 NGAP	283
<i>IFRS-effekter</i>	
Verdiendring fastrenteutlån og tilhørende derivater	5
Skatt på formue reklassifisert fra skattekostnad til driftskostnad	-4
Andre IFRS effekter	1
<i>Konsolideringseffekter</i>	
Andel resultat fra felleskontrollert virksomhet	31
Eliminert inntektsført utbytte fra felleskontrollert virksomhet	-20
Resultat fra datterselskap	6
Eliminert inntektsført utbytte fra datterselskap	-2
Resultat før skatt konsern 2016 IFRS	300

Som det fremgår av oversikten er det overgang til egenkapitalmetoden for Bankens eierandeler i felleskontrollert virksomhet som i 2016 gav størst effekt på forskjellen mellom morbankens resultat før skatt etter NGAAP og konsernets resultat før skatt etter IFRS. Disse eierandelene ble presentert etter kostmetoden etter NGAAP (og er fortsatt presentert etter kostmetoden i morbankens IFRS regnskap).

Balanse/egenkapital

Egenkapital morbank 31.12.16 NGAAP	2.387
<i>IFRS-effekter</i>	
Avsatt utbytte og gaver overført fra gjeld til egenkapital	45
Netto merverdier på aksjer og rentebærende verdipapirer	14
Netto merverdier fastrenteutlån og tilhørende derivater	-
Fraregnet goodwill	-3
<i>Konsolideringseffekter</i>	
Økt egenkapital ved bruk av egenkapitalmetoden for felleskontrollert virksomhet	145
Forskjell mellom balanseført verdi av aksjer i datterselskap og egenkapital	-10
Egenkapital konsern 31.12.16 IFRS	2.578

Som for resultatregnskapet er det bruk av egenkapitalmetoden for felleskontrollert virksomhet som har hatt størst effekt på egenkapitalen ved overgang fra et NGAAP basert regnskap for morbank til et IFRS basert konsernregnskap. Effekten skyldes at Bankens andel av egenkapital i felleskontrollert virksomhet var NOK 145 millioner høyere enn balanseført verdi etter kostmetoden.

Konsolideringen av datterselskaper påvirker i hovedsak balanseført verdi av varige driftsmidler. Da opprinnelig kostpris danner grunnlaget for balanseført verdi av varige driftsmidler, og ikke virkelig verdi, gav konsolideringen av datterselskap en negativ effekt på konsernets egenkapital på NOK 10 millioner pr 31. desember 2016.

Forskjellen i kontantstrømoppstilling for morbank 2016 NGAAP og konsern 2016 IFRS gjelder i hovedsak endret innbyrdes klassifisering mellom kontantstrøm fra drift og kontantstrøm investeringsaktiviteter. Dette har sammenheng med behandlingen av eierandeler i datterselskaper og felleskontrollert virksomhet.

9.3 Regnskapsprinsipper

Bankens regnskap er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standard (IFRS) som fastsatt av EU, publisert av International Accounting Standards Board (IASB) og som er pliktige per 31. desember i det relevante regnskapsåret. Dette gjelder for 2017 og Sparebanken Telemark vil fortsette sin finansielle rapportering i henhold til IFRS fremover. Regnskapet for 2017 er Bankens første konsernregnskap avlagt etter IFRS. For periodene til og med 31. desember 2016, benyttet Sparebanken Telemark Norske Regnskapsprinsipper (NGAAP) som sitt regnskapsspråk. Sparebanken Telemark har utarbeidet regnskap for konsernet og morbank etter IFRS gjeldende per 31. desember 2017, med perioden 1. januar 2016 til 31. desember 2016 som sammenligningsperiode. Bankens åpningsbalanse er utarbeidet per 1. januar 2016, som er selskapets overgangstidspunkt til IFRS.

Bankens benyttede regnskapsprinsippene har vært uendret fra 1. januar 2015 – 30. juni 2018 med unntak for de regnskapsprinsipper som ble endret som en konsekvens av overgangen til IFRS og utarbeidelse av konsernregnskap. De viktigste endringene gjelder følgende:

- Bruk av egenkapitalmetoden for felleskontrollert virksomhet
- Bruk av virkelig verdi på utlån med fast rente og tilhørende sikringsderivater med verdiendringer over ordinært resultat
- Bruk av virkelig verdi på investeringer i aksjer i andre selskaper (ikke datterselskaper og felleskontrollert virksomhet) med verdiendring over utvidet resultat (frem til 31. desember 2017)
- Implementering av IFRS 9 med virkning fra 1. januar 2018

Det vises for øvrig til note 2 i Sparebanken Telemarks årsregnskap for 2017 for et sammendrag av Bankens regnskapsprinsipper, note 40 som illustrerer effektene av IFRS 9, samt til note 4 til årsregnskapet for 2017 som viser førstegangsanvendelse av IFRS.

9.4 Historisk finansiell informasjon

9.4.1 Resultatregnskap

Tabellen nedenfor viser resultatregnskap for andre kvartal 2018 og 2017 og for de tre siste regnskapsår.

	Q2 2018 IFRS (konsern) Urevidert	Q2 2017 IFRS (konsern) Urevidert	30.06.2018 IFRS (konsern) Urevidert	30.06.2017 IFRS (konsern) Urevidert	2017 IFRS (konsern)	2016 IFRS (konsern)	2016 NGAAP (morbank)	2015 NGAAP (morbank)
MNOK								
Resultat								
Renteinntekter, a mortisert kost ¹	148	154	289	302	616	583	584	649
Renteinntekter, øvrige	14	0,0	26	0,0				
Rentekostnader	66	61	127	122	242	234	235	325
Netto renteinntekter	96	93	188	180	374	349	349	324
Provisjonsinntekter	60	52	116	96	207	185	159	163
Provisjonskostnader	6	5	10	10	22	22	22	20
Andre inntekter	3	2	6	5	9	34	26	3
Netto provisjons- og andre inntekter	57	49	111	91	194	197	163	146
Utbytte	6	4	16	6	11	25	47	19
Netto resultat fra eierinteresser	8	6	14	14	34	31		
Netto resultat fra andre finansielle investeringer	20	2	18	4	8	11	5	-4
Netto resultat fra finansielle investeringer	34	13	48	25	53	66	52	16
Sum netto inntekter	187	154	348	296	621	612	565	485
Lønnskostnader	39	34	81	70	145	163	142	127
Annen driftskostnad	36	32	58	61	125	123	115	109
Av- og nedskrivninger	3	3	6	6	12	28	26	10
Sum kostnader	77	70	145	137	282	314	283	245
Resultat før tap og skatt	109	84	203	159	339	299	282	239
Tap på utlån og garantier	6	2	6	-2,1	-5	0	0	9
Gevinst, tap og nedskrivning(-) av verdipapirer som er anleggsmidler	0,0	0,0	0,0	-1,8	0	1	1	-2
Resultat før skatt	103	82	197	159	343	300	283	229
Skattekostnad	18	20	36	38	76	62	64	62
Resultat før øvrige resultatposter	85	62	161	122	268	238	220	166
Majoritetsandel av årsresultat	85	62	160	121	267	236		
Minoritetsandel av årsresultat	0,4	0,5	0,8	0,7	1,2	1,6		
Resultat per egenkapitalbevis	kr 3,81	kr 3,43	kr 8,05	kr 6,73	kr 14,41	kr 13,23		
Utvidet resultat etter IAS 1								
Resultat for perioden		85	62	161	122	268	238	
Poster som reverseres over resultat								
Endring i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg		0,0	3	0,0	4	10	-8	
Andel andre inntekter og kostnader fra felleskontrollert virksomhet		-0,0	-0,6	-0,5	-0,5	-2,9		
Verdiendring utover tapsavsetning på utlån klassifiser til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader		0,7	0,00	7	0,0			
Poster som ikke reverseres over resultat								
Estimativvik IAS 19 pensjon		0,0	0,0	0,0	0,0	-23	5	
Sum over andre inntekter og kostnader		0,7	2,6	7	3	-16	-3	
Totalresultat		86	65	167	125	252	234	
Majoritetsandel av total resultat		86	64	167	124	251	233	
Minoritetsandel av total resultat		0,4	0,5	0,8	0,7	1,2	1,6	

9.4.2 Balanse

Tabellen nedenfor viser Bankens balanse per andre kvartal 2018 og 2017, samt 31. desember de tre siste regnskapsår.

	30.06.2018	30.06.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2015
	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	NGAAP	NGAAP
MNOK	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(morbank)	(morbank)
Balanse	Urevidert	Urevidert				
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	127	29	134	38	38	93
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.209	1.066	1.076	887	887	469
Netto utlån til og fordringer på kunder	20.597	19.648	19.839	18.902	18.927	17.630
Rentebærende verdi papirer	1.245	845	918	837	837	1.106
Finansielle derivater	7	6	4	4		
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler	725	585	673	580	566	507
Eierinteresser i konsernselskaper					32	32
Eierinteresser i felleskontrollerte virksomhet	203	194	212	201	57	51
Varige driftsmidler	163	176	168	177	126	126
Utsatt skattefordel	15	6	15	6	8	12
Andre eiendeler	32	62	15	61	56	48
Sum eiendeler	24.322	22.616	23.054	21.694	21.533	20.075
Gjeld						
Innskudd fra kredittinstitusjoner	150	150	150	150	150	150
Innskudd fra kunder	15.074	13.775	14.068	13.196	13.211	12.591
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5.631	5.731	5.552	5.416	5.412	4.946
Finansielle derivater	4	15	13	15		
Ansvarlig lånekapital	250	150	200	150	150	
Annen gjeld og forpliktelser	199	126	178	188	223	180
Sum gjeld	21.308	19.949	20.161	19.115	19.146	17.868
Egenkapital						
Eierandelskapital	730	686	686	676	676	676
Overkursfond	18	2	2	2	2	2
Uttevningfond	189	196	290	236	197	153
Hybridkapital (fondsobligasjon)	100		100			
Sparebankens fond	1.667	1.510	1.671	1.515	1.513	1.377
Annen egenkapital	307	271	142	146		
Minoritetsinteresser	3	3	3	3		
Sum egenkapital	3.014	2.667	2.893	2.578	2.387	2.207
Sum egenkapital og gjeld	24.322	22.616	23.054	21.694	21.533	20.075
Poster utenom balansen:						
Portefølje overført til kreditttoretak	8.874	7.747	8.491	7.569	7.569	6.771

9.4.3 Endringer i egenkapitalen

Konsernets egenkapital består av eierandelskapital, overkursfond, utjevningfond, sparebankens fond, hybridkapital og annen egenkapital inkl. fond for urealiserte gevinster.

Tabellene nedenfor viser endringer i egenkapitalen siste tre regnskapsår og frem til 30. juni 2018.

Endring i egenkapital konsern	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Utjevning- fond	Sparebankens fond	Hybrid- kapital	Annen egenkapital	Sum majoritets- interesser	Minoritets- interesser	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.16	676	2	170	1.377		143	2.367	3	2.370
Utbytte fra 2015, utbetalt 2016			-20	-5			-25	-2	-26
Årsresultat			84	140		12	236	2	238
Poster som reverseres over resultat:									
Endring i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg						-8	-8		-8
Andel andre inntekter og kostnader fra felleskontrollert virksomhet									
Poster som ikke reverseres over resultat:									
Estimatavvik I AS 19 Pensjon			2	3			5		5
Egenkapital 31.12.16	676	2	236	1.515	0	146	2.575	3	2.578
Egenkapital 01.01.17	676	2	236	1.515		146	2.575	3	2.578
Utbytte fra 2016, utbetalt 2017			-40	-5			-45	-1	-46
Emisjon 2017	10						10		10
Fondsobligasjon					100		100		100
Utbetalte renter fondsobligasjoner			-0,4	-0,7			-1,1		-1,1
Årsresultat			103	175		-11	267	1	268
Poster som reverseres over resultat:									
Endring i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg						10	10		10
Andel andre inntekter og kostnader fra felleskontrollert virksomhet						-3	-3		-3
Poster som ikke reverseres over resultat:									
Estimatavvik I AS 19 Pensjon			-9	-15			-23		-23
Egenkapital 31.12.17	686	2	290	1.671	100	142	2.890	3	2.893
Endring i egenkapital i konsern	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Utjevning- fond	Spare- bankens fond	Hybrid- kapital	Annen egenkapital/ udisp resultat	Sum majoritets- interesser	Minoritets- interesser	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.17	686	2	290	1.671	100	142	2.890	3	2.893
IFRS 9 implementeringseffekt			-0,5	-0,9			-1,3		-1,3
Egenkapital 01.01.18	686	2	289	1.670	100	142	2.889	3	2.892
Utbytte fra 2017, utbetalt 2018			-40	-3			-43	-1	-44
Utbetalte renter fondsobligasjoner						-2,1	-2,1		-2,1
Salg 5 % av aksjer i datterselskap jan 2018						0,8	0,8	0,2	1
Emisjon 2018	43,9	16,1	-60,0						0,0
Resultat før øvrige resultatposter						160,0	160	0,8	161
Poster som reverseres over resultat:									
Verdiendring utover tapsavsetning på utlån klassifisert til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader						7,1	7		7
Andre inntekter og kostnader fra felleskontrollert virksomhet						-0,5	-0,5		-0,5
Egenkapital 30.06.18	730	18	189	1.667	100	307	3.011	3,2	3.014

9.4.4 Kontantstrømpstilling

Tabellen nedenfor viser kontantstrømmen for andre kvartal 2018 og 2017 samt siste tre regnskapsår.

MNOK	30.06.2018 IFRS (konsern) Urevidert	30.06.2017 IFRS (konsern) Urevidert	2017 IFRS (konsern)	2016 IFRS (konsern)	2016 NGAAP (morbank)	2015 NGAAP (morbank)
Kontantstrøm						
Kontantstrøm fra virksomheten						
Resultat før skatt	197	159	343	300	283	229
Netto resultat fra felleskontrollert virksomhet	-14	-14	-34	-31	0	0
Tap/gevinst finansielle anleggsmidler	0	2	0	-1	-1	2
Verdiendringer på finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi	0	0	-4	-6	0	0
Av- og nedskrivninger	6	6	12	28	26	10
Tap på utlån	6	-2	-5	0	0	9
Betalbare skatter	-74	-61	-58	-63	-61	-59
Kontantstrøm fra drift (før effekter av endrede balanseverdier)	120	90	255	227	247	190
Endring utlån og andre eiendeler	-781	-716	-929	-1.300	-1.297	-1.162
Endring innskudd fra kunder	1.002	578	872	619	620	81
Endring utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	-132	-178	-189	-417	-417	673
Endring rentebærende verdipapirer	-328	-6	-77	265	269	90
Endring øvrige fordringer	-17	-32	41	-7	-9	22
Endring annen kortsiktig gjeld	69	-26	-59	31	31	1
Netto kontantstrøm fra virksomheten	-67	-291	-87	-581	-556	-105
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter						
Endring varige driftsmidler	-	-5	-4	-26	-26	-37
Endring aksjer, egenkapitalbevis og andeler	-21	17	-63	-38	-67	-91
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-21	12	-67	-65	-92	-128
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter						
Endring låneopptak finansielle innlån	76	301	136	466	466	312
Endring låneopptak ansvarlig lån	48	0	150	150	150	-75
Utbetalt utbytte/gaver	-43	-31	-36	-24	-23	-21
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	81	270	250	591	593	216
Sum endring likvider i året	-7	-9	96	-55	-55	-17
Likviditetsbeholdning 1.1	134	38	38	93	93	109
Likviditetsbeholdning 31.12	127	29	134	38	38	93
Netto endring likvider i året	-7	-9	96	-55	-55	-17

9.4.5 Utvalgte nøkkeltall

Tabellen nedenfor gir en oversikt over utvalgte nøkkeltall for kvartalsperiodene per 30. juni 2018 og 30. juni 2017, samt de tre siste regnskapsår.

	30.06.2018	30.06.2017	2017	2016	2016	2015
	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	NGAAP	NGAAP
MNOK	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(konsern)	(morbank)	(morbank)
Utvalgte nøkkeltall	Urevidert	Urevidert				
Resultatsammendrag						
Netto renteinntekter	188	180	374	349	349	324
Andre inntekter	160	115	247	264	215	161
Driftskostnader	145	137	282	314	283	245
Resultat før tap	203	159	339	299	282	239
Tap på utlån og garantier	6	-2,1	-5	0	0	9
Resultat før øvrige resultatposter	161	122	268	238	220	166
Totalresultat	167	125	252	234		
Lønnsomhet						
Egenkapitalavkastning	11,3 %	9,3 %	10,0 %	9,6 %	9,6 %	7,9 %
Egenkapitalavkastning (totalresultat)	11,7 %	9,5 %	9,2 %	9,5 %		
Rentenetto (morbank)	1,62 %	1,67 %	1,67 %	1,66 %	1,67 %	1,62 %
Kostnadsprosent (morbank)	37,6 %	39,4 %	42,2 %	50,2 %	50,1 %	50,6 %
Kostnadsprosent (konsern)	41,6 %	46,3 %	45,4 %	51,2 %		
Balanse						
Brutto utlån inkl overføring til kredittforetak	29.582	27.520	28.451	26.613	26.638	24.569
Brutto utlån ekskl overføring til kredittforetak	20.708	19.772	19.960	19.044	19.069	17.799
Utlån overført til kredittforetak	8.874	7.747	8.491	7.569	7.569	6.771
Innskudd fra kunder	15.074	13.775	14.068	13.196	13.211	12.591
Innskuddsdekning	72,8 %	69,7 %	70,5 %	69,3 %	69,3 %	70,7 %
Likvidetsreservekrav LCR (morbanken)	291	187	296	159	159	111
Utlån overført til kredittforetak i prosent av brutto utlån	30,0 %	28,2 %	29,8 %	28,4 %	28,4 %	27,6 %
Utlånsvekst inkludert overføring til kredittforetak	7,5 %	8,3 %	6,9 %	8,4 %	8,4 %	9,4 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	9,4 %	3,7 %	6,6 %	4,9 %	4,9 %	0,6 %
Vekst i forvaltningskapital inkl overført kredittforetak	9,3 %	6,2 %	7,8 %	8,3 %	8,4 %	5,7 %
Forvaltningskapital	24.322	22.616	23.054	21.694	21.533	20.073
Forvaltningskapital inkl overføring til kredittforetak	33.196	30.363	31.546	29.263	29.102	26.844
Egenkapital ekskl hybridkapital	2.914	2.667	2.793	2.578	2.387	2.207
Soliditet						
Ren kjernekapitaldekning (forholdsmessig konsolidert)	16,0 %					
Kjernekapitaldekning (forholdsmessig konsolidert)	17,0 %					
Kapitaldekning (forholdsmessig konsolidert)	19,1 %					
Uvektet kjernekapitaldekning (LR) (forholdsmessig konsolidert)	8,0 %					
Ren kjernekapitaldekning (morbanken)	17,6 %	16,7 %	18,0 %	17,6 %	17,6 %	16,8 %
Kjernekapitaldekning (morbanken)	18,3 %	16,7 %	18,5 %	17,6 %	17,6 %	16,8 %
Kapitaldekning (morbanken)	20,2 %	17,5 %	19,6 %	18,1 %	18,1 %	16,8 %
Uvektet kjernekapitaldekning (LR) (morbanken)	9,8 %	9,0 %	10,0 %	9,6 %	9,6 %	8,7 %
Ansvarlig kapital (morbanken)	2.610	2.120	2.448	2.145	2.140	1.815
Risikovektet balanse (morbank)	12.949	12.132	12.492	11.838	11.829	10.822
Kontor og bemanning						
Antall kontor	7	7	7	7	7	7
Antall årsverk	186,6	162,8	174,7	165,6	143,7	162,4
herav antall årsverk morbank	154,6	140,7	152,7	143,6	143,7	162,4
Antall ansatte	192	167	180	171	149	169
herav antall ansatte morbank	160	145	158	149	149	169

Se kapittel 4.3 for forklaring på alternative resultatmål.

10 NÆRMERE BESKRIVELSE AV REGNSKAPSTALLENE

10.1 Beskrivelse av regnskapstallene

10.1.1 Andre kvartal 2018 og perioden fra 1. januar til 30. juni 2018

10.1.1.1 Resultat

Konsernet oppnådde et resultat før skatt på NOK 197 millioner, og et resultat før øvrige resultatposter på NOK 161 millioner. Dette ga en egenkapitalavkastning for konsernet på 11,3 %. Tilsvarende resultat for morbanken ble på NOK 203 millioner, og resultat før øvrige resultatposter på ble 167 millioner kroner. Dette ga en egenkapitalavkastning for morbanken på 12,2 %. Av spesielle poster i første halvår er sammenslåingen mellom Vipps AS, BankAxept AS og BankID Norge AS, og en ny verdivurdering av dette selskapet som ga en positiv resultateffekt i Q2 2018 på ca. 20 millioner kroner. I tillegg ble det i februar 2018 tilbakeført for mye innbetalt formueskatt for årene 2012 til 2016 på NOK 9,4 millioner.

Resultatutviklingen fra underliggende drift hittil i 2018 er god. Nettorenteinntekter har økt med i ca. 4,5 %, men rentenettoen er ned sammenlignet med året før og endte på 1,62 % som skyldes en høyere innskuddsvekst enn utlånsvekst. Provisjonsinntektene fra SpareBank 1 Boligkreditt AS viser en økning på NOK 8,0 millioner. Oppgangen skyldes i all hovedsak vekst. Øvrige netto provisjonsinntekter viser en økning på NOK 11,9 millioner sammenlignet med samme periode i 2017. Økningen skyldes i all hovedsak økte inntekter hos Eiendomsmegler 1 Telemark som følge av overtakelse av meglervirksomheten til SBBL fra 1.1.18, mens resten av økningen tilskrives netto betalingsformidling.

Konsernets driftskostnader viser en oppgang på NOK 7,8 millioner sammenlignet med året før. I februar ble det tilbakeført for mye innbetalt formueskatt i banken på NOK 9,4 millioner for årene 2012 til 2016. Korrigert for tilbakebetaling av formueskatt, viser kostnadene en økning på ca. NOK 17 millioner. Økningen i driftskostnadene sammenlignet med fjoråret skyldes i hovedsak økte lønns- og pensjonskostnader som følge av flere årsverk i morbank (13,8 årsverk) og meglervirksomheten (10 årsverk), samt økte IT og felleskostnader.

Konsernets driftskostnader i forhold til totale inntekter ble på 41,6 %, mens morbankens driftskostnader i forhold til totale inntekter ble på 37,6 %.

Kvaliteten på utlånsporteføljen anses som god med en tapskostnad hittil i år på NOK 6,4 millioner.

Bankens rene kjernekapitaldekning forholdsmessig konsolidert var på 16,0 % per utgangen av første halvår 2018. Regnskapet har vært gjenstand for forenklet revisorkontroll og resultatet hittil i år er tillagt den ansvarlige kapitalen ved beregning av soliditet ved utgangen av første halvår 2018.

10.1.1.2 Balanse og likviditet

Konsernets forvaltningskapital inkl. overføring til kredittforetak var på NOK 33 196 millioner ved utgangen av første halvår 2018. Dette tilsvarer en årsvekst på 9,3 % (NOK 2 833 millioner). Forvaltningskapitalen etter overføring til kredittforetak, var på NOK 24 322 millioner, en økning på 7,5 % (NOK 1 706 millioner) fra samme periode i 2017.

De samlede utlån før overføring til kredittforetak var ved utgangen av første halvår 2018 på NOK 29 582 millioner. Dette tilsvarer en utlånsvekst på 7,5 % (NOK 2 062 millioner) sammenlignet med 2017. De samlede utlån etter overføring til kredittforetak, var ved halvårsskiftet NOK 20 708 millioner. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt var ved utgangen av første halvår 2018 på NOK 8 874 millioner, som utgjør 30,0 % av brutto utlån herav 36,9 % prosent av brutto utlån til personmarkedet og 9,6 % av brutto utlån til bedriftsmarkedet. Av Bankens brutto utlån utgjør andelen til bedriftsmarkedet 25,1%.

Til sammen utgjorde gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer NOK 6 132 millioner i 2017. Disse består av NOK 5 631 millioner i obligasjonsgjeld, bilateralt lån på NOK 150 millioner fra Eksportfinans ASA (forfall i september 2022), ansvarlig obligasjonslån NOK 250 millioner og fondsobligasjon NOK 100 millioner (se avsnitt 6.10 vedrørende beskrivelse av konsernets finansiering). Gjennomsnittlig løpetid på Bankens langsiktige finansiering inkl. ansvarlig obligasjonslån og fondsobligasjon var på 3,0 år per. utgangen av første halvår 2018.

10.1.1.3 Kontantstrøm

Kontantstrømmen fra virksomheten pr. utgangen av første halvår 2018 var på NOK -67 millioner. Banken hadde en netto innbetaling fra årets drift hittil i år på NOK 120 millioner, som er NOK 30 millioner høyere enn tilsvarende

periode i 2017 hvor innbetalingen fra årets drift var på NOK 90 millioner. Resultatutviklingen hittil i år er beskrevet nærmere ovenfor. Banken har netto utbetaling av lån til kunder på NOK 781 millioner hittil i 2018, som er NOK 65 millioner høyere enn tilsvarende periode i 2017. Netto vekst på utlån på balansen er bakgrunnen for en netto utbetaling av lån til kunder. Netto endring i innskudd fra kunder var på NOK 1 002 millioner hittil i 2018, sammenlignet med NOK 578 millioner for samme periode i 2017. Endringen skyldes høyere vekst i kundeinnskudd. Endring i utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner viser en utbetaling på NOK 132 millioner mot utbetaling NOK 178 millioner i 2017. Endringen er hovedsakelig knyttet til noe lavere innskudd i oppgjørsbank per utgangen av første halvår 2018 mot første halvår 2017. Endringer i kortsiktige plasseringer i verdipapirer viser hittil i 2018 en utbetaling på NOK 328 millioner, sammenlignet med NOK 6 millioner i 2017. Endringen skyldes at Banken har økt sine investeringer i kortsiktige verdipapirer.

Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter var NOK -21 millioner, sammenlignet med NOK 12 millioner i 2017. Utbetalingen skyldes i hovedsak endringer i Bankens aksjer, egenkapitalbevis og andeler på NOK 21 millioner, som skyldes økte emisjoner i blant annet boligkreditt ref. avsnitt 6.7.1

Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter var NOK 81 millioner. I andre kvartal 2018 økte Bankens ansvarlige lån med NOK 50 millioner samt netto innbetaling ved utstedelse av verdipapirer på NOK 76 millioner hittil i 2018, sammenlignet med NOK 301 millioner i 2017. Banken delte ut NOK 40 millioner i utbytte til egenkapitalbeviserne i 2018, sammenlignet med NOK 30 millioner i 2017. I tillegg ble det utbetalt NOK 3 millioner i gaver.

Likviditets/kontantbeholdning ved utgangen av halvåret var på NOK 127 millioner. Økningen fra tilsvarende periode i 2017 (NOK 98 millioner) skyldes i all hovedsak et godt resultat etter at netto endring fra økte innskudd og utlån er balansert mot økning i finansielle innlån og ansvarlig lånekapital.

10.1.2 Året endt 31. desember 2017

10.1.2.1 Resultat

Konsernet oppnådde et resultat før skatt på NOK 343 millioner, og et resultat før øvrige resultatposter ble NOK 268 millioner. Dette ga en egenkapitalavkastning for konsernet på 10,0 % for 2017. Tilsvarende resultat for morbanken ble på NOK 352 millioner, og resultat før øvrige resultatposter på 278 millioner kroner. Dette ga en egenkapitalavkastning for morbanken på 10,9 %.

Av spesielle poster i 2017 har morbanken inntektsført gjennomstrømmende utbytte fra SpareBank 1 Alliansen og BN Bank, men dette er eliminert i konsernregnskapet. Resultatutviklingen fra underliggende drift i 2017 var god. Netto renteinntekter har økt med i overkant av 7,0 %, og rentenettoen er opp ett punkt sammenlignet med året før og endte på 1,67 %. Provisjonsinntektene fra SpareBank 1 Boligkreditt AS viser en økning på NOK 16,8 millioner. Oppgangen skyldes lav Nibor og gode fundingvilkår for kredittforetaket i 2017. Øvrige netto provisjonsinntekter viser en økning på NOK 4,3 millioner sammenlignet med 2016, og er en generell økning i inntektene innenfor verdipapiriromsetning, betalingsformidling og forsikring. Konsernets driftskostnader viser en nedgang på NOK 31,5 millioner sammenlignet med året før. Dette skyldes omstillingskostnader og nedskrivning av bygg i 2016 ref. omtale under 10.1.3.

Som et resultat av moderniseringsprosessen i 2016 ble det i 2017 ansatt 13 nye medarbeidere hvorav 8 traineer. Kostnadene knyttet til nyansettelsene har kun hatt halvt års effekt i 2017. Konsernets driftskostnader i forhold til totale inntekter ble på 45,4 %, mens Morbankens driftskostnader i forhold til totale inntekter ble på 42,2 %.

Kvaliteten på utlånsporteføljen anses som god med inntektsføring på tapskostnaden for året på NOK 4,7 millioner.

Morbankens rene kjernekapitaldekning var på 18,0 % per utgangen av 2017.

10.1.2.2 Balanse og likviditet

Konsernets forvaltningskapital inkl. overføring til kredittforetak var på NOK 31 546 millioner ved utgangen av 2017. Dette tilsvarer en vekst på 7,8 % (NOK 2 283 millioner). Forvaltningskapitalen etter overføring til kredittforetak, var på NOK 23 054 millioner, en økning på 6,3 % (NOK 1 360 millioner) fra 2016.

De samlede utlån før overføring til kredittforetak var ved utgangen av 2017 på NOK 28 451 millioner. Dette tilsvarer en utlånsvekst på 6,9 % (NOK 1 838 millioner) sammenlignet med 2016. De samlede utlån etter

overføring til kredittforetak, var ved årsskiftet NOK 19 960 millioner. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt var ved utgangen av 2017 på NOK 8 491 millioner, som utgjør 29,8 % av brutto utlån herav 36,7 % prosent av brutto utlån til personmarkedet og 8,9 % av brutto utlån til bedriftsmarkedet. Av Bankens brutto utlån utgjør andelen til bedriftsmarkedet 24,7%.

Innskudd fra kunder var ved utgangen av 2017 på NOK 14 068 millioner. Dette tilsvarer en årsvekst på 6,6 % (NOK 872 millioner). Innskudd fra personmarkedet økte i 2017 med 6,5 %, mens innskudd fra bedriftskunder økte med 6,7 %. Innskudd fra bedriftsmarkedet utgjorde ved utgangen av 2017 29,0 % av totale innskudd som er tilnærmet uendret fra året før. Innskuddsdekningen på balansen var ved utgangen av 2017 på 70,5 %.

Til sammen utgjorde gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer NOK 6 001 ved utgangen av 2017. Disse består av NOK 5.551 i obligasjonsgjeld, bilateralt lån på NOK 150 millioner fra Eksportfinans ASA (forfall i september 2022), ansvarlig obligasjonslån NOK 200 millioner og fondsobligasjon NOK 100 millioner (se avsnitt 6.10 vedrørende beskrivelse av Konsernets finansiering). Gjennomsnittlig løpetid på bankens langsiktige finansiering inkl. ansvarlig obligasjonslån og fondsobligasjon var på 2,9 år per. utgangen av 2017.

10.1.2.3 Kontantstrøm

Kontantstrømmen fra virksomheten per 2017 var på NOK -87 millioner. Banken hadde netto innbetaling fra årets drift på NOK 255 millioner, som er NOK 28 millioner høyere enn i 2016 hvor innbetalingen fra årets drift var på NOK 227 millioner. Banken har netto utbetaling av lån til kunder på NOK 929 millioner i 2017 som er NOK 371 millioner lavere enn året før. Netto vekst på utlån på balansen er bakgrunnen for en netto utbetaling av lån til kunder. Netto endring i innskudd fra kunder var på NOK 872 millioner i 2017 mot NOK 619 millioner i 2016. Endringen skyldes høyere vekst i kundeinnskudd i 2017. Endring i utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner viser en utbetaling på NOK 189 millioner mot utbetaling NOK 417 millioner i 2016. Endringen er hovedsakelig knyttet til noe lavere innskudd i oppgjørsbank per utgangen av 2017 mot året før. Endringer i kortsiktige plasseringer i verdipapirer viser en utbetaling på NOK 77 millioner i 2017, sammenlignet med innbetaling på NOK 265 millioner i 2016. Endringen skyldes at Banken har økt LCR porteføljen i 2017.

Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter var NOK -67 millioner, sammenlignet med NOK -65 millioner i 2016. Utbetalingen skyldes i hovedsak endringer i Bankens aksjer, egenkapitalbevis og andeler med en økning på NOK 63 millioner.

Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter var NOK 250 millioner. I 2017 økte Banken ansvarlige lån med NOK 50 millioner og utstedte fondsobligasjon på NOK 100 millioner, samt økte netto innbetaling ved utstedelse av verdipapirer på NOK 136 millioner, sammenlignet med NOK 466 millioner i 2016. Banken delte ut NOK 30 millioner i utbytte til egenkapitalbeviserne i 2017, sammenlignet med NOK 20 millioner i 2016. I tillegg ble det utbetalt NOK 6 millioner i gaver.

Likviditets/kontantbeholdning ved utgangen av året 2017 var på NOK 134 millioner. Økningen fra 2016 (NOK 96 millioner) skyldes i all hovedsak et godt resultat etter at netto endring fra økte innskudd og utlån er balansert mot økning i finansielle innlån og ansvarlig lånekapital.

10.1.3 Året endt 31. desember 2016

10.1.3.1 Innledning

Banken har avlagt årsregnskapet etter Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) fra og med årsregnskapet for 2017. Regnskapstallene for 2016 er omarbeidet fra NGAAP til IFRS, og det er etter IFRS utarbeidet konsernregnskap. For ordens skyld henvises det til punkt 9.2 som illustrerer effektene av overgangen fra NGAAP morbank til IFRS konsern.

10.1.3.2 Resultat

Effekten av omarbeidelsen til IFRS er en bedring i resultat før skatt til morbanken på NOK 2 millioner. I tillegg er det utarbeidet konsernregnskap. Dette er ikke gjort tidligere da datterselskapene ikke har vært ansett å ha betydning for å bedømme bankens stilling og resultat, ref. Regnskapslovens unntaksregel i § 3-8 (2). For nærmere detaljer og effekter av overgangen fra god regnskapsskikk i Norge til IFRS vises til note 4 i årsregnskapet for 2017 og punkt 9.1, 9.2 og 9.3 for forklaring og spesifisering av endringen (bro) fra NGAAP til IFRS.

Resultat for 2016 som omtales her er resultat etter IFRS og konserntall.

Konsernet Sparebanken Telemark oppnådde et resultat før skatt på NOK 300 millioner, og er resultat før øvrige poster på NOK 238 millioner. Dette ga en egenkapitalavkastning for konsernet på 9,6 % for 2016. Tilsvarende resultat for morbanken ble på NOK 286 millioner, og resultat før øvrige resultatposter på 224 millioner kroner. Dette ga en egenkapitalavkastning for morbanken på 9,6 %.

Konsernet hadde en rekke engangsposter med regnskapsmessig effekt i 2016 med blant annet utdeling fra Visa Norge på NOK 15 millioner, gevinst salg av eierandel i Bank 1 Oslo på NOK 14 millioner og salg av bankbygg og hytter på NOK 24 millioner. I 2016 ble det gjennomført en omstillingsprosess i morbanken. Det ble i denne forbindelse gitt tilbud om frivillige sluttpakker til alle ansatte i morbanken, hvorav 20 ansatte sluttet i løpet av 2016. Omstillingskostnaden knyttet til sluttpakkene ble i sin helhet kostnadsført i 2016 med NOK 18 millioner. Konsernet gjennomførte påkostninger på bygg i Porsgrunn i 2015 og 2016 for til sammen NOK 60 millioner hvorav NOK 3 millioner kroner i Sparebankgården AS og NOK 58 millioner i morbanken. Påkostningen i Sparebankgården AS gjaldt utvendig infrastruktur. Påkostningene ble i sin helhet aktivert, men ved utgangen av året ble aktiveringen revurdert og det ble gjennomført en nedskrivning i morbanken på NOK 15 millioner. I tillegg ble det gjennomført en nedskrivning på to anleggsaksjeposter (klassifisert som egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi med verdiendring resultat) henholdsvis i et investeringsfond NOK 10 millioner og i SpareBank 1 Mobilbetaling AS NOK 4 millioner. Netto effekt av engangspostene i 2016 er på NOK 6 millioner.

Underliggende drift i 2016 var god. Netto renteinntekter økte med 8,0 %, og rentenettoen endte på 1,66 % som er opp sammenlignet med 2015 (1,62 %). Kvaliteten på utlånsporteføljen var god med en tapskostnad for året på NOK 0,1 millioner. Som det fremgår av avsnitt 9.1, 9.2 og 9.4.1 har valg av regnskapsspråk i relativ liten grad påvirket resultatet fra underliggende drift.

Morbankens rene kjernekapitaldekning var på 17,6 % per utgangen av 2016

10.1.3.3 Balanse og likviditet

Effekten av omarbeidelsen av balansen til IFRS er en økning i bankens forvaltningskapital med NOK 31 millioner i tillegg til at det er utarbeidet konsernregnskap for 2016 se punkt 10.1.3.2 og note 4 til årsregnskapet for 2017 samt punkt 9.1 og 9.2. Balansen for 2016 som omtales her er balansen etter IFRS og konserntall.

Konsernets forvaltningskapital inkl. overføring til kredittforetak var på NOK 29 263 millioner ved utgangen av 2016. Dette tilsvarer en vekst på 8,3 % (NOK 2 241 millioner). Forvaltningskapitalen etter overføring til kredittforetak, var på NOK 21 694 millioner, en økning på 7,1 % (NOK 1 442 millioner) fra 2015.

De samlede utlån før overføring til kredittforetak var ved utgangen av 2016 på NOK 26 613 millioner. Dette tilsvarer en utlånsvekst på 8,4 % (NOK 2 060 millioner) sammenlignet med 2015. De samlede utlån etter overføring til kredittforetak, var ved årsskiftet NOK 19 044 millioner. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt var ved utgangen av 2016 på NOK 7 569 millioner, som utgjør 28,4 % av brutto utlån herav 36,8 % prosent av brutto utlån til personmarkedet og 3,2 % av brutto utlån til bedriftsmarkedet. Av bankens brutto utlån utgjør andelen til bedriftsmarkedet 24,8 %.

Innskudd fra kunder var ved utgangen av 2016 på NOK 13 196 millioner. Dette tilsvarer en årsvekst på 4,9 % (NOK 619 millioner). Innskudd fra personmarkedet økte i 2017 med 3,7 %, mens innskudd fra bedriftskunder økte med 8,0 %. Innskudd fra bedriftsmarkedet utgjorde ved utgangen av 2017 29,0 % av totale innskudd som er på ett prosentpoeng fra året før. Innskuddsdekningen på balansen var ved utgangen av 2016 på 69,3 %.

Til sammen utgjorde gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer NOK 5 416 millioner i 2016. Banken har i tillegg et bilateralt lån på NOK 150 millioner. Dette er lån fra Eksportfinans ASA med forfall i september 2022 samt ansvarlig lån på NOK 150 millioner. Gjennomsnittlig løpetid på Bankens langsiktige finansiering inkl. ansvarlig obligasjonslån på NOK 150 millioner var på 2,8 år per. utgangen av 2016.

10.1.3.4 Kontantstrøm

Effekten av omarbeidelsen av kontantstrømoppstillingen til IFRS gir kun utslag på klassifiseringen i kontantstrømoppstillingen. Kontantstrøm fra operasjonell aktiviteter øker med NOK 8,4 millioner, mens kontantstrøm fra investeringsaktivitet reduseres med NOK 8,4 millioner. I tillegg til at det er utarbeidet konsernregnskap se punkt 10.1.3.2 og note 4 til årsregnskapet for 2017 og punkt 9.1 og 9.2. Kontantstrømmen for 2016 som omtales her er kontantstrømmen etter IFRS og konserntall.

Kontantstrømmen fra virksomheten etter IFRS for 2016 var på NOK -581 millioner. Banken hadde netto innbetaling fra årets drift på NOK 227 millioner, som er NOK 36 millioner høyere enn i 2015 hvor innbetalingen var på NOK 191 millioner. Bankens netto utbetalinger av lån til kunder på NOK 1.300 millioner i 2016, som er NOK 138 millioner høyere enn tilsvarende periode i 2015. Netto endring i innskudd fra kunder var på NOK 619 millioner i 2016, sammenlignet med NOK 81 millioner for samme periode i 2015. Endring i utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner viser en utbetaling på NOK 417 millioner mot innbetaling NOK 673 millioner i 2015. Endringen er hovedsakelig knyttet til lavere innskudd i oppgjørsbank per utgangen av året 2016 mot 2015. Endringer i kortsiktige plasseringer i verdipapirer viser en innbetaling på NOK 265 millioner, sammenlignet med NOK 90 millioner i 2015 og viser at Banken har redusert sine investeringer i obligasjonslån til SB1 Boligkreditt AS i 2016.

Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter var NOK -65 millioner, sammenlignet med NOK -128 millioner i 2015. Utbetalingen skyldes i hovedsak endringer i Bankens aksjer, egenkapitalbevis og andeler på NOK 38 millioner, samt økning i driftsmidler med NOK 26 millioner.

Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter var NOK 591 millioner. I 2016 økte Banken ansvarlige lån med NOK 150 millioner samt netto innbetaling ved utstedelse av verdipapirer med NOK 466 millioner, sammenlignet med NOK 312 millioner i 2015. Banken delte ut NOK 20 millioner i utbytte til egenkapitalbeviserne og utbetalt NOK 4 millioner i gaver.

Likviditets/kontantbeholdning ved utgangen av året 2016 var på NOK 38 millioner. Reduksjonen fra 2015 (NOK 55 millioner) skyldes i all hovedsak at netto endring fra økte innskudd og utlån ikke fullt ut er balansert med økning i finansielle innlån og ansvarlig lån.

10.1.4 Året endt 31. desember 2015

10.1.4.1 Innledning

Banken har avlagt årsregnskapet etter Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) fra og med årsregnskapet for 2017. Resultatregnskapet, balansen og kontantstrømoppstillingen for 2015 er ikke omarbeidet. 2015 resultatet, balansen og kontantstrømoppstillingen er således kun morbank og etter NGAAP.

10.1.4.2 Resultat

Sparebanken Telemark oppnådde et resultat før skatt på NOK 229 millioner, mens resultat etter skatt ble på NOK 166 millioner. Dette ga en egenkapitalavkastning for Banken på 7,9 % for 2015. Rentenettoen i 2015 var presset og endte på 1,62 %. Presset på renteinntektene vises også på provisjonsinntektene fra kredittforetak som ble redusert med NOK 11 millioner sammenlignet med 2014. Øvrige provisjonsinntekter øker svakt i 2015 (NOK 4 millioner), mens netto avkastning på finansielle investeringer reduseres (NOK 22 millioner). Reduksjonen skyldes utbytte, spesielt fra SamSpar AS som følge av tidligere nedskrivning av aksjeverdien i SpareBank 1 Markets AS

Bankens driftskostnader er redusert i 2015 som følge av færre årsverk.

10.1.4.3 Balanse og likviditet

Bankens forvaltningskapital inkl. overføring til kredittforetak var på NOK 26 844 millioner ved utgangen av 2015. Forvaltningskapitalen etter overføring til kredittforetak, var på NOK 20 075 millioner.

De samlede utlån før overføring til kredittforetak var ved utgangen av 2015 på NOK 24 569 millioner. Dette tilsvarer en utlånsvekst på ca. 9,4 % (NOK 2 118 millioner) sammenlignet med 2014. De samlede utlån etter overføring til kredittforetak, var ved årsskiftet NOK 17 799 millioner som tilsvarer en vekst på 6,9 % (NOK 1 148 millioner). Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS var ved utgangen av 2015 på NOK 6 771 millioner, som utgjør 27,6 % av brutto utlån herav 36,2 % prosent av brutto utlån til personmarkedet. Av bankens brutto utlån utgjør andelen til bedriftsmarkedet 24,1 %.

Innskudd fra kunder var ved utgangen av 2015 på NOK 12 591 millioner. Innskudd fra bedriftsmarkedet utgjorde ved utgangen av 2017 28,3 % av totale innskudd. Innskuddsdekningen på balansen var ved utgangen av 2015 på 70,7 %.

Til sammen utgjorde gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer NOK 4 946 millioner i 2015. Banken har i tillegg et bilateralt lån på NOK 150 millioner. Dette er lån fra Eksportfinans ASA med forfall i september 2022. Gjennomsnittlig løpetid på bankens langsiktige finansiering var på 2,7 år per. utgangen av 2015.

10.1.4.4 Kontantstrøm

Kontantstrømmen fra virksomheten pr. utgangen av år 2015 var på NOK -105 millioner. Bankens netto innbetaling fra årets drift var på NOK 191 millioner. Banken hadde netto utbetaling av lån til kunder på NOK 1 162 millioner i 2015. Netto endring i innskudd fra kunder var på NOK 81 millioner i 2015. Endringen skyldes en lav vekst i kundeinnskudd. Endring i utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner viser en innbetaling på NOK 673 millioner. Endringen er hovedsakelig knyttet til høye innskudd i oppgjørsbank per utgangen av året. Endringer i kortsiktige plasseringer i verdipapirer viser en innbetaling på NOK 90 millioner og forklares Bankens reduksjon i sine investeringer i kortsiktige verdipapirer per 2015.

Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter var NOK -128 millioner og skyldes endringer i Bankens langsiktige verdipapirer med NOK 91 millioner, samt investeringer i varige driftsmidler på NOK 37 millioner.

Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter var NOK 216 millioner og skyldes utstedelse av verdipapirer. Banken delte ut NOK 18 millioner i utbytte og, i tillegg ble det utbetalt NOK 3 millioner i gaver i 2015.

Likviditets/kontantbeholdning ved utgangen av halvåret var på NOK 93 millioner. Reduksjonen fra 2014 (NOK 17 millioner) skyldes i all hovedsak at netto endring fra økte innskudd og utlån ikke fullt ut er balansert med økning i finansielle innlån.

10.2 Kapitalisering, ansvarlig kapital og gjeldsforpliktelser

10.2.1 Generelt

Tabellen nedenfor viser Banken kapitaldekning siste tre regnskapsår samt 30. juni 2018 og 30. juni 2017 (kapitaldekning for morbank uten forholdsmessig konsolidering).

MNOK	30.06.2018	30.06.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2015
	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	NGAAP	NGAAP
Ansvarlig kapital						
Eierandelskapital	730	686	686	676	676	676
Overkursfond	18	2	2	2	2	2
Hybridkapital	100	0	100			
Utjevnings fond	189	196	290	236	197	153
Sparebankens fond	1.667	1.510	1.671	1.515	1.513	1.377
Annen egenkapital	197	175	24	14		
Balansført egenkapital	2.901	2.569	2.772	2.443	2.387	2.207
Balansført egenkapital som ikke inngår i ren kjernekapital	-135	-157	-143	-45		
Verdjusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-1	-1	-1	-1	-1	-1
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser		-6		-6	-6	0
Fradrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-489	-380	-378	-308	-299	-387
Ren kjernekapital	2.275	2.025	2.250	2.083	2.078	1.815
Fondsobligasjoner	100	0	100			
Fradrag for vesentlige og ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-3	0	-45			
Kjernekapital	2.372	2.025	2.306	2.083	2.078	1.815
Ansvarlig lånekapital	250	150	200	150	150	
Fradrag for ikke vesentlige eierandeler i finansiell sektor	-12	-54	-57	-88	-88	
Ansvarlig kapital	2.610	2.120	2.448	2.145	2.140	1.815
Risikovektet beregningsgrunnlag						
Kredittisiko	11.971	11.208	11.519	10.912	10.903	10.010
Operasjonell risiko	965	918	965	918	918	797
CVA-tillegg (motpartsrisiko derivater)	13	6	8	8	8	14
Totalt beregningsgrunnlag	12.949	12.132	12.492	11.838	11.829	10.822
Kapitaldekning						
Ren kjernekapitaldekning	17,6 %	16,7 %	18,0 %	17,6 %	17,6 %	16,8 %
Kjernekapitaldekning	18,3 %	16,7 %	18,5 %	17,6 %	17,6 %	16,8 %
Kapitaldekning	20,2 %	17,5 %	19,6 %	18,1 %	18,1 %	16,8 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio (LR))	9,8 %	9,0 %	10,0 %	9,6 %	9,6 %	8,7 %

Tabellen nedenfor viser spesifikasjon av risikovektet kredittrisiko.

MNOK	30.06.2018	30.06.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016	31.12.2015
	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	NGAAP	NGAAP
Spesifikasjon av risikovektet kredittrisiko						
Lokale og regionale myndigheter	45	5	5	5	5	7
Institusjoner	264	241	249	204	204	257
Foretak	1.349	1.627	1.256	1.523	1.802	1.663
Massemarked	1.996	1.327	1.761	1.236	1.236	1.266
Pantesikkerhet i eiendom:	0,0	0,0			0,0	0,0
- Pantesikkerhet i boligeiendom	5.217	5.245	5.120	4.929	4.923	4.616
- Pantesikkerhet i næringseiendom	2.354	2.437	2.513	2.418	2.418	1.901
Forfalte engasjementer	73	59	64	91	91	79
Obligasjoner med fortrinnsrett	62	55	62	55	55	51
Andeler i verdipapirfond	9	5	10	5	5	5
Egenkapitalposisjoner	349	18	310	282		
Øvrige engasjementer inkl utsatt skatt	253	187	168	164	164	167
Sum kredittrisiko	11.971	11.208	11.519	10.912	10.903	10.010

Fra 2018 foretar Banken forholdsmessig konsolidering for eierandeler i foretak i samarbeidende grupper ref. Finansforetaksloven § 17-13. Banken foretar forholdsmessig konsolidering for eierandeler i SB1 Boligkreditt AS, SB1 Næringskreditt AS, SB1 Kredittkort AS, SB1 Finans Midt Norge AS og SamSpar Bankinvest AS (BN Bank).

	30.06.2018
Forholdsmessig konsolidering	IFRS
Ansvarlig kapital	
Ren kjernekapital	2.802
Kjernekapital	2.978
Ansvarlig kapital	3.332
Beregningsgrunnlag	17.485
Kapitaldekning	
Ren kjernekapitaldekning	16,0 %
Kjernekapitaldekning	17,0 %
Kapitaldekning	19,1 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio (LR))	8,0 %

Nedenfor følger en oversikt over kapitalisering og gjeldsforpliktelser (med skille mellom garanterte og ikke-garanterte, sikrede og usikrede gjeldsforpliktelser) per 30. juni 2018 og 31. desember 2017. Se punkt 6.8 for detaljert informasjon.

MNOK	30.06.2018	31.12.2017
Kapitalisering og gjeldsforpliktelser	IFRS	IFRS
Total kortsiktig gjeld	16.195	14.800
Garantert		
Sikret		
Ikke garantert-usikret	16.195	14.800
Total ikke kortsiktig gjeld	5.113	5.362
Garantert		
Sikret		
Ikke garantert-usikret	5.113	5.362
Sum egenkapital	3.014	2.893
Eierandelskapital	730	686
Sparebankens fond	1.667	1.671
Hybridkapital (fondsobligasjon)	100	100
Annen egenkapital	517	436
Sum gjeld og egenkapital	24.322	23.054

Per utgangen av første halvår 2018 utgjorde total kortsiktig gjeld NOK 16 195 millioner, tilsvarende ca. 67 % av sum gjeld og egenkapital. Ikke-kortsiktig gjeld utgjorde NOK 5 113 millioner eller ca. 21 % av sum gjeld og egenkapital. Kortsiktig gjeld består hovedsakelig av innskudd fra og gjeld til kunder samt forfall obligasjonsgjeld

neste 12 måneder. Ikke-kortsiktig gjeld er hovedsakelig bygget opp av obligasjonsgjeld og ansvarlig lån. Egenkapital utgjorde 12,4 % sum gjeld og egenkapital.

Per utgangen av 2017 utgjorde total kortsiktig gjeld NOK 14 800 millioner, tilsvarende ca. 64 % av sum gjeld og egenkapital. Ikke-kortsiktig gjeld utgjorde NOK 5 362 millioner eller ca. 23 % av sum gjeld og egenkapital. Kortsiktig gjeld består hovedsakelig av innskudd fra og gjeld til kunder samt forfall obligasjonsgjeld neste 12 måneder. Ikke-kortsiktig gjeld er hovedsakelig bygget opp av obligasjonsgjeld og hybridkapital. Egenkapital utgjorde 12,5 % sum gjeld og egenkapital.

Nedenfor følger en oversikt over netto kortsiktig og lengre gjeldsforpliktelser per 30. juni 2018 og per 31. desember 2017.

MNOK	30.06.2018	31.12.2017
Netto kortsiktig og lengre gjeldsforpliktelser	IFRS	IFRS
A Kontanter og innskudd i andre banker	1.335	1.210
B Verdpapirportefølje	1.245	918
C Handelsportefølje	0,0	0,0
D Likviditet A+B+C	2.581	2.127
E Kortsiktige finansielle fordringer	0,0	0,0
F Kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0
G Kortsiktig del av langsiktig gjeld	952	585
H Annen kortsiktig finansiell gjeld	15.243	14.215
I Kortsiktig finansiell gjeld F+G+H	16.195	14.800
J Netto kortsiktig finansiell gjeld I-E-D	13.614	12.672
K Ikke kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	150	150
L Obligasjonsgjeld	4.679	4.967
M Annen ikke kortsiktig gjeld	284	245
N Netto ikke kortsiktig gjeld K+J+M	5.113	5.362
O Netto finansiell gjeld J+N	18.727	18.034

H består av innskudd fra kunder og annen gjeld og forpliktelser eksklusiv pensjonsforpliktelse som er klassifisert under M. M består av finansielle derivater, ansvarlig lånekapital og pensjonsforpliktelser.

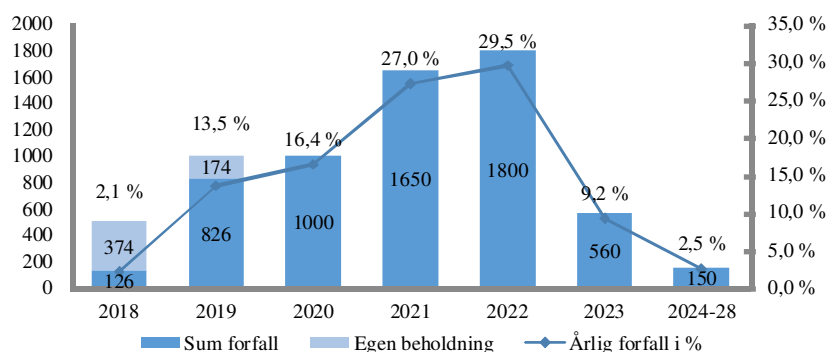
Netto finansiell gjeld per utgangen av første halvår 2018 utgjorde NOK 18 727 millioner, mens netto finansiell gjeld per utgangen av 2017 utgjorde NOK 18 034 millioner. Alle kontanter i Konsernet holdes i NOK.

Tabellen nedenfor viser en oversikt over forpliktelser/betingede forpliktelser, herunder garantiforpliktelser de tre siste regnskapsår samt per utgangen av 30. juni 2018.

MNOK	30.06.2018 IFRS (konsern)	30.06.2017 IFRS (konsern)	31.12.2017 IFRS (konsern)	31.12.2016 IFRS (konsern)	31.12.2016 NGAAP (morbanken)	31.12.2015 NGAAP (morbanken)
Annen gjeld og forpliktelser						
Pensjonsforpliktelse	30	9	31	9	9	14
Betalbar skatt	41	37	79	63	61	61
Avsetning tap på garantier, ubenyttet kreditt, lånetilsgn	9	3	3	3	3	3
Påløpte kostnader / mottatte, ikke opptjente inntekter	35	16	23	73	51	34
Leverandørgjeld	6	5	12	16	14	16
Tidligere avsatte, ikke utbetalte gaver	4	4	4	3	7	5
Mellomværende kredittforetak	27	18	10	16	16	3
Annen gjeld	46	35	17	7	62	45
Sum annen gjeld og forpliktelser	199	126	178	188	223	180
Andre forpliktelser						
Ubenyttede kreditter	1.843	1.875	1.872	1.536	1.536	1.255
Garantier	338	312	349	255	255	247
Sum andre forpliktelser	2.181	2.187	2.221	1.791	1.791	1.502
Pantstillelser						
Verdipapirer	0,3	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3
Sum pantstillelser	0,3	0,4	0,3	0,4	0,4	0,3

Som det fremgår av tabellen ovenfor, hadde Banken per utgangen av første halvår 2018 andre forpliktelser for NOK 2 181 millioner mot NOK 2 221 millioner per utgangen av 2017. Forpliktelsene knytter seg til ubenyttede kreditter og garantiforpliktelser, herunder blant annet betalingsgarantier, kontraktsgarantier, lånegarantier og skattetrekksgarantier.

Forfallsstruktur på Bankens utestående obligasjoner og sertifikater per 30. juni 2018 er illustrert i grafen under (beløp i MNOK):

Banken har førtidig innløsningsrett etter fem år etter opptak til pålydende på de ansvarlige lånene. Banken har innløsningsrett etter fem år til pålydende på Fondsobligasjonene. Se punkt 6.10 for en oversikt over obligasjonslån, ansvarlige lån og fondsobligasjoner. Gjennomsnittlig vektet løpetid på eksternt funding er 3,0 år. per utgangen av første halvår 2018.

10.2.2 Restriksjoner for bruk av kapital

Utover de regulatoriske begrensninger som Konsernet er underlagt, foreligger det ingen begrensninger på bruken av kapital som har eller kan få vesentlig direkte eller indirekte innvirkning på Konsernets virksomhet.

10.2.3 Arbeidskapital

Banken vurderer arbeidskapitalen som tilstrekkelig til å dekke Konsernets nåværende behov.

10.3 Endringer i finansiell stilling eller markedsstilling

Det er ingen vesentlige endringer i Konsernets finansielle stilling eller markedsstilling som er oppstått siden 30. juni 2018 og frem til prospektdato.

10.4 Trendinformasjon

Banken er ikke kjent med at det har vært noen viktige utviklingstrekk i perioden etter 31. desember 2017 og frem til Prospektdatoen.

Banken kjenner ikke til noen endringer i statlige, økonomiske, skattemessige, monetære eller pengepolitiske faktorer som har eller kan ha en vesentlig påvirkning på Bankens fremtidige drift. For ordens skyld nevnes også den nye Boliglånsforskriften som trådte i kraft 1. juli 2018 og innføring av PSD II som forventes gjennomført i Norge i 2018.

Boliglånsforskriften vil fortsatt kunne medføre en innstramming av utlånspraksis til boligformål som påvirker både Banken og dens kunder som sådan.

Revidert betalingstjenestedirektiv (EU-direktiv 2015/2366) ("PSD II") antas implementert i Norge sent i 2018. Tilpasning til direktivet forventes å sette standarden for "open banking" i Europa og ved å tilføre standardisert tilgang til kundedata og bankenes infrastruktur vil PSD II senke inngangsbarrierene for tredjeparter, eksempelvis andre banker og finansteknologiselskaper. Det er rimelig å forvente at dette vil stimulere utviklingen av nye forretningsmodeller og hvordan bankene tilbyr sine tjenester. Sparebanken Telemark vil måtte ta stilling til dette og eventuelt vurdere tilpasninger i sin forretningsmodell.

10.5 Revisor

Ernst & Young AS er Bankens revisor. Revisors adresse er Dronning Eufemias gate 6, 0191 Oslo. Partnerne i Ernst & Young er medlem av Den norske Revisorforening.

Revisor har ikke inntatt presiseringer eller forbehold i revisjonsberetningene til Bankens årsregnskap de siste tre regnskapsår. Med unntak av revisjon av regnskapene for regnskapsårene 2015, 2016 og 2017 har ikke Ernst & Young AS revidert eller utformet noen form for rapport tilknyttet informasjon gitt i dette Prospektet.

11 ORGANISASJON, STYRE OG LEDELSE

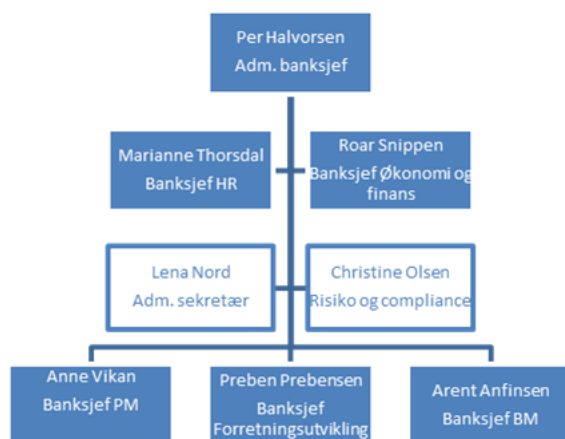
11.1 Innledning

Eierstyring og selskapsledelse i Sparebanken Telemark omfatter de mål og overordnede prinsipper som Konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre kundenes og andre gruppers interesser i Konsernet. Styring av Bankens aktiviteter skal sikre god drift og gi økt trygghet for at erklærte mål og strategier blir fulgt og realisert.

Bankens ulike styrings- og kontrollorganers roller og ansvar er definert gjennom lovgivning, forskrifter og vedtekter og er nærmere beskrevet i følgende avsnitt.

11.2 Organisering av Sparebanken Telemark

Bankens operasjonelle struktur er illustrert i figuren nedenfor.

11.3 Eierstyring og selskapsledelse

Banken følger og oppfyller "Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse" ("**NUES-anbefalingen**") så langt det passer hensyntatt at Banken er organisert som sparebank. Følgende unntak gjelder fra NUES-anbefalingen:

- Banken er organisert som sparebank i samsvar med Finansforetaksloven. Som sparebank avviker Bankens organisering NUES-anbefalingens punkt 6 som regulerer generalforsamlingen.
- Banken fraviker NUES-anbefalingens punkt 14. Banken er delvis selveid, og kan derfor ikke overtas uten samtykke fra bankens styrende organer. Verdipapirhandelloven kapittel 6 om tilbudsplikt gjelder ikke for Egenkapitalbevis. Erverv av Egenkapitalbevis som utgjør kvalifisert eierandel forutsetter tillatelse fra Finansdepartementet i samsvar med Finansforetaksloven kapittel 6. Sparebanken har derfor ikke utarbeidet noen intern rutine for oppkjøpssituasjoner.

11.4 Representantskapet

Representantskapet skal se til at Banken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og Representantskapets vedtak. Representantskapets sammensetning, funksjonstid og valgordning er nærmere beskrevet i punkt 11.5.2 nedenfor.

Representantskapet har per Prospektdato følgende sammensetning:

Navn:	Funksjon:	Bosted:	Første gang valgt:	Valgt til:*	Antall EKBs:
Øystein Beyer ^{*1}	Leder	Porsgrunn	2016	2020	0
Jan Thore Øvrum ^{*2}		Skien	2007	2020	0
Vibeke Hein Bæra		Skien	2016	2020	0
Per Lauritsen ^{*3}		Skien	2006	2020	0
Tonje Møller		Skien	2016	2021	0
Ellen M. Oredalen		Porsgrunn	2008	2020	0
Jørgen Bøhle		Porsgrunn	2008	2021	0
Mette Løvåsen		Porsgrunn	2016	2020	0
Anita Høidalen		Lunde	2016	2020	0
Karl Arne Lia		Notodden	2016	2020	0
Jan Thorsen		Ulefoss	2012	2020	0
Helge Standeren		Lunde	2018	2021	0
Jan Terje Olsen		Skien	2012	2020	0
Gjertrud Eide		Porsgrunn	2016	2020	0
Morten N. Wexels		Skien	2012	2020	0
Knut H. Dahl		Ulefoss	2016	2020	0
Guri Ramtoft		Ulefoss	2016	2020	0
Egil Stokken ^{*4}		Lunde	2018	2020	0
Vigdis Norendal	Ansattevalgt	Bø	2015	2018	0
Morten Ruud	Ansattevalgt		2015	2018	0
Karl Inge Leerstang	Ansattevalgt		2008	2018	0
Anne R. Jørgensen	Ansattevalgt		2008	2020	0
Øystein Tallakstad	Ansattevalgt		2010	2020	0
Frede Christensen	Ansattevalgt		2016	2020	0

*1 Valgt som leder 2017-2018

*2 Leder av valgkomiteen ut 2018

*3 Nestleder til representantskapet 2017-2018

*4 suppleringsvalg derfor 3 år

Bankens forretningsadresse, Storgata 117, 3921 Porsgrunn fungerer som c/o-adresse til Representantskapets medlemmer.

11.5 Styret

11.5.1 Innledning

Styret leder sparebankens virksomhet i samsvar med lov, vedtekter og nærmere forskrifter gitt av representantskapet. Styret er ansvarlig for at de midler sparebanken rår over forvaltes på trygg og hensiktsmessig måte. Styret skal sørge for en tilfredsstillende organisasjon av Bankens virksomhet og har plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styrets sammensetning, funksjonstid og valgordning er nærmere beskrevet i punkt 12.5.4.

Styret fastsetter instruks for daglig leder med særlig vekt på oppgaver og ansvar.

Styret skal påse at Banken har god intern kontroll for oppfyllelse av de bestemmelser som gjelder for virksomheten, herunder Bankens verdigrunnlag og etiske retningslinjer. Styret fastsetter de nødvendige fullmakter for Bankens virksomhet.

Administrerende direktør eller to av Styrets medlemmer i fellesskap representerer Banken og forplikter den ved sin underskrift. Styret kan meddele prokura og spesialfullmakter.

Per Prospektdato er følgende medlemmer av Bankens Styre:

Navn:	Styreposisjon:	Første gang valgt:	Valgt til:	Antall EKBs:
Per Richard Johansen	styrets leder	2012	2018	0
Per Wold ^{*1}	nestleder	2012	2019	0
Anne Berg Behring	styremedlem	2014	2019	0
Anja Kristin Salte Hjelseth	styremedlem	2017	2018	0
Ingeborg Fogt Bergby	styremedlem	2015	2018	0
Jan Erling Nilsen	styremedlem	2017	2019	0
Jan Berge	styremedlem (ansattrepresentant, , hovedtillitsvalgt)	2010	2018	0
May Britt Botolfson Boye ^{*2}	styremedlem (ansattrepresentant)	2017	2018	0

^{*1} Styremedlem fra 1999 og styreleder fra 2001 i GS

^{*2} Fast møtende vara fra 2015-2017

Bankens forretningsadresse, Storgata 117, 3921 Porsgrunn, fungerer som c/o-adresse til styrets medlemmer.

11.5.2 Styremedlemmenes bakgrunn

Per Richard Johansen, styreleder

Per Richard Johansen har vært styreleder siden fusjonen i 2012. Før dette var han styreleder i Holla og Lunde Sparebank fra 2009. Han har bred erfaring som makroøkonom i ulike institusjoner, herunder Finansdepartementet, DNB, SSB og nå sist KS hvor han var sjeføkonom frem til han som pensjonist gikk av i 2017. Han er styremedlem i Telemarksforskning. Han er utdannet som samfunnsøkonom fra UiO.

Nåværende styreverv og lederstillinger	Stiftelsen Telemarksforskning, P R Johansen Makroøkonomi
--	--

Tidligere styreverv og lederstillinger de siste fem årene	
---	--

Per Wold, nestleder

Per Wold var styremedlem fra 1999 til 2001. Fra 2001 til 2012 var han styreleder. Etter fusjonen i 2012 har han vært nestleder. Per Wold har bred erfaring fra styrearbeid i en rekke ulike bedrifter. Han jobber i dag som rådmann i Porsgrunn kommune. Han er utdannet som jurist fra UiO.

Nåværende styreverv og lederstillinger	Porsgrunn kommune, Stiftelsen Telemarksforskning, Inflowcontrol AS, Stiftelsen Nerdrumskolen, Stiftelsen Sjøfartens Hus, Storhaug Hytteforening
Tidligere styreverv og lederstillinger de siste fem årene	Grenland Havn IKS

Anne Berg Behring, styremedlem

Anne Berg Behring har vært styremedlem siden 2014. Hun er administrerende direktør i Coop Vestfold og Telemark SA, og har bred erfaring fra detaljhandel, eiendom og styrearbeid i Coop Norge. Hun er styreleder i COOP Norge SA. Hun har bachelor i økonomi og administrasjon fra BI.

Nåværende styreverv og lederstillinger	Coop Vestfold Og Telemark SA, Cvt Kongsberg AS, Coop Vestfold og Telemark Eiendom AS, Jernbanegata 3 Porsgrunn AS, Holmejordet Stavern AS, Storgata 137 AS, Telemarksvegen AS, Cvt Prosjekt 4 AS, Cvt Sem AS, Coop Norge SA, Cvt Klyve AS, Berserk AS
Tidligere styreverv og lederstillinger de siste fem årene	Merdeveien 4 AS, Cvt Gråtenmoen AS, coop Norge Handel AS, Sameiet Bratsberg Brygge I, Sparebankstiftelsen Telemark - Grenland

Anja Kristin Salte Hjelseth, styremedlem

Anja Hjelseth har vært styremedlem siden 2016. Hun arbeidet som politisk rådgiver fra 2009 til 2013 i hhv Samferdselsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet. Hun jobber i dag som forsker ved Telemarkforskning og som daglig leder i Helgen Montessoriskole. Hun har master i økonomi og ledelse fra NHH.

Nåværende styreverv og lederstillinger	Helgen Vel, Anja Kristin Salte Hjelseth (ENK)
Tidligere styreverv og lederstillinger de siste fem årene	

Ingeborg Fogt Bergby, styremedlem

Ingeborg Fogt Bergby har vært styremedlem siden 2015. Hun har jobbet som dommerfullmektig og kst. tingrettsdommer frem til hun startet egen advokatpraksis på Notodden. Hun arbeidet i Nærings- og handelsdepartementet frem til hun ble dommerfullmektig. Ingeborg er utdannet jurist fra UiO og mastergrad i International Economic Law fra Martin-Luther-Universitat Halle-Wittenberg

Nåværende styreverv og lederstillinger	Advokatfirmaet Bergby AS, Veiding Eiendom AS, Snøgg-Masters. Bobestyrer i: Willy Pettersen Konkursbo, Cafe Nye Tider II AS Konkursbo, Kbv Holding AS Tvangsavviklingsbo, Thorsen-Eiendom AS Konkursbo, Kosi Barn & Utstyr AS Konkursbo, Olmo Bygg AS Konkursbo, Tuven Bilepleie AS Konkursbo, Faurcon AS Tvangsavviklingsbo
--	---

Tidligere styreverv og lederstillinger de siste fem årene	
---	--

Jan Erling Nilsen, styremedlem

Jan Erling Nilsen har vært styremedlem siden 2016. Han er COO/CFO i Movement Group AS og var før dette COO/CFO i Borgestad ASA fra 2013 til 2015. Han har erfaring fra revisjon og rådgivning fra EY i perioden 2006 til 2013. Han er utdannet som master i regnskap og revisjon fra BI og master i økonomi og administrasjon fra NHH.

Nåværende styreverv og lederstillinger	Nk Bioenergi AS, Nilsen og Kokkersvold AS, Porsgrunn Utvikling AS
Tidligere styreverv og lederstillinger de siste fem årene	Aktieselskabet Borgestads Understøttelsesfond, Istrail Invest AS, Istrail AS, Borgestad Shipping AS

Jan Berge, styremedlem (ansatterepresentant, hovedtillitsvalgt)

Jan Berge har vært styremedlem siden 2012, før dette har han vært styremedlem i Sparebanken Grenland fra 1999 til 2007. Han har også vært styremedlem i Samspar, møtende vara i Norsk Styringsgruppe i SpareBank1 og SpareBank1 gruppen i årene fra 2002 til 2007. Har Jobbet i banken siden 1985 og har hatt ulike stillinger og roller og er nå ansatt som markeds og kommunikasjonsrådgiver i Markedsavdelingen siden 2008.

Nåværende styreverv og lederstillinger	Grinilia Eiendom AS, Skolegata Invest AS
Tidligere styreverv og lederstillinger de siste fem årene	

May Britt Botolfsen Boye, styremedlem (ansatterepresentant)

May Britt Boye har vært vara til styret fra 2014 til 2017 og er nå fast styremedlem. Hun jobber som autorisert finansiell rådgiver i Personmarked i Skien. Hun har jobbet i Landsbanken/Vår Bank og forsikring fra 1982 til 2000 og deretter i SpareBank 1 Telemark.

Nåværende styreverv og lederstillinger	
Tidligere styreverv og lederstillinger de siste fem årene	

11.5.3 Styreutvalg (revisjons-, risiko- og godtgjørelsesutvalg)

Bankens revisjonsutvalg består av Anne Berg Behring (leder), Ingeborg Fogt Bergby og Jan Erling Nilsen. Revisjonsutvalget skal se til at institusjonen har en uavhengig og effektiv ekstern og intern revisjon og en tilfredsstillende regnskapsrapportering og risikohåndtering i samsvar med lover og forskrifter. Bankens risikoutvalg består av Ingeborg Fogt Bergby (leder), Jan Erling Nilsen og Anne Berg Behring.

Det samlede styret fungerer også som Bankens godtgjørelsesutvalg. Utvalget foretar årlig en gjennomgåelse av praktiseringen av godtgjørelsesordningen, og det utarbeides en skriftlig rapport. Godtgjørelsesutvalget skal sørge for at praktiseringen av godtgjørelsesordningen minst en gang i året gjennomgås av uavhengige kontrollfunksjoner som for tiden er intern revisor ved KPMG.

Banker plikter å ha en godtgjørelsesordning som blant annet skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med foretakets risiko, motvirke for høy risikotaking, og bidra til å unngå interessekonflikter. Godtgjørelsesutvalgets oppgave er å forberede alle saker om godtgjørelsesordningen som skal avgjøres av styret. Det samlede styret utgjør Bankens godtgjørelsesutvalg.

11.5.4 Styrets uavhengighet

Styrets medlemmer oppfyller "Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse" med hensyn til Styrets uavhengighet så langt disse passer for sparebanker. Anne Berg Behring (styremedlem, leder av revisjonsutvalget og medlem av risikoutvalget) er CEO i Coop Vestfold og Telemark SA. Coop Vestfold og Telemark SA er kunde i Banken. Ved behandling av saker i styret vedrørende dette selskapet erklærer Anne Berg Behring seg inhabil.

Med unntak av tilfellet nevnt ovenfor og ansattrepresentanter i styret og dets varamedlemmer, har ingen medlemmer av styret ansettelses- eller oppdragstakerforhold til Banken utover sine verv som tillitsvalgte.

11.6 Ledergruppen

11.6.1 Innledning

Per Prospektdato besto ledergruppen i Sparebanken Telemark av følgende personer:

Navn:	Stilling:	Antall Egenkapitalbevis:
Per Halvorsen	Adm. banksjef	0
Peter Preben Prebensen	Viseadm. Banksjef	0
Roar Snippen	CFO	0
Marianne Thorsdal	Banksjef HR	0
Anne Vikan	Banksjef Personmarked	0
Arent Anfinen	Banksjef Bedriftsmarked	0

Bankens forretningsadresse, Storgata 117, 3921 Porsgrunn, fungerer som c/o-adresse til ledergruppens medlemmer.

11.6.2 Ledergruppens bakgrunn

Per Halvorsen, Administrerende banksjef

Per Halvorsen har vært Adm. banksjef i SpareBank 1 Telemark siden 2006 og ledet Banken igjennom to fusjoner. Han har mange års erfaring fra lederstillinger i Vesta Liv / Nordea Liv /Skandia og Vital Forsikring ASA / DnB Liv. Han har bred styreefaring bl.a. som styremedlem og styreleder i SpareBank 1 Alliansen, BN Bank, SpareBank 1 Markets, Eiendomsmegler 1 Telemark, Eiendomsmegler 1 i Næringsmegling og som styremedlem og styreleder i SpareBank 1 Forsikring. Han er utdannet fra Handelshøyskolen BI og Norges Markedshøyskole

Nåværende styreverv og lederstillinger	SpareBank 1 Forsikring AS, Eiendomsmegler 1 Næringsmegling AS, Molle og Sverre Sundsaasens Minne, Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS, SpareBank 1 Samspare AS, Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA, Samarbeidende Sparebanker AS, SpareBank 1 Skadeforsikring AS
Tidligere styreverv og lederstillinger de siste fem årene	Sparebank 1 Forsikring AS, BN Bank ASA, Samspare Bankinvest II AS, Trygt Samfunn - Sparebank 1s Kriminalitetsforebyggende Fond, Sparebank 1 Gruppen AS, Sparebank 1 Banksamarbeidet DA, Bank 1 Oslo Akershus AS, Sparebank 1 Markets AS,

Peter Preben Prebensen, Viseadm. banksjef Forretningsutvikling

Preben Prebensen har vært Administrerende Banksjef i Gjerpen og Solum Sparebank/Sparebanken Telemark fra 1987 til 2008, og Viseadm banksjef etter fusjonen med Sparebanken Grenland i 2008. Han har erfaring fra industri

og som Markedssjef i Sparebanken Nord (SpareBank1 SNN). Han har sittet i en rekke styreverv og utvalg innen sparebanksektoren. Han er utdannet siviløkonom fra NHH.

Nåværende styreverv og lederstillinger	
Tidligere styreverv og lederstillinger de siste fem årene	

Roar Snippen, CFO

Roar Snippen har vært CFO i SpareBank 1 Telemark siden 2012. Før dette var han CEO i Holla og Lunde Sparebank fra 2006 til Banken ble innfusjonert i 2012. Før dette jobbet han i mange år i Storebrand med strategisk risikostyring og strategisk aktiva allokering, både i liv- og skadeselskapet. Han har flere års erfaring som styremedlem i Eika Forvaltning og er styremedlem i Skagerak Maturo Seed AS. Han har revisjonsutdannelse fra HSN og er samfunnsøkonom fra UiO.

Nåværende styreverv og lederstillinger	Skagerak Maturo Seed AS
Tidligere styreverv og lederstillinger de siste fem årene	Stiftinga Bø Prestegard, SpareBank 1 Samspare AS, Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA, Bø Rotary Klubb

Marianne Thorsdal, Banksjef HR

Marianne Thorsdal har vært banksjef HR og Organisasjon i SpareBank 1 Telemark siden fusjonen med Holla og Lunde Sparebank i 2012. Hun har mange års erfaring fra tilsvarende roller i privat og statlig sektor. Kjernekompetanser er ledelse, kultur, kommunikasjon og kompetanse. Hun har en samfunnsfaglig mastergrad med spesialisering på arbeidshelse.

Nåværende styreverv og lederstillinger	
Tidligere styreverv og lederstillinger de siste fem årene	

Anne Vikan, Banksjef Personmarked

Anne Vikan har hatt Personmarkedet som ansvarsområde siden 2000. Hun kom fra tilsvarende stilling i DNB. Hun har ledet arbeidet med fusjon på personkundesiden gjennom tre fusjoner. Anne Vikan har deltatt i og ledet diverse prosjekter i SpareBank 1 SamSpar og er Bankens representant i Strategisk Råd PM i SpareBank 1 SamSpar. Hun er utdannet fra BI med spesialisering innen Salgsledelse, personlig salg og salgsplanlegging.

Nåværende styreverv og lederstillinger	
Tidligere styreverv og lederstillinger de siste fem årene	

Arent Anfinssen, Banksjef Bedriftsmarked

Arent Anfinssen har vært leder for næringsområdet i SpareBank 1 Telemark siden 2012. Han har erfaring fra lederstillinger i Storebrand og Statens Pensjonskasse, samt finansiell kompetanse fra stillinger i DnB Markets og Vital. Han har styreefaring bl.a. som styremedlem Eiendomsmegler 1 i Næringsmegling. Arent er utdannet siviløkonom og MBA fra NHH.

Nåværende styreverv og lederstillinger	Eiendomsmegler1 Næring
--	------------------------

Tidligere styreverv og lederstillinger de siste fem årene	Leder bedriftsagenturene, Storebrand Liv og Leder småbedrift region sør, Storebrand Liv
---	---

11.7 Vandel

Ingen av styrets medlemmer eller medlemmer av Bankens ledergruppe har de siste fem år:

- blitt domfelt for økonomisk kriminalitet;
- som ledende ansatt eller medlem av styre, ledelse eller tilsynsorganer, vært involvert i konkurser, bobehandlinger eller avviklinger; eller
- vært gjenstand for eventuelle forvaltningsrettslige anklager og sanksjoner (herunder sanksjoner fra bransjeorganer), eller blitt fradømt retten til å delta som medlem av et selskapsstyre, ledelse eller tilsynsorgan eller til å fungere som leder av et selskap.

11.8 Interessekonflikter

Bortsett fra de nærstående transaksjonene som er beskrevet i punkt 11.10 nedenfor, samt at Anne Berg Behring (styremedlem, leder av revisjonsutvalget og medlem av risikoutvalget) er CEO i Coop Vestfold og Telemark SA. Coop Vestfold og Telemark SA er kunde i Banken, bekreftes det at det ikke foreligger interessekonflikter mellom de forpliktelser medlemmer av styret, ledelse eller tilsynsorganer har overfor Banken og deres private interesser og/eller andre forpliktelser. En interessekonflikt kan oppstå dersom en ansatt eller tillitsmann søker om opptak av lån eller forhandler om inngåelse av andre typer avtaler med Banken. I slike situasjoner vil den ansatte eller tillitsvalgte fratre ved behandlingen. Banken håndhever habilitetsregler som skal sikre at det ikke oppstår interessekonflikter.

Ingen av medlemmene i ledergruppen, styret eller Representantskapet er i familie.

11.9 Godtgjørelse til styret og ledergruppen

11.9.1 Lønn og andre ytelser til ledende ansatte

Tabellen nedenfor viser lønn og andre ytelser for Bankens ledelse i 2017.

Beløp i NOK tusen	Lønn	Naturalytelser	Pensjon*	Lån/kreditt
Per Halvorsen	1 960	295	853	5 915
Peter Preben Prebensen	1 577	14	95	2 025
Roar Snippen	1 394	168	172	3 027
Anne Vikan	1 034	32	358	1 867
Arent Anfinsen	1 033	27	96	2 200
Marianne Thorsdal	1 020	33	112	2 450
Sum	8 019	569	1 685	17 484

*Banken har hatt en gjennomgang og revidering av pensjonsavtalene til administrerende banksjef og vise administrerende banksjef. Dette har gitt regnskapsmessige planendringseffekter på henholdsvis NOK 2,6 millioner kroner og NOK 1,9 millioner kroner. Disse beløpene kommer i tillegg til de ordinære pensjonskostnadene i tabellen ovenfor.

11.9.2 Lønn og andre ytelser til styret

Tabellen nedenfor viser lønn og andre ytelser for Bankens styre i 2017.

Beløp i NOK tusen	Honorar	Lån/kreditt*
Per Richard Johansen	215	2 000
Per Wold	129	3 250
Anne Berg Behring	166	6 563
Anja Kristin Salte Hjelseth ¹	102	1 500
Ingeborg Fogt Bergby	161	0
Jan Erling Nilsen ²	124	0
May Britt Botolfson Boye	119	2 970

Jan Berge	119	4 393
Bjørn Vidar Nesheim ³	35	0
Sum	1 170	20 676

¹Styremedlem fra 9. mars 2017

²Styremedlem fra 9. mars 2017

³Styremedlem til 9. mars 2017

11.9.3 Sluttvederlag

I henhold til ansettelsesavtalen med administrerende banksjef er Banken forpliktet til å dekke lønn og annen tilleggsytelse i inntil 12 måneder ved fratreddelse. Administrerende banksjef har rett til å fratre ved fylte 62 år med en livsvarig pensjon på 70 % av lønn på fratreddelsestidspunktet, samt uføredækning.

I henhold til ansettelsesavtalen med viseadministrerende banksjef skal Banken i perioden fra fratreden til ordinær pensjonsalder (67 år) gi et vederlag som tilsvarer 70 % av lønn ved fratreddelsestidspunktet. I 2017 er det i tillegg inngått en avtale om 10 års gavepensjon etter pensjonsalder på 67 år for viseadministrerende banksjef.

Med unntak av overnevnte, har ingen medlemmer av styret, ledelsen eller tilsynsorganer kontrakter som fastsetter ytelser ved avslutning av ansettelsesforholdet

11.9.4 Opsjoner og bonus

Det foreligger ingen særskilt bonusordning for Bankens ledende ansatte

11.9.5 Pensjon

Banken har ytelsesbaserte pensjonsordninger i Sparebank 1 Livsforsikring AS og Storebrand Livsforsikring AS. Ansatte som ble tilsatt etter 1 Juli 2005 (Sparebanken Grenland), etter 1. mars 2008 (Sparebanken Telemark) og etter 1. januar 2009 (Holla og Lunde Sparebank) er tilknyttet en innskuddsbasert ordning. Ansatte i Bankens datterselskap har innskuddsbasert pensjonsordning. For den innskuddsbaserte ordningen tilsvarer pensjonskostnad for 2017 årets påløpte premie. Pensjonsordningene oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Banken hadde pensjonskostnader på NOK 13,6 millioner i 2017, Pensjonskostnader i 2016 og 2015 var henholdsvis NOK 10,8 millioner og NOK 12,0 millioner.

11.10 Transaksjoner med nærstående

Tabellen nedenfor viser transaksjoner med nærstående parter de tre siste regnskapsår samt 30. juni 2018.

MNOK	Q2 2018 IFRS (konsern) Revidert	2017 IFRS (konsern) Revidert	2016 IFRS (konsern) Revidert	2015 NGAAP (morbank) Revidert
Nærstående parter				
Mellomværende med morbank og datterselskaper				
Resultatposter morselskap				
Innskuddsrenter til datterselskaper	0,0	0,8	1,0	1,1
Transaksjoner med datterselskap	3,9	8,1	6,2	6,4
Aksjeutbytte	0,0	1,8	2,1	1,7
Opptjent provisjon formidling salgspantlån				
Andre gebyrer og provisjonskostnader				
Andre driftskostnader				
Balanseposter morselskap				
Utlån til datterselskaper	32,0	38,0	40,6	43,3
herav forfaller senere enn 5 år	18,3	25,5	27,8	30,2
Garantier avgitt til datterselskaper	0,1	0,1	0,1	0,1
Innskudd fra datterselskaper	176,6	50,6	66,1	59,6
Gjeld til datterselskaper				
Mellomværende med morbank og felleskontrollerte virksomheter				
Resultatposter morselskap				
Innskuddsrenter til felleskontrollerte virksomheter				
Transaksjoner med felleskontrollerte virksomheter	0,0	5,7	27,9	7,5
Aksjeutbytte	22,4	49,7	19,8	7,0
Opptjent provisjon formidling salgspantlån				
Andre gebyrer og provisjonskostnader				
Andre driftskostnader				
Balanseposter morselskap				
Utlån til felleskontrollerte virksomheter	10,5	10,5	15,8	42,8
herav forfaller senere enn 5 år	0,0	0,0	5,3	5,3

Når det gjelder transaksjoner med nærstående datterselskaper i 2015 hvor det ikke er utarbeidet konsernregnskap så utgjør innskuddsrenter til datterselskapene 0,3 % av totale rentekostnader. Transaksjoner med datterselskaper gjelder leiekostnader i morbanken knyttet til eiendom i Tufte Eiendom AS og Sparebankgården AS på ca. NOK 4,9 millioner som er ca. 2,0 % av Bankens driftskostnader og resterende gjelder renteutgifter (NOK 1,5 millioner) hos datterselskapene som utgjør 0,2 % av totale renteinntekter hos Banken. Utbytte fra datterselskaper er utbytte fra EM1 Telemark AS og utgjør 0,3 % av sum netto inntekter i 2015. Utlån til og innskudd fra datterselskaper utgjør henholdsvis 0,2 % av brutto utlån på balansen og 0,5 % av innskudd.

11.11 Ansatte

Per 30. juni 2018 hadde Banken 160 ansatte, og Konsernet 192 ansatte. Det har ikke vært vesentlige endringer siden utgangen av juni 2018 og frem til Prospektdato. Antall årsverk i Banken utgjorde per 30. juni 2018 totalt 154,6 og i Konsernet 186,6.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i antall fast ansatte i morbanken. Samtlige ansatte i morbanken er ansatt i Telemark.

Årsvek og ansatte	30.06.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Årsverk	154,6	152,7	143,7	162,4
Ansatte	160	158	149	169

Tabellen nedenfor viser årsverk fordelt etter virksomhetsområde:

Antall årsverk per virksomhetsområde	30.06.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Bedriftsmarkedet	20,0	20,0	21,00	24,5
Personmarkedet	94,1	91,2	81,2	94,4
Øvrige	40,5	41,5	41,5	43,5
Totalt antall årsverk	154,6	152,7	143,7	162,4

12 EIERANDELSKAPITAL OG EGENKAPITALBEVISEIERNE

12.1 Eierandelskapital

Før registreringen av Emisjonen og konverteringen av grunnfondskapital beskrevet i 12.1.1 utgjør Bankens utstedte eierandelskapital NOK 729 558 200 fordelt på 7 295 582 Egenkapitalbevis hvert pålydende NOK 100, fullt innbetalt. Per 30. juni 2018 eide Banken ingen Egenkapitalbevis i Banken.

Ved registrering av Emisjonen og den samtidige konverteringen av grunnfondskapital til eierandelskapital som beskrevet i punkt 12.1.1 under, vil Bankens utstedte eierandelskapital, forutsatt en Tilbudspris innenfor det Indikative Prisintervallet, være mellom NOK 1 085 477 100 og NOK 1 096 483 400, fordelt på mellom 10 854 771 og 10 964 834 Egenkapitalbevis, hvert pålydende NOK 100, fullt innbetalt.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i eierandelskapitalen de tre siste regnskapsårene:

Dato	Endring	Endring antall EKB	Kurs	Pålydende	Antall EKB	Eierandelskapital
31. desember 2015				100	6 756 640	675 664 000
31. desember 2016				100	6 756 640	675 664 000
mars 2017	kapitalforhøyelse*	100 000	100	100	6 856 640	675 664 000
31. desember 2017				100	6 856 640	685 664 000
mai 2018	kapitalforhøyelse*	438 942	136,69	100	7 295 582	729 558 200
30. juni 2018				100	7 295 582	729 558 200

*kapitalforhøyelsene ble gjennomført som utbytteemisjoner

Banken har kun én klasse med Egenkapitalbevis. Alle utstedte Egenkapitalbevis har like rettigheter og er fritt omsettelige. Egenkapitalbevisene reguleres av norsk rett, herunder Finansforetaksloven.

Egenkapitalbevisene er registrert i VPS og kontofører for Egenkapitalbevisene er DNB med adresse Dronning Eufemias gate 30, N-0191 Oslo.

12.1.1 Vedtatt konvertering av grunnfondskapital til eierandelskapital

Bankens Representantskap vedtok 23. august 2018 å konvertere ca. NOK 350 millioner av Bankens grunnfond til eierandelskapital. Prisingen ved konverteringen er gjort til Bankens bokførte verdier per 30. juni 2018 og medfører at NOK 350 millioner overføres fra grunnfondet til eierandelskapital ved utstedelse av 2 725 856 nye egenkapitalbevis. Samtlige nye egenkapitalbevis vil tegnes av Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland. Gjennomføringen av konverteringen er betinget av nødvendig tillatelse fra Finanstilsynet, samt at styret har vedtatt allokering av Tilbudet.

12.2 Konvertible lån og tegningsretter

Det eksisterer per dato for dette Prospektet ingen konvertible verdipapirer, lån eller liknende med rettigheter til konvertering i Egenkapitalbevis i Sparebanken Telemark (inkludert datterselskaper). Det foreligger ingen tegningsretter som gir rett til å tegne Egenkapitalbevis i Sparebanken Telemark (inkludert datterselskaper).

12.3 Fortrinnsrett

Ved forhøyelse av eierandelskapitalen har eierne av Egenkapitalbevis fortrinnsrett til å tegne de nye Egenkapitalbevisene i samme forhold som de fra før av eier Egenkapitalbevis, med mindre slik fortrinnsrett er besluttet fraveket i henhold til gjeldende regler. Amerikanske egenkapitalbevisiere og egenkapitalbevisiere i andre jurisdiksjoner kan være forhindret fra å motta, handle og utøve slik fortrinnsrett til tegning av nye Egenkapitalbevis i henhold til gjeldende lover. Dersom slike egenkapitalbevisiere ikke kan motta, handle eller utøve slike fortrinnsretter tildelt deres egenkapitalbevis i en fortrinnsrettsemisjon i Banken, risikerer disse å miste den økonomiske fordelene slike rettigheter representerer og deres forholdsmessige eierandel i Banken kan bli utvannet.

12.4 Fullmakter

På ekstraordinær møte i Representantskapet avholdt 23. august 2018 ble styret i Banken gitt fullmakt til å kjøpe tilbake Egenkapitalbevis med pålydende verdi på inntil NOK 37 500 000, som kun kan benyttes ved

Ansattetilbudet i forbindelse med en børsnotering av Banken. Fullmakten har en ramme for betaling på minimum NOK 100 og maksimum NOK 250 per Egenkapitalbevis, og gjelder frem til ordinær møte i Representantskapet i 2019, likevel senest 30. mars 2019. Utøvelse av fullmakten forutsetter godkjenning fra Finanstilsynet.

På ekstraordinær møte i Representantskapet avholdt 23. august 2018 ble styret i Banken gitt fullmakt til å øke eierandelkapitalen med opp til NOK 100 000 000. Fullmakten kan benyttes til å styrke Bankens egenkapital i forbindelse med en børsnotering av Banken. Fullmakten gjelder frem til ordinært møte i Representantskapet i Banken i 2019, men ikke lenger enn til 30. mars 2019. Egenkapitalbeviserers fortrinnsrett til å tegne de Nye Egenkapitalbevisene etter Finansforetaksloven § 10-10 kan settes til side. Utøvelse av fullmakten forutsetter godkjenning fra Finanstilsynet.

12.5 Vedtekter

12.5.1 Formål

Sparebanken Telemarks formål fremgår av vedtektene for Sparebanken Telemark § 1-2

"Sparebanken skal forvalte på en trygg måte de midler den rår over og kan utføre forretninger og tjenester som det er vanlig eller naturlig at sparebanker kan utføre i henhold til den til enhver tid gjeldende lovgivning og de til enhver tid gitte konsesjoner.

Sparebanken skal være en aktiv finansiell aktør for Telemark og for telemarkinger."

12.5.2 Representantskapet

Av vedtektene fremgår det at Banken skal ha Representantskap som er Bankens øverste organ. Representantskapet har 24 medlemmer med 8 varamedlemmer, hvorav 9 medlemmer og 3 varamedlemmer velges av og blant Bankens kunder, 6 medlemmer og 2 varamedlemmer velges av de ansatte og 9 medlemmer og 3 varamedlemmer velges av eierne av Egenkapitalbevis. Medlemmene og varamedlemmer av Representantskapet skal velges for 4 år.

De ansatte skal velge 6 medlemmer til Representantskapet og 3 varamedlemmer, likevel slik at valgreglene ikke skal medføre at mer enn en fjerdedel av de ansatte blir medlemmer av Representantskapet.

Bankens kunder velges 9 medlemmer og 3 varamedlemmer til Representantskapet. Innskytternes medlemmer skal velges fra Skien valgkrets, Porsgrunn valgkrets og Nome valgkrets. Det skal velges 3 medlemmer fra hver valgkrets. Som innskyter i denne sammenheng menes innskyter i sparebanken som har og i de siste seks måneder har hatt et innskudd i Banken på minst kr 2 500 krone, har stemmerett og er valgbare som medlem eller varamedlem til Sparebankens representantskap som representant for innskytterne. Hvert kundeforhold gir én stemme.

9 medlemmer og 3 varamedlemmer velges av eierne av Egenkapitalbevis. Så lenge Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland og Sparebankstiftelsen Telemark – Holla og Lunde samlet eier mer enn halvparten av bankens utstedte egenkapitalbevis, skal medlemmene velges som følger: 3 medlemmer og 1 varamedlem velges av Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland, 3 medlemmer og 1 varamedlem velges av Sparebankstiftelsen Telemark – Holla og Lunde, 3 medlemmer og 1 varamedlem velges av andre egenkapitalbeviserene enn Sparebankstiftelsen Telemark – Holla og Lunde og Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland.

Møte i Representantskapet innkalles av styret.

Hovedoppgavene til Representantskapet er:

- Godkjenne årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen, herunder disponering av overskudd.
- Bevilge gaver til allmennyttige formål.
- Behandle styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte.
- Fastsette instruks for valgkomiteen.
- Velge leder og nestleder til representantskapet. Leder og nestleder velges for 2 år.
- Velge styrets leder, nestleder og øvrige styremedlemmer.
- Velge medlemmer, leder og nestleder til valgkomiteen.

- Velge revisor.
- Fastsette godtgjørelse til tillitsvalgte og revisor.
- Fatte vedtak om å utstede egenkapitalbevis, samt fatte vedtak om, eller fullmakt til, å oppta ansvarlig lån eller fondsobligasjoner. Vedtaket fattes av representantskapet med flertall som for vedtektsendring.
- behandle andre saker som etter lov eller vedtekter hører inn under representantskapet.

12.5.3 Egenkapitalbeveiseiernes valgmøte

Egenkapitalbeveiseiernes representanter velges i eget valgmøte. Valgene forberedes av egenkapitalbeveiseiernes medlem i Sparebankens valgkomite. Valgene gjennomføres i samsvar med disse vedtekter og bestemmelser gitt i lov og forskrift. Styret kan bestemme at valgene skal gjennomføres som elektroniske valg og gi bestemmelser om gjennomføringen. Valg av egenkapitalbeveiseiernes representasjon i Representantskapet reguleres av § 3-6 i Bankens vedtekter.

I henhold til Finansforetaksforskriften § 8-2 innkalles valgmøtet av Representantskapets leder. Innkalling skal sendes skriftlig med angivelse av saker som skal behandles senest 14 dager før møtet. I tillegg skal innkallingen inneholde opplysninger om stemmerett samt hvilke tidsrom valget gjelder for og hvem som er på valg og hvor valgkomiteens forslag er lagt frem til gjennomsyn.

12.5.4 Styret

Styret består av 8 medlemmer med 4 varamedlemmer valgt av Representantskapet. hvorav 2 av medlemmene og 2 av varamedlemmene velges av de ansatte.

Styret leder Bankens virksomhet i samsvar med lov, vedtekter og nærmere forskrifter gitt av Representantskapet.

Styret er ansvarlig for at de midler sparebanken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Styret skal sørge for en tilfredsstillende organisasjon av Bankens virksomhet og har plikt til å påse at regnskapsføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

Styret treffer vedtak om å oppta fremmedkapital som ikke skal telle med i Bankens ansvarlige kapital. Styret kan delegerer denne kompetansen. Styret fastsetter videre bevilgningsreglement for Banken.

12.5.5 Daglig ledelse

Administrerende banksjef har den daglige ledelse av Banken, og skal følge den instruks og de pålegg styret har gitt. Den daglige ledelse omfatter ikke avgjørelser i saker som etter Bankens forhold er av uvanlig art eller stor betydning.

Administrerende banksjef skal sørge for at Bankens regnskapsføring er i samsvar med lov og forskrifter, og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte.

12.5.6 Valgkomitéer

Representantskapet velger en valgkomité som skal bestå av 5 medlemmer og 5 varamedlemmer og ha representanter fra alle grupper som er representert i Representantskapet. Egenkapitalbeveiseiernes og de ansattes medlemmer i Representantskapet velger ett medlem og ett personlig varamedlem hver i valgkomiteen. De innskytervalgte medlemmer i Representantskapet velger 3 medlemmer og 3 personlige varamedlemmer, hvorav ett medlem avspeiler samfunnsfunksjonen. Medlemmene velges for 2 år.

Valgkomiteen skal forberede følgende valg:

- Leder og nestleder i Representantskapet.
- Medlemmer og varamedlemmer til styret.
- Leder og nestleder til styret
- Medlemmer og varamedlemmer til valgkomiteen.
- Leder og nestleder til valgkomiteen
- Valg av Representantskapsmedlemmer som skal representere innskyterne.
- Valg av Representantskapsmedlemmer som skal representere egenkapitalbeveiseierne.

Ved valg av medlemmer og varamedlemmer til styret som skal velges av og blant de ansatte, avgir bare representanten for de ansatte i valgkomiteen innstilling.

For øvrig reguleres valg til Representantskapet av Finansforetaksforskriften § 8-2.

12.5.7 Øvrige rettigheter

Alle Egenkapitalbevis har like rettigheter. Rettigheter, herunder endring av vedtektene, kan vedtas av Representantskapet. Vedtaket er gyldig når minst to tredjedeler av dem som er til stede stemmer for det og minst halvparten av alle Representantskaps medlemmer stemmer for vedtaket. Enkelte vedtektsendringer kan ikke settes i verk før de er godkjent av Finanstilsynet, jf. Finansforetaksforskriften § 7-1 og § 7-2.

12.6 Eierkontroll

Ingen kan erverve mer enn kvalifisert eierandel uten at det er sendt melding til Finanstilsynet. Med kvalifisert eierandel menes en eierandel som representerer 10 % eller mer av summen av grunnfondskapitalen og eierandelskapitalen eller av stemmene i Representantskapet, eller for øvrig gir adgang til å utøve en vesentlig innflytelse i ledelsen av Banken eller dennes virksomhet. Det samme gjelder erverv som medfører at en kvalifisert eierandel økes fra mer enn 10 % slik at den vil utgjøre eller overstige henholdsvis 20, 30 eller 50 % av summen av eierandelskapitalen og grunnfondskapitalen eller stemmene. Erverv av slik eierandel kan bare gjennomføres dersom Finanstilsynet eller Finansdepartementet gir tillatelse til ervervet.

12.7 Regler om pliktig tilbud

Verdipapirhandellovens regler om tilbudsplikt kommer ikke til anvendelse på børsnoterte egenkapitalbevis.

12.8 Offentlig oppkjøpstilbud

Det har ikke vært noe offentlige oppkjøpstilbud på Egenkapitalbevisene i 2018 og frem til Prospektdato.

12.9 Største egenkapitalbevisiere

Sparebanken Telemark har per dato for Prospektet følgende eierfordeling:

De største egenkapitalbevisierne	Antall egenkapitalbevis	Andel
Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland	3.647.791	50 %
Sparebankstiftelsen Telemark – Holla og Lunde	3.647.791	50 %

*Den 23. august 2018 vedtok representantskapsmøtet i Banken å konvertere ca. NOK 350 millioner av Bankens grunnfond til eierandelskapital. De 2 725 856 nye egenkapitalbevisene ble tegnet av Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland. Gjennomføring og registrering av konverteringen er betinget av og forventet å skje samtidig med gjennomføringen av Emisjonen i forbindelse med børsnoteringen. Se nærmere beskrivelse i 12.1.1

Egenkapitalbevisiere som eier 5 % eller mer av Egenkapitalbevisene, har en interesse i Bankens eierandelskapital som er meldepliktig etter verdipapirhandelloven. Tabellen ovenfor viser eierandelen for disse meldepliktige egenkapitalbevisierne. En beskrivelse av flaggeplikten etter verdipapirhandelloven er inntatt i punkt 14.7 "Flaggeplikt".

Hvert Egenkapitalbevis gir en stemme på Egenkapitalbevisernes valgmøte. Ingen Egenkapitalbevisiere har ulik stemmerett.

Banken anser ikke noen av Egenkapitalbevisierne eller andre for å ha direkte eller indirekte kontroll over Banken. Banken er per Prospektdatoen ikke kjent med at noen, eller noen konsolidert gruppe, direkte eller indirekte eier eller kontrollerer Banken. Banken er heller ikke kjent med at det er inngått avtaler som på et senere tidspunkt kan føre til en endring av kontrollen over Banken.

12.10 Utbyttepolitikk

Det er et mål å forvalte Bankens ressurser på en slik måte at egenkapitalbevisierne oppnår en god avkastning. Årsoverskuddet blir fordelt mellom eierandelskapitalen (egenkapitalbevisierne) og grunnfondskapitalen (sparebankens fond) i samsvar med deres andel av bankens egenkapital. Ved fastsettelse av størrelsen på årlig

utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder kapitaldekningskrav, samt Konsernets mål og strategiske planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er bankens mål at om lag halvparten av årets resultat etter skatt tilhørende egenkapitabeviseierne deles ut som utbytte.

Under følger en oversikt over utbytte de siste tre årene før prospektdato.

	Utbytte for 2017 (vedtatt i 2018)	Utbytte for 2016 (vedtatt i 2017)	Utbytte for 2015 (vedtatt i 2016)
Utbytte til egenkapitalbevis MNOK	100	40	20
herav utbytteemisjon	60	10	
herav kontantutbytte	40	30	20
Kontantutbytte per egenkapitalbevis	5,83	4,44	2,96
Antall egenkapitalbevis	6.856.640	6.756.640	6.756.640

13 RAMMEBETINGELSER FOR SPAREBANKER

13.1 Beskrivelse av egenkapitalbevis

13.1.1 Generelt

Sparebankene i Norge har tradisjonelt vært organisert som selveiende stiftelser, hvor egenkapitalen i all hovedsak har bestått av tidligere års tilbakeholdt overskudd, i tillegg til grunnfondet (tidligere kalt "sparebankens fond", se nærmere nedenfor). Sparebankloven ble imidlertid endret i 1987 slik at sparebanker kan øke egenkapitalen ved å utstede egenkapitalbevis i markedet. Egenkapitalbevis gikk tidligere under navnet grunnfondsbevis, men ved lovendringen i 2009 ble betegnelsen "egenkapitalbevis" innført. Ved samme lovendring ble betegnelsen "eierandelskapital" innført som erstatning for grunnfondsbeviskapital. Dette var ledd i en omfattende revisjon av lovreglene knyttet til sparebankenes kapital, adgang til strukturendringer og etablering av sparebankstiftelser. Eierandelskapital teller som ren kjernekapital etter bestemmelsene om kapitaldekning i banker. De første grunnfondsbevisene ble introdusert i markedet høsten 1989.

Ordningen med egenkapitalbevis ble etablert for å gi sparebankene mulighet til å innhente egenkapital i markedet og dermed forhindre en konkurransevidning mellom sparebanker og forretningsbanker som følge av sparebankenes manglende mulighet til å hente egenkapital.

Sparebankenes egenkapitalbevis har likhetstrekk med aksjer, blant annet behandles de to instrumentene skattemessig tilnærmet likt (se kapittel 12). Eierandelskapitalen inngår i sparebankens risikokapital og kan være tapsutsatt dersom bankene får økonomiske problemer. Finansforetakslovens regler om eierkontroll knyttet til aksjer gjelder tilsvarende for egenkapitalbevis (se mer om dette i kapittel 12.6). Den viktigste forskjellen mellom aksjer og egenkapitalbevis er at egenkapitalbevisene ikke har disposisjonsrett til hele egenkapitalen i banken, men kun til den vedtektsfestede eierandelskapitalen, overkursfondet og utjevningsfondet. Den øvrige egenkapitalen i en sparebank, grunnfondskapitalen, er såkalt selveid kapital, som består av grunnfondet (dvs. innbetalt kapital som ikke er eierandelskapital), gavefondet og kompensasjonsfondet. Årsresultatet disponeres til de to kapitalklassene etter deres relative størrelse.

Vedtektsfestet eierandelskapital og overkursfondet har prioritet foran bankens øvrige egenkapital ved underskudd i banken. Eierandelskapital som overstiger vedtektsfestet eierandelskapital, herunder utjevningsfondet, har lik prioritet som sparebankens fond (grunnfondet) og gavefondet. Dette gjør at egenkapitalbevis kan være mindre risikofyllt enn aksjer. En annen viktig forskjell mellom aksjer og egenkapitalbevis er knyttet til eiernes representasjon i de styrende organer.

Generalforsamlingen (som også kan betegnes som "forstanderskap" eller "representantskap") er det øverste organ i en sparebank og oversikten nedenfor viser den hierarkiske strukturen i en sparebank i henhold til gjeldende lover og forskrifter.

Organ	Beskrivelse
Generalforsamlingen	• Det øverste organ i en sparebank og velger medlemmer til bankens styre og revisor • Generalforsamlingen skal ha så mange medlemmer som vedtektene bestemmer. • Ser til at sparebanken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og generalforsamlingens vedtak. Fastsetter godtgjørelse til tillitsmenn og revisor • Egenkapitalbevisene velger mellom en femdel og to femdel av generalforsamlingens medlemmer etter nærmere bestemmelse i vedtektene, mens innskyterne i sparebanker som har utstedt egenkapitalbevis velger minst en fjerdedel av generalforsamlingens medlemmer. Videre velger de ansatte en fjerdedel av medlemmene til generalforsamlingen.
Styret	• Skal etter Finansforetaksloven bestå av minst fem medlemmer. • Leder sparebankens virksomhet i samsvar med lov, vedtekter og nærmere forskrifter gitt av generalforsamlingen
Administrativ ledelse	• Ansvarlig for den daglige ledelse av banken

Ved endring av Sparebankloven med ikrafttredelse 1. januar 2005, ble tidligere lovregulering av det offentlige og innskyternes representasjon i generalforsamlingen opphevet. Det vil dermed være vedtektene for den enkelte bank som skal regulere representasjon fra disse og/eller andre interessegrupper. Rammebetingelsene legger likevel visse føringer på generalforsamlingens sammensetning. Det følger av Finansforetaksloven at det skal legges vekt på at de valgte medlemmene av generalforsamlingen til sammen avspeiler sparebankens kundestruktur og andre interessegrupper samt samfunnsfunksjonen.

I sparebanker som har utstedt omsettelige egenkapitalbevis velges minst en femdel og ikke mer enn to femdeler av generalforsamlingens medlemmer og varamedlemmer av eierne av egenkapitalbevisene. I henhold til Finansforetaksforskriften § 8-1 første ledd, som trådte i kraft 1. januar 2017, skal minst en firedel av medlemmene og varamedlemmene i generalforsamlingen velges av og blant innskyterne i sparebanker som har utstedt eierandelskapital. Det er innskytere som i de siste seks måneder har hatt innskudd i banken på minst NOK 2 500 som er valgbare og har stemmerett, jf. § 8-1 annet ledd.

Videre oppstiller Finansforetaksforskriften § 8-1 tredje ledd et krav om at en firedel av medlemmene og varamedlemmene i generalforsamlingen skal velges av og blant de ansatte. Dersom antall medlemmer av generalforsamlingen ikke er delelig med fire, skal minst en firedel av medlemmene og av varamedlemmene velges av de ansatte. Dette må likevel ikke føre til at mer enn en firedel av de ansatte i banken blir medlemmer av generalforsamlingen.

For å endre Bankens vedtekter kreves det tilslutning fra to tredjedeler av dem som er tilstede på møte i representantskapet, samt tilslutning fra minst halvparten av representantskapets medlemmer. Vedtektsendringer som omfattes av Finansforetaksloven § 7-10 jf. Finansforetaksforskriften § 7-2, skal godkjennes av Finanstilsynet.

Avkastningen på eierandelskapital består av summen av utbytte og kursendringer. Utbyttet på egenkapitalbevis fastsettes hvert år av sparebankens generalforsamling ut fra sparebankens driftsresultat foregående regnskapsår. Generalforsamlingen kan i tillegg til utbytte avsette deler av det tilbakeholdte overskuddet til et utjevningsfond. Summen av utbytte og avsetning til utjevningsfond for det enkelte år skal ikke overstige egenkapitalbeviserens forholdsmessige andel av (korrigert) årsresultat i forhold til nærmere spesifisert ansvarlig kapital. Dette utjevningsfondet er øremerket egenkapitalbeviserene og kan benyttes til å opprettholde utbytte i år med dårlig driftsresultat. Utbetalingen fra utjevningsfondet kan bare skje når dette er forsvarlig ut fra institusjonens soliditet.

Ved avvikling av sparebanker vil egenkapitalbeviserene ha krav på å få utbetalt eierandelskapitalen, og overskuddsfondet, etter at alle kreditorer har fått fullt oppgjør. Utjevningsfondet har samme prioritet som grunnfondet og gavefondet

13.1.2 Lover og forskrifter knyttet til egenkapitalbevis

Sparebankenes adgang til å utstede omsettelige egenkapitalbevis med representasjonsrett i generalforsamlingen er regulert i Finansforetaksloven kapittel 10. Finansforetaksloven gir direkte og gjennom henvisninger til sentrale deler av Allmennaksjelovens regelverk tilsvarende anvendelse på eierandelskapitalen. Dette gjelder blant annet Allmennaksjelovens regler om forhøyelse av aksjekapitalen, utstedelse av finansielle instrumenter (lån med rett til å kreve utstedt aksjer samt frittstående tegningsretter) samt nedsettelse av aksjekapitalen. Videre har Finansdepartementet fastsatt forskrift av 9. desember 2016 nr. 1502 om Finansforetak og Finanskonsern (Finansforetaksforskriften) som erstatter deler av den tidligere Egenkapitalbeviserforskriften som nå er opphevet, herunder regler om valg.

13.1.3 Emisjonsvedtak

Vedtak om utstedelse av egenkapitalbevis treffes av generalforsamlingen og krever vedtektsendringer. Emisjonsvedtak kan enten treffes direkte av generalforsamlingen, eller av styret i henhold til fullmakt gitt av generalforsamlingen. Vedtaket krever tilslutning fra minst to tredjedeler av de avgitte stemmer for å være gyldig. Det kan fastsettes strengere flertallskrav i vedtektene. Vedtaket kan ikke settes i verk før det er godkjent av Finanstilsynet. Finanstilsynet kan i særlige tilfeller nekte å godkjenne gjennomføringen av et emisjonsvedtak dersom egenkapitalbevis utstedes til en kurs som klart må antas å avvike fra virkelige verdi. Offentlig emisjon av egenkapitalbevis er underlagt de ordinære regler i lov om verdipapirhandel med forskrifter. Vilårene for å endre Bankens vedtekter er strengere enn det som er fastsatt i loven. For å endre Bankens vedtekter kreves det

tilslutning fra to tredjedeler av dem som er tilstede på møte i representantskapet, samt tilslutning fra minst halvparten av representantskapets medlemmer.

Ved forhøyelse av eierandelskapitalen har eksisterende egenkapitalbevisiere i utgangspunktet fortrinnsrett til å tegne de nye egenkapitalbevisene i samme forhold som de fra før eier Egenkapitalbevis utstedt av Banken, jf. Finansforetaksloven § 10-10.

Offentlig emisjon av egenkapitalbevis er underlagt de ordinære regler i Verdipapirhandelloven med tilhørende forskrifter. Allmennaksjeloven §§ 10-1 til 10-3 og 10-6 til 10-13 gjelder tilsvarende.

13.1.4 Egenkapital

Innbetalt eierandelskapital utgjør en del av en sparebanks rene kjernekapital, jf. § 14 nr. 2 i forskrift 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak. Eierandelskapitalen kan dog nedsettes for utdeling til egenkapitalbevisierne etter nærmere regler i Finansforetaksloven § 10-21. Den vedtektsfestede eierandelskapitalen, overkursfondet og utjevningsfondet skal tilfalle egenkapitalbevisierne ved en eventuell avvikling av en sparebank forutsatt at alle kreditorer har fått fullt oppgjør.

Ansvarlig kapital i sparebanker har i henhold til Finansforetaksloven § 10-19 følgende prioritetsrekkefølge:

- Ansvarlig lånekapital
- Fondsobligasjonskapital
- Vedtektsfestet eierandelskapital
- Overkursfond og kompensasjonsfond
- Grunnfondskapital, herunder gavefondet, og eierandelskapital utover vedtektsfestet eierandelskapital, herunder utjevningsfondet

Utjevningsfondet er midler som avsettes for å opprettholde utbytte på eierandelskapitalen. Grunnfondet er et beløp som må skytes inn ved etablering av en sparebank, jf. Finansforetaksloven § 7-7. Gavefondet er avsetninger til allmennyttige formål, jf. Finansforetaksloven § 10-17 fjerde ledd.

13.1.5 Fordeling av overkurs mellom overkursfondet og kompensasjonsfondet

Det følger av Finansforetaksloven § 10-14 at overkurs ved utstedelse av egenkapitalbevis, etter fradrag for kostnader i forbindelse med utstedelsen, skal fordeles mellom overkursfondet og kompensasjonsfondet ut fra forholdet mellom bokført eierandelskapital etter nytegningen og summen av bokført grunnfondskapital og eierandelskapital etter nytegningen, med mindre annet fastsettes i vedtaket om utstedelse av nye egenkapitalbevis. Overkursfondet tilhører eierandelskapitalen, mens kompensasjonsfondet tilhører grunnfondskapitalen.

13.1.6 Utbytte og avsetning til utjevningsfondet

Årets overskudd etter korrigering for overføringer til eller fra fond for vurderingsforskjeller, samt for avsetninger til fond for urealiserte gevinster og overføringer fra fond for urealiserte gevinster som tidligere er resultatført (samlet benevnt korrigert årsoverskudd) tilordnes eierandelskapitalen og grunnfondet etter forholdet mellom eierandelskapitalen med tillegg av overkursfond og grunnfondskapitalen med tillegg av kompensasjonsfondet. Dersom det har skjedd egenkapitalendringer i løpet av inntektsåret, skal den nye egenkapitalen, ved beregning av brøken angitt ovenfor, vektas basert på gjenværende del av inntektsåret regnet fra innbetalingstidspunktet.

Årlig utbytte på egenkapitalbevis kan bare utdeles fra årsoverskuddet i henhold til det fastsatte resultatregnskapet for siste regnskapsår. Det er generalforsamlingen som, etter forslag fra styret, beslutter hvor stor del av årets overskudd som skal disponeres som utbyttedmidler for året. Utbytte kan ikke settes høyere enn det som er forenlig med forsiktig og god forretningsskikk under tilbørlig hensyn til tap som måtte være inntruffet etter regnskapsårets avslutning, eller som må påregnes å ville inntreffe. Årets utbyttedmidler fordeles mellom eierandelskapitalen og grunnfondet etter forholdet mellom eierandelskapitalen med tillegg av overkursfond og grunnfondskapitalen med tillegg av kompensasjonsfondet. Utbyttedmidler tilordnet eierandelskapitalen utbetales som utbytte til eierne av egenkapitalbevis. Den resterende del av overskudd tilordnet eierandelskapital skal tilføres utjevningsfondet eller utgjøre annen eierandelskapital. Den del av det korrigerte overskuddet som tilordnes sparebanken tillegges grunnfondskapitalen.

Det kan i vedtektene bestemmes at utbyttmidler kan benyttes til gaver til allmennyttige formål eller overføres til gavefondet. Adgangen til å yte slike gaver ble utvidet ved lovrevisjonen av Finansieringsvirksomhetsloven i 2009. Bakgrunnen for dette var å redusere den såkalte "utvanningseffekten" av eierandelskapitalen. Av samme grunn fastsetter Finansforetaksloven at banken ved disponeringen av utbyttmidler bør legge vekt på at forholdet mellom grunnfondskapitalen og eierandelskapitalen ikke endres vesentlig.

Finanstilsynet kan, når hensynet til institusjonens soliditet tilsier det, gi pålegg om ikke å dele ut utbytte eller om å dele ut mindre enn det som er foreslått av styret eller vedtatt av generalforsamlingen. Styret skal gi melding til Finanstilsynet dersom det beslutter å fremme forslag om utdeling som innebærer at det samlede utbyttet i et enkelt år vil overstige halvparten av resultatet etter det godkjente resultatregnskapet for siste regnskapsår.

Midler i utjevningsfondet kan benyttes for å opprettholde utbytte på eierandelskapitalen, jf. Finansforetaksloven § 10-18. Utdeling av utbytte fra utjevningsfondet kan bare foretas når dette er forsvarlig ut fra egenkapitalsituasjonen i institusjonen. Den del av korrigert årsoverskudd som tilordnes eierandelskapitalen, og som ikke utdeles som utbytte til eierne av egenkapitalbevis, skal tilføres utjevningsfondet eller utgjøre annen eierandelskapital. Utjevningsfondet teller som ren kjernekapital i relasjon til bestemmelsene om minste kapitaldekning.

Det følger ingen tidsfrist av Finansforetaksloven eller Bankens vedtekter hvoretter rett til utbytte vil bortfalle. Det gjelder derimot en generell tre års foreldelsesfrist, med visse unntak, fra datoen en forpliktelse forfaller hvoretter en fordring kan bortfalle etter foreldelsesloven. Utbyttet til ikke-norske statsborgere betales ut på samme måte som til norske statsborgere, det vil si til bankkonto tilknyttet VPS-konto for utbytte. Hvis slik bankkonto ikke er opplyst, og det heller ikke er gitt tilstrekkelige opplysninger om kontoer i utenlandske banker vil det utstedes en sjekk for utbyttebeløpet. Som nevnt i punkt 15.4 vil det kunne bli tilbakeholdt kildeskatt ved utbetaling av utbytte til egenkapitalbevisiere utenfor Norge.

13.1.7 Eierbegrensning for egenkapitalbevis

Ved erverv av "kvalifiserte eierandeler" kreves tillatelse fra Finanstilsynet (etter delegasjonsvedtak fra Finansdepartementet), jf. Finansforetaksloven kapittel 6. Med "kvalifiserte eierandeler" menes en eierandel som representerer 10 % eller mer av summen av grunnfondskapitalen og eierandelskapitalen eller av stemmene i generalforsamlingen, eller som for øvrig gir adgang til å utøve en vesentlig innflytelse i ledelsen av finansforetaket og dennes virksomhet. Tilsvarende er det krav om tillatelse for erverv som fører til at en kvalifisert eierandel økes til å utgjøre eller overstige henholdsvis 20, 30 eller 50 %, eller ved annet erverv som gir eierandelen bestemmende innflytelse som nevnt i aksjelovens § 1-3 og Allmennaksjeloven § 1-3. Likt med erververnes egne aksjer/egenkapitalbevis anses slike som eies av nærmere bestemte nærstående, se Finansforetaksloven § 6-5. Tillatelse kan gis dersom erververen er "egnet" til å eie den andel melding gjelder. Ved avgjørelsen om tillatelse skal gis, skal det ses hen til behovet for å sikre forsvarlig og betryggende ledelse av finansforetak og dennes virksomhet. Videre skal det ut fra den grad av innflytelse som erververen som eier vil kunne utøve i institusjoner etter ervervet, foretas en vurdering av erververens egnethet som innehaver av sin samlede eierandel etter ervervet, og av om ervervet av eierandelen er finansielt betryggende for institusjonens nåværende og fremtidige virksomhet. Ytterligere vurderingskriterier for egenhetsvurderingen er gitt i Finansforetaksloven § 6-3. Det kan settes vilkår for tillatelsen. Myndighetene har 60 arbeidsdager på seg fra fullstendig søknad er mottatt til å vurdere om tillatelse skal gis regnet fra det tidspunktet fullstendig søknad er mottatt. Ved behov for ytterligere opplysninger kan fristen forlenges med opptil 20 arbeidsdager. Dersom vedtak ikke er truffet innen fristen, anses tillatelse gitt. Dersom man vil avhende en kvalifisert eierandel eller redusere eierandelen så mye at den kommer under en av de grenser som er nevnt ovenfor, skal det gis melding om dette til Finanstilsynet. Eierprøvingsreglene er basert på EØS-direktiver og er også gjennomført i de andre EØS-land.

13.1.8 Omsettelighet av egenkapitalbevis

Egenkapitalbevis er fritt omsettelige verdipapir i relasjon til Verdipapirhandelloven. Kjøp og salg, pantsettelse mv. reguleres i det vesentlige av samme privatretslige lovbestemmelser som for aksjer. Det kan vedtektsfestes krav til samtykke ved overdragelse etter reglene i Allmennaksjeloven § 4-15, annet ledd.

13.1.9 Indeksering

Børsnoterte egenkapitalbevis inngår ikke i noen av de norske aksjeindeksene, men er med i en egen indeks for egenkapitalbevis (OSEEX Egenkapitalbevisindeks).

13.2 Lovregulering av sparebanker

13.2.1 Generelt

Offentlige reguleringer av sparebankenes virksomhet er hovedsakelig gitt i Finansforetaksloven og Allmennaksjeloven, samt i Finansforetaksforskriften. Finanstilsynet fører tilsyn med bankenes virksomhet, jf. Finanstilsynsloven. Med hjemmel i disse lovene er det gitt en rekke forskrifter som regulerer sparebankenes virksomhet, herunder Finansforetaksforskriften som trådte i kraft 1. januar 2017 og som erstattet ca. 50 forskrifter fastsatt etter den tidligere lovgivningen.

Den tidligere direkte styringen av kredittmarkedet er i stor grad erstattet med indirekte styring gjennom likviditets- og rentepolitikk. Rammebetingelsene for ulike typer finans- og kredittinstitusjoner er i økende grad harmonisert, og den norske finanslovgivningen har de senere årene blitt innrettet i tråd med de regler og anbefalinger som gjelder ellers i EU.

13.2.2 Årsregnskap

Det er gitt en egen forskrift til Regnskapsloven, forskrift 16. desember 1998 nr. 1240 om årsregnskap for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike (Årsregnskapsforskriften). Årsregnskapsforskriften inneholder bestemmelser om plikt til å utarbeide årsregnskap, plikt til å avgi dette senest tre måneder etter regnskapsårets slutt og regler for innholdet i årsregnskapet.

13.2.3 Interne kontrollrutiner

Krav til sparebankenes interne kontrollrutiner er regulert i henholdsvis Finansforetaksloven kap 13 og forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV (CRR/CRD IV-forskriften) 22. september 2008 nr. 1080 kap. VIII.

13.2.4 Gjennomføring av CRD IV i norsk regelverk

EU fastsatte i juni 2013 et nytt kapitaldekningsdirektiv, CRD IV, med krav til kredittinstitusjoners og verdipapirforetaks virksomhet. Samtidig ble mer detaljerte bestemmelser vedtatt i forordningen, CRR. Sammenliknet med tidligere soliditetsregelverk, stiller CRD IV/CRR strengere krav til kvaliteten på kapitalinstrumenter, økte krav til ren kjernekapitaldekning, herunder nye bufferkrav, strengere kapitalkrav for motpartsrisiko, strengere krav til styring og kontroll, samt utvidede krav til tilsynsmyndighetenes vurdering av institusjonenes risiko- og kapitalbehov, såkalt pilar 2-vurderinger. CRD IV inneholder også nye regler for godtgjørelse. Det ble innført minstekrav til likviditetsdekning, Liquidity Coverage Ratio (LCR), fra 2015 og krav til stabil finansiering, Net Stable Funding Ratio (NSFR), fra 2018. I tillegg er det innført krav til beregning av uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio).

CRD IV/CRR er ennå ikke tatt inn i EØS-avtalen, men det er gjort tilpasninger i det norske regelverket. De overordnede kapital- og bufferkravene i CRD IV/CRR ble tatt inn i norsk lov gjennom Finansieringsvirksomhetsloven i juni 2013 og er videreført i den nye Finansforetaksloven. I august 2013 ble det foretatt endringer i flere av forskriftene på kapitaldekningsområdet, og i forskrift om godtgjørelsesordninger som gjennomfører de mer detaljerte bestemmelsene i CRR. Endringene i Kapitalkravforskriften trådte i kraft 30. september 2014, mens endringene i reglene om godtgjørelse trådte i kraft fra 1. januar 2015 og er nå inntatt i Finansforetaksforskriften kapittel 15. Finanstilsynet har i et høringsnotat datert 27. april 2018 utarbeidet forslag til full gjennomføring av CRD IV/CRR som en forberedelse til at rettsaktene tas inn i EØS-avtalen.

Gjennom endringer i CRR/CRD IV-forskriften er det fastsatt et minstekrav til uvektet kjernekapitaldekning på 3 % for banker som skal oppfylles fra og med 30. juni 2017. Alle banker skal i tillegg ha en uvektet kjernekapitaldekningsbuffer på minst 2 %.

Ytterligere informasjon vedrørende innføringen av CRD IV i EU og i Norge finnes på Finanstilsynets hjemmesider, www.finanstilsynet.no.

13.2.5 Krav til kapitaldekning

Finansforetaksloven § 13-5 oppstiller et generelt krav til virksomheten, herunder at en sparebank til enhver tid skal oppfylle kapitalkrav som fremgår av lov og forskrift. Kapitaldekning er krav til størrelsen på foretakenes

ansvarlige kapital målt i forhold til et risikovektede beregningsgrunnlag. Kapitalkravet består av pilar 1-krav, bufferkrav og pilar 2-krav.

I Finansforetaksloven § 14-1 første ledd fremgår krav om at sparebanker til enhver tid skal ha en ren kjernekapitaldekning på minst 4,5 % av foretakets beregningsgrunnlag. Kjernekapitaldekningen og total kapitaldekning skal henholdsvis være minst 6 % og 8 % av beregningsgrunnlaget.

Forskrift 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak gir regler om beregningen av den ansvarlige kapitalen. I sistnevnte forskrift § 14 og § 15 fremgår det nærmere hvilke poster i institusjonens balanse som kan utgjøre henholdsvis ren kjernekapital og kjernekapital, mens det i § 16 angis hvilke poster som tilleggskapitalen består av.

I Finansforetaksloven § 14-3 reguleres bufferkravene. CRR/CRD IV-forskriften inneholder nærmere bestemmelser om bufferkravene og konsekvenser av brudd på bufferkravene. Bufferkravene består av:

Bevaringsbuffer

Et finansforetak skal ha en bevaringsbuffer bestående av ren kjernekapital som skal utgjøre to og et halvt prosentpoeng i tillegg til minstekravet til ren kjernekapital, jf. Finansforetaksloven § 14-3 første ledd.

Systemrisikobuffer

Et finansforetak skal ha en systemrisikobuffer bestående av ren kjernekapital som skal utgjøre tre prosentpoeng i tillegg til minstekravet til ren kjernekapital og bevaringsbuffer, jf. Finansforetaksloven § 14-3 annet ledd. Finansdepartementet kan i forskrift fastsette at kravet skal være høyere eller lavere enn tre prosentpoeng.

Systemviktige institusjoner

Et finansforetak som er systemviktig skal ha en buffer bestående av ren kjernekapital som skal utgjøre to prosentpoeng i tillegg til minstekravet til ren kjernekapital, bevaringsbuffer og systemrisikobuffer, jf. Finansforetaksloven § 14-3 tredje ledd. Finansdepartementet har fastsatt forskrift om fremgangsmåte og kriterier for å identifisere og fastsette hvilke finansinstitusjoner som skal anses som systemviktige i Norge. Finansdepartementet har bestemt at DNB ASA og Kommunalbanken AS skal anses som systemviktige finansinstitusjoner.

Motsyklisk buffer

Et finansforetak skal ha en motsyklisk kapitalbuffer bestående av ren kjernekapital som skal utgjøre mellom 0 og 2,5 prosentpoeng i tillegg til minstekravet til ren kjernekapital, bevaringsbuffer, systemrisikobuffer og buffer for systemviktige institusjoner, jf. Finansforetaksloven § 14-3 fjerde ledd. Finansdepartementet fastsetter kravet til motsyklisk kapitalbuffer, som økte fra 1,5 prosentpoeng til 2 prosentpoeng med virkning fra 31. desember 2017, jf. Finansdepartementets vedtak av 15. desember 2016. Kravet kan i særlige tilfeller settes høyere enn to og et halvt prosentpoeng.

Hvis et finansforetak ikke oppfyller de fire nevnte bufferkravene, skal foretaket utarbeide en plan for økning av ren kjernekapitaldekning. Finansforetaket underlegges også automatiske handlingsbegrensninger, herunder begrensninger på utbetaling av utbytte, innløsning eller tilbakekjøp av egne aksjer eller egenkapitalbevis, betaling av variabel godtgjørelse (bonus) og betaling av rente på annen kjernekapital (fondsobligasjoner).

Pilar 2

I tillegg til overnevnte kapitalkrav (pilar 1-krav), kan Finanstilsynet pålegge sparebanker såkalte pilar 2-krav. Pilar 2-kravet er et individuelt fastsatt krav.

Pilar 2-systemet har sin bakgrunn i EUs kapitaldekningsdirektiv og forordning (CRD IV/CRR) og åpner for at nasjonale tilsynsmyndigheter kan pålegge ytterligere kapitalkrav utover standardfastsatte pilar 1-krav (minstekrav til kapitaldekning, kapitalsammensetning og kombinerte kapitalbufferkrav som angitt ovenfor).

Pilar 2-prosessen er en sentral del av Finanstilsynets tilsyn med de enkelte finansforetakene, og inngår som en del av Finanstilsynets SREP-vurderinger (supervisory review and evaluation process).

Pilar 2-krav fastsatt av tilsynsmyndighetene er aktuelle i tilfeller hvor enkeltinstitusjoner, evt. grupper av institusjoner, eksponeres for eller eksponerer markedet for, høyere eller mer spesielle risikoer enn de som ligger til grunn for gjeldende pilar 1-krav. Pilar 2-kravene omfatter risikoer som ikke dekkes eller kun delvis dekkes av pilar 1. Hvilke risikoer som kommer i tillegg, vil være forskjellig fra foretak til foretak, og kan eksempelvis være konsentrasjonsrisiko, ulike typer markedsrisiko (herunder renterisiko), likviditetsrisiko, finansieringsrisiko, svakheter i styring og kontroll, modellrisiko, systemrisiko og risiko for uforsvarlig gjeldsoppbygging.

13.2.6 Beregningsgrunnlag for kapitaldekningen

Finansforetaksloven § 14-2 gir regler om beregningsgrunnlaget for kapitaldekningen. Beregningsgrunnlaget for minstekravet til ansvarlig kapital skal tilsvare summen av beregningsgrunnlagene for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

Beregningsgrunnlaget for kredittrisiko skal fastsettes med utgangspunkt i risikovekter etter en standardmetode eller med utgangspunkt i risikoparametere helt eller delvis fastsatt av institusjonen selv i henhold til internbasert rating-metode (IRB).

Beregningsgrunnlaget for markedsrisiko skal fastsettes med utgangspunkt i regler fastsatt i forskrift eller med utgangspunkt i interne målemetoder.

Beregningsgrunnlaget for operasjonell risiko kan fastsettes etter følgende alternativer; etter en basismetode basert på en andel av gjennomsnittlig inntekt, en sjablongmetode basert på en andel av inntekten innenfor de ulike forretningsområder multiplisert med en indikator for tapserfaring fastsatt av Finansdepartementet, eller en avansert metode basert på interne målemetoder.

De interne risikostyringsmetodene for kredittrisiko og markedsrisiko, samt avansert metode for operasjonell risiko, kan bare benyttes etter tillatelse gitt av Finanstilsynet.

I forskrift 14. desember 2006 nr. 1506 om kapitalkrav for forretningsbanker, sparebanker mv. er det gitt nærmere regler om beregningsgrunnlaget. Banker som benytter IRB-metode skal oppfylle et minstekrav til ansvarlig kapital som nærmere fastsatt etter forskrift 22. oktober 1990 nr. 875 om minstekrav til kapitaldekning i finansinstitusjoner og verdipapirforetak og forskrift 22. juni 2000 nr. 632 om minstekrav til kapitaldekning for markedsrisiko mv. for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak. Sparebanken Telemark benytter ikke IRB-metoden.

13.2.7 Endringer i CRD IV/CRR

Det internasjonale og europeiske rammeverket for regulering av banker er i utvikling. Baselkomiteens reviderte regelverk, Basel IV, vil innebære endringer i risikovekter for kredittrisiko i standardmetoden, ny metode for operasjonell risiko, gulvregler og begrensninger i bruk av interne metoder. EU-kommisjonen publiserte i november 2016 forslag til delvis revidert kapitaldekningsregelverk: "CRD V/CRR II". Forslagene inneholder blant annet nærmere regler om uvektet kapitalandel (leverage ratio) og krav til stabil finansiering (NSFR) og endringer i pilar 2-regimet i tillegg til flere andre endringer og nye krav. Det er foreløpig ikke lagt frem forslag til endringer i CRD IV/CRR om gjennomføring av siste revisjonene i Basel-regelverket vedtatt desember 2017. Nytt regelverk som følge av revisjonene forventes å bli gjennomført i Norge.

13.2.8 Andre reguleringer

Regelverket som omfatter sparebanker regulerer også eksponering relatert til utenlandsk valuta, engasjement overfor enkeltkunder, eierinteresser i holdingselskap og interesser i andre selskaper. I tillegg reguleres likviditet, avviking og administrasjon av banker med økonomiske problemer med videre.

Det kan ikke åpnes gjeldsforhandlinger eller konkurs i sparebanker, men sparebanker som ikke kan oppfylle sine forpliktelser kan settes under offentlig administrasjon i henhold til reglene i Finansforetaksloven kapittel 21. Eierandelskapitalen kan i slike tilfeller gå tapt i sin helhet.

Sammenslåing og deling

Tidligere fulgte adgangen til å fusjonere og avvikle sparebanker av sparebankloven § 47, men gjennom endringene i Finansieringsvirksomhetsloven som trådte i kraft 1. juli 2009, ble denne bestemmelsen opphevet og erstattet av et nytt regelsett i Finansieringsvirksomhetslovens kapittel 2c. Disse reglene er videreført i Finansforetaksloven §§ 12-1 til 12-7, som inneholder bestemmelser som legger til rette for omstruktureringer i henhold til ulike modeller for sammenslåing og deling. Dette innebærer blant annet at det åpnes for strukturendringer i henhold til de såkalte Hallingdal-, Terra-, Tingvoll- og Telemarkmodellene, med enkelte begrensninger.

- **Hallingdalmodellen** innebærer at grunnfondsbanker (tradisjonelle sparebanker) konverterer deler av grunnfondskapitalen til eierandelskapital. Eierandelsbevisene tilføres en ny finansstiftelse som følger reglene om sparebankstiftelser. Flere sparebanker kan ved å benytte samme modell slås helt eller delvis sammen.
- **Terramodellen** innebærer at flere tradisjonelle sparebanker slås sammen uten at det utstedes egenkapitalbevis og uten etablering av finansstiftelse. I stedet fastsettes det i vedtektene en nærmere fordeling av grunnfondet og overskuddet i forhold til sparebankenes kapital på sammenslåingstidspunktet.
- **Tingvollmodellen** innebærer at en sparebanks samlede virksomhet overføres til en annen sparebank mot vederlag i egenkapitalbevis som legges inn i en finansstiftelse som opprettes i forbindelse med avviklingen av den overdragende sparebank.
- **Telemarkmodellen** innebærer at to eller flere sparebanker omdannes til aksjekapitaler/allmennaksjeselskaper og deretter fusjoneres etter Aksje-/Allmennaksjelovens regler. Omdanningen gjennomføres ved at det etableres stiftelser som eier aksjene i de sammenslåtte sparebankene.

De følger av Finansforetaksloven § 12-1 at sammenslåing og deling av sparebanker bare kan gjennomføres etter tillatelse fra Finansdepartementet (delegert til Finanstilsynet). Vedtaket om slik sammenslåing eller deling treffes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendring. Det kan fastsettes i vedtektene at slike vedtak i generalforsamlingen også må omfatte minst 2/3 av de stemmer som avgis av, eller medlemmer valgt av, eierne av egenkapitalbevis.

Avvikling

Finansforetaksloven §§ 12-8 til 12-12 regulerer avvikling av sparebanker. Vedtak om avvikling treffes av generalforsamlingen med flertall som for vedtektsendringer. Styret skal i forkant av slikt vedtak fremlegge en avviklingsplan for generalforsamlingen. Vedtaket kan ikke settes i verk uten tillatelse fra Finansdepartementet (delegert til Finanstilsynet). Dersom en sparebank skal avvikles etter at virksomheten er overdratt til en annen bank, skal egenkapitalen etter at alle forpliktelser er dekket, overføres til en eller flere stiftelser.

Omdanning til aksjeselskap

Finansforetaksloven §§ 12-13 til 12-18 regulerer sparebankenes mulighet for omdanning til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap. Regelverket åpner for at en sparebank kan omdanne seg til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap etter tillatelse gitt av Finansdepartementet. En stiftelsesmodell legges til grunn ved omdanning av en sparebank til aksjebank. De viktigste punktene i loven kan i korte trekk oppsummeres i følgende punkter;

- Aksjer for den andel som tilsvarer eierandelen til grunnfondskapitalen overføres til en stiftelse som skal benytte ordet "sparebankstiftelse" i sitt foretaksnavn.
- Stiftelsen skal være helt uavhengig av banken.
- Stiftelsen skal ha "et langsiktig og stabilt formål med sitt eierskap".
- Salg av stiftelsens aksjer krever 2/3 flertall fra generalforsamlingen i stiftelsen.
- Stiftelsen kan dele ut deler av årlig overskudd til allmennyttige formål.

Under forutsetning av at stiftelsens eierskap overstiger 10 %, kan aksjeselskapet benytte sparebank i sitt firmanavn.

Adgangen til å omdanne til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap vil i praksis være begrenset da det ved vurdering av om det skal gis tillatelse blant annet skal legges vekt på at sparebanker som hovedregel bør være organisert som vanlig sparebank eller sparebank med eierandelskapital.

Konvertering av grunnfondskapital til eierandelskapital

Finansforetaksloven § 10-9 annet ledd åpner for at sparebanker kan konvertere grunnfondskapital til eierandelskapital.

Egenkapitalbevisene skal utstedes vederlagsfritt til en sparebankstiftelse opprettet i forbindelse med konverteringen, jf. Finansforetaksloven § 10-9 tredje ledd. Sparebankstiftelsen skal eie Egenkapitalbevis og støtte opp om virksomheten i banken.

13.2.10 Finans- og sparebankstiftelser

Finansforetaksloven §§ 12-19 til 12-26 oppstiller regler om finans- og sparebankstiftelser som kommer til anvendelse på stiftelser som etableres i forbindelse med strukturendringer, jf. dette punkt. Stiftelsens virksomhet skal i all hovedsak være begrenset til forvaltning av egenkapitalbevis eller aksjer som ble tilført stiftelsen i forbindelse med opprettelsen og midler som mottas som utbetaling på egenkapitalbevis eller aksjer, herunder eierandeler ervervet ved ombytting av slike eierandeler. Stiftelsen vil selv kunne utstede egenkapitalbevis.

13.2.11 Tilsyn, soliditets- og likviditetsvern for norske banker

Det er flere offentlige myndigheter som har ansvaret for å ha tilsyn med regelverket som gjelder for finansforetak (banker, forsikringsselskaper og finansieringsforetak).

13.2.12 Finansdepartementet

En av Finansdepartementets hovedoppgaver er regulering av finansieringsmarkedene. Finansdepartementet har i betydelig grad fått delegert myndighet til å fastsette forskrifter og fatte vedtak i medhold av Finansforetaksloven og andre lover som regulerer finansforetak, herunder sparebanker. Finansdepartementet har myndighet til å tilbakekalle konsesjon til å drive bankvirksomhet ved alvorlige brudd på gjeldende lover og forskrifter. Det krever tillatelse fra Finansdepartementet eller Finanstilsynet for at en bank skal kunne gjennomføre endringer av en viss betydning, slik som utstedelse av egenkapitalbevis eller nedsettelse av grunnfondskapitalen eller eierandelskapitalen, overføring av virksomhet til annen institusjon, nedlegging av virksomheten, omdanning til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap eller oppkjøp av annen bank.

Hovedhensyn bak finansreguleringen er å bidra til finansiell stabilitet, herunder at finansforetak virker på en hensiktsmessig og betryggende måte.

13.2.13 Finanstilsynet

Finanstilsynet gir konsesjon til å drive bankvirksomhet og har primæransvaret for å overvåke og føre tilsyn med banker, forsikringsselskaper, finansieringsforetak, verdipapirforetak, forvaltningsforetak for verdipapirfond, eiendomsめglere, inkassoforetak, revisorer, regnskapsførere, forsikringsめglere og morselskap i finanskonsern. Hovedoppgaven til Finanstilsynet er å bidra til at de institusjoner det skal føre tilsyn med opererer på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med gjeldende regelverk. Inspeksjonene skjer blant annet ved at Finanstilsynet vurderer de styrings og kontrollfunksjonene selskapene etablerer og går igjennom regnskaper og annen dokumentasjon som rapporteres. Enkelte endringer i vedtektene til finansforetak som Finanstilsynet har tilsyn med, skal godkjennes av Finanstilsynet. Vedtak kan påklages til Finansdepartementet. Når Finansdepartementet behandler saker som gjelder finansmarkedet, er det vanlig å be om uttalelse fra Finanstilsynet før avgjørelsen blir tatt. Finanstilsynet avgir hvert år en årsrapport til Finansdepartementet om sin virksomhet. Rapporten legges frem for Stortinget ved den årlige kredittmeldingen.

13.2.14 Norges Bank

Norges Bank er landets sentralbank og skal være utøvende og rådgivende organ for penge-, kreditt- og valutapolitikken. Den skal utstede pengesedler og mynter, fremme et effektivt betalingssystem innenlands og overfor utlandet samt overvåke penge-, kreditt og valutamarkedene. Sentralbanken ivaretar dermed viktige oppgaver overfor bankvesenet og skal bidra til stabile og effektive finansmarkeder og betalingssystemer. Som et

virkemiddel kan Norges Bank yte likviditetslån, gjøre innskudd i bankene og gi annen kreditt til forretningsbanker. Når særlige forhold tilsier det, kan sentralbanken også gi kreditt til andre på spesielle vilkår. Norges Bank utfører dessuten markedsoperasjoner i pengemarkedet.

13.2.15 Bankenes sikringsfond

I henhold til Finansforetaksloven kapittel 19 skal enhver bank være medlem av Bankenes sikringsfond. Bankenes sikringsfond er regulert gjennom Finansforetaksloven. Sikringsfondets formål er gjennom en lovbestemt innskuddsgarantiordning å sikre innskuddsforpliktelsene til banken. Fondet kan også yte støtte til et medlem av fondet under bestemte vilkår. Sikringsfondet er ment å dekke tap som innskytere har på sine innskudd i en medlemsinstitusjon etter nærmere regler i loven.

Finansdepartementet har i Prop. 159 L (2016-2017) foreslått lovendringer for gjennomføring av EUs innskuddsgarantidirektiv 2014/49/EU og krisehåndteringsdirektivet 2014/59/EU. Forslaget innebærer endringer organiseringen av innskuddsordningen og krisehåndtering av finansforetak i Norge og trer i kraft 1. januar 2019.

14 VERDIPAPIRHANDEL I NORGE

I dette kapittel 14 beskrives enkelte forhold vedrørende handel med verdipapirer i en norsk sparebank. Informasjonen må ikke anses som en uttømmende beskrivelse av alle de juridiske forhold som kan være relevante for en beslutning om å kjøpe, eie eller selge Egenkapitalbevis. Investorer anbefales å rådføre seg med sine egne juridiske rådgivere om de juridiske følgene av å eie Egenkapitalbevis. Før gjennomføringen av Tilbudet har ikke Egenkapitalbevisene i Banken vært notert eller omsatt på en børs eller et regulert marked, men Egenkapitalbevisene er per Prospektdato søkt notert på Oslo Børs.

14.1 Innledning

Oslo Børs ble etablert i 1819 og er den ledende markedsplassen i Norge for handel med egenkapitalbevis, aksjer, obligasjoner og andre finansielle instrumenter. Oslo Børs drives av Oslo Børs ASA, som også driver det regulerte markedet Oslo Axess og den multilaterale handelsfasiliteten Merkur Market.

Oslo Børs har inngått en strategisk samarbeidsavtale med London Stock Exchange Group vedrørende blant annet handelsplattformer for egenkapitalinstrumenter, gjeldsinstrumenter og derivater.

14.2 Handel og oppgjør

Handel med egenkapitalinstrumenter på Oslo Børs gjøres gjennom den elektroniske handelsplattformen Millennium Exchange. Denne handelsplattformen benyttes av alle markedsplasser som driftes av London Stock Exchange i tillegg til Borsa Italiana og Johannesburg Stock Exchange.

Handelsperioden på Oslo Børs er mellom kl. 09.00 og kl. 16:20 hver handelsdag, med førbørsperiode mellom kl. 08:15 og kl. 09.00, sluttauksjon mellom kl. 16:20 og kl. 16:25 og en etterbørsperiode mellom kl. 16:25 og kl. 17:30. Etterbørshandler kan rapporteres til kl. 17:30.

Opgjørperioden på Oslo Børs er for tiden to handelsdager (T+2). Dette betyr at verdipapirer gjøres opp på investorens konto i VPS to dager etter transaksjonen, og at selgeres mottar betaling etter to dager.

SIX x-clear Ltd har tillatelse fra Finansdepartementet til å drive virksomhet som oppgjørssentral og har siden 2010 (til 2014 gjennom datterselskapet Oslo Clearing ASA) tilbudt oppgjør- og motpartstjenester for handel med egenkapitalinstrumenter på Oslo Børs.

Investerings tjenester i Norge kan bare ytes av norske verdipapirforetak med tillatelse etter verdipapirhandelloven, filialer av verdipapirforetak med en EØS-stat som hjemstat eller verdipapirforetak utenfor EØS med tillatelse til å drive i Norge. Verdipapirforetak i EØS-stater kan også yte grenseoverskridende investerings tjenester i Norge.

Norske verdipapirforetak kan drive såkalt prisstillingsvirksomhet i egenkapitalbevis notert i Norge hvis de har tillatelse til dette etter verdipapirhandelloven. Verdipapirforetak i EØS-stater har også rett til å drive prisstillingsvirksomhet hvis foretaket har tillatelse til dette i sin hjemstat. Slik prisstillingsvirksomhet vil bli regulert av verdipapirlovens regler om verdipapirforetakenes egenhandel. Slik prisstillingsvirksomhet krever imidlertid ikke melding til Finanstilsynet eller Oslo Børs utover verdipapirforetakenes generelle plikt som medlem av Oslo Børs til å melde handler i noterte verdipapirer.

14.3 Informasjon, kontroll og overvåkning

Etter norsk lovgivning er Oslo Børs pålagt å utføre en rekke kontroll- og overvåkingsfunksjoner. Enheten for markedsovervåking ved Oslo Børs overvåker all aktivitet i markedet kontinuerlig. Markedsovervåkingssystemene er i hovedsak automatisert og vil straks varsle personalet ved enheten ved unormal utvikling i markedet.

Finanstilsynet kontrollerer utstedelsen av verdipapirer i både egenkapital- og gjeldsmarkedet i Norge og vurderer hvorvidt dokumentasjonen knyttet til utstedelser inneholder tilstrekkelig informasjon, og hvorvidt det på andre måter vil være ulovlig å gjennomføre utstedelsen.

Etter norsk lovgivning må en sparebank som er notert, eller som har søkt om notering, på et norsk regulert marked umiddelbart offentliggjøre innsideinformasjon (dvs. presis informasjon om finansielle instrumenter, utstederen av slik informasjon eller andre forhold som er egnet til å påvirke kursen på de finansielle instrumentene eller tilknyttede finansielle instrumenter merkbart, og som ikke er offentlig tilgjengelig eller allment kjent i markedet). En sparebank kan likevel utsette offentliggjøringen av innsideinformasjon for ikke å skade sine legitime interesser, forutsatt at opplysningene behandles konfidensielt, og at allmennheten ikke vil bli villedet av utsettelsen. Oslo Børs kan ilegge gebyrer til selskaper som ikke overholder informasjonsplikten.

14.4 VPS og overdragelse av egenkapitalbevis

Bankens sentrale egenkapitalbevisregister driftes gjennom VPS. VPS er det norske, immaterielle verdipapirregisteret. VPS er et elektronisk bokføringssystem der eierskap til, og transaksjoner knyttet til, norske noterte egenkapitalbevis skal registreres. VPS og Oslo Børs eies begge i sin helhet av Oslo Børs VPS Holding ASA.

Alle transaksjoner knyttet til verdipapirer registrert i VPS gjøres som elektroniske registreringer. Det er verken utstedt eller kan utstedes fysiske Egenkapitalbevis. VPS bekrefter hver registrering ved å sende gjenpart til den registrerte eieren av egenkapitalbevis, uavhengig av reelt eierskap. For å effektivere slike registreringer må hver eier av egenkapitalbevis opprette en egenkapitalbeviskonto hos en norsk kontofører. Norske banker, Norges Bank (sentralbanken), verdipapirforetak med tillatelse til å drive i Norge og norske filialer av kredittinstitusjoner hjemmehørende i annen EØS-stat kan opptre som kontoførere.

Registrering av en transaksjon i VPS gir rettsvern når det gjelder fastsettelse av partenenes rettigheter hvis utstedende sparebank eller tredjepart påberoper seg interesse i et verdipapir. En erverver av egenkapitalbevis kan ikke utøve rettigheter som eier av egenkapitalbevis med mindre (i) ervervet av egenkapitalbevis er registrert eller meldt og godtgjort, og ervervet ikke hindres av lov, vedtekter eller på annen måte.

VPS er ansvarlig for økonomisk tap noen påføres som følge av feil som er oppstått i tilknytning til registreringsvirksomheten, eller endring eller sletting av rettigheter til registrerte verdipapirer. Dette gjelder ikke dersom VPS godtgjør at feilen skyldes forhold utenfor registerets kontroll som registeret ikke med rimelighet kunne ventes å unngå eller overvinne følgene av. En eventuell erstatning kan likevel bli nedsatt eller bortfalle dersom skadelidte selv forsettlig eller uaktsomt har medvirket til skaden.

VPS må gi informasjon til Finanstilsynet på kontinuerlig basis, samt enhver informasjon som Finanstilsynet måtte kreve. Videre kan norske skattemyndigheter kreve visse typer informasjon fra VPS vedrørende noens innehav av verdipapirer, herunder informasjon om utbytte og rentebetalinger.

14.5 Register over egenkapitalbevisiere

Etter norsk rett skal egenkapitalbevis registreres i egenkapitalbevisierens navn. Som hovedregel foreligger det ingen ordninger for forvalterregistrering, og norske eiere av egenkapitalbevis kan ikke registrere sine egenkapitalbevis i VPS gjennom en forvalter. Utenlandske eiere av egenkapitalbevis kan likevel registreres i VPS av en forvalter (bank eller annen forvalter) som er godkjent av Finanstilsynet. En godkjent og registrert forvalter har plikt til å gi informasjon på forespørsel fra norske myndigheter om reelt eierskap. Ved forvalterregistrering må registreringen i VPS vise at den registrerte eieren er en forvalter. En registrert forvalter har rett til å motta utbytte og andre utdelinger, men kan ikke stemme i generalforsamling på vegne av den reelle eieren.

14.6 Utenlandske investorer

Utenlandske investorer kan handle i egenkapitalbevis notert på Oslo Børs gjennom enhver megler som er medlem hos Oslo Børs, både norske og utenlandske.

14.7 Flaggeplikt

Hvis en egenkapitalbevisieiers eller annen persons andel av egenkapitalbevis eller rettigheter til egenkapitalbevis notert på et regulert marked i Norge (hjemmehørende i Norge, noe som er tilfelle for Banken) når opp til, overstiger eller faller under 5 %, 10 %, 15 %, 20 %, 25 %, 1/3, 50 %, 2/3 eller 90 % av eierandelskapitalen eller en tilsvarende andel av stemmene til utstederen eller annen person, skal vedkommende etter verdipapirhandelloven gi melding til Oslo Børs og utstederen umiddelbart. Det samme gjelder hvis disse andelenes passerer av andre årsaker, for eksempel endringer i Bankens eierandelskapital.

14.8 Innsidehandel

Etter norsk rett må tegning, kjøp, salg eller bytte av finansielle instrumenter eller tilskyndelse til slike disposisjoner ikke direkte eller indirekte foretas for egen eller fremmed regning av noen som har innsideinformasjon, jf. definisjon i verdipapirhandelloven § 3-2. Det samme gjelder også ved inngåelse, kjøp, salg eller bytte av opsjons- eller terminkontrakter eller tilsvarende rettigheter knyttet til finansielle instrumenter samt tilskyndelse til slike disposisjoner.

14.9 Valutakontroller

Det er på nåværende tidspunkt ingen valutakontroll i Norge som kan begrense adgangen til å betale utbytte til en eier av egenkapitalbevis i utlandet, og det er heller ingenting som begrenser egenkapitalbevisiere bosatt i utlandets rett til å disponere over sine egenkapitalbevis og motta eventuelt proveny fra slike disposisjoner.

utenfor Norge. Det foreligger ingen regler som begrenser største beløp som kan overføres til eller fra Norge, likevel slik at overførende banker kan være underlagt plikt til å melde fra om transaksjoner med fremmed valuta i et sentralt dataregister driftet av norske tollmyndigheter. Norske politi-, skatte- og tollmyndigheter samt Rikstrygdeverket og Finanstilsynet har tilgang til dette registeret.

15 SKATT

15.1 Innledning

Redegjørelsen nedenfor av enkelte skattemessige forhold er basert på gjeldende norsk lovgivning per dato for dette Prospektet. Redegjørelsen er av generell karakter, og gir ikke en uttømmende beskrivelse av alle de aktuelle skattebestemmelser som kan være relevante. Redegjørelsen tar heller ikke sikte på å være noen juridisk eller skattemessig rådgivning rettet mot enkelte skattytere. Investorer kan være underlagt spesielle bestemmelser, og oppfordres generelt til å konsultere egne skatterådgivere for å klarlegge sin skatteposisjon.

15.2 Generelt

Som hovedregel skattlegges aksjeselskaper og likestilte selskaper og sammenslutninger som egne skattesubjekter, etter reglene om aksjeselskaper. Sparebanker regnes som likestilt selskap og sammenslutning etter Skatteloven § 10-1, jf. § 2-2 første ledd. Likeledes behandles Egenkapitalbevis i sparebanker skattemessig i hovedsak på samme måte som aksjer. Sparebanken kan ikke kreve fradrag i skattepliktig inntekt for utdelt utbytte på Egenkapitalbevis.

15.3 Beskatning av investorer skattemessig hjemmehørende i Norge

15.3.1 Utbytte av Egenkapitalbevis og gevinst ved realisasjon av Egenkapitalbevis

15.3.1.1 Egenkapitalbevisiere som er omfattet av Fritaksmetoden

Egenkapitalbevisinntekt, det vil si utbytte av Egenkapitalbevis og gevinst ved realisasjon av Egenkapitalbevis (eller ved likvidasjon av Banken), er omfattet av Fritaksmetoden. Fritaksmetoden gjelder blant annet for aksjeselskap, allmennaksjeselskap, sparebank og annet selveiende finansieringsforetak, gjensidig forsikringsselskap, samvirkeforetak, aksjefond, stiftelse, interkommunalt selskap, og selskap mv. som er heleid av stat, kommune og fylkeskommune ("**Kvalifiserende Subjekter**"). I henhold til Fritaksmetoden skal 3 % av utbytte beskattes som alminnelig inntekt (23 % flat sats), hvilket gir en effektiv skattesats på 0,69 %. Gevinst ved realisasjon av egenkapitalbevis er i sin helhet unntatt fra beskatning, og tap ved realisasjon er tilsvarende ikke fradragsberettiget. Kostnader som Kvalifiserende Subjekter har hatt til megler eller lignende i forbindelse med erverv og realisasjon av Egenkapitalbevis kommer derfor ikke til fradrag skattemessig. Det samme gjelder utbytte og gevinst for Egenkapitalbevisiere som er deltakerlignet selskap (ansvarlige selskaper, kommandittselskaper mv.).

15.3.1.2 Egenkapitalbevisiere som er omfattet av Aksjonærmodellen

Aksjonærmodellen gjelder for personlige Egenkapitalbevisiere ("**Personlige Eiere**"), jf. Skatteloven § 10-11, og hjemler skatteplikt for utbytte av Egenkapitalbevis og gevinster ved realisasjon av Egenkapitalbevis utover et såkalt skjermingsfradrag. Motsvarende vil et tap være fradragsberettiget i alminnelig inntekt.

Skjermingsfradraget beregnes for hvert enkelt Egenkapitalbevis eiet per 31. desember i inntektsåret, ved å multiplisere Egenkapitalbevisets kostpris med en skjermingsrente som fastsettes årlig av Finansdepartementet og er ment å tilsvare en risikofri rente. Utbytte og gevinst utover skjermingsfradraget, oppjusteres med en faktor på 1,33, og skattlegges med en skattesats på 23 % (effektiv skattesats på 30,59 %), uavhengig av hvor lenge den Personlige Eieren har eid det enkelte Egenkapitalbevis og hvor mange Egenkapitalbevis vedkommende eier totalt. Ubenyttet skjermingsfradrag kan fremføres og tillegges skjermingsgrunnlaget, og vil således redusere beskatningen av fremtidig utbytte og/eller gevinst. Ubenyttet skjerming/skjermingsgrunnlag kan ikke fradragsføres ved tap. Skjermingsfradrag i realisasjonsåret tilordnes ny eier.

Dersom en investor eier flere Egenkapitalbevis i samme bank eller selskap, vil det først ervervede Egenkapitalbevis bli ansett realisert først (først inn først ut-prinsippet).

Personlige Eiere som eier Egenkapitalbevis gjennom en aksjesparekonto skattlegges ikke løpende for gevinst ved realisasjon av Egenkapitalbevisene. Gevinstene kan ubeskattet reinvesteres i aksjer, egenkapitalbevis og fond som kvalifiserer for aksjesparekontoordningen. Inntekt fra gevinst ved realisasjon av Egenkapitalbevis skattlegges først ved uttak fra aksjesparekontoen til den Personlige Eieren, i den grad uttak overstiger den Personlige Eierens samlede innskutte kapital i aksjesparekontoen. Utbytte fra Egenkapitalbevis skattlegges løpende hos den Personlige Eieren som angitt ovenfor.

Ved uttak fra aksjesparekonto ut over innskutt kapital og beregnet skjermingsfradrag, vil Personlige Eiere skattlegges med samme skattesats som Personlige Eiere uten aksjesparekonto, p.t. 30,59 %. Skjermingsfradraget beregnes ut fra det innskutte beløpet på aksjesparekontoen og ikke for det enkelte Egenkapitalbevis.

Kostnader som Personlig Eier har hatt til megler eller lignende i forbindelse med erverv og realisasjon av Egenkapitalbevis, kan ikke føres direkte til fradrag i investors alminnelige inntekt i realisasjonsåret, men skal aktiveres og inngå som en del av Egenkapitalbevisets inngangsverdi/kostpris.

Dersom en Personlig Eier flytter til utlandet og ikke lenger er skattemessig bosatt i Norge, vil han bli skattepliktig som om Egenkapitalbevisene var realisert siste dag før skattyteren anses bosatt i tilflyttingslandet i henhold til Skatteloven eller skatteavtale med tilflyttingslandet, jf. Skatteloven § 10-70. Utgangsverdien settes til markedsverdien ved utflyttingen. Utflyttingsskatten kommer kun til anvendelse dersom netto gevinst samlet overstiger NOK 500.000. Andre verdipapirer som den Personlige Eieren måtte ha inngår i denne beregningen. Det gis utsettelse med betalingen av utflyttingsskatten såfremt skattyter stiller betryggende sikkerhet for betalingsforpliktelsen. Det gis automatisk utsettelse når skattyter flytter til en stat innenfor EØS hvor Norge i medhold av folkerettslig overenskomst kan kreve informasjon og bistand til innfordring. Den beregnede skatten kan korrigeres eller bortfalle som følge av begivenheter som inntreffer etter utflyttingen, f. eks. hvis Egenkapitalbevisene realiseres til en lavere verdi enn beregnet ved utflyttingen.

15.3.2 Formuesskatt

Egenkapitalbevis er skattepliktig formue hos de eiere som etter de generelle regler er pliktige til å betale formuesskatt.

Egenkapitalbevis verdsettes til 80 % av kursverdien per 1. januar i ligningsåret. Maksimal formuesskattesats er 0,85 %. Innslagspunktet for formuesskatt er NOK 1 480 000.

Norske aksjeselskaper og de fleste likestilte selskaper er fritatt for formuesskatteplikt. Det samme gjelder kommuner og fylkeskommuner med de begrensinger som følger av Skatteloven § 2-5.

15.4 Beskatning av investorer skattemessig hjemmehørende i utlandet

Dette avsnittet oppsummerer kort norske skatteregler som er relevante for Egenkapitalbevisiere som ikke er skattemessig hjemmehørende i Norge ("**Utenlandske Eiere**"). Den potensielle skatteplikten for Utenlandske Eiere i det landet hvor disse er skattemessig hjemmehørende, vil bero på skattereglene i vedkommende land, samt en eventuell skatteavtale mellom Norge og det aktuelle landet.

15.4.1 Utbytte av Egenkapitalbevis

Utbytte utdelt til Utenlandske Eiere, både personlige eiere og selskaper, er som utgangspunkt og hovedregel gjenstand for 25 % kildeskatt i Norge dersom ikke annet fremgår av skatteavtale mellom Norge og en annen stat, eller mottakeren er dekket av de særlige bestemmelsene om Egenkapitalbevisiere hjemmehørende i EØS-området (se nedenfor). Dersom Egenkapitalbevisieren er skattemessig hjemmehørende i en stat som Norge har inngått skatteavtale med, vil kildeskatten normalt være redusert til 15 % eller mindre. Når den Utenlandske Eieren er å anse som et deltakerlignet selskap vil den skattemessige behandlingen bero på den skattemessige behandlingen av de bakenforliggende eierne.

Utbytte til personlige Egenkapitalbevisiere som er skattemessig hjemmehørende innenfor EØS-området er gjenstand for norsk kildeskatt med ordinær sats 25 % eller eventuelt lavere som fremgår av skatteavtale mellom Norge og en annen stat. Slike Egenkapitalbevisiere kan imidlertid individuelt søke norske skattemyndigheter om refusjon av kildeskatt, i den utstrekning 25 % skatt av utbyttet fratrasket skjermingsfradrag (se ovenfor) er lavere enn kildeskatten etter den sats som følger av skatteavtale.

Utenlandske Egenkapitalbevisiere som tilsvarende Kvalifiserende Subjekter som nevnt over, og som er skattemessig hjemmehørende innenfor EØS-området er, uavhengig av skatteavtale, unntatt fra norsk kildebeskatning av utbytte av Egenkapitalbevis, forutsatt at mottaker av utbyttet er den egentlige eier av utbyttet og i tillegg er reelt etablert i en EØS-stat og også driver reell økonomisk virksomhet der.

Ansvar for å trekke en eventuell kildeskatt påligger Banken, og trekk skal skje før utbetaling av (netto) utbytte finner sted fra Banken til en Utenlandsk Eier. Utenlandske Eiere som har betalt kildeskatt med en høyere sats enn hva som følger av norsk internrett eller skatteavtale mellom Norge og den aktuelle stat, kan søke norske skattemyndigheter om refusjon av det overskytende kildeskattebeløp.

Dersom utbytte utbetales til Egenkapitalbevisiere skattemessig hjemmehørende i utlandet, som driver virksomhet i Norge, og Egenkapitalbevisene er tilknyttet virksomheten i Norge, skal utbyttet beskattes etter de samme regler som for Egenkapitalbevisiere hjemmehørende i Norge, se ovenfor.

Utenlandske Eiere bør konsultere sine egne skatterådgivere vedrørende mulig skatteavtales regler om kildeskatt samt mulig adgang til refusjon av kildeskatt.

15.4.2 Realisasjon av Egenkapitalbevis

Egenkapitalbevisiere som ikke er skattemessig hjemmehørende i Norge, vil som hovedregel ikke være skattepliktig til Norge for gevinst ved realisasjon av Egenkapitalbevis. Skatteplikt til Norge for gevinst knyttet til realisasjon av Egenkapitalbevis vil likevel oppstå dersom Egenkapitalbevisene har vært eiet i tilknytning til næringsvirksomhet utøvet av vedkommende Egenkapitalbevisiere i Norge. Gevinst ved realisasjon vil i så fall skje etter de samme regler som gjelder for Egenkapitalbevisiere hjemmehørende i Norge, se ovenfor. Skatteplikten til Norge som følger av norsk intern rett kan være begrenset i skatteavtale mellom Norge og den stat hvor vedkommende aksjonær er skattemessig hjemmehørende.

15.4.3 Formuesskatt

Utenlandske Eiere er ikke formuesskattepliktig til Norge for sine Egenkapitalbevis i norsk sparebank, med mindre Egenkapitalbevisieren er en fysisk person og Egenkapitalbevisene eies i virksomhet som vedkommende utøver eller deltar i Norge.

15.5 Beskatning av ansatte i forbindelse med Ansattetilbudet

15.5.1 Ansattes erverv av Egenkapitalbevis

Dersom ansatte kjøper Egenkapitalbevis til en pris lavere enn markedsverdi ("underkurs") er underkursen som hovedregel skattepliktig inntekt for den ansatte. Ved erverv av Egenkapitalbevis gjennom Ansattetilbudet er likevel en fordel tilsvarende 20 % rabatt, men maksimalt NOK 3 000, skattefri. Rabatt ut over 20 % og NOK 3 000 er skattepliktig. Dette innebærer at for ansatte som kjøper egenkapitalbevis med 25 % rabatt, er 20 % av rabatten inntil NOK 3000 skattefri, mens rabatt ut over 20 % og/eller mer enn maksimalbeløpet på kr 3 000, er skattepliktig arbeidsinntekt.

Dersom en ansatt erverver egenkapitalbevis til markedspris (dvs. ved erverv som ikke omfattes av Ansattetilbudets rabatter), er det ingen underkurs, og kjøpet medfører i seg selv ingen skattemessige konsekvenser for den ansatte.

15.5.2 Skatt på lån til ansatte

Banken har tilbudt de Kvalifisert Ansatte å finansiere deler av deres kjøp av Egenkapitalbevis ved lån som skal være rentefrie. Lånet skal tilbakebetales gjennom lønnstrekk. Når lånets rente er lavere enn normrenten er dette en skattepliktig fordel for den ansatte. Den skattepliktige fordel er differansen mellom normrenten og lånets faktiske rentesats. Den skattepliktige fordel beregnes ved å stipulere en renteutgift som tilsvarer normrenten.

16 SELLING AND TRANSFER RESTRICTIONS

*As a consequence of the following restrictions, prospective investors are advised to consult legal counsel prior to making any offer, resale, pledge or other transfer of the offered equity capital certificates ("**Equity Certificates**") offered hereby.*

*Other than in Norway, the Bank is not taking any action to permit an offering of the Equity Certificates in any jurisdiction. Receipt of this prospectus issued by the Bank (the "**Prospectus**") will not constitute an offer in those jurisdictions in which it would be illegal to make an offer and, in those circumstances, this Prospectus is for information only and should not be copied or redistributed. Except as otherwise disclosed in this Prospectus, if an investor receives a copy of this Prospectus in any jurisdiction other than Norway, the investor may not treat this Prospectus as constituting an invitation or offer to it, nor should the investor in any event deal in the Equity Certificates, unless, in the relevant jurisdiction, such an invitation or offer could lawfully be made to that investor, or the Equity Certificates could lawfully be dealt in without contravention of any unfulfilled registration or other legal requirements. Accordingly, if an investor receives a copy of this Prospectus, the investor should not distribute or send the same, or transfer Equity Certificates, to any person or in or into any jurisdiction where to do so would or might contravene local securities laws or regulations.*

*None of the Bank or the Arctic Securities AS and SpareBank 1 Markets AS (Collectively, the "**Managers**"), or any of their respective representatives or advisers, is making any representation to any offeree or purchaser of the Equity Certificates regarding the legality of an investment in the Equity Certificates by such offeree or purchaser under the laws applicable to such offeree or purchaser. Each investor should consult with his or her own advisors as to the legal, tax, business, financial and related aspects of a purchase of the Equity Certificates.*

16.1 Selling restrictions

16.1.1 United States

The Equity Certificates have not been and will not be registered under the U.S. Securities Act, and may not be offered or sold except: (i) within the United States to QIBs as defined by Rule 144A in a transaction meeting the requirements of Rule 144A under the US Securities Act or otherwise exempt from, or not subject to, the registration requirements under the U.S. Securities Act; or (ii) outside the United States to certain persons in offshore transactions in compliance with Regulation S under the U.S. Securities Act, and in accordance with any applicable securities laws of any state or territory of the United States or any other jurisdiction. Transfer of the Equity Certificates will be restricted and each purchaser of the Equity Certificates in the United States will be required to make certain acknowledgements, representations and agreements, as described under Section 16.2 "Transfer restrictions".

Any offer or sale of the Equity Certificates in the United States will be made by affiliates of the Managers who are broker-dealers registered under the U.S. Exchange Act or otherwise in accordance with SEC Rule 15a-6. In addition, until 40 days after the commencement of the offering, any offer or sale of Equity Certificates within the United States by a dealer, whether or not participating in the offering, may violate the registration requirements of the U.S. Securities Act if such offer or sale is made otherwise than in accordance with Rule 144A of the U.S. Securities Act or another exemption from the registration requirements of the U.S. Securities Act and in connection with any applicable state securities laws.

16.1.2 United Kingdom

Any sale in the United Kingdom shall:

- a) only communicate an invitation or inducement to engage in investment activity (within the meaning of section 21 of the Financial Services and Markets Act 2000 (as amended) (the "**FSMA**") in circumstances in which section 21(1) of the FSMA does not apply to the Bank; and
- b) comply with all applicable provisions of the FSMA.

16.1.3 European Economic Area

In relation to each Relevant Member State, with effect from and including the relevant implementation date, an offer to the public of any Equity Certificates which are the subject of the offering contemplated by this Prospectus may not be made in that Relevant Member State, other than the offering in Norway as described in this

Prospectus, once the Prospectus has been approved by the competent authority in Norway and published in accordance with the EU Prospectus Directive as implemented in Norway, except that an offer to the public in that Relevant Member State of any Equity Certificates may be made at any time with effect from and including the relevant implementation date under the following exemptions under the EU Prospectus Directive or the prospectus regulation (Regulation (EU) 2017/1129) (as amended from time to time, the "**Prospectus Regulation**"), if they have been implemented in that Relevant Member State:

- a) to legal entities which are qualified investors as defined in the EU Prospectus Directive or the Prospectus Regulation, as applicable,
- b) to fewer than 100, or, if the Relevant Member State has implemented the relevant provisions of the 2010 PD Amending Directive or is an EU-member state 150, natural or legal persons (other than qualified investors as defined in the EU Prospectus Directive or the Prospectus Regulation, as applicable), as permitted under the EU Prospectus Directive or the Prospectus Regulation, as applicable, subject to obtaining the prior consent of the Managers for any such offer, or
- c) in any other circumstances falling within Article 3(2) of the EU Prospectus Directive or Article 1 (4) of the Prospectus Regulation, as applicable;

provided that no such offer of Equity Certificates shall require the Bank or the Managers to publish a Prospectus pursuant to Article 3 of the EU Prospectus Directive or Article 3 of the Prospectus Regulation, as applicable, or supplement a Prospectus pursuant to Article 16 of the EU Prospectus Directive or Article 23 of the Prospectus Regulation, as applicable.

For the purposes of this provision, the expression an "offer to the public" in relation to any Equity Certificates in any Relevant Member State means the communication in any form and by any means of sufficient information on the terms of the offer and any securities to be offered so as to enable an investor to decide to purchase any Equity Certificates, as the same may be varied in that Member State by any measure implementing the EU Prospectus Directive or the Prospectus Regulation, as applicable, in that Member State the expression "EU Prospectus Directive" means Directive 2003/71/EC (and amendments thereto, including the 2010 PD Amending Directive, to the extent implemented in the Relevant Member State), and includes any relevant implementing measure in each Relevant Member State and the expression "2010 PD Amending Directive" means Directive 2010/73/EU.

This EEA selling restriction is in addition to any other selling restrictions set out in this Prospectus.

16.1.4 Additional jurisdictions

16.1.4.1 Australia

This Prospectus has not been lodged with the Australian Securities and Investments Commission as a disclosure document under Chapter 6D of the Corporations Act 2001 (Cwth) of Australia (the "**Corporations Act**") and is only directed to certain categories of exempt persons. Accordingly, if you receive this Prospectus in Australia:

(a) *you confirm and warrant that you are either:*

- (i) *a "sophisticated investor" under section 708(8)(a) or (b) of the Corporations Act*
- (ii) *a "sophisticated investor" under section 708(8)(c) or (d) of the Corporations Act and that you have provided an accountant's certificate pursuant to the section 708(8)(c)(i) or (ii) of the Corporations Act and related regulations before the offer has been made*
- (iii) *a person associated with the Bank under section 708(12) of the Corporations Act, or*
- (iv) *a "professional investor" within the meaning of section 708(11)(a) or (b) of the Corporations Act,*
- (v) *and, to the extent that you are unable to confirm or warrant that you are an exempt sophisticated investor, associated person or professional investor under the Corporations Act, any offer made to you under this document is void and incapable of acceptance; and*

- (b) *you warrant and agree that you will not offer any of the Equity Certificates sold to you pursuant to this Prospectus for resale in Australia within 12 months of those Equity Certificates being sold unless any such resale offer is exempt from the requirement to issue a disclosure document under section 708 of the Corporations Act.*

16.1.4.2 Canada

This Prospectus is not, and under no circumstance is to be construed as, a Prospectus, an advertisement or a public offering of the Equity Certificates in Canada or any province or territory thereof. Any offer or sale of the Equity Certificates in Canada will be made only pursuant to an exemption from the requirements to file a Prospectus with the relevant Canadian securities regulators and only by a dealer properly registered under applicable provincial securities laws or, alternatively, pursuant to an exemption from the dealer registration requirement in the relevant province or territory of Canada in which such offer or sale is made.

16.1.4.3 Hong Kong

No Equity Certificates have been offered or sold, or will be offered or sold, in Hong Kong by means of any document, other than (a) to "professional investors" as defined in the Securities and Futures Ordinance (Cap. 571) of Hong Kong and any rules made under that Ordinance; or (b) in other circumstances which do not result in the document being a "prospectus" as defined in the Companies Ordinance (Cap. 32) of Hong Kong or which do not constitute an offer to the public within the meaning of that Ordinance. In addition, no advertisement, invitation or document relating to the Equity Certificates has been issued or has been in the possession of any person for the purposes of issue, nor will any such advertisement, invitation or document be issued or be in the possession of any person for the purpose of issue, whether in Hong Kong or elsewhere, which is directed at, or the contents of which are likely to be accessed or read by, the public of Hong Kong (except if permitted to do so under the securities laws of Hong Kong) other than with respect to the Equity Certificates that are, or are intended to be, disposed of only to persons outside Hong Kong or only to "professional investors" as defined in the Securities and Futures Ordinance and any rules made under that Ordinance.

16.1.4.4 Japan

The Equity Certificates have not been and will not be registered under the Financial Instruments and Exchange Law, as amended (the "FIEL"). This Prospectus is not an offer of securities for sale, directly or indirectly, in Japan or to, or for the benefit of, any resident of Japan (which term as used herein means any person resident in Japan, including any corporation or entity organised under the laws of Japan) or to others for reoffer or resale, directly or indirectly, in Japan or to, or for the benefit of, any resident of Japan, except pursuant to an exemption from the registration requirements under the FIEL and otherwise.

16.1.4.5 Singapore

This Prospectus has not been registered as a prospectus with the Monetary Authority of Singapore. Accordingly, this Prospectus and any other document or material in connection with the offer or sale, or invitation for subscription or purchase, of the Equity Certificates may not be circulated or distributed, nor may they be offered or sold, or be made the subject of an invitation for subscription or purchase, whether directly or indirectly, to persons in Singapore other than (i) to an institutional investor under Section 274 of the Securities and Futures Act, Chapter 289 of Singapore (the "SFA"), (ii) to a relevant person, or any person pursuant to Section 275(1A), and in accordance with the conditions, specified in Section 275 of the SFA or (iii) otherwise pursuant to, and in accordance with the conditions of, any other applicable provision of the SFA.

16.1.4.6 DIFC

This Prospectus relates to an Exempt Offer in accordance with the Offered Securities Rules of the Dubai Financial Services Authority ("DFSA"). This Prospectus is intended for distribution only to persons of a type specified in the Offered Securities Rules of the DFSA. It must not be delivered to, or relied on by, any other person. The DFSA has no responsibility for reviewing or verifying any documents in connection with Exempt Offers. The DFSA has not approved this Prospectus nor taken steps to verify the information set forth herein and has no responsibility for the Prospectus. The Equity Certificates to which this Prospectus relates may be illiquid and/or subject to restrictions on their resale. Prospective purchasers of the Equity Certificates offered should conduct their own due diligence on the equity capital certificates. If you do not understand the contents of this Prospectus you should consult an authorised financial advisor.

16.1.4.7 Switzerland

The Equity Certificates may not be publicly offered in Switzerland and will not be listed on the SIX Swiss Exchange ("**SIX**") or on any other stock exchange or regulated trading facility in Switzerland. This document has been prepared without regard to the disclosure standards for issuance prospectuses under art. 652a or art. 1156 of the Swiss Code of Obligations or the disclosure standards for listing prospectuses under art. 27 ff. of the SIX listing Rules or the listing rules of any other stock exchange or regulated trading facility in Switzerland. Neither this document nor any other offering or marketing material relating to the Equity Certificates or the offering may be publicly distributed or otherwise made publicly available in Switzerland.

Neither this document nor any other offering or marketing material relating to the offering, the Group, the Equity Certificates have been or will be filed with or approved by any Swiss regulatory authority. In particular, this document will not be filed with, and the offering will not be supervised by, the Swiss Financial Market Supervisory Authority FINMA ("**FINMA**"), and the offering has not been and will not be authorised under the Swiss Federal Act on Collective Investment Schemes ("**CISA**"). The investor protection afforded to acquirers of interests in collective investment schemes under the CISA does not extend to acquirers of Equity Certificates.

16.1.4.8 Other jurisdictions

The Equity Certificates may not be offered, sold, resold, transferred or delivered, directly or indirectly, in or into any other jurisdiction in which it would not be permissible to offer the Equity Certificates.

In jurisdictions outside the United States and the EEA where the offering would be permissible, the Equity Certificates will only be offered pursuant to applicable exceptions from prospectus requirements in such jurisdictions.

16.2 Transfer restrictions

16.2.1 United States

The Equity Certificates have not been and will not be registered under the U.S. Securities Act and may not be offered or sold within the United States except pursuant to an exemption from, or in a transaction not subject to, the registration requirements of the U.S. Securities Act and applicable state securities laws. Terms defined in Rule 144A or Regulation S shall have the same meaning when used in this Section.

Each purchaser of the Equity Certificates outside the United States in accordance with Regulation S will be deemed to have acknowledged, represented and agreed that it has received a copy of this Prospectus and such other information as it deems necessary to make an informed decision and that:

- The purchaser is authorised to consummate the purchase of the Equity Certificates in compliance with all applicable laws and regulations.
- The purchaser acknowledges that the Equity Certificates have not been and will not be registered under the U.S. Securities Act, or with any securities regulatory authority or any state of the United States, and are subject to significant restrictions on transfer.
- The purchaser is, and the person, if any, for whose account or benefit the purchaser is acquiring the Equity Certificates was located outside the United States at the time the buy order for the Equity Certificates was originated and continues to be located outside the United States and has not purchased the Equity Certificates for the benefit of any person in the United States or entered into any arrangement for the transfer of the Equity Certificates to any person in the United States.
- The purchaser is not an affiliate of the Bank or a person acting on behalf of such affiliate, and is not in the business of buying and selling securities or, if it is in such business, it did not acquire the Equity Certificates from the Bank or an affiliate thereof in the initial distribution of such Equity Certificates.
- The purchaser is aware of the restrictions on the offer and sale of the Equity Certificates pursuant to Regulation S described in this Prospectus.
- The Equity Certificates have not been offered to it by means of any "directed selling efforts" as defined in Regulation S.
- The Bank shall not recognise any offer, sale, pledge or other transfer of the Equity Certificates made other than in compliance with the above restrictions.
- The purchaser acknowledges that the Bank, the Managers and their respective advisers will rely upon the truth and accuracy of the foregoing acknowledgements, representations and agreements.

Each purchaser of the Equity Certificates within the United States will be deemed to have acknowledged, represented and agreed that it has received a copy of this Prospectus and such other information as it deems necessary to make an informed investment decision and that:

- The purchaser is authorised to consummate the purchase of the Equity Certificates in compliance with all applicable laws and regulations.
- The purchaser acknowledges that the Equity Certificates have not been and will not be registered under the U.S. Securities Act or with any securities regulatory authority of any state of the United States and are subject to significant restrictions to transfer.
- The purchaser (i) is a QIB (as defined in Rule 144A), and (ii) is acquiring such Equity Certificates for its own account or for the account of a QIB.
- The purchaser is aware that the Equity Certificates are being offered and sold in the United States in accordance with the exemption from registration provided for in Rule 144A or in a transaction otherwise exempt from, or not subject to, the registration requirements of the US Securities Act and that the transaction does not involve a public offering of the Equity Certificates in the United States within the meaning of the U.S. Securities Act.
- If, in the future, the purchaser decides to offer, resell, pledge or otherwise transfer such Equity Certificates, as the case may be, such Equity Certificates may be offered, sold, pledged or otherwise transferred only (i) to a person whom the beneficial owner and/or any person acting on its behalf reasonably believes is a QIB in a transaction meeting the requirements of Rule 144A, (ii) in accordance with Regulation S, (iii) in accordance with Rule 144 (if available), (iv) pursuant to any other exemption from the registration requirements of the U.S. Securities Act, subject to the receipt by the Bank of an opinion of counsel or such other evidence that the Bank may reasonably require, confirming that transfer is in compliance with the U.S. Securities Act or (v) pursuant to an effective registration statement under the U.S. Securities Act, in each case in accordance with any applicable securities laws of any state or territory of the United States or any other jurisdiction.
- The purchaser is not an affiliate of the Bank or a person acting on behalf of such affiliate, and is not in the business of buying and selling securities or, if it is in such business, it did not acquire the Equity Certificates from the Bank or an affiliate thereof in the initial distribution of such Equity Certificates.
- The Equity Certificates are "restricted securities" within the meaning of Rule 144(a)(3) and no representation is made as to the availability of the exemption provided by Rule 144 for resale of any Equity Certificates.
- The Bank shall not recognise any offer, sale pledge or other transfer of the Equity Certificates made other than in compliance with the above-stated restrictions.
- The purchaser acknowledges that the Bank, the Managers and their respective advisers will rely upon the truth and accuracy of the foregoing acknowledgements, representations and agreements.

16.2.2 European Economic Area

Each person in a Relevant Member State (other than, in the case of paragraph (a), persons receiving offers contemplated in this Prospectus in Norway) who receives any communication in respect of, or who acquires any Equity Certificates under, the offers contemplated in this Prospectus will be deemed to have represented, warranted and agreed to and with the Managers and the Bank that:

- a) it is a qualified investor as defined in the EU Prospectus Directive; and
- b) in the case of any Equity Certificates acquired by it as a financial intermediary, as that term is used in Article 3(2) of the EU Prospectus Directive, (i) the Equity Certificates acquired by it in the offer have not been acquired on behalf of, nor have they been acquired with a view to their offer or resale to, persons in any Relevant Member State other than qualified investors, as that term is defined in the EU Prospectus Directive, or in circumstances in which the prior consent of the Managers has been given to the offer or resale; or (ii) where Equity Certificates have been acquired by it on behalf of persons in any Relevant Member State other than qualified investors, the offer of those Equity Certificates to it is not treated under the EU Prospectus Directive as having been made to such persons.

For the purposes of this representation, the expression an "offer" in relation to any Equity Certificates in any Relevant Member State means the communication in any form and by any means of sufficient information on the terms of the offer and any Equity Certificates to be offered so as to enable an investor to decide to purchase or subscribe for the Equity Certificates, as the same may be varied in that Relevant Member State by any measure implementing the EU Prospectus Directive in that Relevant Member State and the expression "EU Prospectus

Directive" means Directive 2003/71/EC (and amendments thereto, including the 2010 PD Amending Directive, to the extent implemented in the Relevant Member State), and includes any relevant implementing measure in each Relevant Member State and the expression "2010 PD Amending Directive" means Directive 2010/73/EU.

17 DOKUMENTER TIL GJENNOMSYN OG KRYSSREFERANSELISTE

17.1 Dokumenter til gjennomsyn

Følgende dokumenter (eller kopier av disse) er tilgjengelig for innsyn hos Sparebanken Telemark, Storgata 117, 3921, i tolv måneder etter Prospektets dato:

- Bankens stiftelsesdokument og vedtekter
- Banken årsrapporter for 2017, 2016 og 2015, og delårsrapportene for 2018 og 2017
- Årsrapporter for Bankens datterselskap for 2018 og 2017

17.2 Kryssreferanseliste

Tabellen nedenfor lister opp dokumenter som er inntatt ved henvisning og er tilgjengelig på Bankens hjemmeside www.sb1telemark.no.

Kapittel i Prospektet	Informasjons-krav for Prospektet	Referansedokument og web-adresse	Side-henvisning i referanse-dokumentet
Kapittel 6 , 9 og 10	Historisk finansiell informasjon (Vedlegg I, punkt 19 og 20.1)	Kvartalsrapport for Q2 2018	
		<i>Resultatregnskap</i>	s.10
		<i>Balanse</i>	s. 11
		<i>Kontantstrøm</i>	s. 13
		<i>noter</i>	s. 15 - 30
		https://newsweb.oslobors.no/obsvc/attachment.obsvc?messageId=457094&attachmentId=179332&obsvc.item=1	
		Kvartalsrapport for Q2 2017	
		<i>Resultatregnskap</i>	s. 7
		<i>Balanse</i>	s. 8
		<i>noter</i>	s. 10-14
		https://newsweb.oslobors.no/obsvc/attachment.obsvc?messageId=432601&attachmentId=165704&obsvc.item=1	
		Årsregnskap med noter for regnskapsåret som endte 31. desember 2017:	
		<i>Resultatregnskap:</i>	s.14
		<i>Balanse</i>	s. 15
		<i>Kontantstrøm</i>	s. 17
		<i>Noter</i>	s. 18-64
		https://newsweb.oslobors.no/obsvc/attachment.obsvc?messageId=445907&attachmentId=172876&obsvc.item=1	
		Årsregnskap med noter for regnskapsåret som endte 31. desember 2016:	
		<i>Resultatregnskap:</i>	s. 11
		<i>Balanse</i>	s. 12
		<i>Kontantstrøm</i>	s. 13
		<i>Noter</i>	s. 14 - 41
		https://newsweb.oslobors.no/obsvc/attachment.obsvc?messageId=419883&attachmentId=158024&obsvc.item=1	
		Årsregnskap med noter for regnskapsåret som endte 31. desember 2015:	
		<i>Resultatregnskap:</i>	s. 13
		<i>Balanse</i>	s. 14

		<i>Kontantstrøm</i>	s. 15
		<i>Noter</i>	s. 16 - 42
		https://newsweb.oslobors.no/obsvc/attachment.obsvc?messageId=394994&attachmentId=145220&obsvc.item=1	
Kapittel 7	Revisors beretning (Vedlegg I, punkt 20.4.1)	Revisors beretning for 2017: https://newsweb.oslobors.no/obsvc/attachment.obsvc?messageId=445907&attachmentId=172876&obsvc.item=1	s. 66 - 69
		Revisors beretning for 2016: https://newsweb.oslobors.no/obsvc/attachment.obsvc?messageId=419883&attachmentId=158024&obsvc.item=1	s. 43 - 44
		Revisors beretning for 2015: https://newsweb.oslobors.no/obsvc/attachment.obsvc?messageId=394994&attachmentId=145220&obsvc.item=	s. 66 – 67
			s.44 - 45

18 DEFINISJONER, LOVER OG FORSKRIFTER

18.1 Definisjoner

Alliansen	SpareBank 1-alliansen
Ansattelån	Et lån Banken tilbyr hver Kvalifiserte Ansatt, som oppfyller visse kriterier, tilsvarende det laveste av (i) 20 % av netto utbetalt årslønn etter forskuddstrekk for den relevante Kvalifiserte Ansatte og (ii) NOK 95 000
Ansattetilbude	Ansattetilbudet, der Tilbudte Egenkapitalbevis blir tilbudt til Kvalifiserte Ansatte (som definert i dette Prospektet), med en nedre grense per bestilling på NOK 7 875 og en øvre grense per bestilling på NOK 195 000 per Kvalifisert Ansatt hensyntatt ansatterabatten.
Banken	Sparebanken Telemark
Bestillingsperioden	Bestillingsperioden for det Offentlige Tilbudet og Ansatte Tilbudet vil begynne kl. 09.00 (norsk tid) 17. september 2018 og slutte kl. 12.00 (norsk tid) 28. september 2018.
Betalingsdatoen	3. oktober 2018
Bookbuildingperioden	Bookbuildingperioden for det Institusjonelle Tilbudet vil begynne kl. 09.00 (norsk tid) 17. september 2018 og slutte kl. 14.00 (norsk tid) 28. september 2018.
Emisjonen	Utstedelsen av nye Egenkapitalbevis med bruttoproveny på inntil NOK 100 millioner i forbindelse med Tilbudet
Elementer	Benevnningen til innholdskravene i sammendraget
Egenkapitalbevis	Egenkapitalbevis i Banken
Egenkapitalbeviseierne	Egenkapitalbeviseierne i Banken
Eksisterende Egenkapitalbevis	Eksisterende Egenkapitalbevis i Banken
Finanstilsynet	Finanstilsynet fører det offentlige tilsyn med banker og andre finansinstitusjoner, herunder forsikringsselskaper, og en lang rekke andre foretak som driver virksomhet innen finansnæringen
Fremtidsrettede uttalelser	Fremtidsrettede uttalelser, herunder estimater og forventninger om Konsernets fremtidige finansielle og operasjonelle stilling, forretningsstrategi, planer og mål
FSMA	Financial Services and Markets Act 2000 med endringer
Greenshoe-opsjonen	En opsjon på å kjøpe et antall Egenkapitalbevis som tilsvarer antall Tilleggsegenkapitalbevis til en pris per Egenkapitalbevis lik endelig tilbudspris
Hvitvaskingslovgivning	Hvitvaskingsloven av 6. mars 2009 nr. 11 og hvitvaskingsforskriften av 13. mars 2009 nr. 302
IASB	International Accounting Standards Board

ICAAP	Retningslinjer for intern vurdering av risikonivå og kapitalbehov
IFRS	International Financial Reporting Standards
Indikative Prisintervallet	Det indikative prisintervallet er satt til mellom NOK 106,00 og NOK 120,00 per Tilbudte Egenkapitalbevis
Institusjonelle Tilbudet	Et institusjonelt tilbud, hvor Tilbudte Egenkapitalbevis vil bli tilbudt (i) til institusjonelle og profesjonelle investorer i Norge, (ii) til investorer utenfor Norge og USA, i henhold til gjeldende unntak fra lokale prospektkrav og andre registreringsunntak, og (iii) i USA til Qualified Institutional Buyers i henhold til Rule 144A i U.S. Securities Act eller i henhold til andre unntak fra registreringsplikten i U.S. Securities Act, med en nedre grense per bestilling på mer enn NOK 2 500 000.
Konsernet	Sparebanken Telemark med datterselskaper
Kvalifiserte Ansatte	fast ansatte i Banken og i datterselskaper av Banken der Banken eier mer enn 90 % av aksjene,, per 28. september 2018
Kvalifiserende Subjekter	Aksjeselskap, allmennaksjeselskap, sparebank og annet selveiende finansieringsforetak, gjensidig forsikringsselskap, samvirkeforetak, aksjefond, stiftelse, interkommunalt selskap, og selskap mv. som er heleid av stat, kommune og fylkeskommune
Låneopsjonen	En opsjon på å låne et antall Egenkapitalbevis lik antallet Tilleggsegenkapitalbevis for å legge til rette for overtildeling
NGAAP	Norwegian Generally Accepted Accounting Principles
NOK	Norske kroner
Noteringen	Den planlagte noteringen av Bankens Egenkapitalbevis på Oslo Børs
NUES-anbefalingen	Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse
Nye Egenkapitalbevis	Nye Egenkapitalbevis som skal utstedes i forbindelse med Tilbudet
Offentlige Tilbudet	Et offentlig tilbud, hvor Tilbudte Egenkapitalbevis vil bli tilbudt til allmennheten i Norge med en nedre grense per bestilling på NOK 10 500 og en øvre grense per bestilling på NOK 2 500 000 for hver investor.
Overtidelingsopsjonen	Tilleggsegenkapitalbevisene Tilretteleggerne kan velge å overtidle.
Personlige Eiere	Personlige Egenkapitalbevisiere
Prospektet	Dette prospektet, med vedlegg, som er utarbeidet i forbindelse med Emisjonen og Noteringen
Prospektdato	14. september 2018
QIB	Qualified Institutional Buyers i henhold til Rule 144A i den amerikanske verdipapirloven av 1933 med endringer.
Regulation S	Regulation S i den amerikanske verdipapirloven av 1933 med endringer.

Representantskapet	Bankens øverste beslutende organ. Representantskapet skal se til at sparebanken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og Representantskapets vedtak
Stabiliseringsagenten	SpareBank 1 Markets AS
Stiftelsene	Sparebankstiftelsen Telemark – Holla og Lunde og Sparebankstiftelsen Telemark - Grenland
Tegningskontoret for Ansattetilbudet	SpareBank 1 Markets AS
Tilbudet	Tilbudet beskrevet i dette Prospektet i forbindelse med Noteringen
Tilbudsprisen	Prisen på de Tilbudte Egenkapitalbevisene
Tilleggs egenkapitalbevisene	Egenkapitalbevis tilsvarende opp til 15 % av antallet Egenkapitalbevis allokert i Tilbudet, som kan selges i henhold til Overtildelingsopsjonen.
Tilretteleggerne	Arctic Securities AS og SpareBank 1 Markets AS
Tilbudte Egenkapitalbevis	De Nye Egenkapitalbevisene og de Eksisterende Egenkapitalbevisene
U.S. Securities Act	Den amerikanske verdipapirloven av 1933 med endringer
Utenlandske Eiere	Egenkapitalbevisiere som ikke er skattemessig hjemmehørende i Norge
VPS	Verdipapirsentralen i Norge, elektronisk register for vedlikehold av selskapers aksjonærregister og investorers beholdning av finansielle instrumenter
VPS-konto	Konto i VPS for registrering av eierskap i verdipapirer

18.2 Relevante lover og forskrifter

Allmennaksjeloven	Lov av 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper
Boliglånsforskriften	Forskrift 14. desember 2016 nr. 1581 om krav til nye utlån med pant i bolig
Børsforskriften	Forskrift 29. juni 2007 nr. 875 om regulerte markeder.
Finansieringsvirksomhets-loven	Lov av 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner. Loven er opphevet.
Finansforetaksloven	Lov av 10. april 2016 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern
Finansforetaksforskriften	Forskrift 9. desember 2016 nr. 1502 om finansforetak og finanskonsern
Finanstilsynsloven	Lov av 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansinstitusjoner m.v.
Foretakspensjonsloven	Lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon
Kapitaldekningsforskrifter	Forskrift 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, forskrift 22. oktober 1990 nr. 875 om minstekrav til kapitaldekning i finansinstitusjoner og verdipapirforetak, forskrift 22. juni 2000 nr. 632 om minstekrav til kapitaldekning for markedsrisiko m.v. for

	kredittinstitusjoner og verdipapirforetak og forskrift 14. desember 2006 nr. 1506 om kapitalkrav for forretningsbanker, sparebanker mv.
MiFID II	EU Directive 2014/65/EU on markets in financial instruments
Prospectus Regulation	The prospectus regulation (Regulation (EU) 2017/1129) (med endringer)
PSD II	Directive (EU) 2015/2366 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on payment services in the internal market, amending Directives 2002/65/EC, 2009/110/EC and 2013/36/EU and Regulation (EU) No 1093/2010, and repealing Directive 2007/64/EC
Sparebankloven	Lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker. Loven er opphevet.
Verdipapirhandelloven	Lov av 29. juni 2007 nr 75 om verdipapirhandel
Verdipapirforskriften	Verdipapirforskriften (forskrift av 29. juni 2007 nr. 876)
Årsregnskapsforskriften	Forskrift 16. desember 1998 nr. 1240 om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike

VEDLEGG A: VEDTEKTER

VEDTEKTER FOR SPAREBANKEN TELEMARK

KAP. 1 FORETAKSNAVN, FORRETNINGSADRESSE OG FORMÅL

§ 1-1 Foretaksnavn og forretningsadresse

Sparebankens navn er Sparebanken Telemark.

Sparebanken Telemark (heretter kalt Sparebanken) er dannet ved en rekke sammenslutninger av sparebanker i Telemark.

Oversikt over de sammensluttede banker fremgår av bilag 1 til disse vedtekter.

Sparebanken skal ha sin forretningsadresse i Porsgrunn kommune.

§ 1-2 Formål

Sparebanken skal forvalte på en trygg måte de midler den får over og kan utføre forretninger og tjenester som det er vanlig eller naturlig at sparebanker kan utføre i henhold til den til enhver tid gjeldende lovgivning og de til enhver tid gitte konsesjoner.

Sparebanken skal være en aktivt finansiell aktør for Telemark og for telemarkinger.

KAP. 2 SPAREBANKENS EGENKAPITAL

§ 2-1 Grunnfondskapital

De opprinnelige grunnfond i de sammensluttede sparebanker er tilbakebetalt eller pliktes ikke tilbakebetalt.

Grunnfondene i de sammensluttede bankene fremgår av bilag 1 til disse vedtekter.

Sluttere eller andre har ikke rett til utbytte eller annen avkastning av grunnfondskapitalen.

§ 2-2 Eierandelskapital

Sparebanken har adgang til å utstede omsettelige egenkapitalbevis. Egenkapitalbevisene skal være registrert i Verdpapirsentralen.

Sparebankens utstedte eierandelskapital utgjør kr 729 558 200 fordelt på 7 295 582 egenkapitalbevis á kr 100 fullt innbetalt.

KAP. 3 REPRESENTANTSKAP

§ 3-1 Representantskap

Representantskapet er Sparebankens øverste organ.

Representantskapet skal ha 24 medlemmer med 8 varamedlemmer.

Representantskapets medlemmer og varamedlemmer møter personlig. Det er ikke anledning til å møte med fullmektig eller med rådgiver.

Representantskapet skal settes sammen og ha oppgaver og ansvar som følger av lovgivningen for finansforetak og Sparebankens vedtekter.

Det skal legges vekt på at de valgte medlemmer til representantskapet samlet avspeiler Sparebankens rolle som samfunnsaktør, dens egenart, formål og kundestruktur. Minst tre fjerdedeler av representantskapets medlemmer skal være personer som ikke er ansatt i banken. Medlemmene møter som representanter for de grupper som har valgt dem inn i representantskapet. Dersom et medlem ikke lenger er valgbar skal medlemmet tre ut av representantskapet.

§ 3-2 Representantskapets sammensetning

9 medlemmer med 3 varamedlemmer velges av innskyterne.

6 medlemmer med 2 varamedlemmer velges av de ansatte.

9 medlemmer med 3 varamedlemmer velges av egenkapitalbeviserne.

§ 3-3 Valg til representantskapet

Myndige personer kan velges som medlemmer av representantskapet.

Medlemmene og varamedlemmene av representantskapet velges for 4 år.

Eventuelle tvister vedrørende valgene avgjøres av representantskapet etter innstilling fra Sparebankens valgkomite.

Innskytternes valg av medlemmer til representantskapet

Innskytternes medlemmer og varamedlemmer velges fra følgende valgkretser:

Valgkrets	Omfatter kommuner	Medlemmer	Varamedlemmer
Skien	Skien, Siljan	3	1
Porsgrunn	Porsgrunn, Bamble	3	1
Nome	Nome, Sauherad, Bø og Notodden	3	1

Bare innskyttere i Sparebanken som har og i de siste seks måneder har hatt et innskudd i Sparebanken på minst 2 500 kroner, har stemmerett og er valgbare som medlem eller varamedlem til Sparebankens representantskap som representant for innskytterne.

Hvert kundeforhold gir én stemme.

Innskytternes valg av medlemmer med varamedlemmer skal skje på valgdag(er).

Valgene forberedes av innskytternes medlemmer i Sparebankens valgkomite, -jff. § 5-1. Valgene gjennomføres i samsvar med disse vedtekter og bestemmelser gitt i lov og forskrift.

Styret kan bestemme at valgene skal gjennomføres som elektroniske valg og gi bestemmelser om gjennomføringen.

Det skal tilstrebases at minst ett medlem fra hver valgkrets har en bakgrunn som i særlig grad gjenspeiler samfunnsfunksjonen.

Medlemmene kan gjenvelges.

§ 3-5 Ansattes valg av medlemmer til representantskapet

De ansatte velger så mange medlemmer som § 3-2 fastsetter.

Valgene organiseres og gjennomføres av de ansatte.

Egenkapitalbeviserens representasjon i representantskapet

Eierne av egenkapitalbevis skal i valgmøte velge så mange medlemmer som § 3-2 fastsetter. Så lenge Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland og Sparebankstiftelsen Telemark – Holla og Lunde samlet eier mer enn halvparten av bankens utstedte egenkapitalbevis, skal medlemmene velges som følger:

3 medlemmer og 1 varamedlem velges av Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland
3 medlemmer og 1 varamedlem velges av Sparebankstiftelsen Telemark – Holla og Lunde.

3 medlemmer og 1 varamedlem velges av de andre egenkapitalbeviserne enn Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland og Sparebankstiftelsen Telemark – Holla og Lunde

Valgene forberedes av egenkapitalbeviserens medlem i Sparebankens valgkomite. Valgene gjennomføres i samsvar med disse vedtekter og bestemmelser gitt i lov og forskrift.

Styret kan bestemme at valgene skal gjennomføres som elektroniske valg og gi bestemmelser om gjennomføringen.

Medlemmene kan gjenvelges.

§ 3-7 Innkalling til møte i representantskapet

Representantskapet innkalles av styret så ofte som det er nødvendig.

Styret skal innkalle til møte i representantskapet når det kreves av representantskapets leder, Sparebankens revisor eller minst en tredjedel av representantskapets medlemmer.

Ordinært representantskapsmøte skal avholdes innen utgangen av mars måned hvert år.

Dokumenter som gjelder saker som skal behandles i representantskapet kan gjøres tilgjengelige på Sparebankens nettsider. Når dokumenter gjøres tilgjengelig på Sparebankens nettsider, gjelder ikke lovens krav om at dokumentene skal sendes til representantskapets medlemmer eller andre som etter loven skal motta slike dokumenter. Dette gjelder også dokumenter som etter lov skal inntas i eller vedlegges innkallingen til representantskapet, herunder bankens årsrapport. Et medlem av representantskapet eller andre som etter loven skal motta slike dokumenter kan likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal behandles av representantskapet.

Medlemmer som ikke kan delta i representantskapets møte, skal meddele dette til Sparebanken snarest og senest 5 dager før møtet. Varamedlemmer innkalles ved ordinære medlemmers forfall.

Styrets medlemmer og revisor skal innkalles til representantskapets møter. De skal ha rett til å være til stede og uttale seg, dersom representantskapet i en enkelt sak ikke bestemmer noe annet. Styrets leder og daglig leder har plikt til å være til stede med mindre dette åpenbart ikke er nødvendig, det foreligger gyldig forfall eller representantskapet for det enkelte tilfellet bestemmer noe annet. I tilfeller hvor det foreligger gyldig forfall, skal det utpekes en stedfortreder.

§ 3-8

Møter og vedtak i representantskapet

Representantskapets møter holdes der Sparebanken har sin forretningsadresse, eller i Skien eller i Nome.

Møterett i representantskapet har den som etter disse vedtekter er gitt en slik rett.

Representantskapets leder skal åpne og lede møtene i representantskapet og skal sørge for at det føres protokoll over forhandlingene.

Protokollen godkjennes og underskrives av møteleder og to andre møtedeltakere som velges i møtet.

Representantskapet er vedtaksført når mer enn halvparten av samtlige medlemmer er til stede. Representantskapet kan ikke treffe beslutning med mindre alle medlemmene er gitt anledning til å delta. Har et medlem forfall skal varamedlem gis anledning til å møte.

Som representantskapets beslutning gjelder det som flertallet blant de møtende har stemt for, med mindre beslutningen krever et kvalifisert flertall. Ved stemmelikhet gjelder det som møteleder har stemt for. De som stemmer for en beslutning må dog alltid utgjøre mer enn en tredjedel av samtlige representantskapsmedlemmer. Hvert medlem har en stemme.

Avstemning skjer skriftlig, dersom ikke representantskapet treffer annen beslutning.

Representantskapets leder skal kontrollere at de personer som innstilles til medlemmer og varamedlemmer i styret tilfredsstiller de krav som lovgivningen stiller til egnethet. Lederen skal ellers ha de oppgaver som følger av lov og forskrifter, vedtekter og vedtak i representantskapet.

I lederens fravær utføres oppgavene av representantskapets nestleder.

Representantskapets leder er omfattet av reglene for kreditt til ansatte og tillitsvalgte.

§ 3-9

Representantskapets oppgaver

Representantskapet skal behandle følgende saker:

1. Godkjenne årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen, herunder disponering av overskudd.
 2. Bevilge gaver til allmennyttige formål.
 3. Behandle styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte.
 4. Fastsette instruks for valgkomiteen.
 5. Velge leder og nestleder til representantskapet. Leder og nestleder velges for 2 år.
 6. Velge styrets leder, nestleder og øvrige styremedlemmer.
 7. Velge medlemmer, leder og nestleder til valgkomiteen.
 8. Velge revisor.
 9. Fastsette godtgjørelse til tillitsvalgte og revisor.
 10. Fatte vedtak om å utstede egenkapitalbevis, samt fatte vedtak om, eller fullmakt til, å oppta ansvarlig lån eller fondsobligasjoner.
- Vedtaket fattes av representantskapet med flertall som for vedtektsendring.
11. Behandle andre saker som etter lov eller vedtekter hører inn under representantskapet.

KAP. 4

STYRET OG DAGLIG LEDELSE

§ 4-1

Styrets sammensetning og oppgaver

Styret består av 8 personer med 4 varamedlemmer som velges av representantskapet, hvorav 2 av medlemmene og 2 av varamedlemmene velges av de ansatte.

Leder og nestleder til styret velges av representantskapet ved særskilte valg.

Styremedlemmene velges for 2 år og varamedlemmene velges for 2 år.

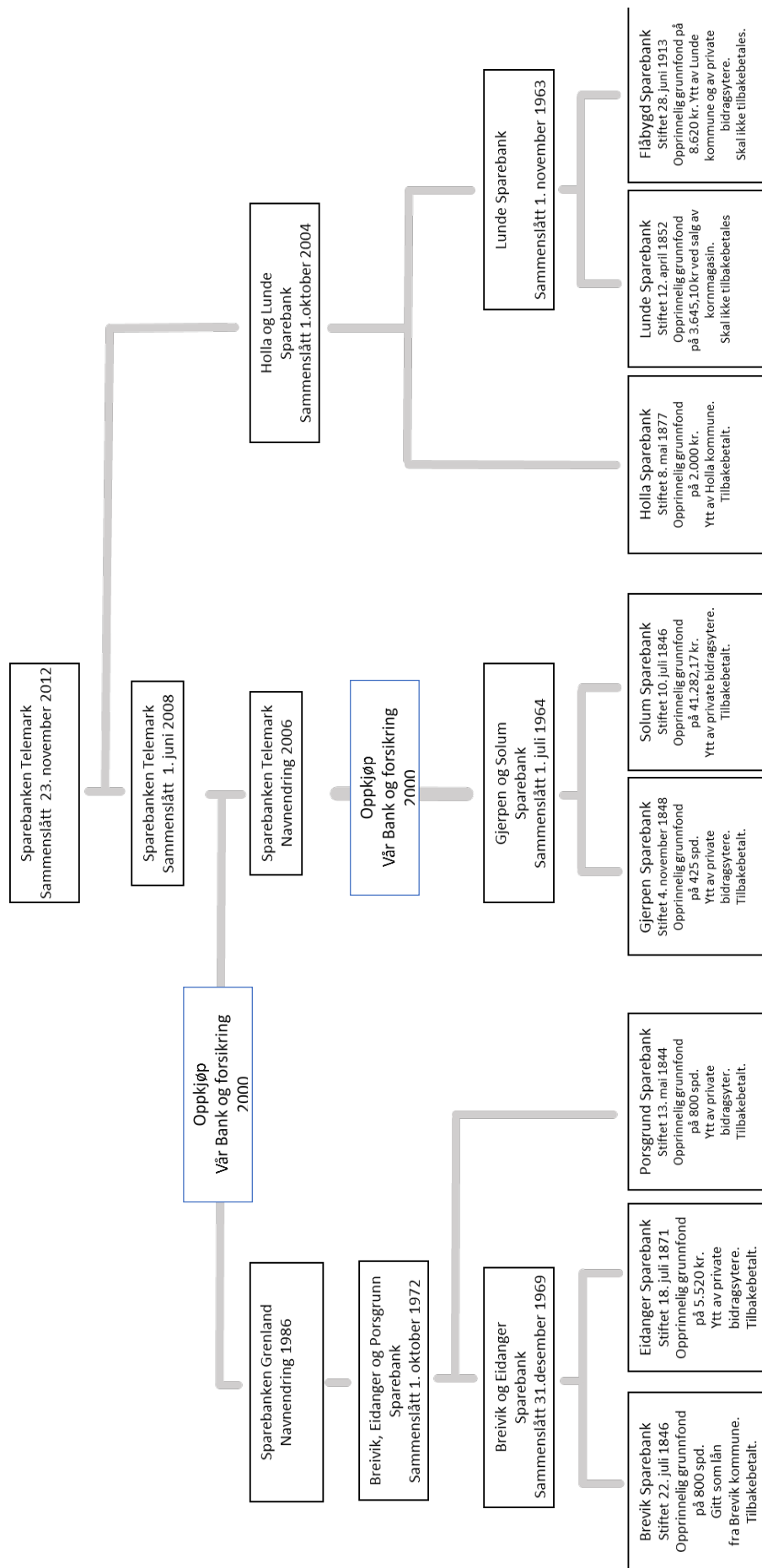
Uttredende medlemmer og varamedlemmer kan gjenvelges.

Alle som velges til medlem eller varamedlem til styret må tilfredsstille de krav til egnethet som følger av lovgivningen.

Medlem av representantskapet som velges som styremedlem, trer ut som medlem av representantskapet.

§ 4-2	Styremøter Styrets leder kaller styret sammen til møte så ofte Sparebankens virksomhet tilsier det, eller når et styremedlem krever det. Styret er vedtaksført når 5 medlemmer er til stede. Styret kan ikke treffe beslutning med mindre alle medlemmer i styret er gitt anledning til å delta i sakens behandling. Som styrets flertall gjelder det som flertallet av de møtende styremedlemmer har stemt for. De som stemmer for en beslutning må dog alltid utgjøre minst halvparten av samtlige styremedlemmer. Ved stemmelikhet gjør lederens eller møtelederens stemme utslaget.	§ 4-6	Administrerende banksjefs ansvar og plikter Administrerende banksjef har den daglige ledelse av Sparebanken, og skal følge den instruks og de pålegg styret har gitt. Den daglige ledelse omfatter ikke avgjørelser i saker som etter Sparebankens forhold er av uvanlig art eller stor betydning. Administrerende banksjef skal sørge for at Sparebankens regnskapsføring er i samsvar med lov og forskrifter, og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte.
		KAP. 5	VALGKOMITE
		§ 5-1	Valgkomiteens sammensetning Representantskapet velger en valgkomité blant representantskapets medlemmer. Valgkomiteen skal bestå av 5 medlemmer og 5 personlige varamedlemmer og ha representanter fra alle grupper som er representert i representantskapet. Egenkapitalbeviselsemes og de ansattes medlemmer i representantskapet velger ett medlem og ett personlig varamedlem hver i valgkomiteen. De innskytervalgte medlemmer i representantskapet velger 3 medlemmer og 3 personlige varamedlemmer, hvorav ett medlem avspeller samfunnsfunksjonen. Medlemmene velges for 2 år. Et komitémedlem som går ut, kan gjenvelges, men ikke hvis dette fører til at funksjonsperioden varer sammenhengende mer enn 6 år. I slike tilfeller vil valg bare kunne skje etter at vedkommende har vært ute av valgkomiteen i minst 1 år. Valgkomiteen skal forberede følgende valg: ▪ Leder og nestleder i representantskapet. ▪ Medlemmer og varamedlemmer til styret. ▪ Leder og nestleder til styret ▪ Medlemmer og varamedlemmer til valgkomiteen. ▪ Leder og nestleder til valgkomiteen ▪ Valg av representantskapsmedlemmer som skal representere innskyterne. ▪ Valg av representantskapsmedlemmer som skal representere egenkapitalbeviserne. Ved valg av medlemmer og varamedlemmer til styret som skal velges av og blant de ansatte, avgir bare representanten for de ansatte i valgkomiteen innstilling.
			Ingen kan innstilles som medlem eller varamedlem til styret uten å oppfylle de krav til egnethet som følger av lovgivningen. Representantskapets leder skal gjennomgå valgkomiteens innstilling for den legges frem for representantskapet.
§ 4-3	Styrets ansvar og oppgaver Styret leder sparebankens virksomhet i samsvar med lov og forskrifter, samt bankens vedtekter. Styret treffer vedtak om å oppta fremmedkapital som ikke skal telle med i Sparebankens ansvarlige kapital. Styret kan delegere denne kompetansen. Styret fastsetter videre bevilgningsreglement for Sparebanken. Av bevilgningsreglementet skal det fremgå i hvilken utstrekning andre enn styret kan bevilge lån, kreditter og garantier.		
§ 4-4	Signaturer og fullmakter Styrets leder og administrerende banksjef eller administrerende banksjef og to av styrets medlemmer i fellesskap, representerer sparebanken og forplikter den ved sin underskrift. Styret kan meddele prokura og spesialfullmakter.		
§ 4-5	Revisjons- og risikoutvalg Styret skal utpeke egne revisjons- og risikoutvalg. Utvalgene utgjøres av en mindre krets av styrets medlemmer og settes sammen etter styrets beslutning. Revisjons- og risikoutvalgene skal samlet ha den kompetanse som ut fra bankens organisasjon og virksomhet er nødvendig for å ivareta sine oppgaver. Revisjons- og risikoutvalget kan ha lik sammensetning. Minst ett medlem som velges til revisjonsutvalget skal være uavhengig av banken og ha kvalifikasjoner innen regnskap eller revisjon.		

KAP. 6	ÅRSREGNSKAPET OG ÅRSBERETNINGEN	§ 8-3	Disponering av sparebankens kapital ved avvikling
§ 6-1	Årsregnskapet, beretninger og tidsfrister		Etter at alle kreditorer har mottatt fullt oppgjør, skal Sparebankens gjenværende kapital fordeles mellom grunnfondskapital og eierandelskapital i samsvar med eierbrøken.
	Årsoppgjøret og revisjonsberetningen skal være gjort tilgjengelig for samtlige representantskapsmedlemmer senest 7 dager før representantskapsmøtet som behandler årsregnskapet.		Eierandelskapital som er tilbake fordeles forholdsmessig mellom eierne av egenkapitalbevisene.
	Representantskapet trer sammen hvert år innen utgangen av mars måned for å behandle styrets årsberetning og revisorsberetning. Representantskapet fastsetter Sparebankens regnskap og disponering av årsresultat.		Grunnfondskapital som er tilbake overføres til Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland.
KAP. 7	ANVENDELSE AV OVERSKUDD OG INNDEKNING AV UNDERSKUDD	KAP. 9	VEDTEKTSENDRINGER
§ 7-1	Anvendelse av overskudd	§ 9-1	Vedtektsendringer
	Overskuddet av bankens virksomhet tilordnes grunnfondet og eierandelskapitalen etter eierbrøken. Eierbrøken beregnes etter forholdet mellom eierandelskapitalen med tillegg av overkursfondet og grunnfondskapitalen med tillegg av kompensasjonsfondet. Jf. lov om finansforetak § 10-17.		Endringer av disse vedtektene kan vedtas av representantskapet. Vedtaket er gyldig når minst to tredjedeler av dem som er til stede, og minst halvparten av alle representantskapsmedlemmer stemmer for vedtaket. Vedtaket settes i verk i samsvar med § 9-2.
§ 7-2	Inndekning av underskudd	§ 9-2	Vedtektenes ikrafttredelse
	Deler av årsresultatet som tilordnes grunnfondet kan benyttes til gaver til allmennnyttige formål eller overføres til gavefond.		Endringer i vedtektene trer i kraft når de er registrert i Foretaksregisteret.
	Underskudd etter resultatregnskapet for siste regnskapsår skal først søkes dekket ved forholdsmessig overføring fra grunnfondskapitalen, herunder gavefondet, og den del av eierkapitalen som overstiger vedtektsfestet eierandelskapital, herunder utjevningsfondet. Underskudd som ikke er dekket etter første punktum, dekkes ved forholdsmessig overføring fra kompensasjonsfondet og overkursfondet. Ytterligere underskudd dekkes ved nedsettelse av vedtektsfestet eierandelskapital og eventuelt ved nedsettelse av annen kapital.		I de tilfeller hvor det følger av lov eller forskrift, trer ikke endringer i vedtektene i kraft før endringene er godkjent av offentlig myndighet (Finanstilsynet).
			* * * * *
			<i>Vedtektene er vedtatt av bankens representantskap 26.05.2016.</i>
			<i>Endringer vedtatt av bankens representantskap 09.03.2017</i>
			<i>Endringer vedtatt av bankens representantskap 22.03.2018</i>
KAP. 8	SAMMENSLUTNING, OMDANNING OG AVVIKLING M.V.		
§ 8-1	Beslutning om sammenslutning, omdanning og avvikling		
	Representantskapet tar stilling til styrets forslag om sammenslutning, omdanning og avvikling. Vedtak fattes med samme flertall som for vedtektsendring.		
§ 8-2	Konvertering av sparebankens grunnfondskapital		
	Ved vedtak i representantskapet som medfører at grunnfondskapital konverteres fra grunnfondskapital til eierandelskapital, skal de frigjorte midler innenfor rammen av gjeldende lovgivning og samtykke gitt av offentlig myndighet tilføres Sparebankstiftelsen Telemark – Grenland.		

VEDLEGG B: BESTILLINGSBLANKETT FOR DET OFFENTLIGE TILBUDET

BESTILLINGSBLANKETT

Sparebanken Telemark

Offentlig nedslag/emisjon

Generell informasjon: Vilklårene for det offentlige tilbudet ("Tilbudet") fremgår av prospektet datert 14. september 2018 ("Prospektet") som er utarbeidet av Sparebanken Telemark ("Banken") i forbindelse med (i) salg av eksisterende egenkapitalbevis ("Eksisterende Egenkapitalbevis") med et bruttoproveny på inntil NOK 350 millioner fra Stiftelsene ("Salget"), i tillegg til utstedelse av nye egenkapitalbevis ("Nye Egenkapitalbevis"), Eksisterende Egenkapitalbevis og Nye Egenkapitalbevis omtales samlet som "Tilbudte Egenkapitalbevis" i Banken med bruttoproveny på inntil NOK 100 millioner ("Emisjonen") og (iii) noteringen av Bankens Egenkapitalbevis på Oslo Børs. Ord og begreper som er definert i Prospektet skal ha samme betydning i denne bestillingsblanketten ("Bestillingsblanketten"). Protokoll fra Bankens representantskapsmøte 23. august 2018 som vedtok Emissjonen, Bankens vedtekter, samt årsrapporter for de siste tre årene er tilgjengelig på Bankens forretningskontor Storgata 117, 3921 Porsgrunn, Norge. Alle kunngjøringer som er omtalt i denne Bestillingsblanketten vil bli gjort gjennom Oslo Børs' informasjonssystem under Bankens ticker "SBTE".

Bestillingsprosedyre: Bestillingsperioden er fra 17. september 2018 kl 09:00 (norsk tid) til 28. september 2017 kl. 12.00 (norsk tid) ("Bestillingsperioden"). Korrekt utfylt Bestillingsblankett må være mottatt av SpareBank 1 Markets AS eller Arctic Securities ("Tilretteleggerne") innen utgangen av Bestillingsperioden på følgende adresser: SpareBank 1 Markets AS, Postboks 1398 Vika 0114 Oslo, e-post subscription@sb1markets.no og Arctic Securities AS, Postboks 1833 Vika, 0123 Oslo, e-post subscription@arctic.com. Bestilleren er ansvarlig for at den informasjon som er inntatt i Bestillingsblanketten er korrekt og fullstendig, og at Bestillingsblanketten er mottatt av en av Tilretteleggerne innen utløpet av Bestillingsperioden. Bestillere bosatt i Norge med et norsk personnummer kan også tegne Tilbudte Egenkapitalbevis i Tilbudet elektronisk ved å følge linken på www.sb1markets.no, www.arctic.com eller www.sb1telemark.no som vil viderekoble bestilleren til VPS' online bestillingssystem. Bestillingsblanketter som er mottatt etter utløpet av Bestillingsperioden og/eller er ufullstendige eller feil utfylt, og bestillinger som kan være ulovlige, kan Tilretteleggerne og/eller Banken etter eget skjønn velge å se bort fra, uten melding til bestilleren. Verken Banken eller Tilretteleggerne kan holdes ansvarlig for forsinkelser i posten, utilgjengelige internettlinjer eller servere, eller andre logistiske eller tekniske problemer, som kan resultere i at bestillinger ikke mottas i tide eller i det hele tatt. Bestillinger er bindende og ugenkallelige når de er mottatt av Tilretteleggerne, og kan ikke trekkes tilbake, annulleres eller endres av bestilleren etter dette tidspunkt. Ved å signere og sende inn Bestillingsblanketten, eller ved å tegne elektronisk, bekrefter og garanterer bestilleren å ha lest Prospektet og å være kvalifisert til å tegne Tilbudte Egenkapitalbevis i henhold til vilklårene som er beskrevet i Prospektet.

Tilbudspris: Det indikative prisintervallet i Tilbudet er NOK 106 til NOK 120 per Tilbudte Egenkapitalbevis (det "Indikative Prisintervallet"). Den endelige tilbudsprisen ("Tilbudsprisen") vil bli fastsatt av Banken og Stiftelsene etter råd fra Tilretteleggerne, på basis av ordre som mottas gjennom en Bookbuilding-prosess som angitt i Prospektet. Prisen per Egenkapitalbevis kan fastsettes under, innenfor eller over det Indikative Prisintervallet, men ikke lavere enn NOK 100 per Tilbudte Egenkapitalbevis. Hver bestiller kan, men må ikke, indikere gjennom bestillingen dersom bestilleren ikke ønsker å bli tildelt Tilbudte Egenkapitalbevis dersom prisen per Tilbudte Egenkapitalbevis blir fastsatt høyere enn den høyeste prisen i det Indikative Prisintervallet.

Tildeling: Tilbudte Egenkapitalbevis vil bli tildelt bestillerne basert på tildelingskriteriene beskrevet i Prospektet. Banken forbeholder seg retten til å avrunde, avvise eller redusere enhver bestilling av Tilbudte Egenkapitalbevis. Tildeling av færre Tilbudte Egenkapitalbevis enn tegnet, påvirker ikke bestillerens plikt til å motta og betale for det antall Tilbudte Egenkapitalbevis bestilleren blir tildelt. Tildeling forventes å skje omkring 30. september 2018, og melding om tildelte Tilbudte Egenkapitalbevis og det korresponderende bestillingsbeløpet som skal betales av den enkelte bestiller, vil bli gitt i tildelingsbrev som forventes å bli sendt ut omkring 1. oktober 2018.

Betaling: Betaling for tildelte Tilbudte Egenkapitalbevis forfaller omkring 3. oktober 2018 ("Betalingsdatoen"). Ved å signere Bestillingsblanketten, eller ved å tegne elektronisk, gir bestilleren Tilretteleggerne en ugenkallelig fullmakt til å belaste bestillerens norske bankkonto angitt i Bestillingsblanketten for bestillingsbeløpet (antall tildelte Tilbudte Egenkapitalbevis multiplisert med Tilbudsprisen). Den angitte bankkontoen vil bli belastet på eller rundt Betalingsdatoen. Tilretteleggerne er kun berettiget til å belaste den angitte kontoen én gang, men forbeholder seg retten (men har ingen plikt) til å gjøre inntil tre debiteringsforsøk. Fullmakten er gyldig i inntil syv virkedager etter Betalingsdatoen. Bestilleren gir videre Tilretteleggerne fullmakt til å innhente bekreftelse fra bestillerens bank på at bestilleren har rett til å disponere over den angitte kontoen, og at det er dekning på konto til å dekke betalingen. Dersom bestilleren ikke har tilstrekkelig dekning på kontoen, eller dersom det av andre grunner ikke er mulig å debitere kontoen, vil bestillerens forpliktelse bli ansett for å være misligholdt, og forsinkelsesrente vil påløpe (se under overskriften "Forfalte og manglende betalinger" nedenfor). Bestillere som ikke har en norsk bankkonto må kontakte Tilretteleggerne i forkant av Betalingsdatoen for å motta instruksjoner for betaling for tildelte Tilbudte Egenkapitalbevis.

VENNLIGST SE PROSPEKTET SAMT SIDE 2 AV BESTILLINGSBLANKETTEN FOR YTTERLIGERE VILKÅR SOM GJELDER FOR BESTILLINGEN.

Detaljer om bestillingen

Bestillers VPS-konto:	Bestiller Tilbudte Egenkapitalbevis for NOK:	Bestillerens norske bankkonto som skal belastes (11 sifre):	For tilretteleggerne (løpenr.):
Tilbudsprisen: Min/vår bestilling er betinget av at den endelige Tilbudsprisen ikke fastsettes over høyeste pris i det Indikative Prisintervallet (Dette feltet skal kun fylles ut dersom bestillingen er betinget av at den endelige Tilbudskursen ikke fastsettes over høyeste pris i det Indikative Prisintervallet).			(krysses bare av ved reservasjon mot Tilbudsprisen):

I henhold til de vilkår som fremgår av Prospektet og denne Bestillingsblanketten, (i) godkjenner og instruerer jeg/vi ugenkallelig Banken og Tilretteleggerne (eller noen utpekt av noen av disse), i fellesskap eller hver for seg, å tegne eller kjøpe det antall Tilbudte Egenkapitalbevis for det bestillingsbeløpet som er angitt ovenfor, (ii) godkjenner og instruerer jeg/vi ugenkallelig Banken og Tilretteleggerne (eller noen utpekt av noen av disse), i fellesskap eller hver for seg, å gjennomføre alle nødvendige tiltak for å overføre slike Tilbudte Egenkapitalbevis tildelt meg/oss til min/vår VPS-konto, på mine/våre vegne, (iii) gir jeg/vi Tilretteleggerne fullmakt til å belaste min/vår bankkonto som angitt i denne Bestillingsblanketten for beløpet som skal betales for de Tilbudte Egenkapitalbevisene tildelt meg/oss, og (iv) bekrefter og garanterer jeg/vi å ha lest Prospektet og at jeg/vi er berettiget til å tegne Tilbudte Egenkapitalbevis i henhold til vilklårene fastsatt i Prospektet.

Sted og dato	Bindende signatur
Må være datert i Bestillingsperioden	Bestilleren må ha rettslig handleevne. Hvis Bestillingsblanketten er signert på vegne av et selskap eller i henhold til fullmakt, må dokumentasjon i form av firmaattest eller fullmakt vedlegges.

INFORMASJON OM TEGNEREN

VPS-kontonummer	Fødselsnummer/organisasjonsnummer
Fornavn	LEI-nummer*
Etternavn/selskap	Norsk bankkonto for utbytte
Adresse (gate)	Nasjonalitet
Postnummer/sted/land	Telefonnummer på dagtid

*Må fylles ut dersom bestiller er et firma. Legal Entity Identifier (LEI) er en global identifikator som brukes for å identifisere juridiske enheter som deltar i finansielle transaksjoner, og i forbindelse med rapporteringer i finansmarkedet. Dersom LEI-nummer eller annen obligatorisk informasjon mangler i Bestillingblanketten, forbeholder Tilretteleggerne seg retten til å innhente denne informasjonen fra offentlig tilgjengelige kilder og benytte denne informasjonen ved registrering av bestillingen. Tilretteleggerne forbeholder seg likevel retten til å se bort fra bestillingen, uten å informere bestilleren, dersom LEI-nummer eller annen obligatorisk informasjon ikke er fylt ut i Bestillingsblanketten.

YTTERLIGERE VILKÅR FOR BESTILLINGEN

DENNE BESTILLINGSBLANKETTEN SKAL IKKE DISTRIBUERES ELLER OFFENTLIGGJØRES, VERKEN DIREKTE ELLER INDIREKTE, I ELLER TIL USA, AUSTRALIA, CANADA, JAPAN, HONG KONG ELLER SØR-AFRIKA ELLER NOEN ANNEN JURISDIKSJON DER SLIK DISTRIBUSJON ELLER OFFENTLIGGJØRING VIL VÆRE ULOVLIG. ANDRE RESTRIKSJONER GJELDER OGSÅ, SE PUNKTET "SALGSRESTRIKSJONER" NEDENFOR.

Denne Bestillingsblanketten må leses i samsvar med, og kan bare distribueres sammen med Prospektet. Dersom det ikke er samsvar mellom informasjonen i Bestillingsblanketten og i Prospektet, gjelder informasjonen i Prospektet.

Regulatoriske spørsmål: Lovgivning vedtatt innen EØS på bakgrunn av Markets in Financial Instruments Directive ("MiFID"), implementert til norsk rett gjennom verdipapirhandelloven nr. 75 av 29. juni 2007 med tilhørende forskrifter, stiller krav til finansielle investeringer. I denne sammenheng er Tilretteleggerne forpliktet til å kategorisere alle nye kunder i en av tre kategorier: kvalifiserte motparter, profesjonelle og ikke-profesjonelle kunder. Alle bestillere i Tilbudet uavhengig av om disse er eksisterende kunder av Tilretteleggerne eller ikke, vil bli kategorisert som ikke-profesjonelle kunder. Bestillere kan ved skriftlig henvendelse til Tilretteleggerne be om å bli kategorisert som profesjonell kunde hvis bestilleren oppfyller vilkårene i den norske verdipapirhandelloven. For ytterligere informasjon om kategorisering kan bestilleren kontakte Tilretteleggerne. Bestilleren vil ikke bli ansett som en kunde av Tilretteleggerne med hensyn til noen annen transaksjon med mindre og fram til fullstendig kunderegistreringsskjema er fylt ut og mottatt av Tilretteleggerne. **Bestilleren innestår for at han/hun/det har tilstrekkelig kunnskap, innsikt og erfaring fra finans- og næringsliv til å være i stand til å vurdere fordelene og risikoen ved en beslutning om å investere i Banken ved å tegne Tilbudte Egenkapitalbevis, og er i stand til å bære den økonomiske risikoen, og å tåle et fullstendig tap på en investering i de Tilbudte Egenkapitalbevisene.**

Forretningsvilkår: Bestilling av Tilbudte Egenkapitalbevisene reguleres av Tilretteleggers standard forretningsvilkår, retningslinjer for ordrettførelse, dokumenter om kundeklassifisering samt dokumenter om risiko som er tilgjengelig på følgende hjemmeside: SpareBank 1 Markets på www.sbm1markets.no og Arctic Securities på www.arctic.com.

Restriksjoner på salg og overdragelse: De Tilbudte Egenkapitalbevisene kan kun tegnes av investorer som er hjemmehørende i Norge og investorer utenfor Norge i den grad slik bestilling, etter Bankens vurdering, lovlig kan mottas uten at Banken må utarbeide et prospekt, gjennomføre registreringer eller andre handlinger for å tillate slik bestilling. Mulighet til deltakelse i Tilbudet av personer som har registrert adresse utenfor Norge, eller som er bosatt i, eller borgere av, land utenfor Norge, kan påvirkes av lover i den aktuelle jurisdiksjon. Disse personene bør rådføre seg med sine profesjonelle rådgivere om hvorvidt det kreves et statlig eller annet samtykke, eller om det er andre formaliteter som må hensyntas og oppfylles for at de skal kunne tegne Tilbudte Egenkapitalbevis. Det er den aktuelle person utenfor Norge som ønsker å tegne Tilbudte Egenkapitalbevis i Tilbudet som har det fulle ansvar for å tilsi at han/hun selv fullt ut overholder lover i enhver relevant jurisdiksjon i forbindelse med dette, herunder å skaffe et statlig eller annet samtykke som kan være nødvendig, overholde andre nødvendige formaliteter og betaling av eventuelle avgifter, skatter eller andre utgifter som påløper i slike territorier. De Tilbudte Egenkapitalbevisene har ikke blitt registrert og vil ikke bli registrert i henhold til United States Securities Act av 1933 med endringer eller under verdipapirlovgivning i noen stat eller annen jurisdiksjon i USA, og kan ikke tilbys, selges, tas opp, utvøyes, leveres eller overføres, direkte eller indirekte, i USA bortsett fra i henhold til gjeldende unntak fra gjeldende verdipapirlovgivning. De Tilbudte Egenkapitalbevisene har ikke vært og vil ikke bli registrert i henhold til gjeldende verdipapirlovgivning i Australia, Canada, Hong Kong, Sør-Afrika eller Japan, eller i noen annen jurisdiksjon hvor slik registrering kan være nødvendig, og kan ikke tilbys, selges, videreselges eller leveres, direkte eller indirekte, i eller inn i Australia, Canada, Hong Kong, Sør-Afrika eller Japan, eller i noen annen jurisdiksjon hvor et slikt tilbud, salg, videresalg eller levering vil være ulovlig, bortsett fra i henhold til gjeldende unntak fra gjeldende verdipapirlovgivning. Denne Bestillingsblanketten utgjør ikke et tilbud om å selge eller en oppfordring til å gi tilbud om å kjøpe Tilbudte Egenkapitalbevis i en jurisdiksjon hvor et slikt tilbud eller anmodning er ulovlig. Prospektet vil ikke bli distribuert i USA, Australia, Canada, Hong Kong, Sør-Afrika eller Japan, eller i noen annen jurisdiksjon hvor slik distribusjon vil være ulovlig. De Tilbudte Egenkapitalbevisene kan ikke overføres, selges eller leveres i USA, Australia, Canada, Hong Kong, Sør-Afrika eller Japan, eller i noen annen jurisdiksjon hvor en slik overføring, salg eller levering vil være ulovlig. Bestilling av Tilbudte Egenkapitalbevis i strid med ovennevnte restriksjoner kan anses å være ugyldig.

Kun utførelse: Tilretteleggerne vil kun behandle Bestillingsblanketten som en instruksjon om å utførelse av ordre ("execution only"), ettersom Tilretteleggerne ikke vil være i stand til å avgjøre om bestillingen er hensiktsmessig eller ikke for bestilleren. Bestilleren vil derfor ikke kunne påberope seg Verdipapirhandellovens regler om investorbeskyttelse.

Informasjonsutveksling: Bestilleren erkjenner at det på bakgrunn av blant annet norsk verdipapirhandellov, norsk lov om finansforetak og relevant utenlandsk lovgivning som gjelder for Tilretteleggerne, foreligger taushetsplikt mellom Tilretteleggers ulike enheter samt mellom Tilretteleggerne og andre konsernselskaper/avdelinger. Dette kan innebære at andre ansatte i Tilretteleggerne eller andre konsernselskaper/avdelinger kan ha informasjon som kan være relevant for bestiller og vurderingen av Tilbudte Egenkapitalbevis, men som Tilretteleggerne ikke vil ha tilgang til i egenskap av å være Tilretteleggerne for Tilbudet.

Informasjonssperre: Tilretteleggerne er verdipapirforetak som tilbyr et bredt spekter av investeringstjenester. For å sikre at oppdrag som gjennomføres i Tilretteleggernes corporate finance-avdelinger holdes konfidensielle, er Tilretteleggernes øvrige virksomhet, herunder analyse og aksjemegling, adskilt fra Tilretteleggernes corporate finance-avdelinger ved informasjonssperre. Bestilleren erkjenner at Tilretteleggernes analyse- og aksjemeglingsvirksomhet kan opptre i strid med bestillers interesser med hensyn til transaksjoner av verdipapirer, inkludert Tilbudte Egenkapitalbevis, som en konsekvens av slike informasjonssperre.

Obligatoriske anti-hvitvaskingsprosedyrer: Tilbudet er underlagt den norske hvitvaskingsloven nr. 11 av 6. mars 2009 og den norske hvitvaskingsforskriften nr 302 av 13. mars 2009 (samlet kalt "Anti-hvitvaskingsregelverket"). Bestillere som ikke er registrert som eksisterende kunder hos Tilretteleggerne må bekrefte sin identitet i samsvar med kravene i Anti-hvitvaskingsregelverket, med mindre et unntak kommer til anvendelse. Bestillere som har angitt en eksisterende norsk bankkonto og en eksisterende VPS-konto på Bestillingsblanketten er unntatt fra kravet **dersom** samlet bestillingsbeløp er lavere enn NOK 100 000, med mindre bekreftelse av identitet er forespurt av Tilretteleggerne. Bekreftelse av identitet må være gjennomført før utgangen av Bestillingsperioden. Bestillere som ikke har gjennomført den nødvendige bekreftelse av identitet vil ikke bli tildelt Egenkapitalbevis. Videre må hver av bestillerne ha en VPS-konto for å delta i Tilbudet. VPS-kontonummer må oppgis på Bestillingsblanketten. VPS-konto kan opprettes hos autoriserte VPS-kontoførere, som kan være norske banker, autoriserte verdipapirforetak i Norge og norske filialer av kredittinstitusjoner etablert innenfor EØS. Etablering av en VPS-konto krever bekreftelse av identitet til VPS-kontofører i samsvar med Anti-hvitvaskingsregelverket. Utenlandske investorer kan imidlertid bruke nominee-konto registrert i en forvalters navn. Forvalteren må være godkjent av Finanstilsynet i Norge.

Personvern

Ved å signere på Bestillingsblanketten bekrefter undertegnede å ha mottatt informasjon om behandling av personopplysninger og at undertegnede er innforstått med at Tilretteleggerne vil behandle dine personopplysninger for å administrere og gjennomføre Tilbudet, samt for å oppfylle lovpålagte krav. Det er et krav i verdipapirhandelloven og Anti-hvitvaskingsregelverket at Tilretteleggerne behandler og oppbevarer informasjon om kunder og handler, samt kontrollerer og dokumenterer disse aktivitetene. Bestillerens personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt, men dersom det er nødvendig for gjennomføringen av Tilbudet, kan personopplysninger bli delt mellom Tilretteleggerne, mellom selskaper i Tilretteleggernes grupper og/eller offentlige myndigheter. Personopplysningene vil bli oppbevart så lenge det er nødvendig for Tilbudet og vil deretter bli slettet med mindre det er et lovpålagt krav å beholde denne informasjonen. Bestillere som Tilretteleggerne mottar personopplysninger om, har flere rettigheter i henhold til lovverket. Dette omfatter blant annet retten til innsyn i egne personopplysninger og en rett til å be om at uriktige opplysninger blir rettet. I visse tilfeller har Bestillere rett til å kreve at behandlingen av personopplysningene begrenses eller at opplysningene slettes. Bestillere har også rett til å klage til en tilsynsmyndighet dersom de mener at Tilretteleggernes behandling av personopplysningene er i strid med lov. Utyllende opplysninger om behandling av personopplysninger og dine rettigheter fremgår <http://www.sbm1markets.no/vilkar-og-disclaimer> eller kontakte Arctic Securities AS for nærmere informasjon rundt dette.

Vilkår for betaling ved automatisk overføring etter engangsfullmakt - verdipapirhandel: Betaling i form av automatisk overføring etter engangsfullmakt er en tjeneste bankene i Norge tilbyr i fellesskap. I forholdet mellom betaler og betalers bank gjelder følgende standard vilkår:

1. Tjenesten "Betaling ved automatisk betaling etter engangsfullmakt - verdipapirhandel" suppleres av kontoavtalen mellom betaler og betalers bank, særlig del kontoavtalen, Generelle vilkår for innskudd og betalingsoppdrag.
2. Kostnader knyttet til bruk av "Betaling ved automatisk betaling etter engangsfullmakt - verdipapirhandel" fremgår av bankens gjeldende prisliste, kontoinformasjon og/eller opplyses på annen egnet måte. Banken vil belaste den angitte konto for påløpte kostnader.
3. Engangsfullmakten signeres av betaler og leveres til betalingsmottaker. Betalingsmottaker vil levere instruksjonene til sin bank som igjen kan belaste betalers bankkonto.
4. Ved tilbakekall av engangsfullmakt skal betaler først melde fra til betalingsmottaker. I henhold til den norske finansavtaleloven skal betalers bank medvirke dersom betaleren tilbakekaller et betalingsoppdrag som ikke er gjennomført. Slikt tilbakekall kan betraktes som et brudd på avtalen mellom betaler og betalingsmottaker.
5. Betaler kan ikke godkjenne betalingen av et høyere beløp enn tilgjengelige midler på betalers konto på tidspunktet for betalingen. Betalens bank vil normalt gjennomføre dekningskontroll før kontoen blir belastet. Hvis kontoen er belastet med et beløp høyere enn tilgjengelige midler, skal forskjellen umiddelbart bli dekket av betaleren.
6. Betalers konto vil bli belastet på angitt dato for betaling. Hvis utbetalingstidspunktet ikke er angitt i engangsfullmakten, vil kontoen bli belastet så snart som mulig etter at betalingsmottaker har levert oppdraget til sin bank. Betaling vil likevel ikke skje etter at fullmakten er utløpt som angitt ovenfor. Betaling vil normalt være godskrevet mottakers konto mellom en og tre virkedager etter angitt dato for betaling/levering.
7. Dersom betalers konto blir urettmessig belastet på grunnlag av en engangsfullmakt, vil betalers rett til tilbakeføring av belastet beløp bli regulert av kontoavtalen og den norske finansavtaleloven.

Forfalte og manglende betalinger: Forsinket betaling belastes med gjeldende forsinkelsesrente i henhold til forsinkelsesrenteloven av 17. desember 1976 nr. 100, for tiden 8,50 % p.a. Dersom bestilleren ikke overholder betalingsforpliktelsen, forbeholder Banken og Tilretteleggerne seg retten til å la andre gjøre opp bestillingsbeløpet på vegne av bestilleren. Bestilleren vil være fullt ut ansvarlig for å betale bestillingsbeløpet for Tilbudte Egenkapitalbevis som er tildelt bestilleren, uavhengig av slik betaling fra andre. Den som har gjort opp bestillingsbeløp på vegne av bestilleren kan i henhold til Finansforetaksloven § 10-12, jfr. Allmennaksjeloven § 10-12 (4) overtas de aktuelle Egenkapitalbevis eller selge slike Egenkapitalbevis for bestillerens regning og risiko, uten underretning til bestilleren, fra og med den fjerde dagen etter Betalingsdagen dersom betaling ikke er mottatt fra bestilleren den tredje dagen etter Betalingsdagen. Banken og Tilretteleggerne kan indrive betaling for ethvert utestående beløp i overensstemmelse med norsk rett.

Sparebanken Telemark

Storgata 117
3921 Porsgrunn
Norge
Telefon: 915 02610
www.sb1telemark.no

Tilretteleggere:

Arctic Securities AS
Postboks 1833 Vika
0123 Oslo
Norge
Telefon: 21 01 31 00
www.arctic.com

SpareBank 1 Markets AS
Postboks 1398 Vika
0114 Oslo
Norge
Telefon: 24 14 74 00
www.sb1markets.no

Juridisk rådgiver for Banken

Advokatfirmaet Selmer AS
Postboks 1324 Vika
0112 Oslo
Norge
Telefon: 23 11 65 00
www.selmer.no

Juridisk rådgiver for Tilretteleggerne

Advokatfirmaet Thommessen AS
Postboks 1484 Vika
0116 Oslo
Norge
Telefon: 23 11 11 70
www.thommessen.no